

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı

7 Kasım 2016 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Türkiye'nin olağanüstü hâli bütün ağırlığıyla yaşamaya başladığına, milletvekillerinin yargılanmasının tutuksuz yapılmasının esas olduğuna, Parlamentonun iradesinin baskı altında olduğuna ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Zekeriya Temizel'in bir milletvekilinin söz hakkının engellenmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

2.- Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

3.- Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin 2017 Yılı Merkezi Yönetim

Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

4.- Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek'in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

5.- BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben'in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

6.- SPK Başkanı Dr. Vahdettin Ertaş'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Vakıflar Genel Müdürlüğü*
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı*
- c) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı*
- ç) Türkiye İnsan Hakları Kurumu*
- d) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*
- e) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*
- f) Atatürk Araştırma Merkezi*
- g) Atatürk Kültür Merkezi*
- h) Türk Dil Kurumu*
- ı) Türk Tarih Kurumu*
- i) Hazine Müsteşarlığı*
- j) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu*
- k) Sermaye Piyasası Kurulu*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

5'inci Toplantı

7.Kasım.2016 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.01'de açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, Türkiye'nin olağanüstü hâli bütün ağırlığıyla yaşamaya başladığına, milletvekillerinin yargılanmasının tutuksuz yapılmasının esas olduğuna, Parlamentonun iradesinin baskı altında olduğuna

İstanbul Milletvekili Zekeriya Temizel, bir milletvekilinin söz hakkının engellenmemesi gerektiğine

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Birinci bölümde yer alan bütçelerden:

Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş,

Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak,

Tarafından, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında birer sunum yapıldı.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Vakıflar Genel Müdürlüğünün,

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının,

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının,

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun,

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun,

Atatürk Araştırma Merkezinin,

Atatürk Kültür Merkezinin,

Türk Dil Kurumunun,

Türk Tarih Kurumunun,

2017 yılı bütçeleri ile 2015 yılı kesin hesapları kabul edildi.

İkinci bölümde yer alan bütçelerden:

Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli,

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek,

BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben,

SPK Başkanı Doktor Vahdettin Ertaş,

Tarafından, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında birer sunum yapıldı.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Hazine Müsteşarlığının,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun,

2017 yılı bütçeleri ile 2015 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 01.13'te toplantıya son verildi.

7 Kasım 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.01

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Başbakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 5’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu bütçe kesin hesapları ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, sunumunu yapmak üzere, öncelikle Başbakan Yardımcımız Sayın Tuğrul Türkeş’e söz vereceğim ancak önce bir söz talebi var.

Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu’nun Türkiye’nin olağanüstü hâli bütün ağırlığıyla yaşamaya başladığına, milletvekillerinin yargılanmasının tutuksuz yapılmasının esas olduğuna, Parlamentonun iradesinin baskı altında olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Sunumu da ilgilendiren, usulle ilgili bir şeyler söylemek istiyorum.

Bugün Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin oturma sıralarına bakarsanız bir parti grubu Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarına katılmamıştır.

Sayın Başkan, sayın bakanlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türkiye gerçekten olağanüstü hâli bütün ağırlığıyla yaşamaya başladı. Oysa olağanüstü hâl ilan edilirken Hükümet Türkiye Büyük Millet Meclisine yaptığı sunumlarda, bu işin sadece bu 15 Temmuz darbe girişiminde bulunan örgütle, bu konuyla sınırlı kalacağını ifade etmişti ama öyle görünmüyor. Bu konu âdeta bir fırsata çevrilmiş ve bütün muhalefet bir şekilde susturulmaya başlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, ağızını açan herkesin bir şekilde terör ve terör örgütlerini destekleme parantezine alınarak susturulmaya çalışıldığı bir dönemden geçiyoruz, böyle bir dönemde bütçe yapacağız. Bu, şu demektir sevgili bakanlar: Yani, üyeler, milletvekilleri baskı altında konuşuyor, konuşamıyorlar. Acaba ağızımızdan çıkan bir söz ne anlama gelecek? Mesela, ben size şimdi sorsam, işte “Basında haberler var, 4 tane bakan byLock’cuymuş, şu kadar AKP milletvekili böyleymiş.” desem belki de beni terör parantezi içine alacaksınız. Nitekim geçen günlerde bazı milletvekillerinin gözaltına...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, usule ilişkin dediniz ama usul dışında konuşuyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Usule ilişkin söylüyorum, usule ilişkin konuşuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Usulle bunların hiç alakası yok. Toplantı çalışma düzenimize ilişkin söyleyeceğiniz bir şey varsa söyleyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çalışma düzeniyle ilgili söylüyorum.

BAŞKAN – Çalışma düzeniyle alakası yok söylediklerinizin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben milletvekili olarak hür irademle konuşabiliyor muyum burada, konuşamıyor muyum? Baskı altında mıyım, değil miyim?

HİKMET AYAR (Rize) – Bütçe konuşuyoruz, bütçe!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu, bire bir usulle ilgilidir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Siz kendinizi baskı altında mı hissediyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, öyle hissediyorum ve bunu burada ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım. Konuşacağım sadece Sayın Başkanım, niye müdahale ediyorsunuz?

BAŞKAN – Müdahale etmiyorum, usule ilişkin talebiniz var, usule ilişkin konuşun diyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, usulle ilgili... Kendimi baskı altında hissediyorum, bu usulle ilgili değil midir? Bütçe konuşacağız.

BAŞKAN – Burada hangi gün konuşmalarınızda kendinizi baskı altında hissettiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İzin verirseniz ifade edeceğim.

Milletin bütçe hakkıyla ilgili konuşacağız ve ben milletvekili olarak kendimi baskı altında hissediyorum.

Bakın, geçen gün CHP Genel Başkanı bir konuşma yaptı bazı milletvekillerinin gözaltına alınma biçimi ve tutuklanmasıyla ilgili. Bazı büyükşehir belediye başkanlarının tutuklanmasıyla ilgili söylediği dört-beş cümleydi ama Sayın Başbakan aldı “Seçilmişler seçimle gelir, seçimle gider.” sözünü “Evet, seçilmişler seçimle gelir, seçimle gider ama sen terörü mü destekliyorsun bunu söyleyerek?” Hâlbuki Sayın Genel Başkanımızın söylediği şey buydu. Eğer bir milletvekili yargılanacaksa zaten dokunulmazlık kaldırılmıştır, yargılanacaktır. Niçin tutuklu yargılıyorsunuz? Milletvekillerinin yargılanmasının tutuksuz yapılması esastır, esas olmalıdır çünkü o milletvekili suçlanıyor ama suç işlediği ispat edilmiş değildir. Suç işlediği ispat edilene kadar, bir milletvekili Meclisteki yasama görevini yani temsil görevini tam bir şekilde yapması gerekiyor. Bu şekilde tutuklamalar, milletvekillerinin hür iradesiyle Mecliste muhalefet görevini yapmalarını...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, bunu konuşacağınız yer burası değil. Aşağıda bir basın toplantısı yapabilirsiniz, burası yeri değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, baskı yapıyorsunuz.

HİKMET AYAR (Rize) – Ne baskısı ya...

BAŞKAN – Kusura bakmayın, bunun yeri burası değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben diyorum ki...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) –...biz burada milletvekilleri olarak hür irademizle düşüncelerimizi ifade edemiyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, düşünce...

Arkadaşlar, müsaade edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Baskı altındayız, düşüncemizi ifade edemiyoruz. İzin verin, birkaç cümle daha söyleyeyim, düşüncemi ifade edeyim, kayıtlara geçsin. Niyet müdahale ediyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nasıl bir adamsın sen ya!

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, yapmayın ya!

BAŞKAN – Düşüncenizi söz aldığımızda ifade edersiniz.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, şimdi ifade etmek istiyorum, söz aldım.

BAŞKAN – Hayır, şu an usulle...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Usulle ilgili söz aldım.

BAŞKAN – Siz usulle ilgili söz alıp usulsüzlük yapıyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Hayır, burada konuşma yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu tutumunuz bile söylemeye çalıştıklarımı açık bir şekilde ispat ediyor. Ben milletvekiliyim...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Provoke ediyorsun.

BAŞKAN – Neyi ispat ediyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Baskı yapıyorsunuz!

BAŞKAN – Siz yargıya intikal etmiş bir işle ilgili olarak burada konuşma yapıyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben yargıya intikal etmiş bir işle ilgili konuşmuyorum.

BAŞKAN – Hangi gün kendinizi özgür hissetmediniz konuşurken burada, bu memlekette?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak düşüncelerimi ifade etmek istiyoruz diyorum, sen bizi susturuyorsun.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitmedi sözüm Sayın Başkanım. Beni susturamazsınız Sayın Başkanım. Yanlış yapıyorsunuz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Bütçe konuşuyoruz, bütçe!

BAŞKAN – Yanlış yapmıyorum, siz yanlış yapıyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu tutum öteden beri devam eden tutumunuzdur, bu yanlıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkan, kapat ya, kapat.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ve değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kapatmayın, Sayın Başkan, yanlış yapıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSA ÇAM (İzmir) – Neden mikrofonu kapatıyorsunuz Sayın Başkan?

HİKMET AYAR (Rize) – Bütçe yapıyoruz, bütçe!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yanlış yapıyorsunuz, bu doğru değil. Bir milletvekilinin mikrofonunu kapatamazsınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yanlış yapıyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, bakın, girdiğiniz konuyla ilgili söylemek istedikleriniz varsa buyurun, aşağıda basın toplantısında bu işi yaparsınız. Burada bütçe müzakereleri var, kusura bakmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütçe müzakere edemiyoruz Sayın Başkan çünkü istediğimizi söyletmeyeceksiniz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bütçe müzakereleri sadece rakamlarla konuşulur şey değil, burada her şeyi söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Zekerîya Temizel'in bir milletvekilinin söz hakkının engellenmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Değerli arkadaşlar, bir milletvekilinin usulle ilgili olarak söz istemesi ve bu hakkını kullanması bu Komisyonunda şimdiye kadar engellenmedi. Şimdi de engellenmesini gerektirecek bir olay olmadığını düşünüyoruz şimdilik.

HİKMET AYAR (Rize) – Şimdi de engellenmedi efendim, bu engel değildir.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şu söylediğiniz cümle bile aslında söylediğiniz anlamıyla ne kadar çelişiyor, görüyorsunuz. Yani, bir sözün kesilmesi bile başlı başına bir engeldir.

Bir arkadaşımız bir endişe dile getiriyor. Bunu sessiz olarak dinlesek şimdiye kadar bitmişti belki de. Belki de sayın bakanlar çıkıp böyle bir endişenin olmadığını, buna mahal olmadığını veya farklı bir şekilde anlatarak bunun gereksiz olduğunu söyleyeceklerdi. Bu tartışmadan niye mahrum kıldınız ki siz bu Komisyonu şimdi? Söyleyeceği on tane cümleydi. Söylüyordu da zaten, bitirmek üzereydi, “Baskı altındayım.” diyor. Diğer arkadaşlar da kalkar derler ki “Baskı altında değilsiniz, bu Komisyonunda bu böyle çalışıldı.” Eğer bu şekilde tırmandırmaya devam ederseniz buradan herhangi bir şekilde bir sonuç elde etmeniz mümkün olmaz, buradan bir sonuç da çıkmaz. O nedenle arkadaşımızın söyleyeceği üç tane cümleye lütfen tahammül edin. Fazla bir şey söylemiyor, içinden ne geçiyorsa onu söylüyor. Nerede bunaldığımı, nerede sıkıştığımı anlatmaya çalışıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Temizel, teşekkür ediyorum.

Her zaman bu Komisyonunda bütün milletvekilleri -sadece bu Komisyonunda değil, Parlamento çatısı altında da- özgürce kendi iradelerini ortaya koymuş ve fikirlerini söylemişlerdir ancak burada usul yönünden istenilen bir söz talebi vardır ama usulün dışına çıkılarak yapılan bir konuşmayla karşı karşıyayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, nerede usulün dışına çıkıyorum ya, usulle ilgili bir şey söylüyorum.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Sayın Bekaroğlu? Hangi gün siz bu Parlamentoda, bu Komisyonunda hangi gün siz kendinizi baskı altında hissettiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İzin verirseniz anlatacağım.

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İşaretlerle mi anlatayım Sayın Başkanım? İzin verirsiniz üç cümleyle anlatacağım.

BAŞKAN – Sizin bir tek gün burada içeriğinize, söylediğinize veyahut da düşüncelerinize karşı bir şey mi oldu? Olmadı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, nasıl baskı altında hissettiğimi izin verirsiniz üç cümleyle...

BAŞKAN – Müsaade edin, bir dakika efendim ya.

Ama siz yargının vermiş olduğu bir kararın faturasını burada Komisyon üyesi arkadaşlarınızdan çıkarmaya kalkıyorsunuz, böyle bir şey olur mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha konuşmadım ki. Yargıyla ilgili bir şey söylemiyorum ben.

BAŞKAN – Sayın Çam, sizin de var mı söz talebiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benim söz talebim devam ediyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bitirmediniz mi hâlâ?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, bitirmedim ben.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bekaroğlu bitirmedi.

BAŞKAN – O zaman size bir dakika süre veriyorum, toparlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika olmaz efendim.

BAŞKAN – Bir dakika, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Düşüncemi ifade edeceğim, bu da baskıdır.

BAŞKAN – Düşüncenizi bir dakikada ifade edin.

Buyurun.

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Türkiye'nin olağanüstü hâli bütün ağırlığıyla yaşamaya başladığına, milletvekillerinin yargılanmasının tutuksuz yapılmasının esas olduğuna, Parlamentonun iradesinin baskı altında olduğuna ilişkin açıklaması (Devam)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, evet, baskı altında hissediyoruz kendimizi. Niye baskı altında hissediyoruz? Bakın, yasama faaliyetleri terör parantezine alınabiliyor, gazetecilik faaliyetleri terör parantezine alınabiliyor, düşünce açıklama faaliyetleri terör parantezine alınabiliyor.

Bakın, yargıya intikal etmiştir, doğrudur ama Cumhuriyet gazetesiyle ilgili yargıya intikal eden şeyleri okuyoruz “Haberleri dolayısıyla FETÖ ve PKK’yla bağlantılı eylemler” deniliyor. Peki, bizim burada söylediğimiz her şeyin FETÖ, PKK ya da başka bir şey parantezine alınmayacağını nereden bileceğiz? Bunlar yanlıştır, bunu ifade etmeye çalışıyorum.

Bir daha söylüyorum, söz almamın sebebi de budur: Milletvekilleri suç işleyebilir, milletvekillerine suç isnadında bulunulabilir, yargılanabilirler. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi iradesini kullanmış, mevcut dosyalarla ilgili dokunulmazlıkları kaldırmıştır, milletvekilleri yargılanacaktır. Gitmemişlerdir milletvekilleri, götürülmüştür. Ben diyorum ki: Peki, milletvekilleri götürülmüş, ifadesi alınmıştır ama aynı şeylerle suçlanan milletvekillerinin bir kısmı serbest bırakılıyor, bir kısmı tutuklanıyor. Bu yanlıştır,

bu Parlamentonun iradesine baskıdır. Bu baskı altında Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetleme görevini yapması zordur. Yanlış bir yoldayız, bunu söylüyorum. Bunu söyleyecektim, buna müdahale ettiniz. İşte, tahammül edememeniz de burada açık bir şekilde görülüyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, müzakerelere geçiyoruz.

Sayın Türkeş, buyurun.

Süreniz otuz dakikadır.

III.- SUNUMLAR

1.- Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş'in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ondan önce, izin verirsiniz bu konunun havada kalmaması lazım çünkü Hükûmete...

BAŞKAN – Buyurun, otuz dakikanın içerisinde hepsini söylersiniz Sayın Türkeş.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – ...istinaden bazı beyanları oldu Sayın Bekaroğlu'nun.

Birincisi: Olağanüstü hâlin çıkış sebebini hepimiz çok iyi biliyoruz yani 80 milyonun bildiğini buradaki saygıdeğer bazı milletvekillerinin bilmiyor olması ihtimali üstünde durmuyorum.

İkincisi: Birinci gündünden itibaren Sayın Başbakanımız bunun halka intikal ettirilmeyeceğinin, olağanüstü hâlin sadece uygulamalarla yani Hükûmetin faaliyetlerine bağlı olacağının ısrarla altını çizerek ve defaatle söylemiştir, bu da ikinci bir nokta.

Üçüncüsü: Bu milletvekillerinin tutuklanmasıyla ilgili konuda bir tenakuz var Sayın Bekaroğlu'nun sözlerinde. Bir kere, yargı davet ediyor ifadeye, dokunulmazlıkları kaldırılmış, herhangi bir vatandaş gibi ifadeye gitmeleri gerekiyor. MHP'nin lideri saygıdeğer Bahçeli gitti, ifadesini verdi, çıktı. Demek ki onlar da gitseydi bugün Türkiye'de bunlar yaşanmayacaktı. Yani, sistemi buradaki arkadaşların karıştırmaya kalktığını niye göz ardı ediyoruz da hukuk herkese eşit uygulanmaya kalkılırsa buna CHP Milletvekili Sayın Bekaroğlu itiraz ediyor ve rahatsız oluyor, bunu ben anlayamıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Terör parantezine mi alıyorsunuz şimdi beni? Paranteze mi aldınız şimdi beni Sayın Bakan?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Efendim, ihzaren...

MUSA ÇAM (İzmir) – Burada sataşma var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sayın Bekaroğlu, siz benden çok daha iyi biliyorsunuz ki ifadeye çağrılan bir şahıs ısrarla çağrılır, gitmediği takdirde de ihzaren götürülür yani bunun başka bir yöntemi yok, bir.

İkincisi: Hukukun üstünlüğünü ve hukukun herkese eşit uygulandığını göstermek için savcılar, hâkimler, oradaki kolluk kuvvetleri topluma örnek olması gereken milletvekilini de alıp götürdüysen bunları kutlamamız lazım. Vatandaş ifade vermeye gitmediğinde kulağından tutup götürüyorsun, milletvekili olup bir de orada burada “Ben buna ifade vermem.” diyecek, buna da ellenmemesini mi bekliyordunuz yani? Ama benim yadırgadığım kısım, bunu burada dile getirip bizi itham ediyor olmanız. Yani, yargıya karışmamızı mı istiyorsunuz siz bizim? Yargı bağımsız, kendisi yapıyor.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Mı acaba?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Güldürmeyin Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Cumhuriyet gazetesi olayında da -şimdi söyleyemeyeceğim ama- bir kapalı toplantıda biz bilgi talep ettik yani yargı bağımsız yürüyor ve bağımsız uygulamaları var. Ama, bunun tabii ki siyasi yansımaları Hükümetin üzerine gelmektedir ve sizlere de bu yorumları yaptırmaktadır. O bakımdan, bizim müdahalemizi beklemeyiniz, yargı bağımsız yürüyecektir. Cumhuriyetten de birazdan sanıyorum Veysi Bey, vakıflar ona bağlı olduğu için...

BAŞKAN – Sayın Türkeş, süreniz bitiyor Sayın Başbakan Yardımcım. Süreniz işliyor, lütfen konunuza...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Peki, ben kendi konuma geçeyim o zaman.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, cevap hakkımı sonra mı kullanacağım, şimdi mi?

BAŞKAN – Cevap hakkı yok efendim. Siz bir şey söylediniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Var, nasıl cevap hakkı yok? İtham etti beni.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Türkeş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Niye rahatsız oluyorsun?” dedi.

BAŞKAN – Sunumdan sonra size söz verelim, sunumlar bittikten sonra.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda oluşturulan ve Türkiye'nin yumuşak gücünü temsil eden yeni kurumlarımızın çalışmaları ve izlenen politikalarla Türkiye bir taraftan yurt dışında yaşayan vatandaşlarıyla, diğer taraftan Orta Doğu, Balkanlar ve Afrika'ya yaptığı açılımlarla soydaş ve akraba topluluklarıyla diplomatik, kültürel, ekonomik ve sosyal ilişkilerini güçlendirmektedir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, Türkiye'nin aktif dış politika perspektifiyle örtüşecek şekilde, yurt dışında yaşayan vatandaşlar, soydaş ve akraba topluluklar, uluslararası öğrencilerle ilgili çalışmalar yürütmekte olup Türkiye'nin kamu diplomasisine katkıları sağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz bugün sayıları 6 milyonu aşan yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarıyla geçtiğimiz elli yılda maalesef yeteri kadar ilgilenememiştir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız yabancı düşmanlığından İslamofobiye, gençlik daireleri tarafından ellerinden alınan çocuklarımızdan aile birleşimindeki sıkıntılara ve eğitime kadar çeşitli sorunlarla ve en önemlisi eşit katılım sorunuyla karşı karşıya kalmaktadır. Başkanlık bu amaçla yurt dışında yaşayan vatandaşlarına yönelik vatandaşlık çalışmaları, eğitim, kültür, tarihî miras başlıkları altında ayrımcılıkla mücadele, aktif yurttaşlık ve katılım, yurt dışında oy kullanma, Mavi Kart, çift dillilik, genç liderler, hukuk eğitim programları, gençlik köprüleri, 50'nci yıl etkinlikleri ve vatandaş buluşmaları gibi çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız daha önce oylarını gümrük kapılarında kullanabilmekteyken Başkanlığın 2011 yılında başlattığı çalışmalarla yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'deki seçimlerde yaşadıkları ülkelerde oy kullanabilmelerine imkân sağlanmıştır.

Yurt dışında yaşayan gençlerimizin ülkemizle bağlarının güçlendirilmesi, öz kültürlerine bağlı olarak yetişebilmeleri, Türkçe eğitim imkânları sağlanması ve eğitimlerinin desteklenmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirmiştir. Yurt dışında doğup büyüyen ve akademik eğitimlerine devam eden gençlerimizin sosyal, kültürel ve meslek yönünden iyi yetişmelerini, yaşadıkları toplumlarda daha aktif olabilmelerini, toplumlararası ilişkileri daha da güçlendirmelerini amaçlayan Başkanlık, 2013 yılında hayata geçirdiği Yurtdışı Genç Liderler Programı'nı 2016 yılında da devam ettirmiştir. 2014 yılında başlatılan ve 2016 yılında da devam eden Gençlik Köprüleri Programı'yla yurt dışında yaşayan 16-22 yaş aralığında eğitimine devam eden gençlerimizin Türkiye'yle bağlarını güçlendirmek adına kendi öz kültürlerini yerinde tanımalarını ve Türkiye'nin tarihi ve kültürel mekânlarını görmelerine imkân sağlayacak dil, kültür ve medeniyet temalı Türkiye ziyareti projelerine destek verilmektedir. Bu destek çerçevesinde Çanakkale ziyaretleri yapılmakta ve çok da iyi neticeler almaktayız orayı ziyaret eden gençlerimiz tarafından.

2014-2016 yılları arasında, yurt dışında yaşayan toplam 3 bin gencimiz Gençlik Köprüleri kapsamında Türkiye'ye gelmiştir. Başkanlık tarafından bu yıl ilk kez hayata geçirilen Türkiye stajları kapsamında, yurt dışında yaşayan genç Türk vatandaşları Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşlarında staj yapmaya başlamıştır. Stajlar, Adalet Bakanlığı, AB Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı gibi paydaş kurumlar olmak üzere toplamda 23 kurumda gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan, yurt dışında doğup büyüyen ve ülkemizde yükseköğrenim görmekte olan gençlerimizin yükseköğrenim katkı payları ödemeleri de Başkanlık bütçesinden karşılanmaya devam etmektedir.

Başkanlık tarafından, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buldukları ülkelerde eğitim, kültür ve akademik hayatlarına destek olunması maksadıyla "Yurtdışı Vatandaşlar Araştırma Destek Bursları" adı altında 2015 yılında ilk defa verilmeye başlanan burslar devam ettirilmektedir.

Uzun vadeli bir perspektifle, yurtdışındaki vatandaşlarımızın hem buldukları ülkelerde eğitim ve akademi alanlarında öne çıkmalarının hem de Türk toplumu içerisinde ihtiyaç duyulan alanlarda rol model olacak şekilde yetişmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın meselelerinin ele alındığı Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu Kamu Kurumları Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın dil, kültür, aile ve sosyal alanlar ile ırkçılık ve yabancı düşmanlığı konularında yaşadığı sorunlar, söz konusu toplantıda ele alınmıştır. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın zaman içerisinde değişen ve dönüşen ihtiyaçları doğrultusunda etkin bir kamu diplomasisi adına diasporamıza yönelik farklı kurumlarımız tarafından yürütülen çalışmalara yön verecek vizyoner, kapsamlı ve uygulanabilir entegre bir diaspora strateji belgesinin geniş katılımlı paydaşlarla birlikte hazırlanması ihtiyacı doğmuştur. Bu çerçevede, Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu Kamu Kurumları Toplantısı'nda Yurtdışı Türkler Başkanlığının ilgili kamu kurumları, üniversiteler, yurt içi ve dışındaki sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, kanaat önderlerinden oluşan farklı çalışma grupları oluşturularak altı ay içerisinde bir diaspora strateji belgesi taslağı hazırlaması ve kurula sunması kararı alınmıştır. Bu karar doğrultusunda çalışmalar yürütülmektedir.

Türkiye artık yurt dışında yaşayan vatandaşlarına karşı daha sorumlu ve vizyoner bir politika izlemektedir. Bu çerçevede, yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerdeki sorunların tespiti ve geleceğe yönelik beklentilerinin belirlenebilmesi amacıyla vatandaş ve sivil toplum kuruluşları buluşmaları ve ülke ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Yurtdışı Türkler Başkanlığı tarafından her yıl düzenli olarak yapılan Yurtdışı Hukukçular Buluşması'nın 8'incisi gerçekleştirilmiştir. Avrupa'da yaşayan otuz Türk hukukçuyu Türkiye'de buluşturan programda, boşanmanın sonuçları ve uluslararası boyutu, sosyal güvenlik hukukunun uluslararası boyutu, yabancı düşmanlığı ve ayrımcılıkla mücadele konularında eğitimler verilmiştir. Bugüne kadar düzenlenen hukukçular buluşmalarıyla 400 hukukçuya eğitim verilmiştir.

Yine, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı ve Adalet Bakanlığıyla oluşturulan Hukuk İşbirliği Protokolü kapsamında ilgili komite ve komisyonlar çalışmalarını sürdürmektedir.

Değerli milletvekilleri, soydaş ve akrabalarımızın Türkiye ile irtibatlarını güçlendirmek, ortak kültürümüzü yeniden canlandırmak, tarihsel mirasımızı korumak, soydaş ve akraba topluluklara mensup gençlerin eğitim seviyelerini yükseltmek amacıyla Başkanlık tarafından tematik programlar geliştirilmiştir.

Başkanlık, 2016 yılını Kosova Yılı ilan etmiştir. Kosova'yla ilgili tarihsel ve kültürel bağlarımızı güçlendirici ve Kosova'nın kültürel mirasını ve uluslararası tanınırlığını destekleyici projelere destek olmuştur.

Balkanlardaki başarılı ve yetenekli gençlerin, entelektüel birikimlerine katkıda bulunmak amacıyla, 7 Balkan ülkesinde 8 proje hâlinde 300'ü aşkın öğrencinin katılımı ile Balkan Gençlik Okulu Programı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Balkanlara yönelik çalışmalardan bir diğeri de kasım ayında Priştine'de gerçekleştirilecek olan Balkan Düşünce Kuruluşları Buluşması'dır.

Başkanlığın çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürdüğü bölgelerden birisi de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'dir. Anadolu ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türkleri arasında sürmekte olan ilişkilere farklı alanlarda derinlik kazandırılması, iki toplum arasındaki tarihsel ve kültürel ortaklıkların yeniden canlandırılması amacıyla Başkanlık bu yıl Türkiye-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Programı'nı ilan etmiştir. Bu kapsamda kültürel hareketlilik programları, eğitim programları, belgesel çalışmaları ve akademik çalışmalar desteklenmektedir.

Ülkemizde misafir olarak bulunan Suriyelilere yönelik, Başkanlık tarafından AFAD, Gaziantep Üniversitesi ve UNHCR Türkiye Temsilciliğinin iş birliğiyle 2013, 2014 ve 2015 yıllarında gerçekleştirilen Türkçe Eğitim Programı 2016 yılında da devam etmiştir. 10 ilimizde AFAD'a bağlı 16 kampta düzenlenen 2015-2016 İleri Düzey Türkçe Eğitim Programı'na 668 öğrenci katılım sağlamıştır. Bunun yanında, 2016 yılında başlayan, şehir merkezlerinde İleri Düzey Türkçe Eğitimi Programı kapsamında bin Suriyeli gence Türkçe eğitimi imkânı sağlanmıştır. Dört yıldır uygulanan eğitim programından toplamda 6.116 öğrenci faydalanmıştır.

Başkanlık, yarım asırdır devam eden Filistin-İsrail meselesine ışık tutacak bir çalışmayı da hayata geçirmiştir. Araştırma projesi kapsamında, üç yıl boyunca uzman akademisyenlerce tarihî yorumu yapılacak Filistin'le ilgili Osmanlı arşivleri belgelerinin katalog haline getirilip uluslararası kamuoyunda Türkçenin yanı sıra Arapça ve İngilizceye de çevrilerek paylaşılması planlanmaktadır. Yapılan araştırmayla, Filistin halkının hukuki dayanağı olan, kalıcı ve sürdürülebilir savunma zemininin elde edilmesi sağlanacaktır.

Soydaş ve akraba topluluklarımıza yönelik çalışmalar sayesinde Türkiye, tarihî ve kültürel bağları olan ülke ve topluluklarla daha da yakınlaşmaktadır. Başkanlık, Türkiye'nin sahip olduğu sosyal, kültürel ve entelektüel derinliğin medeniyet perspektifinden bölgesel ve küresel düzeyde yeniden inşasına katkı sağlayacak önemli kuruluşlardan biri olarak çalışmalarını bu doğrultuda sürdürmektedir.

Türk dünyasının entelektüel alandaki iş birliğini geliştirmek amacıyla düzenlenecek olan Orta Asya ve Kafkasya Düşünce Kuruluşları Buluşması'yla bölgenin ortak sorunları, çatışma alanları, iş birliği imkânları ve çözüm önerilerinin masaya yatırılması planlanmaktadır.

Sözlü tarih çalışmalarıyla kültürel mirasımızın belgelenecek gelecek kuşaklara aktarılması, Başkanlığın yürütmekte olduğu bir diğer önemli çalışma alanıdır. Kırım Sürgünü Sözlü Tarih Çalışması'yla Kırimlı soydaşlarımızın 1944 yılında uğramış oldukları sürgününün şahitlerinin ifadeleri kayıt altına alınmıştır. Ahıska Türklerinin sürgünü konusunda benzer bir çalışma yürütülmesi planlanmaktadır. Yine, Kırım'daki kültürel mirasın belgelenmesi konusunda çalışma yapılmış ve tarihî Türk-İslam eserleri, alanında profesyonel isimlerce kayıt altına alınmıştır. Başkanlık, yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri kapsamında, kamu kurumları arasında ilk defa Çin Halk Cumhuriyeti'yle ortak proje gerçekleştirmiştir. Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde faaliyet gösteren Sincan Finans ve Ekonomi Üniversitesiyle başlatılan "Kutadgu Bilig Araştırmaları Tarihi" projesi kapsamında, Türkiye, Çin, Rusya ve Orta Asya ülkeleri, İngiltere, Fransa, İran gibi dünyanın çeşitli ülkelerindeki bilim insanlarının ve araştırmacılarının Kutadgu Bilig üzerine yaptıkları çalışmalar üzerinde bir değerlendirme yapılmış ve eser Türkçe, İngilizce ve Çince olarak üç dilde yayınlanmıştır.

Türkiye'nin son yıllarda geliştirdiği Afrika vizyonu çerçevesinde, Afrika'yla ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi noktasında bilhassa sivil toplum ve projeler aracılığıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, sivil toplumdan gelen talepler doğrultusunda doğrudan ve dolaylı desteklenen projeler yoluyla Afrika'nın gelişimine katkı sağlanmaya çalışılmaktadır. Medya konusunda, kapasite geliştirme ve eğitim noktasında verilen destekler bunlardan bazılarıdır. 2015 yılında Etiyopyalı öğrencilere Yurtdışı Türkler Başkanlığı desteğiyle Anadolu Ajansı tarafından medya eğitimi verilmiştir. Bu öğrenciler, Türkiye'de eğitimlerini sürdürdükleri illerde, staj programlarıyla, 2016 yılı içinde de medya çalışmalarına katılacak ve medya konusunda tecrübe kazanacaklardır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye'nin uluslararası öğrenciler için bir eğitim merkezi olması, nitelikli öğrenciler için çekim merkezi hâline gelmesi ve bu öğrencilerin ülkeleri ile Türkiye arasında köprü olmaları amaçlarıyla oluşturulan "Türkiye bursları" kapsamında, ülkemizde, 160 ülkeden 16 binden fazla uluslararası öğrenci, 55 farklı şehirde, 104 üniversitede öğrenim görmektedir. Ülkemizin sahip olduğu yumuşak güç unsurları arasında yer alan bu öğrenciler, eğitimlerini başarıyla tamamlayarak ülkelerine döndüklerinde Türkiye ile ülkeleri arasında gönüllü kültür elçileri olacaklardır.

Türkiye burslarına, 2016 yılında, 172 ülkeden yaklaşık 122 bin başvuru alınmıştır. Türkiye burslarından faydalanmaya hak kazanacak öğrencilerin seçimi amacıyla, yaklaşık 10 bin aday ile 115 ülkede yüz yüze mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Bu başvurular, belirlenen başarı kriterleri doğrultusunda değerlendirilerek, 2016-2017 eğitim öğretim dönemi için yaklaşık 4 bin aday burslandırılmıştır.

Türkiye'de bulunan yaklaşık 90 bin uluslararası öğrenciden 16 bini Türkiye burslarıyla eğitim hayatlarına devam etmekte, geri kalan öğrenciler ise kendi imkânlarıyla akademik eğitim almaktadır. Başkanlık, geleceğini Türkiye ve Türkçede arayan bu öğrenciler arasından başarılı ve ihtiyaç sahibi olanlara lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde başarı ve destek bursları vermektedir. Her yıl yaklaşık olarak 4 bin başvuru alınmakta, 400 öğrenci burslandırılmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlarıyla işbirliği içerisinde yürütülen programlar kapsamında, 2016 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tanıtımı ile yasamayla ilgili temel kavramlar ve temel kurumlar, kanun yazım tekniği, kanun yapım süreci gibi konuları kapsayan Türkiye Büyük Millet Meclisi Yasama Eğitimi Programı'na 92 Türkiye bursluslu uluslararası öğrenci katılmıştır.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ortaklığında düzenlenen, Osmanlı Türkçesi ve arşivcilik alanında uygulamalı eğitimin verildiği ve 92 öğrencinin katıldığı “Osmanlı Dünyası Bahar Okulu” programı gerçekleştirilmiştir.

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi iş birliğinde düzenlenen, sosyal bilimler alanında eğitim gören uluslararası öğrencilerin çalışmalarını sunarak bilgi paylaşımında buldukları ve 46 farklı üniversitede öğrenim gören 64 farklı ülkeden öğrencinin 114 adet bildiri sunduğu “2. Uluslararası Öğrenciler Sosyal Bilimler Kongresi” gerçekleştirilmiştir. Ülkemizdeki uluslararası öğrencilerin yaşadıkları şehirle kaynaşmalarının sağlanarak eğitimlerinin başarılı bir şekilde tamamlanmaları ve ülkemizin birer kültür elçisi olarak ülkelerine dönmeleri amaçlarıyla 9 farklı şehirde düzenlenen ve 59 farklı ülkeden 176 takımın katıldığı “2. Uluslararası Öğrenciler Dünya Kupası” düzenlenmiştir.

26-30 Eylül tarihleri arasında ikincisi düzenlenen “Uluslararası Öğrenci Treni” ise 5 gün boyunca Kütahya, İzmir, Denizli, Afyon ve Konya’yı ziyaret etmiştir. İstanbul’un çeşitli üniversitelerinde, farklı alanlarda eğitim alan en başarılı öğrencilerimiz arasından seçilen, 33 farklı ülkeden toplam 40 Türkiye bursluslu öğrencimizin organizasyona katılımı sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, Başkanlıkça verilen idari ve mali destekler, yurt dışındaki vatandaşlar ile soydaş ve akraba toplulukların siyasi, kültürel ve sosyoekonomik durumlarının gelişmesine ve Türkiye’nin lobicilik gücüne önemli katkılar sağlamaya başlamıştır. 2011 yılından itibaren, 70’in üzerinde ülkeden 1.035 proje desteklenerek başvuru sahiplerine yaklaşık 100 milyon lira destek sağlanmıştır. 2016 yılında toplam 1.390 başvuru alınmış, 264 proje desteklenmiştir. Toplam destek tutarı 18.986.107 TL olmuştur.

2015 yılında başlanan tematik program bazlı proje yönetim sürecine 2016 yılında da yeni programlar eklenerek devam edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2017 yılı bütçe tasarısıyla; 12 milyon 336 bin Türk lirası personel giderleri, 1 milyon 901 bin Türk lirası sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, 21 milyon 296 bin Türk lirası mal ve hizmet alımları, 240 milyon 070 bin Türk lirası cari transferler ve 2 milyon 200 bin Türk lirası sermaye giderleri olmak üzere, toplam 277 milyon 803 bin Türk lirası ödenek talep edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının üstlenmiş olduğu görevleri başarılı bir şekilde ifa edebilmesi gayesiyle hazırlanan 2017 yılı bütçesinin milletimize hayırlı olması temennisiyle takdirlerinize arz eder, verdiğiniz destekten dolayı da teşekkür eder, tüm heyeti saygıyla selamlarım.

Şimdi de diğerine geçiyoruz efendim.

BAŞKAN – Biz hepsine toptan bakıyoruz.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Bu ayrı bir anayasal kurumdur efendim, o bakımdan altını çizmekte fayda gördüm. Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve Yüksek Kuruma bağlı kurumların 2017 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı’nın görüşülmesi vesilesiyle yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Bu kapsamda, Yüksek Kurumun 2016 yılı içinde yaptığı ve 2017 yılı bütçesiyle gerçekleştirmeyi planladığı etkinliklerden kısaca söz etmek istiyorum.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; Yüksek Kurumca, 2016 yılında kültür, dil ve tarih alanına ilişkin millî miras konularında fikir ve müzakere ortamları oluşturulması konusunda önemli adımlar atılmıştır. Özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkiler geliştirilerek Türk dili, tarihi ve kültürüne ilişkin destek ve katılımların artırılmasına yönelik çalışmalara yoğunluk verilmiştir. Türkiye’de yerleşik yabancı kurumların temsilcileriyle kültür, dil, tarih ve sanat temasları geliştirilerek bu kurumlarla iş birliği imkânları aranmış, ortak çalışmalar için destek ve eş güdüm etkinlikleri yürütülmüştür. Yüksek Kurum ve kurumlar hakkında yurt içinde ve yurt dışında tanıtım etkinlikleri düzenlenmiş ve bunların sonuçları kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Kurumlarımızın etkinliklerinde kullanılacak bilişim sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla Bütünleşik Bilgi Sistemi oluşturulmuştur. Bu sistemle kurumların kütüphane, arşiv ve belge merkezleri, bilgi bankaları ve veri tabanları, bilimsel araştırmaları ile diğer etkinliklerin elektronik ortamda birleştirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, ülkemiz için önem ve öncelik arz eden belli konularda veri tabanları ve yazılımları oluşturularak ulusal ve uluslararası sistemlerle bütünleştirilmesi çalışmaları kurumlarla iş birliği içinde yürütülmüştür.

Araştırmacı Bilgi Sistemi, Bilimsel Proje ve Destek Sistemi, Burs Sistemi, Mobil Uygulamalar, Yayın Dağıtım ve Satış Sistemi, Yayın Takip Sistemi; Bütünleşik Bilgi Sistemi içinde geliştirilmiş uygulamalardan bazıları olup Yüksek Kurum ve kurumların ihtiyaç duyduğu yazılımların büyük bir kısmı Yüksek Kurum bilişim personeli tarafından yapılmaktadır. 2017 yılında da bu çalışmalara devam edilecektir.

Yüksek Kurum, 2011 yılından itibaren bünyesinde yer alan kurumların kendi amaç ve ilkelerine uygun konularda bilgi üretilmesini teşvik etmek amacıyla yurt içinde ve yurt dışında eğitim ve araştırma yapacak kişilere verilen bursların takibini ve yürütülmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda, bağlı kurumlarca 2016 yılında 130 lisans, 120 yüksek lisans, 114 doktora ve 6 doktora sonrası olmak üzere toplam 370 kişiye burs verilmiştir. 2017 yılında 20 lisans, 55 yüksek lisans, 41 doktora ve 10 doktora sonrası araştırma bursu olmak üzere, 126 bursiyere daha destek verilmesi planlanmaktadır.

Kurumlarca ulusal ve uluslararası alanda yapılan organizasyonların eş güdümü sağlanmaktadır. Bu doğrultuda, kurumlarımızca 2016 yılında 29 uluslararası ve 41 ulusal olmak üzere, toplam 70 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiş olup yıl sonuna kadar 12 adet bilimsel etkinlik daha gerçekleştirilecektir.

Yüksek Kurum, kurumlarımız tarafından 2016 yılında üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 48.503 adet eserin, 10.505 adet süreli yayının ücretsiz dağıtılmasını sağlamıştır. 2017 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edilecektir.

2016 yılında Yüksek Kurum bünyesinde bulunan kurumlar Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılabları, Türk kültürü, Türk tarihi ve Türk diliyle ilgili eserleri tanıtmak ve yaymak amacıyla 43’ü ulusal ve 2’si uluslararası olmak üzere, toplam 45 kitap fuarına katılmıştır. Yıl sonuna kadar 14 kitap fuarına daha katılım sağlanacaktır.

Her yıl devlet töreni niteliğinde düzenlenen 10 Kasım Atatürk’ü anma toplantısı 2017 yılında ve gelecek yıllarda da yapılmaya devam edilecektir.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; Yüksek Kurum ve Yüksek Kuruma bağlı kurumlar, 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle yeniden yapılandırılarak görev alanlarında daha etkin konuma gelmesiyle personel sayısı artmış ve fiziksel yapı yetersiz hâle gelmiştir. Bu doğrultuda, Yüksek Kurum ve kurumların tek bir yerleşke içinde toplanarak söz konusu eksikliklerin giderilmesi ve bu sayede daha etkili hizmet verebilmelerini sağlamak amacıyla inşa edilecek yerleşke için TOKİ’yle protokol imzalanmış olup uygulama projesi hazırlanmaktadır. 2017 yılında inşaatın başlaması öngörülmektedir.

2017 yılında Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu için ekonomik sınıflandırmaya göre; personel giderleri 5 milyon 392 bin, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 926 bin, mal ve hizmet alım giderleri 4 milyon 516 bin, cari transferler 356 bin, sermaye giderleri 455 bin olmak üzere, toplam 11 milyon 645 bin Türk lirası ödenek öngörülmüştür.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; konuşmamın bundan sonraki bölümünde Yüksek Kurum bünyesinde yer alan kurumların 2016 yılı içinde yaptıkları ve 2017 yılı bütçesiyle gerçekleştirmeyi planladıkları etkinlik ve projeler hakkında bilgi sunmak istiyorum.

Atatürk Araştırma Merkezi: Merkezimiz kurulduğu günden bugüne kadar bilim ve kültür hayatına önemli katkılarda bulunmuştur. Kuruluş amacı doğrultusunda ulusal ve uluslararası düzeyde kongreler, sempozyumlar, paneller, çalıştaylar ve konferanslar düzenlemiş, süreli ve süresiz yayınlar yapmış, özgün bilginin üretilmesi amacıyla araştırma bursları vermiş ve bundan sonra da vermeye devam edecektir.

Atatürk Araştırma Merkezince 2016 yılı Ekim ayı sonuna kadar tek başına ve ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği yurt içinde toplam 6 uluslararası bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerin bazıları şunlardır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcısı, süreniz bitti.

Beş dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – O zaman bütçeleri okuyayım.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkanım, daha üç kurumun bütçesi var, okusun Sayın Bakan. Niye engelliyorsunuz?

BAŞKAN – Yoğun talep var.

Buyurun Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Özgürlükleri kısıtlamayalım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Atatürk Araştırma Merkezince 2017 yılında 5 bilimsel etkinlik düzenlenmesi planlanmaktadır. 2016 yılında kuruluş amacına uygun olarak 9 yeni yayın, 5 tıpkıbasım ve “ATAM” dergisinin 89, 90 ve 91’inci sayıları yayımlanmıştır. 2016 yılı sonuna kadar 25 eserin yayımlanması planlanmaktadır.

Merkezimiz tarafından 2016 yılında üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 14.801 adet eser, 349 adet süreli yayın ücretsiz dağıtılmıştır. 2017 yılında da ücretsiz eser dağıtılmasına devam edilecektir.

Atatürk Araştırma Merkezi kütüphanesi ve arşivinde kitap ve süreli yayın gibi 22.728 adet kütüphane ve arşiv malzemesi bulunmaktadır. Kurumumuzca 2016 yılında bilgi üretilmesini teşvik etmek amacıyla 1 yüksek lisans, 3 doktora olmak üzere, toplam 4 kişiye burs verilmiştir. 2017 yılında 3 yüksek lisans ve 2 doktora olmak üzere, toplam 5 bursiyere daha burs verilmesi de planlanmaktadır.

2017 yılında Atatürk Araştırma Merkezi için personel giderleri 2 milyon 450 bin, Sosyal Güvenlik Kurumlarına devlet primi giderleri 385 bin, mal ve hizmet alım giderleri 1 milyon 986 bin, cari transferler 292 bin, toplam 5 milyon 113 bin Türk lirası ödenek öngörülmüştür.

Türk Dil Kurumu: 2 Temmuz 1932 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla kurulan Türk Dil Kurumu, Türkçe'nin yazılı ve sözlü kaynakları üzerine bilimsel araştırmalar yapmak, Türkçe'nin bilim, sanat, edebiyat ve öğretim dili olarak özleşmesini, gelişmesini ve her alanda doğru, güzel ve etkili kullanılmasını sağlamak misyonuyla etkinlik göstermektedir.

Türk Dil Kurumunca 2016 yılında gerçekleştirilen projeler: Türk Diliyle ilgili Yabancı Dillerdeki Temel Eserlerin Tercüme Edilmesi Projesi, Farklı Kültürlerin Temel Düşünce Bilim ve Sanat Eserlerini Türkçeye Çeviri Projesi, Türkiye Türkçesinin Köken Bilgisi (Etimoloji) Sözlüğü Projesi bunlardan bir kısmıdır.

2016 yılı Ekim ayı sonuna kadar tek başına ve ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği 11 uluslararası ve 8 ulusal olmak üzere toplam 19 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerden bazıları, Almanya Çok Dilliliğin Geleceği (Ana Dili Olarak Türkçe ve Rusçanın Durumu) Sempozyumu, Hoca Ahmed Yesevî Sempozyumu, 84. Dil Bayramı Kutlama Programı'dır. Türk Dil Kurumunca 2017 yılında VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı'nın Türk dünyasının ortak bir faaliyeti olarak geniş bir katılımı icra edilmesi planlanmaktadır.

2017 yılında planlanan diğer etkinliklerin bazıları ise şu şekildedir: Eski Türkçe Araştırmaları Toplantısı, Türk Ağız Araştırmaları Toplantısı, Türk Dünyasında Ortak Terim Kullanılması Toplantısı, Etimolojik Araştırmalar ve Sözlük Toplantısı, Türkiye Türkçesi Ağızları Atlası, Moğolistan'daki Türk Halkları Sosyo-linguistik Bir Araştırma-Duhalar, Tsengel Tuvaları, Hotonlar, Genişletilmiş Türk İşaret Dili Sözlüğü konulu bilimsel etkinliklerin düzenlenmesi veya desteklenmesi planlanmaktadır.

2016 yılında kurumumuzun kuruluş amacına uygun olarak 21 yeni yayın, 12 tıpkıbasım ve 11 süreli yayın yayımlamıştır. 2017 yılı sonuna kadar Türk dilinin çeşitli dönem, alan ve konularına yönelik 40 eser ve 2 sözlük daha yayımlanacaktır. Türk Dil Kurumu kütüphanesi ve arşivinde kitap ve süreli yayın, yazma eser gibi 62.854 adet kütüphane ve arşiv malzemesi bulunmaktadır. 2016 yılında kurumumuz kütüphanesine bağış, değişim ve satın alma yoluyla 764 kitap ve 242 süreli yayın kazandırılmıştır. Kurumumuz tarafından üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 11.113 eser ve 8.814 süreli yayın ücretsiz dağıtılmıştır. 2017 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edilecektir.

Türk Dil Kurumu 2016 yılında bilgi üretilmesini teşvik etmek amacıyla 130 lisans, 69 yüksek lisans, 8 doktora olmak üzere toplam 207 kişiye burs vermiştir. 2017 yılında 20 lisans, 27 yüksek lisans ve 3 doktora olmak üzere toplam 50 bursiyere daha da destek verilmesi planlanmaktadır.

2017 yılında Türk Dil Kurumu için personel giderleri 3 milyon 092 bin, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 493 bin, mal ve hizmet alım giderleri 9 milyon 567 bin, cari transferler 918 bin, sermaye giderleri 1 milyon 708 bin olmak üzere toplam 15 milyon 778 bin Türk lirası ödenek öngörülmüştür.

Türk Tarih Kurumu: Türk Tarih Kurumu, 15 Nisan 1931 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatı üzerine kurulmuştur. Türk tarihi ve Türkiye tarihinin tüm yönleriyle, hakikatlere uygun biçimde, çağdaş sosyal bilim anlayışıyla araştırmakta ve bu alanda yapılan araştırmaları desteklemektedir.

Türk Tarih Kurumunca 2016 yılında Yurtdışındaki Tarihî Türk Eserlerinin Tespiti Projesi çalışmalarına devam edilmiştir. 2016 yılında ayrıca Kurumumuz tarafından Türk tarihinin pek çok meselesine ışık tutmak amacıyla bazı projelere maddi destek sağlanmıştır. Bu projelerin bazıları şunlardır: Batman İli Hasankeyf İlçesi Kültür Envanteri, Bulgar Kaynaklarına Göre XIX. Yüzyılda Diyarbakır, 100 Yıl Önce/100 Yıl Sonra Yakın Plan Cihan Harbi Belgeseli.

2016 yılı Ekim ayı sonuna kadar tek başına ve ortaklaşa düzenlediği veya desteklediği yurt içinde 17 ulusal, 2 uluslararası, yurt dışında 9 uluslararası olmak üzere toplam 28 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerden bazıları Tarihe Yön Veren Peygamber Hz. Muhammed Konferansı, İkinci Türk-Kore Tarihi İlişkileri Forumu, Suriye Üzerinde Yaşanan Vesayet Savaşlarında Tarihi Derinlik Sempozyumu ve Çalıştayı'dır. 2016 yılı sonuna kadar uluslararası 6 bilimsel etkinlik daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Kurumumuzca yurt içindeki üniversitelere, kütüphanelere ve diğer kurumlara 13.941 eser ücretsiz dağıtılmıştır, 2017 yılında da ücretsiz eser dağıtımına devam edilecektir. Türk Tarih Kurumu kütüphanesinde kitap, süreli yayın, el yazması eser gibi 180.051 adet kütüphane malzemesi bulunmaktadır. Kurumumuz kütüphanesine bağış, değişim ve satın alma yoluyla yıl sonuna kadar 771 süreli yayın ve 379 kitap kazandırılacaktır. Kütüphaneden 2016 yılında 3.978 araştırmacı yararlanmış ve 16.635 adet malzeme kullanmıştır. Arşivden yararlanan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, on dakika ilave süre vermiştim, bitti. Lütfen toparlar mısınız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKŞEŞ (Ankara) – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Çok kıymetli üyeler, gördüğünüz gibi, bütün kurumlarımızın faaliyetlerini sizlere arz etmek bir yarım saate sığmıyor. Onun için sadece iki bütçem kaldı, onları arz ederek toparlıyorum.

2017 yılında Türk Tarih Kurumu için ekonomik sınıflandırmalara göre personel giderleri 3 milyon 503 bin, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 528 bin, mal ve hizmet alım giderleri 5 milyon 232 bin, cari transferler 174 bin, sermaye giderleri 1 milyon 279 bin olmak üzere toplam 10 milyon 716 bin Türk lirası ödenek öngörülmüştür.

Bir de Atatürk Kültür Merkezimiz var. Bu kültür merkezimiz ana hatlarıyla Yüksek Kuruma bağlı, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğine sahip, dil ve tarih dışında kalan Türk kültürüyle ilgili alanlarda araştırma, yayın, tanıtım, teşvik ve destekleme ve ödüllendirme etkinliklerini sürdüren bir kültür kurumumuzdur. Bunun da birçok faaliyeti var, yayını var fakat süre olmadığı için arz edemiyorum.

2017 yılında Atatürk Kültür Merkezimiz için personel gideri 2 milyon 224 bin, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 365 bin, mal ve hizmet alım giderleri 2 milyon 062 bin, cari transferler 269 bin toplam olarak da 4 milyon 920 bin Türk lirası ödenek öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kurumları ile milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcımıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sunumların yapmak üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Veysi Kaynak'a söz veriyoruz.

Sayın Bakan, buyurun lütfen, süreniz otuz dakikadır.

2.- Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Korkarım sığmayacak çünkü çok önemli, Sayın Başbakan Yardımcımızın konuları gibi.

Saygıdeğer Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli uzman arkadaşlar, basın mensupları; ben de Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu bütçeleriyle ilgili huzurlarımızdayım. Sözlerime başlarken heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğünden başlamak istiyorum. Hepinizin bildiği gibi, geçmişimizden bugüne uzanan bir hayır yapma davranışı olarak vakıf, “iyilik” ve “yardımseverlik” kavramlarını şahsi bir meziyet olmaktan çıkartarak, kurumsallaşmış bir yapı olarak günümüzde de önemli bir hizmet alanını oluşturmaktadır. “Vakıf medeniyeti” ifadesi ise tarihimizle, bugünümüzle ve geleceğimizle ilgili, aslında, çok değerli bir gerçeği en zarif şekliyle ifade eder. Bu ifade, Allah rızasından başka hiçbir beklenti olmaksızın iyilikte yarışan ecdadımızın yüzyıllara sirayet eden duyarlılıklarının, bu yüksek şuurunun günümüze de vakıf kurumları sayesinde yansıyor olmasıdır. Vakfetme duygusunun ortaya çıkarttığı bu yardımlaşma kurumları, bu duygunun arkasındaki inanç ve değerler bütünlüğü bugün de insanlığın ihtiyaç duyduğu sosyal reçeteler gibidir.

Bugün, vakıf yoluyla vücuda gelmiş eserlerin ayakta kalanları, onların her biri hayırlı bir amaç için onları vakfetmiş ecdadımızın bizlere yadigarıdır. Bu şuurla hareket ederek, vakfı koruyarak, yaşatarak, tarihten gelen sorumluluğumuzu bugünün şartları içerisindeki yatırımlarımızla ve en önemlisi, vakfiyelerde yer alan sosyal hizmetlerin yürütülmesiyle yasal sorumluluklarımız dâhilinde çalışmalar yapmaktayız.

52 bin adet mazbut, 265 adet mülhak 4.976 adet yeni vakıf ve 167 cemaat vakfının iş ve işlemleri ile denetimi; ecdat yadigarı vakıf kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve yaşatılması; vakıfların, vakfiyelerindeki amaçlarını gerçekleştirebilmesi için vakıflara ait menkul ve gayrimenkullerin en yüksek gelir getirici şekilde değerlendirilmesi özel bütçeli bir kuruluş olan Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Saygıdeğer Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri; karşılıksız iyilik etmek şuuruyla gittiği her yere vakıf yoluyla sayısız hizmet götüren ecdadımız camiler, mescitler, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, imaretler, darüşşifalar, külliyeler gibi binlerce vakıf eseri inşa etmiştir. Ülkemiz en ücra köşelerine kadar vakıf taşınmaz kültür varlıkları ile dolu olduğu gibi, âdetâ bu bize bir açık hava müzesi görüntüsü yaşattığı gibi ülkemiz dışında da vakıf eserleri vardır. Bizim görevimiz, dünden bugüne, kuşaklar arasında canlı bir köprü olan bu kültür mirasının korunmasında büyük çaba göstermektir. Bu çabanın sonucunda, 2003-2016 yılları arasında il ve bölge ayrımı yapılmaksızın yaklaşık 4.750 vakıf eserinin proje ve onarımı tamamlanmış, 2017 yılında da eksik eserlerimizin proje ve onarımlarının yapılmasına devam edilecektir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülen restorasyon çalışmaları süratle devam etmektedir. Bir kaç sembol örnek vermek gerekirse; Erzurum Çifte Minareli Medrese, Tunceli Pertek Sağman Köyü Camisi ve Çevre Düzenlemesi, Hatay Habibi Neccar Camisi ve Çevre Düzenlemesi. Yurt dışında -bu geçtiğimiz cuma ibadete açılma törenine de katıldık- Makedonya Manastır Haydar Kadı Camisi. Bildiğiniz gibi, Manastır aynı zamanda ülkemizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün askerî idadiyi okuduğu bir yerdir ve sebeple de ayrıca önemlidir. Bosna Hersek Gradiška Derviş Hanım Medresesi ve Kosova Cakova Hadım Süleymanağa Kütüphanesi'nin restorasyonları gerçekleştirilmiş ve hizmete hazır hâle getirilmişlerdir. Görüldüğü üzere, sadece ülkemiz sınırları içerisinde değil, Osmanlı coğrafyasına dağılmış bütün vakıf eserlerin de restorasyonları Vakıflar Genel Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir. Yakın zamandaki diğer çalışmalardan da birkaç örnek verecek olursak; yurt içinde, öncelikle, terörden etkilenen Diyarbakır Sur Fatihpaşa Camisi yani Kurşunlu Camisi, Sur

Ermeni Katolik Kilisesi, -o bölgedeki en büyük Ermeni kilisesidir- Protestan Kilisesi, Arap Şeyh Camisi, Kadı Camisi, Dört Ayaklı Minare. Buradan, Dört Ayaklı Minare’yi anarken Tahir Elçi’ye de rahmet diliyorum tekrar. Şeyh Mutahhar Camisi. Yine çok önemli bir eser, Dünya Miras Listesi’nde yer alan Sivas Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifahanesi, Sivas Gökmedrese, Eminönü Yeni Camisi ve çalışmaları bitmek üzere olan Mısır Çarşısı, Fatih Beyazıt Camii, Üsküdar Atik Valide Külliyesi, Adıyaman Ulu Camisi, Amasya Beyazıt Külliyesi, Balıkesir Zağnos Paşa Camisi, Bitlis Adilcevaz Zal Paşa Camisi. Bunları birkaç örnekle tamamlamak istiyorum: Mardin Kızıltepe Ulu Camisi. Yurt dışında, Bosna Hersek Foça Alaca Camisi, Çaynıçe Sinanbey Camisi, Makedonya Manastır Hacı Mahmud Bey Camisi, Kosova Cakova Küçük Medrese, Molla Yusuf, Sefa ve Kusari Camileri, Kıbrıs Lefkoşe Dükânlar Önü Camisi gibi önemli eserlerin restorasyon çalışmaları da devam etmektedir.

Komisyon üyelerimize şu bilgiyi vermek isterim: Özellikle Diyarbakır’ın Sur ilçesinde terörden zarar gören bütün vakıf eserlerinin aynı anda projeleri ve restorasyon ihaleleri yapılmıştır.

Çok değerli Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; tabii, Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün görevi sadece vakıf eserlerinin restorasyonu, onların onarımı değil, aynı zamanda, vakfiyelerinde yer alan hayır şartlarının da özenle yerine getirilmesidir. Bu amaçla, her ay, 15 kalemden oluşan kuru gıda paketleri 81 il merkezinde dağıtılmaktadır. Eyüp İmaretî’nden her gün sıcak yemek hizmeti verilmektedir. Yine, Eyüp İmaretî’imize hayırseverler tarafından bağışlanan kurbanlar kestirilip, kavurma yapıp ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır. Bunun dışında, Diyarbakır Sur ilçesinde yaşayan terör mağdurlarına, Mardin Nusaybin ilçesinde yaşayan terör mağdurlarına kuru gıda paketlerimiz bu yıl içerisinde ulaştırılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 52 bin mazbut vakıf içerisinde vakıf medeniyetinin ulaştığı coğrafyalardaki vakıf hayır şartlarını da yerine getirmek üzere başka ülkelere de gıda yardımlarında bulunmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde 18.500, Bosna Hersek Cumhuriyeti’nde 14.880, Kosova Cumhuriyeti’nde 14 bin, Makedonya Cumhuriyeti’nde 16 bin koli ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, yani, süreniz otuz dakika, tabii, ilave süre vereceğim ama metne bağlı kalırsanız, bu, bir buçuk iki saatte gitmez.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Yok, atlayarak geçiyorum Başkanım, önemli konu başlıklarını ifade etmeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Bunun dışında, hiçbir sosyal güvenlik kurumundan yardım almayan muhtaçlara yönelik muhtaç maaşı, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine ve yükseköğrenim öğrencilerine burs vermek de bizim faaliyetlerimiz arasındadır.

Hepimizi gururlandıran bir diğer ilginç bir husus, Kosova Cumhuriyeti İslam Birliği Başkanlığı ve Makedonya Cumhuriyeti İslam Dini Birliği Başkanlığıyla yapılan protokoller çerçevesinde, İstanbul Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde, oradan tespit edilip bize gönderilen hastaları bir refakatçisiyle beraber ücretsiz tedavi etmekteyiz.

Vakıflar Genel Müdürlüğü bütün bunları yaparken sadece öz kaynaklarına, gelir kaynaklarına dayanarak yapmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, elindeki akar taşınmazları kat karşılığı yöntemi, uzun süreli kiralama yöntemi ve turistik tesis, eğitim tesisi, sosyal tesis gibi yap devret, uzun süreli kirala yöntemleriyle önemli eserleri, önemli kazanımları ortaya çıkarmıştır. Bu sayede,

bu yöntemle yapılan yatırımların toplamı da 3 milyar 300 milyon lira gibi çok önemli bir rakama ulaşmıştır. Genel Müdürlüğümüz bu yakın zamanda vakıf taşınmazların envanterini Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi'yle takip eder hâle gelmiştir.

Çok Saygıdeğer Başkanım, Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün kira gelirlerinin tahakkuku 551 milyon liradır. Şu ana kadar bunun 481 milyon lirası tahsil edilmiştir. Vakıflarımızın bu sorumluluk alanı sadece taşınmazlardan ve eski eserlerden değil, vakıflarımız aynı zamanda vakfe, berat, hüccet, ferman gibi vakıf medeniyetimizin arşivini oluşturan çok önemli değerlere de sahiptir. Bunlar da yine Vakıf Arşiv Yönetim Sistemi Projesi altında bir sisteme bağlanmıştır. Camilerimizde ve vakıf abide eserlerimizde bulunan çinilerimizin, halılarımızın çalınıp yurt dışındaki müzayedelerde satılması konusu takip edilerek tekrar aslı yerine ulaştırılmaktadır. Taşınır kültür varlıklarımızın sergilendiği vakıf müzelerimiz vardır. Bunlardan İstanbul Halı Müzesi Ayasofya İmaret'i'nde yeniden hizmete açılmıştır. Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi, İstanbul Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi, Kilim ve Düz Dokuma Müzeleri çok önemli örneklerdir. Son olarak, Erzurum Çifte Minare'nin restorasyonu da tamamlanmış olduğu için muhtemelen orada da bir müze kurma çalışmamız olacaktır. Bütün müzelerimizde toplam 19.665 eser sergilenmektedir ve müzelerimizi 1 milyon 250 bin ziyaretçi ziyaret etmiştir 2016 yılı içerisinde.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bu vakıf eserlerinin restorasyonunun ne kadar ciddi ve ne kadar özel bir iş olduğu bilinciyle İtalyan Mimarlık Sanat ve Kent Restorasyonu Derneğiyle kültür varlıklarının ve tarihî yapıların yapısal restorasyonu ve sismik güçlendirilmesi çalışmalarına bir iş birliği protokolü çerçevesinde bunları yapacak uzmanların eğitimini yapmaktadır. Aynı zamanda Tarihî Yapılar İçin Deprem Risklerinin Yönetimi Kılavuzu Hazırlanması Projesi İstanbul Valiliği ile İstanbul Proje Koordinasyon birimi tarafından yürütülmektedir. Yine Genel Müdürlüğümüz, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi tarafından desteklenen bir proje gerçekleştirmektedir.

Çok değerli milletvekilleri, Vakıflar Genel Müdürlüğünün temel gayelerinden biri de vakıfların yaşatılması kadar, vakıflara ait tüm unsurların korunması ve vakıf şuurunun gelecek nesillere aktarılması, bu önemli değerlerimize toplumumuzun tüm kesimleri tarafından sahip çıkılmasının sağlanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, vakıf olgusunun tüm unsurlarıyla yaşatılmasının hedefleyen çeşitli faaliyetler yapılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, 25 bölge müdürlüğü ve 1 işletme müdürlüğüyle kendisine verilen görevleri 1.800 personeliyle yürütmektedir. Bu personellerin 1.669'u memur, 122'si işçi ve 9'u 4/B personelidir. Hazedden, maliyeden hiçbir katkı almadan gelirinin yüzde 50'sini yatırımlara ayıran Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün 2017 yılında bütçesi -sizlerin kabulü gerçekleşirse- 532 milyon 323 bin lira olarak öngörülmektedir. Yine, bu gelirlerin tamamı Vakıflar Genel Müdürlüğünün kendi öz kaynaklarından karşılanacaktır. Toplam personel gideri 102 milyon, Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenecek prim giderleri 17 milyon, mal ve hizmet alım giderleri 107 milyon, cari transferler 40 milyon, sermaye giderleri 266 milyon olmak üzere gider bütçesi de yine 532 milyon 323 bin lira olacaktır.

Şimdi, bir diğer kurum olan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının faaliyetlerinden bahsetmek istiyorum.

Çok Saygıdeğer Başkanımız, çok değerli milletvekilleri, Komisyon üyelerimiz; dünyanın birçok bölgesinde mazlumlara elini uzattığımız, dost ve kardeş olarak gördüğümüz ülkelere karşı hissedilen sorumluluklar neticesinde, sosyal ve ekonomik altyapılar ile üretim sektörleri başta olmak üzere binlerce proje, faaliyet gerçekleştiren, kısaca ülkemizin kalkınma iş birliği çalışmalarını yürüten güzide kuruluşumuz TİKA, 2016 yılı itibarıyla yirmi beşinci yılını geride bırakmış bir kurum olacaktır. Ayrıca TİKA, Türkiye'nin kalkınma yardımlarını koordine ederek ülkemizi 5 kıtada temsil etmektedir. TİKA, dış politikamızın en önemli kuruluşlarından biri hâline gelmiştir. Kalkınma yardımlarını uygulayan ve

koordine eden TİKA'nın bulunduğu konuma gelmesi de asla bir tesadüf değildir. TİKA bu faaliyetlerini yaparken güçlü siyasi irade, dış politika desteği, kamu kuruluşlarımız, üniversitelerimiz ve sivil toplum kuruluşlarımızla güçlü bir iş birliği ve zengin beşerî kaynak kullanımına dayanmaktadır. AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde TİKA'nın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesine yönelik olarak yasal düzenlemeler yapılmış, insan kaynakları ve fiziksel altyapısı güçlendirilmiştir. 2002 yılında TİKA'nın yurt dışındaki ofis sayısı 12 iken bugün 56'ya yükselmiştir, 2017 yılı içerisinde de 60'a yükseltmeyi hedefliyoruz. TİKA'nın 5 kıtada 150'den fazla ülkede faaliyeti olduğunu söyledim. Ofisimizin olmadığı ülkelerde ise ilgili kamu kuruluşlarımız, başta Dışişleri Bakanlığı olmak üzere ve sivil toplum kuruluşlarımızla eş güdüm hâlinde faaliyet göstermektedir.

Çok Değerli Başkanım, bugün Türk cumhuriyetleri kendilerine özgü başarı hikâyelerini gözler önüne sermektedir. İlk yıllarda TİKA tarafından daha çok temel altyapıların geliştirilmesine yönelik projeler gerçekleştirilmiştir. Bugün, özellikle Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan gibi kardeş ülkelerin ekonomik refaha kavuşmasıyla projelerimiz ticari, sosyal, kültürel ve ekonomik alanı kapsayan geniş iş birliği ve tecrübe paylaşımına dönüşmüştür. 2016 yılı itibarıyla Türk cumhuriyetleri yirmi beşinci yılını kutlarken TİKA da yirmi beşinci yılını kutlamaktadır. Dolayısıyla, TİKA'yı tanımlarken Türk cumhuriyetleriyle yaşıt dememiz asla yanlış olmayacaktır. Orta Asya'yla olan yakın iş birliği bu coğrafyanın ata yurdumuzu kapsaması gerçeğine dayanmaktadır.

Saygıdeğer Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; TİKA tarafından yapılan yardımlardan faydalanan bir diğer bölge ise Balkanlar ve Doğu Avrupa'dır. Altı yüz yıla varan tarihi, dini ve kültürel bağlarla bağlı olduğumuz Balkanlarda öncelikli olarak kardeşlik bağlarımızı pekiştirmeye ve kültür varlıklarımızı korumaya yönelik projeler uygulamaktayız. Bunun yanında idari ve sivil altyapıları ile ekonomik altyapılarının geliştirilmesi kapsamında destekler verilmektedir. Bosna Hersek, Makedonya ve Arnavutluk gibi birçok ülkede başarılı projeler hayata geçmiştir. Balkan ülkelerinde kadim ve köklü ortak mirasa sahip olma bilinciyle hareket eden TİKA, tüm Balkan halkı için farklı sektörlerde fayda üreten projeler gerçekleştirmeye devam etmektedir. Balkanlarda Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün sorumluluğunda olmayan cami, han, hamam, tekke, köprü, şifahane gibi yüzlerce ecdat mirasına restorasyonlar yapılarak sahip çıkılmaktadır.

TİKA "Afrika açılımı" çerçevesinde de bölgede yoğun, etkin ve güçlü faaliyetler yapmaktadır. Tunus, Sudan, Somali, Etiyopya, Senegal, Nijer, Namibya, Kamerun, Kenya, Çad, Tanzanya, Cezayir, Gine ve Cibuti'de bulunan program koordinasyon ofislerimiz üzerinden TİKA Afrika'da da faaliyette bulunmaktadır. Türkiye'nin "Afrika açılımı" politikasının ne kadar isabetli olduğu, TİKA'nın bu faaliyetleri çerçevesinde de ortaya çıkmaktadır. Yaklaşık 54 ülkenin ve 1 milyardan fazla nüfusun bulunduğu Afrika'da Türkiye var olmuştur, TİKA vasıtasıyla var olmaya devam edecektir. Afrika'nın her bölgesinde faaliyette bulunmak üzere 21 ofisimiz ticari, sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerimize ivme kazandırmaktadır.

Çok Saygıdeğer Başkanım, Türkiye'nin dünyaya erişim gücünün artmasıyla birlikte TİKA'nın da çalışma coğrafyası her geçen zaman genişlemektedir. Bu kapsamda, gurur duyacağımız şekilde, Türkiye'nin gurur duyacağı şekilde Güney Asya, Latin Amerika, Karayipler ve Pasifik ülkeleriyle de somut iş birliğine dayalı ilişkiler yürütülmektedir. Myanmar, Bangladeş, Sri Lanka, Vanuatu, Kiribati, Saint Lucia, Peru, Guatemala, Bolivya, Filipinler, Brezilya, Küba gibi ülkeler de TİKA'nın faaliyet alanı içerisine girmişlerdir. Pasifik ve Karayip coğrafyasındaki bazı ülkeler zannedildiği gibi sadece turistik mekânlar olmayıp aynı zamanda gelir dağılımının oldukça dengesiz olduğu en az gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır.

TİKA, bu arada, yurt dışına yapılan teknik yardımların envanterinin tutulması ve uygulamanın koordinasyonundan da görevlidir. Bu kapsamda, Türkiye'nin 2003 yılında 76 milyon dolar olan resmî kalkınma yardımları 2015 yılında artık millî gelirine oranla dünyanın 1'inci sırasına çıkması neticesine varmıştır.

Çok Değerli Başkanım, TİKA tarafından gerçekleştirilen projelerle ilgili sayısal verilerden de bahsetmek istersek: 2015 yılında TİKA tarafından 1.900'e yakın proje ve faaliyet gerçekleştirilmiştir. 2002-2015 yılları arasında gerçekleştirilen projelerin toplamı 17 bin sayıdır. 1992-2002 yılları arasında toplam proje sayısının 2.200 olduğu düşünüldüğünde, gelinen noktanın çok büyük bir başarıya tekabül ettiği anlaşılmaktadır.

2015 yılında TİKA tarafından gerçekleştirilen projelerin, faaliyetlerin sektörel dağılımı incelendiğinde; ilk sırada sosyal altyapılar ve hizmetler, 2'nci sırada ekonomik altyapılar ve hizmetler, 3'üncü sırada ise üretim sektörleri yer almaktadır.

Yılda 2 bine yakın proje ve faaliyet hayata geçiren TİKA'nın tüm yaptığı işlerden burada bahsetmek için, maalesef, zaman yetmeyecektir. Bu nedenle, bazı örnekler vermekle yetineceğim.

Söyledim, birçok sektör yanında ağırlıklı olarak sosyal altyapılar ve hizmetler sektöründe faaliyet gösteriyoruz; eğitim, sağlık ve su sanitasyon projeleri öne çıkıyor dedim. Bunun yanında, eğitimin temel bir insan hakkı olmasından hareketle, örgün eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesi amacıyla okul inşası, onarımı, tadilatı, tefrişatı kapsamında geçtiğimiz yıl 73 okulun inşaatı, onarımı gerçekleştirilmiş, 67 okula donanım, tefrişat desteği verilmiş ve toplam 1.621 öğrenciye burs tahsis edilmiştir.

Eğitim alanında örnek projelerden bahsedecek olursak: Özbekistan'da Taşkent Türk İlköğretim Okulunun tadilat ve tefrişatı; Bosna-Hersek'te 100 okula bilgisayar ve donanım desteği; Romanya Köstence bölgesinde ilk ve orta dereceli 10 okulun Türkçe sınıflarının donanımı; Irak Erbil'de Türkmen, Kürt ve Hristiyan 2 bin öğrenciye eğitim malzemesi yardımı yapılması ve 14 okulun tadilatının yapılması; Somali Tarım Okulu Mogadişu Ziraat Fakültesine dönüştürülmüş ve teknik kapasitesi artırılmıştır; Kamboçya'da 185 öğrenci kapasiteli köy okulu ve tefrişatı; Küba Havana Üniversitesi bünyesinde Türk Tarihi ve Kültürü Kürsüsü; Şili Santiago Mustafa Kemal Atatürk Okuluna donanım desteği ve ülkemizden 11 bin kilometre uzaklıktaki Kolombiya'da Eğitim Standartlarının Yükseltilmesi Projesi kapsamında 4 okulun güneş enerji sistemi kurularak elektriğe kavuşturulması örnek projeler olarak sayılabilir.

Sağlık alanında ise TİKA, geçtiğimiz yıl 22 hastane/poliklinik inşaatını tamamlamıştır. Onarımını gerçekleştirdiğimiz hastane/poliklinik sayısı 17, modern tıbbi cihaz donanımı sağladığımız hastane sayısı 38 ve uzmanlık eğitimi verilen sağlık personeli sayısı ise 685'tir.

Yine, bundan birkaç örnek vermek istersek: Azerbaycan'da bebek ölüm oranlarının düşürülmesine yönelik olarak 500'den fazla sağlık personeline eğitim verilmiştir; Özbekistan'a 10 adet tam donanımlı mobil klinik aracı temin edilmiştir; Kırgızistan'da 150 bin hastaya hizmet verecek, ülkenin en büyük hastanelerinden biri olacak Bişkek Kırgız Türk Dostluk Hastanesinin inşaatı devam etmektedir; Romanya'nın başkenti Bükreş'te Çocuk Hastanesi ameliyathane bölümü ile çok fazla soydaşımızın yaşadığı Romanya Mecidiye Bölgesi Hastanesinin yenilenmesi planlanmaktadır; Nijer'de 5 bin metrekarelik alan üzerine kurulan 53 yatak kapasiteli Anne Çocuk Sağlığı ve Rehabilitasyon Merkezi inşası devam etmektedir; Sudan'da bölgenin tek ihtisas hastanesi olan ve şimdiye kadar on binlerce hastaya hizmet veren Nyala Türk Eğitim Araştırma Hastanesi inşa edilmiştir; Kalakla Türk Hastanesinin şartlarının da iyileştirilmesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir; Tanzanya, Kenya, Uganda, Zimbabve, Malavi, Etiyopya ve Ruanda'dan 150 hekimin katılımıyla Ortopedi Sempozyumu gerçekleştirilmiştir; Seyşeller'de Victoria Hastanesi çocuk bölümünün tadilatı ve donanımı gerçekleştirilmiştir; Solomon Adaları'ndaki yerel hastaneler ile sağlık ocakları arasında hastaların ve doktorların taşınabilmesi amacıyla deniz ambulansı temin edilmiştir.

Çok Değerli Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; TİKA uzun süre kuraklık ve altyapı sorunlarıyla boğuşan, sosyal ve siyasi istikrarsızlık sebebiyle insanların temiz ve sağlıklı içme suyu bulamadığı coğrafyalarda da çalışmalar yapmıştır. Geçtiğimiz yıl toplam 73 su kuyusu açılmıştır. Örnek olarak: Gürcistan’da 433 haneli Tazakend Köyü içme Suyu Temini Projesi; Gabon’da başkente 300 kilometre mesafede bulunan ve kara yoluyla erişimi olmayan Chatanga köyünde su kuyusu; Somali’nin büyük nehirlerinden biri olan Şabella nehri üzerinde bulunan su setinin sulama kanallarıyla birlikte yenilenmesi; Meksika’da yerli halka su arıtma cihazları temin edilerek ve cihazların kullanımına yönelik eğitim verilmesi. Bunları birkaç örnek olsun diye söyledim.

TİKA’nın bir diğer faaliyet alanı da ülkemiz kamu kurumlarıyla iş birliğinde gerçekleştirilen kapasite geliştirme ve tecrübe paylaşım programlarıdır. Bu kapsamda, Emniyet Genel Müdürlüğü iş birliğiyle gerçekleştirilen Uluslararası Polis Eğitimi Projesi kapsamında 300’ün üzerinde eğitim programında 6 bine yakın kursiyere değişik alanlarda eğitim hizmeti verilmiştir. Dışişleri Bakanlığı iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilen Uluslararası Genç Diplomatlar Eğitim Programı kapsamında, 100’den fazla ülkeden gelen 800’e yakın genç diplomata eğitim verilmiştir. Bunun yanında, çok geniş bir coğrafyadan katılım sağlanan hukuk, medya, turizm, mesleki eğitim konularında da uluslararası eğitim programları devam etmektedir.

Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; TİKA tarafından, bunlara ilave olarak, farklı sektörlerde pek çok proje hayata geçirilmektedir ama vakit darlığı sebebiyle birkaç önemli projeyi de burada saymak isterim.

Kırgızistan’ın önemli yapılarından Devlet Tarih Müzesinin tadilat ve tanzimine yönelik çalışmalarda artık sona yaklaşmıştır.

Moldova Gökoğuz Yeri Çadır Lunga kasabasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, normal süre doldu, ek süre veriyorum.

Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Yine, Moldova’nın başkenti Kişinev’de kültür merkezi inşası, Karadağ’da drama fakültesi inşa edilmesi, Senegal’de Dakar İşitme Engelliler Merkezi’nin tadilat ve tefrişatı -yani, bu önemlidir arkadaşlar. Bu, Senegal’de, Batı Afrika’da tek resmî engelli eğitim kurumudur- Cibuti’de Kadın Meslek Edindirme Merkezi, Sri Lanka’da konut inşası gibi aslında çok fazla örnek proje yapılmaktadır.

Ben bu alanları, dağıttığımız kitapçıkta olması hasebiyle geçiyorum ama Türk tarihi açısından değinmeden geçemeyeceğim, Moğolistan’da Bilge Kağan Müzesi kurulmuş ve oraya giden 46 kilometre yol inşa edilmiştir. Tonyukuk Anıtlarına giden 11 kilometre yolun yapımı da tamamlanmış ve anıtın çevre düzenlemesi yapılmıştır. 2017’de Bilge Tonyukuk müzesi kurmayı planlamaktayız.

“Altın Beşik Altay” temalı Kırgızistan’da arkeolojik kazı çalışmalarına başlıyoruz. Zigetvar’da, Macaristan’da Kanuni Sultan Süleyman Türbesi’nin bulunması çalışması çerçevesinde çok önemli bilgilere ulaştık ve bilim ekibiyle beraber büyük Osmanlı Sultanı Kanuni Sultan Süleyman’ın iç organlarının gömüldüğü türbenin ortaya çıkarılması TİKA’nın bir başarı öyküsü olarak şimdi hafızamızda yer etmektedir.

Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan’ın mezarının bulunması ve türbesinin yapılması çalışmasını Türkmenistan’da yapıyoruz. Bu projelerin çok daha fazla sayıda olduğunu ama Tayland’ın başkenti Bangkok’ta yer alan Sultan II. Abdülhamit Han’ın tuğrasının, devlet armasının yer aldığı Bang Uthit Camisi’ni de bu sembol eserler arasında sayabiliriz.

Türkiye 2015 yılında dünyada en fazla insani yardım yapan ikinci ülke ve millî gelire oran bakımından ise dünyanın en cömert ülkesi olmuştur. Bunu çok çeşitli insani yardımlarımız, birazdan AFAD’ta da göreceğiz, çok çeşitli yardımlarla sağladık. Aynı zamanda İstanbul’da 2011 yılında

gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı sırasında Türkiye en az gelişmiş ülkelere yönelik her yıl 200 milyon dolar kalkınma yardımı taahhüdünde bulunmuştur ve Türkiye bu rakamı her yıl gerçekleştirmektedir. Ancak 2015 yılında 200 yerine 442 milyon dolar harcadığımızda burada değinmek isterim.

Bizim için Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyon şudur: Dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa Türkiye olarak oraya gidip az veya çok insani yardımda bulunma düsturudur.

Çok değerli Başkanım, ben aslında daha, TİKA'nın sivil toplum kuruluşlarımızla ilişkilerini, uluslararası kuruluşlarla iş birliklerini, bunları da anlatacaktım ama gerçekten uyarınız gibi daha benim sunacağım iki önemli kurum var. AFAD ve İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. Dolayısıyla, şimdi AFAD'la ilgili sunumuma geçmek istiyorum.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı faaliyetleri için şunu söyleyebiliriz: AFAD, yürüttüğü çalışmalar ve hazırladığı Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı, Türkiye Afet Müdahale Planı ve 2013-2017 Stratejik Planı ile afetlerin yönetimine ilişkin yol haritasını belirlemiş olup hedeflerine tüm paydaşlarıyla birlikte emin adımlarla yürümektedir.

81 ilimizde bulunan müdürlükleriyle beraber ülkemizin ortak gücünü, aklını ve vicdanını harekete geçirerek afetleri tek elden yönetmektedir. Yalnız ülkemizde değil, Güney Amerika'dan Afrika'ya, Doğu Avrupa'dan Balkanlara, Asya'ya, dünyanın en uzak noktaların da dahi meydana gelen insani krizlerde ve felaketlerde ekiplerimiz ve ülkemizin kaynaklarını koordine ederek hızlı ve etkin şekilde müdahalelerde bulunmaktadır.

AFAD Suriyeli mültecilerin misafir edildiği kamplar nedeniyle gerek ulusal ve gerek uluslararası basın, sivil toplum kuruluşları ve dünya kamuoyu tarafından yakinen takip edilmektedir. Aynı zamanda yaşanan afet ve acil durumlarda icra ettiği arama kurtarma faaliyetleri medyanın ve toplumun büyük kesiminin ilgisini çekmektedir. AFAD asıl misyonu ve kuruluş felsefesi olan risk yönetimi sistemini ülkemizde uygulamaya geçirmiştir. Teşkilat kanununun getirdiği zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme evrelerinden oluşan ve Bütünleşik Afet Yönetimi Sistemi olarak adlandırılan bu modelle AFAD, afet öncesi hazırlık, planlama ve risk azaltma çalışmaları eğitimi ve bilinçlendirme faaliyetleri, erken uyarı ve kesintisiz haberleşme projeleriyle afet zararlarını en aza indirmeye çalışmaktadır.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; tabii, Türkiye için en önemli yaptığımız projeler Afet Yönetim ve Karar Destek Sistemi (AYDES), Afet Geçici Kent Yönetim Sistemi (AFKEN), Elektronik Yardım Dağıtım Sistemi (EYDAS), Mekânsal Bilgi Sistemi, sıfırıncı dakikadan itibaren tüm müdahale aşamalarını yönetebileceğimiz Olay Komuta Sistemi, afet sonrası iyileşme aşamalarını koordinesini sağlayacak İyileştirme Sistemi gibi sistemleri geliştirdik ve hizmete hazır hâle getirdik.

Deprem Erken Uyarı ve Ön Hasar Tahmini Projesi'ni de bu arada AFAD olarak başlatmış bulunuyoruz. Ülke genelinde dağıtılan uydu telefonları, kurulan telsiz altyapıları, deprem verileri, afet ve acil durumlarda üretilen veriler ve AFAD Başkanlığının kurumsal verilerinin tutulacağı tek bir merkezden hizmet sağlayan AFAD Veri Merkezi, afet anında kullanılacak Türkiye Afet ve Acil Durumlar Yönetimi Operasyon Merkezi bu arada yürüttüğümüz önemli projelerdir.

Yine afetlerden sonra etkin ve hızlı müdahaleyi sağlayacak şekilde barınma ihtiyaçlarının sağlanması için çadır ve çadır içi malzemelerinin depolandığı 27 adet lojistik depo kurulumu çalışmalarına başlanmış ve 23'ü tamamlanmıştır. Son iki lojistik depoya ilgili ihale çalışmaları da yani şu anda yapılanlar dışında gelecek yıl inşallah gerçekleştirilecektir.

Bu hazırlık ve müdahale bağlamında bu projeye ek olarak haber kaynağı kurumlardan alınacak hava saldırıları, kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer (KBRN) tehdit ve tehlikeleriyle afet ve acil durum tehlikesi haberlerinin tehdit altında kalabilecek bölgelerdeki il afet ve acil durum yönetim merkezlerine seri bir şekilde iletilerek sirenler, sesli anonslar, sosyal medya ve cep telefonlarına

gönderilecek mesajlarla halkın uyarılmasını sağlamak amacıyla Bütünleşik İkaz ve Alarm Sistemi gerçekleştirilmiştir ki bunun ilk örneği Zonguldak ilinde kurulan siren sisteminin örnek olması ve bütün Türkiye'ye de bu yaygınlaştırılacaktır.

AFAD tabii bu arada uluslararası teşkilatlarla da kendi konusundaki teşkilatlarla da iş birliği yapmaktadır. AFAD risk ve hasarları azaltma kapsamında etkin bir afet yönetimi sağlamak için gereken politika, öncelik ve stratejilerin belirlenmesi ve tüm uygulamaların bütünlük ve koordinasyon içerisinde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanan Türkiye Afet Yönetimi Çerçeve Belgesi'yle ortaya konulan prensipler doğrultusunda Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanması çalışmalarını da sürdürmektedir. Bu risk değerlendirmesi konusunda sadece ulusal değil, uluslararası çalışmalarımız da devam etmektedir. Türkiye'nin Japonya Ulusal İş Birliği Ajansı'yla yaptığı proje buna örnek bir projedir.

Tabii, AFAD'ın ayrıca Türkiye Afete Duyarlı Yerleşime Uygunluk Sistemi Projesi, afete maruz bölgelerin koordinatlandırılması ve afet arşivi, Türkiye'deki afetlerle ilgili her türlü elektronik ve basılı materyallerin ortak bir platforma taşınması gibi projeleri de sürdürmektedir. AFAD'ın en önemli işlerinden biri de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ilave süreniz de doldu.

Size on dakika süre vereceğim, lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – ...Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı'nda risk azaltmada önemli bir yer tutmaktadır. İsterseniz, bu alanda neler yapıldığını, sismik ağı geliştirilmesi, Türkiye Deprem Veri Merkezi Sistemi, AFAD Deprem Mobil Uygulaması Sistemi gibi hususları daha sonra soru olursa da daha açıklıkla anlatırım diye düşünüyorum.

Marmara depremi, bu hususta da AFAD, Derin Kuyu Sismometre Ağı Projesi'nde istasyon kurma çalışmalarını tamamlamış, 7 adet derin kuyu sismik istasyonu belirlenen lokasyonlara kurulmuş ve veri akışı sağlanmaktadır.

Çok değerli Başkanım, eğitim çalışmaları, Afete Hazır Türkiye Projesi, Afete Hazır Aile, Afete Hazır Okul, Afete Hazır İşyeri gibi birçok projeyi yürütmekle beraber ben size bir de AFAD'ın koordinasyonuna verilen Suriyeli mülteciler konusunda birkaç şey söylemek, arz etmek isterim.

2011 Nisanında başlayan Suriye'den Türkiye'ye yönelik ve dünyaya yönelik göç hareketleri, Türkiye'de AFAD'ın koordinasyonunda yürütülmektedir. Türkiye o tarihte, hepimizin bildiği gibi, açık kapı politikası uygulamış ve Suriyelilere geçici koruma sağlamaktadır. Bugün itibarıyla 254 bin 812 Suriyeli 10 ilimizde kurulan 24 geçici barınma merkezinde kalmaktadır. Ülkemizde toplam 2 milyon 503 bin 597 de geçici barınma merkezleri dışında Suriyeli bulunmakta olup toplam rakam 2 milyon 758 bin 409'dur. Barınma merkezlerinde, Millî Eğitim, Sağlık, İçişleri, Diyanet yani Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla son derece etkili ve entegre bir sistemle gerek barınma merkezlerinde gerek barınma merkezi dışındaki Suriyeli mültecilere yönelik hizmetlerimiz gerçekten övgüye layık şekilde sürdürülmektedir. Örnek vermek istersem, gerek barınma merkezi içi ve gerek barınma merkezi dışında 19 milyon 621 bin 502 poliklinik hizmet verilmiştir. 915.326 hastaya hastanede hizmet verilmiş yani yatarak tedavi, yataklı tedavi, 759 bin cerrahi müdahale yapılmış ve 171 bin doğum Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Yine, kamplarımızda gerek kamp içinde gerek kamp dışında 900 bini aşan eğitim çağındaki Suriyeli çocukların 500 bini şu anda eğitilmektedir. Türkiye, Suriye ile Irak'tan gelen Türkmenleri ve Ezidileri de yine AFAD koordinasyonunda misafir etmektedir. Ülkemizde 9.416'sı Bayır Bucak'tan gelen toplam 72.180 Türkmen ve Ezidi misafir edilmektedir. Türkiye'nin bu husustaki gayretleri bütün dünyada övgüyle yer almaktadır. Bizim yurt dışındaki çeşitli programları, birlikte yaptığımız programları ben atlayarak çok kısa sürede İnsan Hakları Kurumunun bütçesine değinmek istiyorum.

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, bildiğiniz gibi, ilk kez 1993 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen Paris Prensipleri çerçevesinde gündeme gelmiş, dünyadaki insan hakları çalışmalarına paralel olarak ülkemizde de kurumsallaşma süreci 2012 yılında Paris Prensipleri ışığında kurulan İnsan Hakları Kurumuyla yeni bir boyut kazanmıştır. Aynı zamanda, İnsan Hakları Kurumumuz, ulusal önleme mekanizması görevini de ifa etmektedir. Anayasa'nın 10'uncu maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu temel insan hakları sözleşmelerinde düzenlenen ayrımcılık yasağına karşı etkin mücadele amacıyla kurulan bu kurum, Avrupa Birliği müktesebatına uyum kapsamında da gereklilik arz etmiştir. Son olarak, 6 Nisan 2016 tarihinde Büyük Millet Meclisimiz Genel Kurulunda kabul edilen 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'yla Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu da yeni şekliyle kurulmuştur. Bu kurumun 3 temel görevi vardır: Ulusal insan hakları kurumu görevi, işkence ve kötü muamelele karşı ulusal önleme mekanizması görevi ve ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kurumu görevidir. 6701 sayılı Kanun'la getirilen diğer yenilikleri aslında çok daha taze olduğu için burada bahsetmeye ihtiyaç görmüyorum ama şunu son olarak söylemek istiyorum: Uluslararası kriterler ve örnek uygulamalarıyla ülkemizin ihtiyaçları göz önüne alınmak suretiyle bağımsız, çoğulcu yapıda, idari ve mali özerkliğe sahip özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur İnsan Hakları Kurumumuz.

Ben -sözlerime eğer birkaç dakika daha izin verirseniz- hem Musa Bey'in sabahtan beri, geldiğimizden beri öndeki pankarttan hem Sayın Bekaroğlu'nun Cumhuriyet Vakfıyla ilgili söylediklerinden Vakıflar Genel Müdürlüğünü ilgilendiren birkaç şey söylemek isterim.

Cumhuriyet Vakfı, bildiğiniz gibi, 1993 yılında İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararıyla kurulmuş ve Vakıflar Genel Müdürlüğümüzce tescil edilerek Resmî Gazete'de yayımlanan kararla tüzel kişilik kazanmıştır. Vakıf Senedi'nin 9'uncu maddesine göre vakfın organları yönetim kurulu, danışma kurulu ve denetleme kuruludur. 10'uncu maddesine göre ise vakıf yönetim kurulu 12 kişiden oluşur ve görev süreleri iki yıldır. Vakfın yönetim kurulunun toplantı yapması için salt çoğunluk gerekmektedir ve oylamada da yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için salt çoğunluk gereği vardır. 12 kişilik yönetim kurulunun salt çoğunluğunun 7 kişi olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Yönetim kurulu, kurul üyeliği sıfatı görev süresinin dolmasına ilişkin herhangi bir nedenle sona erenin yerine yukarıda belirtilen esaslara uygun olarak ve en geç bir ay içerisinde yine yönetim kurulu yenisini seçer yani ayrıca bir genel kurulu, mütevelli heyeti falan yok -bildiğimiz diğer vakıflardan- bütün organ yönetim kuruludur. Yılda en az iki kez yönetim kurulu başkanının çağrısı üzerine toplanır. Dediğim gibi, toplantı nisabı yarıdan bir fazla üyenin katılmasıdır ve kararlar da bu şekilde oy çokluğuyla alınır. Yönetim kurulu başkan ve üyeleri seçimini düzenleyen 10'uncu madde hükmü saklıdır yani 7 üyenin oyunu yönetim kurulu üyesi seçilmek için zorunlu tutan bir vakıf senedi vardır. 18 Şubat 2014 tarihinde yönetim kurulu seçimine katılan üye sayısı 6 kişi. Mevcut üyelerin 4'ü fiilen, 2 üye de temsilen toplantıya katılmıştır. Sadece, isterseniz, temsilen toplantıya katılan iki ismi vereyim, hepimizin yakından tanıdığı Cüneyt Arcayürek ve Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Mustafa Ali Balbay temsilen katılan iki isim. 18/2/2014 tarihinde... 17 Şubat tarihinde İnan Kıracı, 18 Şubat tarihinde de Nevzat Tüfekçioğlu'nun istifaları ve 1 üyenin daha önceden vefat etmiş olması dolayısıyla mevcut yönetim kurulu sayısı 9 kişiye düşmüştür o toplantının yapıldığı tarih itibarıyla. Vakıf senedinin 11'inci maddesine göre toplantı nisabının 12 kişiden oluşan yönetim kurulunun üye sayısının yarıdan 1 fazlası olması gerektiğinden, 7 kişinin o gün, 18/2/2014 tarihinde yapılan toplantıda mevcut olmadığını zaten az önce arz ettim, 4 kişi fiilen, 2 kişi temsilen katılarak 6 kişi katılmış, yani vekâleten, tabii "temsilen" derken birine, temsil ettirmiş, vekâlet vermiş kendisine...

Cumhuriyet gazetesi, Cumhuriyet Vakfı senedinin yönetim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Evet, Başkanım, bu önemli bir konu, çok merak ediyor arkadaşlarımız, hemen toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Bu sebeple, isterseniz bu teknik kısmı da geçeyim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Geçmeyin Sayın Bakan, çok önemlidir.

BAŞKAN – Önemlidir o, devam edin Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Devam edeyim, yani sonuna geleylim demiştim.

“Toplantı nisabı yarıdan 1 fazla üyenin katılımıyla oluşur, kararlar oy çokluğuyla alınır.” şeklindeki hükmün de yönetim kurulunun yarıdan 1 fazla olarak esas alınacak üye sayısının fiilî üye sayısı mı yoksa senedin 10’uncu maddesinde belirtilen “Yönetim kurulu 12 kişiden oluşur.” şeklinde bahsedilen 12 kişilik üye sayısının mı esas olacağına ilişkin, aslında tartışmanın kaynağı burası. Vakıflar Kanunu’nun “Yeni Vakıf Organlarının Tamamlanması” başlıklı 8’inci maddesinde belirtilen -yani şunu demek istiyorum, hepimiz siyasette de kongreler filan yapıyoruz, acaba bu 12 kişilik yönetim kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu olan 7 miydi, yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla mı karar alınacaktı, tartışma burasında- “Yeni vakıfların organlarında ölüm, istifa ya da herhangi bir nedenle eksilme olduğu takdirde vakıf senedindeki hükümlere göre, hüküm bulunmaması hâlinde vakıf senedi değişikliğine yetkili organın, bunun bulunmaması hâlinde ise icraya yetkili organın kararı ve Genel Müdürlüğün görüşü alınarak mahkemece yenisi seçilir.” hükmü gereğince vakıf senedinde vakıf organlarının seçimiyle ilgili yapılacak değişikliğin vakfın tek yetkili organının, bunun bulunmaması hâlinde ise icraya yetkili organın kararı ve Genel Müdürlüğün görüşü alınmak ve ilgili mahkeme tarafından yapılması gerekir iken, bu hükme aykırı olarak 18 Şubat 2014 tarihinde 2 asil, 2 vekâleten temsilen katılan üye olmak üzere 6 kişiyle gerçekleşen toplantı esnasında vakfa önce yeni bir üye seçilerek, üye sayısının 7 olması sağlanmış ve toplantıyı -7 kişi olarak, yani 6 kişi 1 yeni üye seçerek 7’ye tamamlamış- bu şekilde sürdürmüşler. Bu açıdan, bu yönetim kurulu toplantısının usule uygun olmadığı, vakıf yönetimi tarafından yapılan üye seçimlerinin de yoklukla batıl olduğu anlaşılmaktadır. Evet, daha sonra bildiğiniz gibi, İnan Kırac’ın ve başkaca şikâyetçilerin şikâyetleri vardır. Vakıf senedinin bu şekilde...

Şimdi, cumhuriyet başsavcılığınca yürütülen soruşturmalar çerçevesinde de cumhuriyet başsavcılığı aldığı bilirkişi raporunda özetle, bilirkişi raporunun sonuç bölümünde tabii yargısal yetkiye girmemek bakımından sadece bu kısımlarını aktarıyorum: Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulunun toplantı yeter sayısı olduğu hâlde karar yeter sayısı olmadan seçilen üyenin –ismi de var- üyeliğinin yok hükmünde olduğu, seçilmemiş sayıldığı, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulunun vakıf senedindeki ifade edilen toplantı yeter sayısına ulaşmadan açılan... Bu da daha önce yapılmış, o söyledim şey, 2 Nisan 2013’te yapılmış, bu şimdiki anlattığım “18 Şubat 2014 tarihli toplantıda alınan kararla seçilen yönetim kurulu üyelerinin de seçilmemiş sayıldığı, bu durum dikkate alındığında...” diye devam ediyor.

Burada, tabii, mevcut soruşturmanın vakfın yönetiminin usulsüz bir şekilde ele geçirildiğine ilişkin bir şikâyet üzerine yapılan bir soruşturma var, daha sonra hepinizin, belki Sayın Bekaroğlu’nun ve Musa Bey’in de söylediği gibi, ifade etmeye çalıştığı gibi Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasıyla bunun birbiriyle ilişkilendirilme meselesi de ayrı bir konudur. Bizim Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak ikinci kısma ilişkin ben yargıdaki yürüyen bir işle ilgili bir şey söylemeyi doğru bulmam ama birinci kısım ile ilgili biz şunu yapabildik çok değerli milletvekilleri:

Biz Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak asliye hukuk mahkemesine müracaat edebildik, diyebildik ki: “Cumhuriyet gazetesinin yönetim kurulu üyeleri usulüne uygun seçilmemiştir, vakıf senedine aykırıdır ve Vakıflar Kanunu’muzun bize verdiği görev mucibince asliye hukuk mahkemesine ‘Buraya bir kayyum atayın.’” diyebildik. Ama biz bunu söylemedik. İstiyoruz ki Cumhuriyet gazetesi yönetimi kendi yanlışını, kendi eksikliğini gidersin. Ancak Cumhuriyet gazetesinin vakfın yönetimi el değiştirdikten sonra yayın politikasında bir değişiklik olup olmadığı, yayın politikasındaki değişikliğin bir suç unsuru oluşturup oluşturmadığı hususundaki takdir tamamıyla ve tabiiyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma çerçevesinde yargı mercilerininindir.

Tekrar ediyorum: Biz buna politik bir müdahale yapmış olsaydık zaten “Kayyum ata.” derdik, kanunda bu görev ve yetki var. Ama bizim istediğimiz, vakfın yönetiminin kendi kendinin o eksikliğini ya da yanlışlığını -hangisini kabul ederseniz- düzeltmesine imkân vermektir. Gazetenin şu andaki yönetim kurulunun aldığı kararı zaten bir önceki yönetim kurulunun şikâyet ederek başlattığı bir süreçtir bu. Bize sadece, hem şikâyet üzerine yaptırdığımız teftiş incelemesi hem de cumhuriyet başsavcılığının yaptırdığı bilirkişi raporu aynı şeyleri söylemektedir. Ben tabii ki, asla bir saygısızlık etmek istemem, çünkü bir siyasi partinin genel başkanına yönelik ancak eksik bilgilendirmeden kaynaklı olarak, Sayın Kılıçdaroğlu’nun eksik bilgilendirmeye dayalı olarak bir şeyler ifade ettiğini söylemek isterim.

Orada son rapor ve ilk rapor... Aslında 3 tane rapor var: Birinci raporda bu durumu tespit ediyor Vakıflar Genel Müdürlüğünün müfettişleri. İkinci raporda bir yorum yapıyor müfettiş. Sonra Genel Müdürlüğümüz bir 3’üncü rapor tanzim ettiriyor. 2 tane farklı rapor var. Birincisi, ilki yönetim kurulu toplantısının ve üye seçiminin yasal zeminde ve vakıf senedinin zemininde olmadığına ilişkin. İkincisinde yorum yapıyor teftiş eden arkadaş “6-7’ye tamamlanmıştır ve şartları sağlamışlar.” diye. Aradaki çelişkiyi gidermek için de bir üçüncü inceleme daha yapılmış. Ancak cumhuriyet başsavcılığının esas aldığı husus zaten kendisine, bilirkişiye yaptırmış olduğu incelemedir. Ben bu bilgileri saygıyla arz ederek sözlerimi tamamliyorum Başkanım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Birleşime saat 14.00’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.09

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 5’inci Birleşimin İkinci Oturumu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
- c) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
- ç) Türkiye İnsan Hakları Kurumu
- d) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- e) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,
- f) Atatürk Araştırma Merkezi
- g) Atatürk Kültür Merkezi
- h) Türk Dil Kurumu
- ı) Türk Tarih Kurumu

BAŞKAN – Bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştı, ancak müzakerelere geçmeden önce bürokrat arkadaşlarımızın sırayla kendilerini Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, şimdi müzakerelere başlıyoruz.

Sayın Temizel, buyurun lütfen...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belki iktidardan arkadaşlar konuşur, gelmemişler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, söz talebi var.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanlarım, Plan Bütçemizin çok değerli üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz hep söylüyoruz, ehlicidan, ehliinsaf, muhalif, muarız kesimler de hep dile getiriyorlar ki “ak hareket” müspet anlamda ilkleri hayata geçiren serencamın adıdır. Hayata dair her alan ve konuda reform düzeyinde atılımlar gerçekleştirdik. Ülkemizi ekonomide olduğu gibi sosyal alanda da küresel normlara kavuşturduk. Buna son örnek şükür ki ilk özel bütçesi üzerinde görüştüğümüz İnsan Hakları Kurumudur.

İnsan hakları bazında bir reformun ifadesi olan bu kurum, insan hakları ihlallerinin önlenmesi, ayrımcılıkla mücadele, işkencenin önlenmesi gibi üç önemli görevi üstlenmiştir.

6 Nisan 2016'da kabul edilen ve 20 Nisan'da yürürlüğe konulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile kurulan kurum, düzenleyici bir kurul olarak yasama, yürütme ve yargının içinde mümkün olabilecek olan bu alanlardaki ihlallere karşı düzenleyici bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Her türlü ayrımcılığa, işkenceye ve insan hakkı ihlaline karşı sıfır toleranslı bir yaklaşım sergileyen ak davanın, insan hak ve eşitliği alanında gerçekleştirdiği bu reform, ülkemizde bu alanda kaydedilmiş en çağdaş yaklaşımdır.

Hatırlatmakta fayda görüyoruz ki, Türkiye'de hak kavramı üzerinde özel dikkat ve hassasiyet sergileyen AK PARTİ iktidarları bu alanda daha önce de 21 Haziran 2012'de 6332 sayılı Kanun'la Türkiye İnsan Hakları Kurumunu kurarak ülkede bir ilkin başlatıcısı olmuştur. Ak hükümetler, öteden beri sosyal ve ekonomik sahalarda kurumsallaşmayı hep ön plana çıkararak, kurumların fonksiyon ve işlevlerinin artması, bürokratik işlemlerin azaltılarak vatandaşa çağdaş hizmet sunulabilmesini amaçlamıştır.

Bu bağlamda altını çiziyoruz ki, ak yaklaşım, daha önce insan hakları ve ayrımcılık konusunda görev yapan iki ayrı kurumu İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu çatısı altında birleştirerek bu alanda da yeni bir reforma imza atmış ve bu konuda ak iktidarlar öncesi hâkim olan ezberleri de bozmuştur. Engelli hakları, çocuk hakları, ev içi şiddet, kadına yönelik şiddet, mobbing, mülteci, sığınmacı hakları, adil yargılanma hakkı, adli yardım ve ekonomik ve sosyal hakları gibi konularda düzenleyici bir işlevi olan bu kurumun Türkiye'de tesis edilip işler hâle getirilmesi, AK PARTİ iktidarlarının önce insan odaklı hizmet temasının eseridir.

Bütün sosyal ve ekonomik alanlarda “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” ilkesini düstur edinen, icraat perspektifini bu temel üzerine bina eden AK PARTİ hükümetlerinin temel hizmet felsefesi, insanın yaratılmışların en şereflisi olduğu gerçeği doğrultusundadır. İnsan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek amacını güden yasa ve bunun üzerine temellendirilmiş kurum, bu anlayışın ifadesidir.

Sayın Başkanım, bu müstesna kurumumuzun bütçe görüşmesi vesilesiyle bir hususu daha dile getirmek isterim. Engelli hakları, çocuk hakları, ev içi şiddet, kadına yönelik şiddet, mobbing, mülteci, sığınmacı hakları gibi AK PARTİ iktidarları öncesinde üzerlerinde hiç durulmamış, endişesi çekilmemiş meseleleri ilk kez gerçek manada sahiplenen tek iktidar ak iktidar olmuştur. Yani nerede bir huzursuzluk, hukuksuzluk, nerede bir haksızlık varsa onun karşısında duran ve onunla kararlı, etkin mücadele eden bir iktidar. Zira hak kavramı ak dava için özel bir manadadır ve ak davanın kırmızı çizgisidir. Manevi ıstılahta kul hakkı olarak tarif edilen insan hakkı azizdir. İnsan hakkı cihan hakkıdır.

Hazreti Ali Efendimiz'in “Sen kendini küçük bir cisim sanırsın ama en büyük âlem sende gizlidir” vurgusu, bu davanın özünü ortaya koyar. Bize göre, insan küçük bir kâinattır. Onun hakkına tecavüz, onun hakkını ihlal bir âlemi yıkmak ve yok etmektir. AK PARTİ iktidarları işte bu noktada, alışılmış yanıtlara “Dur.” diyen bir tavır ortaya koymuştur.

İnsan hakları konusunda hak arayan ve düzenleyen, tarihimizdeki ilk kurumsal adımlar bizim dönemimizde atılmış, bu yolda Avrupa Birliği müktesebatını bile geride bırakan bir yol haritası oluşturulmuştur. Özellikle çocuk haklarının korunması, kadına yönelik şiddetin durdurulması noktasında en ciddi ve en kararlı açılım AK PARTİ iktidarları tarafından kaydedilmiştir. Yaşlıya, kadına, çocuğa,

mazluma ve mağdura, hasılı insana kalkan eli, reva görülen kötülükleri telin eden bir anlayıştır bu. Hakkın galip olduğu, batılın yani hak ihlallerinin zail olduğu bir dönemi başlatmak da şükürler olsun ki, ak iktidarlara nasip olmuştur.

AK PARTİ iktidarlarının hak hassasiyeti, siyasi partiler anlayışını da değiştirmiştir. Bu yaklaşıma paralel, ak davanın vurgularıyla, öncelikle partimiz olmak üzere, siyasi partilerde insan hakları birimleri oluşturulmuştur. Ak basiret ve feraseti ifade eden AK PARTİ hükümetlerini takdir bir hakkın teslimidir.

3 Kasımda iktidara gelişinin 14'üncü yılını idrak ettiğimiz ak iktidarların, hemen tüm icraatlarında önceliği haktır.

Yalnız ülkemizde değil, tüm cihanda bugün mağdur ve mazlumların hamisi Türkiye olarak biliniyorsa, bu küresel hafızaya damga vurmuş ak iktidarlar eseridir.

Bizim üslubumuz Mevlânacadır. Bizim felsefemiz Yunusçadır. Gönül kapılarımızı “önce insan ve hak” diyenlerin dergâhına açıyoruz. Ellerimizi, “önce birlik ve beraberlik”, “önce hak ve hukuk” diyenlere uzatıyoruz ve Yunusça tercümeyle diyoruz ki:

“Biz gelmedik davi için, işimiz sevi için

Dostun evi gönüllerdir, gönüller yapmaya geldik.”

Sayın Başkanım, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıyla ilgili bütçeyi daha önce görüştük ancak orada bir söz alamadım, oraya dair de bir not düşeceğim müsaadeniz olursa.

21'inci asrı yeniden “Haçlı asrı” yapmaya özenen uluslararası kumpas çetelerinin oyunlarını boşa çıkaracak yerli ve millî dış politikamızı maharetle uygulayan Hükümetimizin, yurtdışı Türkler ve akraba topluluklarla geliştirdiği ilişkiler her türlü takdirin üzerindedir. Bu alanda son on dört yılda tarihî çalışmalar yürüten siyasi ve bürokratik kadrolara, özellikle bütçesini daha önce görüştüğümüz Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına bu vesileyle şükranlarımızı ifade etmeyi bir görev biliyorum.

Bir yanda dünyanın her köşesine yayılmış vatandaşlarımız; diğer yanda, Ön Asya, Kafkasya, Orta Asya, Altaylar ve Türk milletlerinin vücuda getirdiği bağımsız devletler Azerbaycan Cumhuriyeti, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan. Bu müstakil cumhuriyetlerden başka Rusya Federasyonu içinde yer alan özerk devletler: Tataristan, Başkurdistan, Çuvaş, Tuva, Buryat, Kalmuk, Hakas, Balkar, Karaçay ve tabii Doğu Türkistan. Bu geniş coğrafyada yaşayan Türklerin, bütünüyle İslam dünyasının, Arap âleminin gözü kulağı Türkiye Cumhuriyeti'ndedir. 21'inci asrı bu aziz milletin asrı yapacak bu büyük Türk ve akraba topluluklar dünyasıyla ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi en büyük dileğimizdir.

Değerli Başkanım, bugün görüşülen bütçelerle ilgili Erzurum bağlamında da müsaadenizle birkaç not düşmek istiyorum.

Sayın Başkanım, bir yazarımızın veciz ifadesiyle: “Erzurum her şeyin başladığı şehirdir.” Millî mücadelenin temellerinin atıldığı, vatanın bölünmez bütünlüğünün cihana ilan edildiği Erzurum Kongresi'nin gerçekleştirildiği tarihî mekâna gerekli özen elbette gösteriliyor. AK PARTİ iktidarlarında burada birçok güzel düzenlemeler yapıldı, bilimsel etkinlikler de düzenlendi. Bu kadirşinas alaka, ilgi artarak devam etmelidir. Bu tarihî binada çok gelişmiş bir istiklal mücadelesi kütüphanesi kurulmasını gönlümüz arzu ediyor. Diğer ilgili kuruluş ve üniversitelerimizin de katkısıyla iç ve dış yayınların, tüm kitapların, hatıraların burada toplanması bir vefa borcudur. Mustafa Kemal Atatürk'ün seçimle işbaşına geldiği ilk mekân olan bu tarihî binaya böyle bir kütüphane kazandırılmasını ilgili kuruluşlardan bekliyoruz. Bu kütüphanenin dijital imkânlarla donatılması, kısa tanıtıcı filmler ve görsellerle desteklenmesi, eserlerin tablet ve cep telefonuna uyumlu formatlarda yayınlanması sağlanmalıdır.

Değerli Başkanım, vakıflar üzerine bir not...

Vakıflar malumunuz tarif anlamı itibarıyla: “Bir malın maliki tarafından dinî, içtimai ve hayrî bir gayeye ebediyen tahsisi” şeklinde yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Artık toplumun ve tarihçilerin üzerinde ittifak ettiği bir hakikat var. “Vakıf” kavramı Türk-İslam medeniyetinin önemli unsurlarından birini teşkil eden hayır müesseselerini ifade eder.

Türk medeniyeti bir vakıf medeniyetidir. İftiharla ifade etmek istiyorum. Türkiye’de ilk vakıf senedi, 1048 yılında Erzurum Pasinler’de Halil İbani tarafından yazılmıştır. Osmanlılar zamanında Orhan Bey, Bursa’da yaptırdığı cami ve zaviye evkafının nezaretini Sinan Paşa’ya tevcih etti. Osmanlılar döneminde vakıflar giderek yaygınlaştı ve Osmanlılar bir vakıf medeniyeti oluşturdu. İlelebet payidar kalacak olan Türkiye Cumhuriyeti’nde de vakıflara büyük önem veriliyor. Özellikle AK PARTİ iktidarları döneminde vakıf şuuru yeniden ihya edildi, vakıf eserlerimiz ayağa kaldırıldı. Hiç şüphesiz yeni bir medeniyet inşasında vakıf müesseseleri temel dinamiklerimiz olacaktır.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüzü ecdadımızın bizi ayakta tutan şanlı mirasına ciddi şekilde sahip çıktığı için kutluyorum.

Kendilerinden bir ricam var. Vakıf medeniyetimizin şanlı bir merkezi olan güzel Erzurum’umuzun ilk vakıf senedinin yazıldığı Pasinler ilçesinde bir vakıf anıtı tesis edelim. Her yıl burada bir gün sürecek etkinlikler, bilimsel konferanslar tertip edelim. “Vakıflar Bayramı” şeklinde bu güzel günü kutlayalım. Bu işe Vakıflar Genel Müdürlüğümüz öncülük edebilir.

Bu notu düştükten sonra, aynı zamanda AK PARTİ Genel Merkez İnsan Hakları Başkan Yardımcısı olarak, her manada ortaya konan gayretlere şükran hislerimizi tekraren ifade ediyorum ve özellikle İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu bütçesiyle beraber, görüştüğümüz bütün kurum ve birim bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcıları, değerli milletvekilleri; biz burada bir Hükümet bütçesi görüşüyoruz. Yani buradaki işimiz sadece rakamlardan ibaret değil. Aslında işimiz her ne kadar rakamlardan ibaret değil diyorsak da rakamlar da burada yok zaten. Dolayısıyla, burada yaptığımız iş Hükümetin eylemlerini, eylemlerini doğuran nedenleri tartışma noktasında ister istemez yoğunlaşmak zorunda. Dolayısıyla, bizler Hükümet üyelerinin demokrasi, hukuk ve teamüllerle bağdaşmayan her tavrını, her söylemini bütçe görüşmeleri çerçevesinde tartışmak zorunda kalıyoruz. Bütçenin konusu bunlar oluyor.

Değerli arkadaşlar, bizler demokrasilerde demokratik hakların elde edilmesi savıyla silaha sarılmayı asla kabul etmeyen insanlarız. Gerçi başka nedenlerle de silaha sarılmayı kabul etmiyoruz ama özellikle demokratik hakların elde edilmesindeki silah kullanılmasını ve terörü kesinlikle ve kesinlikle kabul etmiyoruz. Bu gerçeği her fırsatta haykırıyoruz. Terörün her türlüşünün yok edilmesini ve bu konuda verilecek olan mücadeleleri koşulsuz destekleyeceğimizi her defasında yeniden açıklıyoruz. Ancak terörle mücadele adına demokrasi dışı eylemler söz konusu olduğunda sergilenen tepkilere “terör

destekleyicisi” diye bir sıfat ekleyerek bu mücadeleyi yıllardan beri savunanlara saldırılmasını asla doğru bulmuyoruz. Bu bir tavır yani demokratik kurallarla bağdaşmayacak tavırlara karşı sergilenen bir tepkiye doğrudan doğruya “terör destekleyicisi” yaftasının yapıştirilmesini kesinlikle demokrasimizin geleceği açısından doğru buluyoruz.

Değerli milletvekilleri, terör örgütü bahane edilerek demokratik siyaset yok edilemez. Terör, demokratik siyaset içerisinde yok edilir. Çünkü, terörün insan kaynaklarını kurutmanın yolu demokratik katılımı artırarak, hukuk devletini güçlendirmektir. Demokratik siyasete soyunanları siyaset dışı bırakmak hiçbir zaman çözüm olmamıştır, olmamaktadır. Ama, buna karşın hemen yanımızda olan masalar şu anda boş. Tepkilerinde haklıdılar, haksızdılar onları tartışmak istemiyorum çünkü biraz önce belirttiğimiz yaftanın bir kısmı hemen anında bu tarafa doğru döner, öyle bir şeyi kastetmiyorum. Yalnız, yıllardan beri savunduğumuz bir olay var. Eğer demokratik siyasetin içerisinde teröre bulaşmadan, terörü doğrudan desteklemeden siyaset yapıyorsa söylem ve eylemler nedeniyle hiçbir şekilde kişilerin hürriyetlerinin, özellikle de Meclisteki çalışmalara katılma özgürlüklerinin sınırlandırılmaması gerekir diyoruz; net olarak söylenen olay bu.

Elbette ki hukuk karşısında herkes eşittir, kimseye ayrıcalık tanınmaz. Yargının davetine icabet etmemenin gerekleri bütün yurttaşlara eşit olarak uygulanır; burada hiç kimsenin bir derdi yok. Ama, bu kurallar herkese eşit olarak uygulandıktan sonra, sonuçlarıyla ilgili tartışmalarda daha önceden Anayasa Mahkemesinin verdiği bir karar, seçilmiş insanların temsil ettikleri kişilere karşı sorumlulukları nedeniyle eğer bir suçüstü durumu söz konusu değilse yani anında durdurulması veya tutuklanmasını gerektirecek herhangi bir neden yoksa o suçun sübut bulmasına kadar, kanıtlanmasına kadarki süreç içerisinde o kişilerin Parlamentodaki görevlerini yapmalarına devam etmesi istenilir; olay bundan ibarettir. Bizim açtığımız tartışma, bizim söylemeye çalıştığımız konu bunun dışında bir şey değildir. Hukuk, herkes için gereklidir, herkese eşit şekilde uygulanır; burada tamam. Ama, burada bir de Parlatentonun gelenekleri var, katılımcı siyaset var, demokratik siyaset var. Bunları yavaş yavaş dışladığımız andan itibaren, mücadelesine ortak olarak hep beraber vermeye çalıştığımız teröre aslında destek orada olur. Demokratik siyaset bitti, insanların herhangi bir hakkı kalmadı, eh, bundan sonra ne olacak? Terör olacak. Belki de en tehlikeli yorum bu, üzerinde en fazla durulması gereken konu kesinlikle bu; bu konuyu göz ardı etmemiz gerekiyor.

Bu süreçler kesinleştiği takdirde, zaten o insanların takibinde, vesairesine herhangi bir sorunumuz yok. Türkiye Cumhuriyeti büyük bir devlet. Ama, bu tür kararların insanlar açısından eşit olarak uygulanması, dolayısıyla da demokrasimizin niteliğinin dünyanın neresinde olursa olsun tartışmaya açılmaması gerekiyor. Hiç kimse yargının yerine geçerek kesin hükümler kuramaz değerli arkadaşlar. Hiç kimse “Yargı haklıdır.” da diyemez, “Haksızdır.” da diyemez, eleştirebilirsiniz yargıyı, ayrı bir olay. Ancak, yargının yerine hüküm kuramaz, “Bunlar şu suçu işlediler, cezalarını çeksinler.” olayı yargının işidir. Eğer böyle bir olay, “Yargının yerine geçemezsiniz.” demek teröre destek olarak algılanıyor ise işte o denizin bittiği yer, umudun tükendiği noktadır. Bizler umudu canlı tutmak zorunda olan insanlarız. Demokratik siyaseti yargılama yapılmadan mahkûm etmek terörle mücadele değil, teröre destek açmak, onun yolunu açmaktır. Terörle sonsuza kadar mücadele ama demokratik siyasete de destek vermek zorundayız.

Değerli arkadaşlar, şu anda günün tartışması bu. Hele yanımızda da bu olay yaşanıyor ise bunu yok saymamız mümkün değil. Bu koşullar altında bir bütçe tartışması yapıyorsunuz. İşin garip kısmı da yaptığımız tartışma, bazen daha önce ne yaptığımızın unutulmasına kadar gidiyor biraz önce değerli arkadaşımızın dediği gibi. Akraba Topluluklarla ilgili benim bildiğim bugün görüşeceksiniz bütçeyi. Daha önceden görüşüldü de biz mi atladık onu bilmiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Numan Bey’le görüştük diye ben...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hayır, Yurtdışı Türkler şimdi.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Dolayısıyla, eleştirmek için söylemiyorum yanlış anlamayın, başlayayın Sayın Vekilim, öyle bir derdim yok. Sadece olaylar öyle birbirinin içerisine giriyor ki “Ya, biz ne yapıyorduk, neyi kararlaştık?” falan demeyi de unuttuk.

2 Sayın Başbakan Yardımcısı 2 tane ayrı konudaki yaklaşık 10’a yakın bütçeyi kırk beşer dakikadan doksan dakikada anlattılar. Benim sürem on dakika. Başkan bugün görüşülecek bütçeleri okurken hemen dakika tuttum, adlarının okunması kesinlikle elli sekiz saniye sürdü; olay bundan ibaret, neyin tartışmasını yapıyoruz. Dolayısıyla, gündemi tartışmak, hiç değilse demokrasimizle ilgili olarak herkesin kafasındaki soruları, birbirlerine karşı yanlış algılamaları ortadan kaldırmak çok daha önemli. Biraz önce Sayın Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak, burada, gerçekten takdirle karşıladığımız bir açıklamada bulundu, çok önemsiyoruz; olay budur. Olayın konuşulmasıdır esas olan, olayı konuştuğunuz zaman olayı çözüyorsunuz zaten.

Cumhuriyet Vakfı, benim de bir zamanlar mütevelli heyet üyesi olduğum bir vakıf. Dolayısıyla, bir vakıf senedinin seçimle ilgili maddesinin farklı zamanlarda, farklı şekilde yorumlanması yüzünden Türkiye’de böyle bir kıyamet kopar mı? İstedığınız zaman, istediğiniz kişiyle istenilen bağlantının kurulduğu bir süreç geçirdik biz. Her şeyin Ergenekon’a eklendiği, Ergenekon’la hiç ilgisi olmayan cinayetlerin onların içerisine atıldığı, torbaların ağzına kadar doldurulduğu zamanlar yaşadık. Cumhuriyet gazetesi yeri belli olan, kurucusu belli olan, kimin talimatıyla kurulduğu belli olan bir vakıf gazetesi. Sürekli olarak o vakfın yöneticileri ve yazarları bedeller ödemiştir. Rahmetli İlhan Selçuk, şu anda her şeyiyle beraber haksızlığı ortaya çıkmış ve bir örgüt olayı olduğu anlaşılan Ergenekon darbesinin üzüntüsüyle öldü; olay o. O yaştaki bir insan oralara tıklandı. Dolayısıyla, Cumhuriyet gazetesinin çalışanları her zaman bir bedel ödediler, ödüyorlar da. Ama, işin garip kısmı, o vakıf yöneticilerinin içerisinde gazeteye şimdiye kadar bir satır yazı yazmamış insanlar da var.

Şimdi, bu şekilde çözülecek tamamen hukuki bir sorun, ki Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün yaklaşımı da gayet makul ve de “Bunu kendi içinde çözsünler.” diyor ise... Ha, bu arada özellikle belirtirim, kayyum, vesaire konuları, diğer gazeteler gibi büyük bir varlığın üstüne oturup da bir şey yönetmeyecek orada. Cumhuriyet gazetesinin adı vardır, adı değerlidir. O da yok edildiği takdirde cumhuriyetin nasıl bir zarar göreceğini yani genel cumhuriyetin nasıl bir zarar göreceğini hep beraber görürüz. Olay bu şekilde basit olarak çözülecekken Türkiye’nin birinci gündem maddesi oldu. Yönetim kurulu 7 kişiyle karar vereceğine -haklı olarak; yanlış olarak daha doğrusu, daha sonraki itirazlar haklı- 6 kişiyle yapmış bunu. Ama, bu, bir yorum olayı. Bunun düzeltilmesi konusunda Cumhuriyet gazetesine böyle bir hak tanındığı andan itibaren, hele Sayın Bakanın şu andaki açıklamalarıyla Cumhuriyet gazetesi onu bir gün içerisinde çözmüyorsa onların yönetim yeteneğinden şüphe etmek gerekir; olay bu kadar basit. Ama, şu anda Sayın Bakanın söylediği çerçevede Cumhuriyetin sorununu çözecek olan insanlar içeride. Ne yapacaklar? Nasıl karar verecekler? Yani kalkıp da başka bir suçlama söz konusuysa şu 2 tane olayı birbirine karıştırmamak gerekiyor. Ha, vakfa da bu şekilde birtakım şeyler olmuşsa, tasallutlar olmuş ise o ayrı bir soruşturma konusu. “Var.” demiyorum asla, üstüne de kondurmuyorum ama olacak bir olay ise. Yani, çözülecek bir olayı bile bu kadar karmaşık ve Türkiye’nin temel sorunlarından birisi hâline getirmek şu andaki bizlerin görevi olmamalı. Biz burada çözücüyüz. Bunu çok önemsemek gerekiyor değerli arkadaşlar. Plan ve Bütçe Komisyonunda en azından “Şu olay şöyle çözülebiliyor,

şöyle öneriler de çıktı.” denilmesi gerekiyor buradaki konuşmalarımız sırasında. Bu, çok önemli bir olay. O nedenle, özellikle, Cumhuriyet gazetesiyle ilgili yaklaşımın bir şekilde sonuçlandırılmasının yolu açılacak adımlar atılırsa bizim bu konudaki teşekkürlerimiz ayrıca edilir.

Değerli arkadaşlar, elbette ki süre yetmeyecek ama iki konuya dikkatinizi çekmek zorundayım bütçe görüşmesi adına.

BAŞKAN – Ek süre verdim ben.

Buyurun efendim, devam edin siz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ben bu bütçelerin bu şekilde görüşülmesini ve özellikle de 2015 yılı kesin hesap tasarısının buralardan kabul ve ibrayla geçmesini bu hâliyle ve bu hâllerıyla -çünkü, Sayıştayın raporlarında bile dünya kadar eleştiri var- geçmesini vicdani bulmuyorum, kesinlikle vicdani bulmuyorum. Hiç değilse burada direkt olarak sorgulanan olayların ne şekilde çözüldüğü konusunun yanıtlarını aldıktan sonra bunların ibra edilmesi gerekir. Bunlarla ilgili şu önünüzde yığılı, incelemeye bir türlü fırsat bulamadığınız dokümanların içerisinde çok fazla argüman var. Araştırmışlar, yazmışlar ve söylemişler.

“İki konu” derken kastım, birincisi TİKA’yla ilgili. Sayın Bakan TİKA’yı anlatırken sürekli olarak yatırımcı bir kuruluş gibi konuştu, “Yaptık.”, “Ettik.” “Şunu da yaptık, bunu da ettik.” diye. Bu tür ajanslar, değerli arkadaşlar, yatırımcı kuruluş değildir, destek kuruluştur, yardım eder. Zaten bütçesinin yüzde 90’ı da transfer ödemesidir, başka bir şey değil. Yani, onlarla ilgili olarak çözümler üretebilir, onlara yol gösterici olabilir, yeni tasarımlar yapabilir; ondan sonra o insanlar onların önerdikleri bu işleri yapmaya kalktıkları zaman da bütçesi olanakları çerçevesinde onlara destek verir. Olay budur. Eğer Almanların TİKA’sı yani onların da öyle bir ajansı var, Türkiye’de gelip de örneğin, vergi dairesinin otomasyonu projesiyle ilgili olarak Türkiye’deki meslektaşlarına destek vermiş ise o “Türkiye’deki otomasyon yatırımını yaptık.” diyemez, yoktur öyle bir olay. “Biz o proje konusunda destek verdik.” diyebilir, “Oradaki insanları eğittik.” diyebilir. Sizin de diyeceğiniz olay budur. “Yatırım yaptık. Şunu yaptık, bunu yaptık.” Biz işgal devleti miyiz? Onlar ayrı devlet, kararlarını kendileri veriyorlar. Biz onlara sadece yardım ederiz. Bu, TİKA’yı ciddi anlamda yıpratıyor. Çünkü, başka yerlerde net olarak duyuyoruz. Birileri kendilerininkini örnek verdiği için ben burada örnek verdim. Ben bu tür olaylara tanık oldum.

Sizin kalkınma ajansınız “Yaptık.”, “Ettik.” diyor, rağmen yapıyor. Hayır, siz rağmen yapmıyorsunuz, ben rağmen yapmadığınızı biliyorum. Olmaz zaten, yapamazsınız. Dolayısıyla, siz iş birliği örgütünüzdür. Adı üstünde iş birliği. İş birliği yapacaksınız onlarla, başka bir şey yapamazsınız.

Diğer konu Dil ve Tarih Kurumuyla ilgili. Şimdi, mademki bir bütçe yapıyorsunuz ve sürekli olarak da hep merak konusudur. Dil ve Tarih Kurumunun özellikle de Atatürk’ten intikal eden ve Cumhuriyet Halk Partisinin kayyumu olduğu, gözlemcisi olduğu, yöneticisi olduğu hisselerden bu kurumlara ne geldi? Şimdi, doğal olarak bizim Anayasa’mızın -yani bir Anayasa’da bu kadar ayrıntılı bir olay olur mu ama oluyor- 134’üncü maddesi bu iki tane kurumu resmen düzenlemiş. Bir Anayasa hükmü bu. “Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk’ün manevî himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzelkişiliğine sahip Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu” diye böyle bir kurumumuz var, Anayasa hükmü. Gelirlerinin büyük bir kısmı İş Bankasının gelirleri olduğu gibi. Yani, yüzde 29 oranındaki bu hisseler İş Bankasından tekabül eden kâr, bu kurumlara olduğu gibi aktarılıyor. Yani, Cumhuriyet Halk Partisinin bu gelirle uzaktan yakından zerre kadar ilgisi yok, elini bile sürmez. O gelir

olduğu gibi bu kurumlara aktarılır. Şimdi, burada ben bütçe aradım aradım, net olarak göremedim. İş Bankasından ne kadar geldi ve siz bu parayı nerede kullandınız? Bunun burada söylenmesi gerekiyor mademki Anayasa hükmü. İş Bankasından bu kurumlara bu vasiyet gereği ne kadarlık gelir geldi ve biz bunları nerelerde kullandık? Bu bütçelerin buna yanıt vermesi lazım. Belki görmedim, vardır. Bunu gördüğümüz zaman büyük ölçüde burada yaptığımız bütçenin bir anlamı olacak.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcıları, kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının faaliyetlerinde bazı eksiklikler, yanlışlıklar, eleştirilecek konular olmakla birlikte, genel anlamda başarılı çalışmalara imza attığını görüyoruz. Bir defa, deprem, sel, dolu, kuraklık, don, heyelan gibi her türlü afete maruz olan bir ülkeyiz. Ayrıca, sadece sığınmacıların durumu başlı başına büyük bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu kadar yükün altından kalkabilmek gerçekten her kurumun, her ülkenin harcı değildir. Bu anlamda, yapılan çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum.

Afetlerle ilgili eleştirdiğimiz bir konu var. Afetler sonucu oluşan zararların karşılanmasında sorunlar yaşanıyor. Esasen bu sorun, aslında, Maliye Bakanlığında düğümleniyor. Hasar tespitleri yapılıyor, AFAD'ın yazısı gidiyor, buna rağmen uzun süre bekliyor, ödemeler gecikmeli yapılıyor, hatta yapılmayan birçok ödeme olduğunu da biliyoruz. Bazı örnekler vermek gerekirse, geçen ay Trabzon Beşikdüzü'nde sel felaketinden dolayı büyük hasar oluştu. Ama, bildiğim kadarıyla bu hasar hâlen karşılanmadı. Hükümet -tabii, burada Başbakan Yardımcılarına Hükümet olarak söylüyorum- vadettiği yardım ve desteği bir an önce Beşikdüzü'ne ulaştırmalı.

Yine, bize intikal eden, Kırıkkale Sulakyurt belediyesi, yağış ve sel sonucu ilçe altyapısında oluşan hasarı da iki yıldır alamadı. Belediye borçlanarak altyapısını onardı, tamamladı ama hasar bedelini alamadığı için şu anda icrayla karşı karşıya kalmış durumda.

Kendi seçim bölgemden de örnek vereceğim: Konya'da da geçen yıl ve bu yıl sel, dolu, kuraklık nedeniyle önemli hasarlar oluşmuştur. Özellikle çiftçimizin çok büyük kayıpları bulunmaktadır. Yapılan resmî tespitlere göre, ilçelerimizde zararın boyutu yüzde 85'e varmaktadır. Bu konuda da gerekli hasar tespitleri yapıp bildirilmiş olmasına rağmen, bazılarında kanuni engeller nedeniyle yardım yapılmıyor, bazıları da maalesef, biraz önce arz ettiğim gerekçeden dolayı bekliyor.

Özellikle, Sayın Bakanım, bu 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun'un gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu kanuna göre, her türlü üretim araçları ve tesisleriyle birlikte en az yüzde 40 oranında zarar görme ve bu zarar karşılayacak geliri olmama şartı aranmakta. Ayrıca, sigorta kapsamında olmayan bir afet söz konusu olması gerekiyor. Bu da hakikaten, çiftçilerimiz neredeyse tüm ürünlerini kaybetmesine rağmen, devletinden hiçbir yardım alamaması gibi bir sonucu doğuruyor. Yani, Suriyeli sığınmacılara her türlü imkânı seferber eden Hükümetin, belediyelerimizin ve çiftçilerimizin yaşadığı sorunlara da duyarsız kalmaması gerektiğini ifade ediyorum.

Türkiye sığınmacılara koruma sağlamak amacıyla önemli ölçüde ve kesintisiz çaba sarf etmekte. Ülkemiz, bugün, dünyadaki en büyük sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye, önemli sayıda sığınmacının ülkemizde bulunmasının oluşturduğu yüksek ekonomik maliyet yanında, kentlerde

oluşan hırsızlık, soygun, isyan, dilencilik, salgın hastalıklardaki yayılma, uyuşturucu kullanımı, fuhuş, çocuk yaşta evlilik, yasa dışı işçilik, kontrolsüz kira artışı gibi önemli sosyal problemlerle de karış karışyadır. Bu durum, bir yandan başta kadın ve çocuklar olmak üzere sığınmacıların sağlıksız şartlarda yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaları sonucunu doğururken diğer yandan Türk milletinin ekonomik, sosyal ve psikolojik hayatını olumsuz etkileyen bir hâle gelmiştir. Bu itibarla, hem sığınmacıların yaşadığı sıkıntıların azaltılması hem de toplumsal tahribata yol açan bu yapının süratle onarılmasına dönük politikalar uygulamaya konulmalıdır. Bu kapsamda, öncelikle acil durum yönetimine ilişkin politikalar gözden geçirilmeli, güvenlik tedbirleri artırılmalı, yerel yönetimlerin ve odaların aktif şekilde devreye sokulması sağlanmalı, ayrıca diplomasinin imkânları etkin bir şekilde seferber edilmelidir. Ülkemize yönelik toplu göçlerin kaynağında çözülmesi, ilave mülteci akınının durdurulması, ülkemize kabul edilenlerin öncelikle geldikleri ülkeye sınır olan alanlarda ikametleri sağlanmalıdır. Yurt içine dağılımları kayıt altında ve belirlenen yerde yapılabilir, gittikleri yerlerde beslenme ve barınmalarını sağlıklı şartlarda temin edecek mekanizmalar oluşturulmalıdır. Türkiye’de kaldıkları süre içinde Türk milletinin misafirleridir ancak misafir olmanın da bir hukuku vardır yani misafirin ev sahibini bastırmasına da müsaade edilmemelidir. Sığınmacılardan şartları uygun olanlar süratle vatanlarına kavuşturulmalı, uygun şartların oluşmasını temin etmek üzere uluslararası girişimlere de etkinlik kazandırılmalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak Irak ve Suriye’de savaşın zulmüne muhatap kalan, kimliği, aidiyeti ne olursa olsun her insana Türkiye’nin yardım eli uzatmasını gerekli görüyoruz. Ayrıca, Irak ve Suriyeli sığınmacıların sağlıklı bir şekilde vatanlarına kavuşturulmaları görüşündeyiz.

Değerli arkadaşlarım, vakıflarla ilgili de birkaç hususu dile getireceğim. Öncelikle, Vakıflar Genel Müdürlüğümüzle ilgili de şu tespiti yapacağım: Sayın Başbakan Yardımcım biraz önce bilgiler de verdi, gerçekten, ecdat yadigarı vakıf eserlerinin onarımı, rehabilitasyonu, ayağa kaldırılması yönünde çok önemli çalışmalar yürütülüyor. Bunu kendi illerimizde de görüyoruz. Bu anlamda Hükümete, Vakıflar Genel Müdürlüğümüze ve emeği geçen herkese teşekkürü borç biliyorum.

Vakıflarla ilgili, dolaylı ilgili bir konu var Sayın Başbakan Yardımcım, siz de takip etmişsinizdir, tam Lozan Anlaşması’nın tartışıldığı bir ortamda Lozan Anlaşması’nı çiğneyen bir uygulama yapıldı, Fener Rum Patriği Bartholomeos, Sen Sinod Meclisi kararıyla İzmir’e metropolit atadı, 25 Eylülde de bunu yapılan ayinle duyurdu ki bu ayin Yunanistan televizyonlarından canlı yayınlandı, Yunanistan ayine Dışişleri Bakanlığı düzeyinde katıldı, Dışişleri Bakan Yardımcısı Yannis Amanatidis, Ankara Büyükelçisi Kyriakos Loukakis ve Yunanistan’dan gelen çok sayıda din adamı ve sivil toplum kuruluşu bu ayine katıldı. Bu konuda şu ana kadar Hükümetten herhangi bir açıklama yapılmadı. Ben soruyorum: Yani, Fener Rum Patriği Bartholomeos Başkanlığında toplanan Sen Sinod Meclisinin Bartholomeos Samaras’ı İzmir metropoliti olarak ataması Lozan Anlaşması hükümlerine aykırı değil midir? Türkiye’de bu şekilde atanan başka metropolit bulunmakta mıdır. Lozan Anlaşması çiğnenerek doksan dört yıl aradan sonra ilk kez İzmir’e metropolit atanması karşısında hukuki, siyasi ve diplomatik girişimlerde bulunulmuş mudur? Türkiye’de Lozan Anlaşması’na göre Fatih Kaymakamlığına bağlı bir din görevlisi olan Bartholomeos İzmir’e metropolit atayabilirken, Türkiye, Yunanistan’da herhangi bir şehre müftü atayabiliyor mu?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Atayamaz asla.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu konulara müsaade etmememiz lazım o zaman Sayın Başbakan Yardımcım.

Yine, cumhuriyet tarihinde ilk kez, Türk vatandaşı olmayan metropolitlerin Fener Rum Patrikhanesi Yönetim Kuruluna, Sen Sinoda üye olmasına AKP Hükümeti döneminde izin verilmiştir. Daha önce Başbakan Yardımcımız –kulakları çınlasın- Sayın Bülent Arınç’la bu konuda komisyonda epey atışmalarımız olmuştu. Yani, ben ithal edilerek Sen Sinoda üyeler yapıldığını söylemiştim, kendisini de demişti ki “Bunu Vatandaşlık Kanunu’muza göre vatandaş yapıyor.” dedi. “Hangi hükme göre?” dedim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler, Vatandaşlık Kanunu’nun 12’nci maddesinin ilgili fıkrasında böyle bir hüküm var. Yani, niye zaruri görüldü, onu anlamak mümkün değil.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKKEŞ (Ankara) – İçimizden papaz çıkmasın.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hatta, Nobre’nin Mert olmasını, İbrahim Yattara’nın Türk vatandaşı yapılmasını örnek verdi. Yani, bu işler bu kadar ucuz olmamalı diyorum.

Yine, vakıflarla ilgili, azınlık vakıflarına yapılan uygulamalarla ilgili geçtiğimiz yıllar boyunca Milliyetçi Hareket Partisi olarak samimi uyarılarımızı hep yaptık ama buna rağmen yine Lozan Anlaşması’nın hilafına ve Lozan Anlaşması’nın fevkinde azınlık vakıflarına haklar veren bazı düzenlemeler AKP iktidarı döneminde yapılmıştır. Ben merak ediyorum, şu ana kadar verilen gayrimenkul sayıları ve ödenen tazminatlar ne tutardadır? Bu konuda da Sayın Başbakan Yardımcım, bilgi alabilirsem memnun olurum. Tabii, eleştirecek, bu alanda konuşulacak çok konu var ama zamanımı da daha fazla aşmayayım çünkü ruhban okulu meselesi var, başka meseleler var, onları başka bir ortamda tartışırız.

Ben teşekkür ediyorum. Bütçelerimizin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bana sataşmadan dolayı da bir üç beş dakika fazladan zaman verin.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanlar; sunumlardan önce bir şey anlatmaya çalıştım ama maalesef burada biraz önce gördüğümüz manzarayla cevap hakkımız, konuşma hakkımız kullandırılmadı, bu işin Plan ve Bütçede yaptığımız işle, görüşmeyle ilgisi olmadığını söylediler. Ben ısrar ediyorum, bu iş tam tersi, Plan ve Bütçeyle ilgili, şu anda yapmış olduğumuz milletin bütçe hakkı, temsili görevimizle ilgili ve yakından ilgilidir. Şimdi, eğer biz burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kendimizi tam olarak ifade edemeyeceksek dışarıda vatandaş nasıl ifade edecek?

Sayın Bakanın psikolojisi şöyle geldi bana: Yani, muhalefetin tamamı bir şekilde bizim gibi düşünmüyorsa tehlikelidir. Hadi “haindir” demesin, “teröristtir” demesin, şüpheyle bakılacak. Ya, bu çok yanlış bir yaklaşım tarzıdır. Muhalefet kendisini...

BAŞKAN – Biz mi Başbakan Yardımcısı mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, Sayın Başbakan Yardımcısını kastediyorum, Sayın Türkeş'i kastediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hangisi?

BAŞKAN – Üzerinize alınmadınız ama sizden bahsediyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ben öyle bir şey söylemedim de onun için diyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben ifade edeyim düşüncemi siz de daha sonra “Öyle değil.” diyebilirsiniz.

Şimdi, bakın, evet, OHAL ilan edilirken bu iş konusıyla bağlantılı olacağını, vatandaşın rahatsız edilmeyeceğini falan söylediniz. Ya, durum ortada. FETÖ'yle mücadele çerçevesinde yapılan mağduriyetler, uygulamalar, Cumhuriyet gazetesine kadar gelmesi, Cumhuriyet gazetesi yönetim değişikliği yapıldı, dolayısıyla politika değişikliği yapıldı, yayın politikası değişti, o politikadan sonra da FETÖ 15 Temmuz darbesine zemin hazırlığı... Ne kadar, ne kadar rahat.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Bekaroğlu, Cumhuriyet Başsavcılığı öyle değerlendirmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, ben bir şey demiyorum yani, neyse.

Bu anlayış gerçekten son derece tehlikeli anlayıştır. Böyle bir demokrasi olamaz. Demokraside, muhalefet, farklı düşünceler kendisini ifade edebilmeli ve o farklı düşüncelerin kendisini ifade etmeleri anayasal garanti altında olmalı; bu görev de Hükümetin görevidir, böyle olması gerekiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, benim hayatım insan hakları mücadelesiyle geçti, herkesi savundum. Mesela ben bir Özbek muhalif -Özbekistan'da idam cezası geldi- iade edilecekti -hiç fikri neydi, şeyi neydi bilmiyorum- “Edilmesin.” dedim, terörist mi oldum? Özbekistan onu terörlere suçluyordu. Belki de bu AKP zamanında çok sayıda Özbek muhalif iade edildi, belki de idam edildiler, bilmiyorum. Hiç tanıyıyordum adamı, neydi muhalefeti, onu da bilmiyordum ama siyasi bir dava olduğunu biliyordum, siyasi bir dava dolayısıyla iade edilecekti ama o devlet onu terörist olarak görüyordu, belki de adamı idam edecekti ama ben karşı çıktım.

Değerli arkadaşlarım, AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarıma söylüyorum: Bakın, herkese yarıyor, bir dönem birine, bir dönem öbürüne yarıyor bu ülkede. Bakın, 1999'da Ankara'da bir savcı Merve Kavakcı'nın evini bastı -bütün milletvekilleri, Parlamento baskı altındaydı, özgürce siyaset yapılamıyordu o dönemde- 3 milletvekili merdivenlerde savcıyı karşıladık. Merve Kavakcı terörist miydi? Biz onu yaptığımızdan dolayı terörü mü destekledik değerli arkadaşlarım? Öyle değil.

Bakın, bu HDP'lilerle ilgili açık, net bir şey söylüyoruz biz: Biz -Sayın Bakanım da ifade etti, Sayın Temizel de ifade etti- Cumhuriyet Halk Partisi olarak şiddetin siyasetin aracı olarak kullanılmasını kategorik olarak, ilkesel olarak reddediyoruz. Elbette teröre karşı çıkıyoruz ve terörlere mücadelenin yapılmasını ama hukuk içinde yapılmasını savunuyoruz. “Ama hukuk içinde...” dediğimiz andan itibaren bizi teröriste yazıyorlar. Böyle bir şey olur mu arkadaşlar? “Hukuk içinde yapılısın.” diyoruz. Burada da bir fikrimizi açıklıyoruz, diyoruz ki: Gelmediler mi bunlar? Evet. Dokunulmazlıkları kalktı, bütün dokunulmazlığı kalkan milletvekilleri gibi bunlar da gidip savcıya ifade ver... Vermediler. Ne yapıldı? Diğer vatandaşlar gibi zorla götürüldü. Ee, sonrasında ne yapıldı? Tutuklandı.

Şimdi, burada diyoruz ki biz: Bakın, arkadaşlar, bu yanlıştır. Anayasa Mahkemesinin de bu konuyla ilgili kararları var, bir milletvekilinin suçu sabit olana kadar yani Yargıtay onaylayana kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil görevini, yasama, denetleme görevini yapabilmesi gerekiyor, tutuklanmaması gerekiyor diyoruz, dediğimiz şey budur. Teknik olarak, hukuken doğru olan bu olduğu gibi siyaseten de doğru olan budur.

Değerli arkadaşlarım, sevgili bakanlarım; bakın, bundan bir süre önce Adalet ve Kalkınma Partisi bu sorunu -Kürt meselesini diyorum- demokratik yollarla çözmek için gayretler gösterdi. Peki, biz bu siyasi hareketin sivil temsilcilerini, seçilmişlerini Meclisten gönderdikten sonra yarın bir gün mutlaka ve mutlaka birileriyle oturup konuşacağız. Kiminle oturup konuşacağız, daha evvel yaptığınız gibi terör örgütüyle mi, PKK'yla mı oturup konuşacaksınız? Bunu anlatmaya çalışıyoruz. Toplumda Kürt vatandaşlarımızın temsilcilerine uygulanan... “Ha, şu anda sokağa çıkmıyorlar, hiçbir şey de yok, ölçüyoruz, yavaş yavaş yapıyoruz.” Öyle değil, uzun vadede o insanların muhayyilesinde ne oluyor, o insanlar Türkiye’den, Türkiye Cumhuriyeti devletinden ne kadar uzaklaşıyorlar, uzaklaşmıyorlar, onlara da ciddi bir şekilde bakmamız gerekiyor. Bakın, böyle bakmadığımız müddetçe problemler ortaya çıkar.

Bir daha tekrar ediyorum: Biz, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasama ve denetleme görevimizi hiçbir baskıya mahal vermeden yapabilmeliyiz; yapamıyorsak burada demokrasi eksiktir.

Sayın Başkanım, bu süre konusunda da öyledir. 10 tane, 12 tane kurumun, çok önemli kurumun bütçesini konuşacağız, ben daha konuya giremedim bile. Bu konularla ilgili, her bütçeyle ilgili bir şeyler söylememiz gerekiyor ama on dakika süremiz var.

BAŞKAN – Süre stresine girmeyin, ek süre vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu da bir baskıdır ve baştan beri sizin tutumunuzdan dolayı süre stresi altındayız, onu ifade edeyim.

Şimdi, insan haklarından, özgürlüklerden konuşmuşken ben İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna geleceğim, onun bütçesiyle ilgili birkaç bir şey söyleyeceğim. Bakın, dünyanın hiçbir yerinde böyle, devletin insan hakları kurumlarına çok olumlu bakılmaz. Türkiye’de bu İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun böyle geçmişine baktığınız zaman bir İnsan Hakları Başkanlığı var devlet kurumu olarak. Daha sonra, Adalet ve Kalkınma Partisinin demokrasi ve özgürlükleri geliştirdiği dönemlerde Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurulmuş ve bu kuruma Meclis, Cumhurbaşkanı ve barolardan üyeler seçilmiş, daha bağımsız görünen bir yapı. Şimdiyse, 2016 yılında çıkan 6701 sayılı Kanun’la, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’yla beraber ne hâle gelmiş bir kurum, bir görün: 8 üye Bakanlar Kurulu tarafından seçiliyor, 3 üye de Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor. Değerli arkadaşlar, bu majestelerin insan hakları kurumudur. Böyle bir kuruma... Ha, bundan sonra nasıl çalışacak, bu kurum neler yapacak bilemem ama şunu biliyorum -kimler atandı, neler atandı, bilmiyorum- bundan önceki sizin “daha fazla özgürlük, demokrasi” falan dediğiniz çözüm süreçleri yaptığımız dönemde İnsan Hakları Kurumunda Türkiye’nin en önemli insan hakları savunucuları Serap Yazıcı’dan Levent Korkut’a, Şevki Hakyemez’den Abdurrahman Eren’e kadar, MAZLUMDER eski Genel Başkanı Yılmaz Ensaroğlu’na kadar insanlar görev yapmıştı.

Bakın, böyle olmaz. Burada, eğer, biz, gerçekten bir denetim organı kuracaksak insan hakları kurumları da, Kamu Denetçiliği de, bunlar devletin uygulamalarına karşı genellikle halkı, milleti korurlar. O nedenle, bu kurumların oluşturulması ve işleyişleri bağımsız olur. Burada öyle değil. Yani, bunların tamamı Bakanlar Kurulu tarafından atanıyor ve Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor. Ha, bunlar yarın pratikte tarafsız davranırlar, davranmazlar, o konuya girmiyorum, buradaki insanlarla ilgili

bir şey söyleyemiyorum ama şurada görünen o ki bir devlet kurumu olarak oluşuyor. Dolayısıyla, bunların yapacağı denetime de hep şüphyle bakılacak. Bakın, bunlarla ilgili, üst kurullarla ilgili değişik arka arkaya kanunlar çıkıyor ve bu kanunların tamamını da böyle yapıyorsunuz.

Ben bir öneride bulunuyorum, sürekli bulundum, yine bulunacağım, o da şudur: Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim görevini yapacak olan kurullarda ve komisyonlarda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan siyasi partilerin eşit bir şekilde temsil edilmeleri gerekir. Netice itibarıyla, onların yazacakları raporların bir yaptırımı olacaksa Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna gelecektir, orada görülecektir ve çoğunluk yine ne istiyorsa o olacaktır ama o insanların, o kurumların yapacağı denetimler bağımsız denetim diye hem Türkiye’de hem de dünyanın her tarafında saygıyla karşılanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, ek süre veriyor, süremiz bitti.

Peki, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu geçtim, AFAD’la ilgili birkaç bir şey söylemek istiyorum. Birkaç cümleyle geçeceğiz, başka bir şekilde... Böyle bütçe görüşmesi olmaz Sayın Başbakan Yardımcılarım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Ben de birkaç cümleyle sunabildim zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – E, sizin kabahatiniz yoktur, evet, Meclisin, Komisyon Başkanının filan, neyse.

Bu AFAD’la ilgili, bu AFAD’a bağlı kamplarla ilgili, genellikle Suriyeli mültecilerin kaldığı kamplarla ilgili çok ciddi iddialar var ve bu iddiaların araştırılması için hiçbir şey yapamıyoruz, Türkiye’de hiçbir şey yapılamıyor, yine “bağımsız kuruluşlar” -tırnak içinde- araştırıyor bunları. Birkaç tane örnek vereyim. Biz, bundan evvel, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan çocuk istismarlarıyla ilgili komisyonunda o dönem çok yaygın bir şekilde bu kamplardan, çocuklu istismar vakaları, tecavüz vakaları, çocuk yaştaki kadınların pazarlandığı gibi bir sürü iddialar geliyordu ama bunca ısrarlarımıza rağmen bu yerleri gidip denetleme imkânımız olmadı. Kim denetliyor buralarda ve buralarda ne oluyor? Bu konularla ilgili soru soruyorum.

Başka bir şey, çok özel bir konu: Bu 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, o zaman, biliyorsunuz, İstanbul Büyükşehirde AKOM’un Başkanı ya da başında bulunan insan Saraçhane’de İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı darbeciler tarafından basılırken oradaydı, darbeciydi, hemen onun arkasından AKOM’un bütün çalışanları -ki bunların arasında memuru vardı, işçisi vardı, geçicisi vardı ve Türkiye’nin en önemli, en uzman kurtarma ekibi vardı- bunlar dağıtıldı, açığa alındı. Ne oldu bunlar Sayın Bakanım? Bu konuyla ilgili, bunlarla ilgili bir şey yaptınız mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Çok özür dilerim, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin mi, AFAD’ın mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – AKOM’un.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – AKOM, Büyükşehir Belediyesinin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Büyükşehir Belediyesinin, soruyorum size. Yani, Büyükşehir Belediyesinin ama afetle ilgili olduğu için soruyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başka bir konu -bütün afetlerde bu böyledir ama- Doğu Karadeniz bölgesinde, özellikle sonbaharlarda -diğer aylarda da oluyor- sürekli sel ve heyelan felaketleri yaşıyor, bu sene de eylül ayında 3 kere, 4 kere tekrarlandı. En son önceki gün Arhavi’de -çok şükür insan ölmedi, can kaybı olmadı- ciddi bir heyelan yaşandı, seller oluyor. Bunların sebepleri, niçin oluyor, nasıl oluyor? Bunlar diğer bakanlık bütçeleri zamanında konuşulacak ama size soruyorum: Mesela, Rize’nin Fındıklı, Arhavi, Hopa ilçelerindeki ve Beşikdüzü’ndeki sel felaketlerinde ordaydım yani bu kadar beceriksiz bir kurtarma, hemen arkasından yapılan çalışmaların bu kadar ele ayağa dolaşması şaşılacak bir şeydir. Bunlar denetleniyor mu Sayın Bakanım? Mesela, Rize’nin Fındıklı ilçesinde çevre belediyelerinden ve kamu kuruluşlarından onlarca iş makinesi geldi, orada burada dolaştılar ama mesela, şahsen benim evimin yolu beş gün kapalı kaldı. Ben bir milletvekili olarak bir iş makinesi bulamadım. Vatandaşların durumu... Şimdi, burada yine bir soru soruyorum: Birçok köyde hasar var, evleri yıkılmak durumunda olan insanlar var, bazen gidiyorlar komşularında ya da akrabalarında misafir kalıyorlar, bazen evlerine geliyorlar. Kimse bir şey söylememiş, gelmiş, birkaç kişi incelemiş “Çıksanız da olur, çıkmazsanız da olur.” denilmiş. Bu gece yağmur yağmayacağını kimse bilmiyor, yeni bir yağmurda bu evlerin ne olacağını bilmiyoruz ve bu konuyla ilgili hiçbir şey yok. Sadece “Fındıklı’ya 1 milyon para geldi.” deniliyor ama öğrendiğimiz kadarıyla 250 bin lira falan kullanılmış, o da iş makinelerinin mazotu falan. Esnaf bekliyor, 6 milyon zarar çıkmış. Bu konularla ilgili de hiçbir şey yapılmamış. Bunlarla ilgili ne diyorsunuz? Bunu iletelim.

Vakıflarla ilgili şunu teslim edelim Hükûmete: Evet, bu dönemde, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde bu tarihî eserlerin, gerçekten, çok sayıda onarımının yapıldığını biliyoruz, görüyoruz gittiğimiz yerlerde. Sadece Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı olan yerlerde değil, Kültür ve Turizm Bakanlığının da bu konuyla ilgili yaptığı ciddi çalışmalara şahit oluyoruz. Ama, bu çalışmalar yani niceliksel olarak bu çalışmalar gerçekten takdir edilecek durumda ama niteliksel olarak yapılan onarımlarda ciddi sıkıntılar olduğu, tarihî eserlerin özelliklerini kaybettiği, bu konuda çok ciddi denetimler yapılmadığı şeklinde önemli duyularımız var. Bu konuyla ilgili ne yapacaksınız? Bunu bir araştırmanız, bir denetlemeniz var mı? Bunu sormak isterim?

Başka bir konu: Sayın Bakanım tekrar etti ama yeni bir CHP’li olarak sürekli bu soruyla karşı karşıya kaldığım için tekrar soracağım. Atatürk’ün vasiyeti gereği İş Bankasının hisselerinden Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna aktarılan paralarla ilgili ciddi sorular geliyor özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi tabanından. “Bu İş Bankasında olan paralar nereye gidiyor, nereye götürüyorsunuz?” falan. Dolayısıyla, çıkıp insanlara “Hayır, bu paralar CHP’ye falan gitmiyor. Bu, Atatürk Dil Kurumuna, Tarih Kurumuna gidiyor. Şu kadar paradır, her sene şu kadar geliyor yıllara göre ve şu yerlere harcandı.” diye bir açıklama yapılmasında, Plan ve Bütçe Komisyonunda böyle bir açıklama yapılmasında yarar var.

Tabii, süreyi çok da aştım, birkaç cümleyle toplu, ortak olarak 2015 Sayıştay raporlarıyla, kesin hesaplara ilgili de bir şey söylemek istiyorum. Tabii, atlaya atlaya seçerek şey yapacağım. Mesela, bu kurumların denetimiyle ilgili, Sayıştay raporlarında iç denetimle ilgili cümleler var. Örneğin, “Türk Dil Kurumunda tahsis edilmiş 3 denetçi kadrosu bulunuyor ama bunlar atanmıyor, niye atanmıyor?” diye bir eksiklik görülmüş.

Biraz evvel arkadaşlarımız ifade etti, daha sonra yine ifade edeceklerdir. Biz bu Sayıştay raporlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine geliş şekli ve biçimini yeterli bulmuyoruz. Gerçek anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapmadığı, yapamadığı kanaatindeyiz ama buna rağmen o kadar çok bilgiler yansıyor ki bu bilgilerle ilgili neler yapıldığı konusunda bile bir açıklama

yok. Çok uzun notlar aldık ama bu notları burada sizinle paylaşmamız mümkün değil. Mesela, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, işte, tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine vardık. Yani, Sayıştay buradayken kendilerine de söyledik ama ondan sonra alt alta yazılan maddelerde son derece önemli problemler, eksiklikler var. Yolsuzluğu akla getirebilecek cümleler var ama bu cümlelerle ilgili ne yapılıyor? Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisi ciddi bir şekilde, maalesef, bilgilendirilmiyor. Gerçekten, eğer biz bütçe yapacaksak ve geçmiş bütçenin, gerçekten, hesaplarını denetleyeceksek, burada ibra edeceksek muhalefet milletvekilleri ve iktidar partisi milletvekilleri olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi ciddiye alınarak Sayıştayın raporları buraya gelmeli, bütün ayrıntılarıyla bunu tartışabilmeliyiz. Defalarca söyledik, bir daha tekrar ediyoruz: Bu şekilde yaptığımız bütçe görüşmelerinde bu denetim görevimizi yapamıyoruz maalesef. O nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bağımsız bir kesin hesap komisyonunun kurulması, Plan ve Bütçe Komisyonuna -alt komisyon olarak değil- yeteri kadar süre verilmesi, uzmanlarla takviye edilmesi ve gerçekten onaylayıp verdiğimiz bu milletin vergilerinin nereye, nasıl gittiğinin ciddi bir şekilde soruşturulması gerekiyor, ciddi bir şekilde denetlenmesi gerekiyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi ancak bu şekilde saygınlık kazanabilir ve gerçekten demokrasi ancak bu şekilde olabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Açıkkanı...

EJDERAÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın bakanlarım; Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleri; bugün ülkemiz adına yurt dışında önemli işlere imza atan ve faaliyetleriyle bizleri gururlandıran güzide kuruluşumuz TİKA hakkında konuşmak istiyorum.

Malumunuz, TİKA, soğuk savaş sürecinin sona ermesiyle birlikte Orta Asya’da yeni kurulan Türk Cumhuriyetlerinin kalkınmasına destek olmak ve ülkemizin tecrübelerini paylaşmak amacıyla 1992 yılında kurulmuştur. İlk yıllarda kardeş ülkelerin temel altyapı ihtiyaçlarına yönelik teknik iş birliği projeleri yürüten TİKA, 2002 sonrasında dünyadaki gelişmeler, ülkemizin aktif dış politikası ve ekonomik büyümemez doğrultusunda başta yakın coğrafyamız Balkanlar ve Orta Doğu olmak üzere, Afrika, Güney Asya, Pasifik ve Latin Amerika’ya kadar dünyanın dört bir yanında faaliyet gösterir hâle gelmiştir.

Diğer taraftan, TİKA faaliyetlerinin merkezinde olan Orta Asya Türk Cumhuriyetleriyle mevcut ilişkiler daha da geliştirilerek kurumsal ve beşerî kapasitelerin geliştirilmesine yönelik her alanda kapsamlı iş birliği projelerine geçilmiştir.

Ayrıca, 1992-2002 yılları arasında 2.200 civarında olan proje, 2003-2015 yılları arasında 17 bin projeye ulaşarak bir rekor kırmıştır. Bu faaliyetler başta eğitim, sağlık, tarım ve hayvancılık, su ve sanitasyon olmak üzere birçok sosyal, ekonomik, ticari ve kültürel alanı kapsamaktadır. 2002 yılında 12 olan TİKA’nın yurt dışı ofis sayısı, 2016 yılında 54 ülkede 56’ya yükselmiştir. Ayrıca, Birleşmiş Milletlere üye ülke sayısının 190 civarında olduğu düşünüldüğünde, faaliyette bulunulan ülke sayısının 150’nin üzerine çıkması da oldukça önemlidir.

TİKA’nın coğrafi erişim anlamında sağladığı bu başarı, ülkemiz adına takdire şayandır ve devletimizin, Hükümetimizin sahip olduğu uluslararası vizyonun etkili bir yansımasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyon çerçevesinde dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa Türkiye olarak oraya gidip az veya çok yardımda bulunuyoruz. Artık, Myanmar, Bangladeş, Sri Lanka, Peru, Filipinler, Kolombiya, Senegal ve birçok ülke, bizim için uzak coğrafyalar değil, aksine yükselen Türkiye'nin TİKA aracılığıyla toplumsal, ekonomik ve kültürel iş birliğinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – ...tesis ettiği dost ülkeler hâline gelmiştir.

BAŞKAN – Buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Son yıllarda kalkınma yardımları alanında Türkiye, alan el değil, veren el konumuna gelmiş ve yaptığı yardımlarla dünyada donör olarak adından söz ettirmeye başlamıştır. Ülkemizin kalkınma yardımı sağlayan bir ülke olarak yükselişi her yıl artan bir ivmeyle devam etmektedir. 2002 yılında 85 milyon dolar seviyesinde olan resmî kalkınma yardımlarımız 2015 yılına gelindiğinde 45 katın üzerinde bir artışla 3,919 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 16'ncı Küresel İnsani Yardım Raporu'na göre Türkiye 2015 yılında en fazla uluslararası yardımda bulunan ülkeler sıralamasında dünya ikincisi olmuştur. TİKA'nın koordinasyonunda ülkemizin tüm kamu kurum ve kuruluşları, STK'ları, üniversiteleri, belediyeleri ve özel sektörü Türkiye'nin kalkınma iş birliği sürecinde geldiği noktayı daha da ileriye taşımıştır. En önemlisi, tüm bunları yaparken ülkemiz kardeş ve dost ülkelerin sorunlarına medeniyetimizden tevarüs ettiği insani bakış açısıyla yaklaşmaktadır. TİKA, millî gelir oranına bakarak hiçbir ülkeyi geri kalmış görmeyip onların sahip olduğu toplumsal ve kültürel zenginliğine saygı içerisinde, öncelikle ihtiyaçlarını dikkate alarak proje ve faaliyetler gerçekleştirmektedir. Son yıllarda TİKA tarafından hayata geçirilen proje ve faaliyetlerin sektörel dağılımına bakıldığında sosyal altyapılar ve hizmetlerin ilk sırada olduğunu görüyoruz. Bu durum, Hükümetimizin insan odaklı diplomasi anlayışının da doğrudan bir sonucu ve yansımasıdır. Bu minvalde, daha önceki yıllarda olduğu gibi 2015 yılında da TİKA, eğitim ve sağlık altyapılarının kurulması ve geliştirilmesine yönelik, farklı ülkelerde birçok proje gerçekleştirmiştir. Irak'ta Türkmenlerin eğitim gördüğü 13 okulun tadilatı ve eğitim malzemesi desteği, Somali'de ziraat fakültesinin kurulması ve Azerbaycan'da yaklaşık bin kişinin eğitim gördüğü Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Bakü Atatürk Lisesinin yenilenmesi önemli eğitim projelerinden sadece birkaçıdır.

Sağlık alanında da birçok başarılı proje arasından Gazze'de 150 yataklı, tam donanımlı hastaneyi, Arnavutluk'ta devlet hastanesine biyokimya laboratuvarının kurulmasını, Nijer'de Anne-Çocuk Sağlığı ve Rehabilitasyon Merkezinin açılmasını ve Kırgızistan'da yılda 150 bin kişiye hizmet verecek Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Hastanesi inşasını sayabiliriz.

TİKA eliyle dünyanın dört bir yanına açılan bu okullar, kurulan kütüphaneler, laboratuvarlar, inşa edilen hastaneler, sağlık ocakları, klinikler ve ameliyathaneler binlerce insanın sıkıntılarına çare olurken ülkemizle olan bağların her anlamda güçlenmesine ve milletimizin hayır duası almasına da vesile olmaktadır.

TİKA'nın faaliyetleri eğitim ve sağlıkla sınırlı kalmayıp son yıllarda birçok alanı kapsayacak şekilde çeşitlenmiştir. Başta Afrika olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde yüzlerce su kuyusu açılarak yüz binlerce insanın temiz suya kavuşması sağlanmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin istihdamına, üretimine ve gelir seviyesinin artırılmasına katkı amacıyla tarım, hayvancılık, enerji ve birçok ekonomik sektörde projeler gerçekleştirilmiştir. Örneğin, Gambiya'da 30 bine yakın insanı faydalandırarak balıkçılık sektörü geliştirilmiş, Nijer'de diğer köylere de verimli tarım anlamında model olacak tarım köyü kurulmuştur. TİKA tarafından kurulan Sudan-Türk Mesleki Eğitim Merkezi 10 atölye ve bir

uygulama oteliyle yerel öğrenci ve hocalara eğitim vermeye devam etmektedir. Makedonya’da pirinç üretim kalitesinin artırılması sağlanarak paketlenme ve üretim tesisinin kurulması çalışmaları da devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geleceğin inşasında kurumsal ve beşerî kapasitelerin geliştirilmesi son derece önemlidir. TİKA aracılığıyla dost ve kardeş ülkelerin öğrencilerini, öğretmenlerini, doktorlarını, polislerini, hâkimlerini, savcılarını ve diplomatlarını Türkiye’de eğitiyoruz. 2015 yılında başta kamu kurumu personelleri olmak üzere birçok alandan 3 binin üzerinde kişiye eğitim verilmiştir. Bu eğitim programları dost ve kardeş ülkelerle uzun vadeli ve verimli iş birliği kanalları oluşturmak adına önemli bir altyapı oluşturmaktadır. Aslında, gerçekleştirilen projeler dikkatli incelendiğinde TİKA’nın bir insanın doğumundan ölümüne kadar ihtiyaç duyduğu her alanda projeler gerçekleştirdiğini göreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TİKA, restorasyon çalışmalarıyla ortak tarihî ve kültürel mirasımıza da sahip çıkmaktadır. Yüzylerce yıl önce inşa edilmiş, yok olmaya yüz tutmuş camiler, medreseler, köprüler, çeşmeler, konaklar, hanlar gibi eserler yeniden toplumumuza ve gelecek nesillere kazandırılmaktadır. Son dönemde Bosna’da Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü’nün restorasyonu ve cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün babası Ali Rıza Efendi’nin Makedonya’daki misafir ve anı evinin yeniden inşası tamamlanmış, müze kurulma çalışması devam etmektedir. Diğer taraftan, Cezayir’de Barbaros Hayrettin Paşa tarafından yaptırılan Keçiova Camisi, Etiyopya’da sahabilere zor zamanda kucak açan Habeş Kralı Necaşi’nin türbesi, Kanuni Sultan Süleyman Han ve Anadolu’nun kapılarını Türklere açan Sultan Alparslan’ın türbelerinin kazı ve restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Buna benzer birçok ecdat yadigarı inşallah önümüzdeki yıllarda TİKA’nın gayretleriyle medeniyetimize yeniden kazandırılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TİKA’nın uluslararası alanda yürüttüğü bu faaliyetler, proaktif dış politikasıyla dünya barışına katkı sağlama ve sorunlara çözüm üretme iradesine sahip olan Türkiye’nin artık ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Öte yandan, dost ülkelerin ekonomik ve toplumsal refahına destek veren tüm bu projeler ülkemizin de itibarı yüksek bir uluslararası aktör olmasına, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerimizin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Tarihî köklerimiz, kültür ve medeniyet birikimimizden gelen büyük bir devlet olma şuuruyla TİKA, ufkumuzu geniş tutmaya, 2023 vizyonu çerçevesinde ülkemizin imkân ve kabiliyetlerini seferber ederek dünya üzerinde ihtiyaç duyulan bütün coğrafyalarda ve bütün alanlarda en etkin kalkınma iş birliği projeleri üretmeye devam edecektir diyor, Plan ve Bütçe Komisyonumuzu saygıyla selamlarken 2017 bütçemizin Hükûmetimize, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını Yüce Allah’tan niyaz ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Açıkkapı.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcılarım, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; sizleri selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı devlet teşkilatımıza yeni giren bir kurumdur. Daha evvel başka kurumlar tarafından ifa edilen bazı hizmetler ile yeni bazı görevleri yerine getirmek üzere kurulmuştur. Yürüttüğü hizmetler anlamında bakıldığında, bu hizmetleri dört ana başlık altında toplamak mümkündür. Birincisi, yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik faaliyetler; ikincisi, soydaş

ve akraba topluluklara yönelik faaliyetler; üçüncüsü, sivil toplum kuruluşlarına yönelik ve kurumsal iş birlikleri kapsamında yürütülen faaliyetler; dördüncüsü, uluslararası öğrencilere yönelik faaliyetlerdir. Bu ana faaliyet alanlarına yönelik olarak hem yapılan işlerde yetersizlik hem de hiç yapılmayan birtakım işler ve hizmetler vardır. Bunlara baktığımız zaman, Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu ile Kültürel ve Sosyal İlişkiler Eşgüdüm Değerlendirme Kuruluna daha fazla işlerlik kazandırılabilir. Sivil toplum destekleri koordinasyon kurulunun oluşturulması veya güçlendirilmesi temin edilebilir. Başkanlık yurt içi ve yurt dışı temsilcilikleriyle ilgili aksaklıkların ve teşkilatlanma sorununun giderilmesi gerekir. Uluslararası öğrencilere yönelik çalışmaların yeniden ele alınması gerekir. Projelerin değerlendirilmesiyle ilgili objektif esasların, nesnel kuralların ortaya konulması gerekir.

5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’la 3 kurul teşekkül ettirilmiş; bunlar, Yurtdışı Vatandaşlar Danışma Kurulu, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Eşgüdüm Değerlendirme Kurulu ve Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kuruludur. Bu kurullardan, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu kısmen işlevsel olmakla birlikte diğer 2 kurul beklenen düzeyde görev ifa edememektedir. Her 2 kurulun faal hâle getirilmesi önem arz etmektedir.

Bir örnek vermek gerekirse, Almanya’da sözde soykırımla ilgili yasa tasarısının oylanmasında Türk kökenli milletvekillerinin tamamının yasa tasarısına destek vermesi ve tasarının kabul edilmiş olması yurt dışındaki vatandaşlar anlamında çalışmaların etkin sonuç doğuracak seviyelerde olmadığına güncel bir göstergesidir. 3 milyon üzerinde vatandaşımızın bulunduğu Almanya’da dahi siyasi etki gücümüzün ve sivil toplumu harekete geçirme kabiliyetimizin bu kadar düşük düzeyde kalması, yurt dışındaki vatandaşlara yönelik çalışmalarımızın yetersiz kaldığını veya olmadığını gösteriyor.

Benzer bir durum Kültürel ve Sosyal İlişkiler Eşgüdüm Değerlendirme Kurulu için de geçerlidir. Geçtiğimiz yıllarda Bulgaristan’da yaşanan sorunlar ve süregelen yansımaları, bu alana yönelik çalışmalar yürütmekte olan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının yakın iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Soydaşlarımızın ülkemizin yol göstericiliğine ve desteğine ihtiyaçları vardır. Ortaya çıkabilecek sorunları açısından da ön alıcı bir politika ihtiyacı kendisini hissettirmektedir. Devlet politikasının eş güdüm içerisinde şekillendirilmesi, ilgili bütün paydaşlarca benimsenmesi ve yeknesak bir görüntünün ortaya konulmasıyla birlikte, ilgili bölgedeki nüfuzumuz daha kuvvetli bir şekilde hissedilebilecek ve beklenen sonuçlara ulaşılabilmesi adına önemli bir adım atılmış olacaktır. Hâlen sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkiler ve sivil toplum destekleri konusunda dağınık bir tabloyla karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Pek çok kamu kurum ve kuruluşu çeşitli destek mekanizmalarıyla STK’ların faaliyetlerinin daha etkin sürdürülebilir olmasına yönelik çalışmalar yürüttüğünden, gerek kaynakların etkin kullanımı noktasında gerekse beklenen çıktılara ulaşılabilme noktasında bazı sorunlar vardır.

Uygulanacak politikalar sosyal ve kültürel bağlarımızın olduğu Türk dünyasıyla köklü dostluklar ve kalıcı ittifaklar geliştirilmesine hizmet etmelidir. Türk bilim, sanat, ekonomi, akademi, eğitim, kültür, enerji ve benzeri alanlarda birlikteliklerin güçlendirilmesi gerekir. Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, Türk dünyası kardeşlik ve spor organizasyonları, Türk dünyası ekonomi ve enerji konseyi gibi oluşumlar oluşturulmalıdır. Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkiler dilde, fikirde ve işte birlik esasına dayandırılmalıdır. İktisadi ve kültürel iş birliği geliştirmenin temel unsuru olarak Türkçe konuşulan ülke ve topluluklara yönelik dil ve kültür araştırmalarına önem verilmelidir. Türkçenin bütün lehçeleriyle anlaşılabilir ve kullanılabilir olması için şartlar oluşturulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, biraz da kurumsal yapıdan bahsetmek istiyorum. Bir panelde Kerküklü bir akademisyen “Yurt dışı Türklerle ilgili kanun ve kurumlar olmasa daha iyi.” demişti. Bu bir sitemdi, bir çaresizliğin ifadesiydi. Birçok kurumumuz var, çok şükür, TİKA var, Yurtdışı Türkler Başkanlığı

var, Yunus Emre var, Kültür Bakanlığı var, Millî Eğitim Bakanlığı var, hepsinin dış temsilcilikleri var fakat teşkilat bu kadar fazla olunca bir senkron bozukluğu ortaya çıkıyor ve yurt dışı Türklerle ilgili de sanıyorum böyle bir sorun var ciddi anlamda. Bu Kerküklü akademisyenin...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – O Kerküklünün kim olduğuna bakmak lazım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, bu yeni bir şey değil.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – “Her Kerküklü doğru söyler.” diye bir şey yok, mesela “Her Ankaralı doğru söyler.” diye bir şey olmadığı gibi.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Efendim, müsaade ederseniz ben sunumumu bitireyim. Bunu örnek olsun diye söyledim yani Kerküklü değil de başka bir yerli de olabilirdi. Bu, anlamlı olduğu için...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hayır, ben sadece bir...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Şimdi, bakın, Cenap Şahabettin’in bir “Evrak-ı Eyyam” diye bir eseri var, orada diyor ki: “Birisine ‘Seni mehtap müdürü yaptık.’ deseler, hiç sesini çıkarmaz, hemen ertesi gün ‘Bana 2 yardımcı verin, 2 sekreter verin.’ der.” Şimdi bunu anlatmaya çalışıyorum yani bir teşkilat kurmak tabii ki önemli, biz de bunu destekliyoruz ama önemli olan, fonksiyonudur, o fonksiyonu etkin şekilde ifa edebilmektir; bunu arz etmeye çalışıyorum.

Yani bana göre, Yurtdışı Türkler Başkanlığında da, TİKA’da da benzer sorunlar var. Yine bir yerde karşılaşmıştık, bizim eğittiğimiz, TİKA’nın eğittiği insanlar orada vardı ve kendi memleketlerinde iş aradıklarında “Evet, çok güzel işler bulabilirsiniz herhâlde burada.” dediğimizde “Hayır, tam tersine, TİKA bizi eğittiği için kendi ülkemizde bize iş verilmiyor.” demişti mesela. Bu, işin bir başka boyutu.

Şimdi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuyla ilgili bir problem var. Kurumun teşkilat kanununun üçte 2’si iptal edilmiş durumda bildiğim kadarıyla Anayasa Mahkemesi tarafından. Dolayısıyla hem teşkilatlanma açısından hem insan kaynakları açısından birtakım sorunları olduğunu biliyorum.

Sonuç olarak, kurumsal yapıyla ilgili en önemli eksiklik “kurumun görev alanının ve iş yapış biçiminin net bir şekilde tamamlanmamış olması” şeklinde kendini göstermektedir. Diğer kamu kurumlarıyla iş birliğinin ve yetki paylaşımının ne şekilde yapılacağı, kurumun hangi alanlarda öncelik alıp hangi alanlarda görece geri planda kalacağı gibi hususların net bir şekilde ortaya konulmasına, sanırım, ihtiyaç duyulmaktadır.

Şimdi, Yurtdışı Türkler Başkanlığının bir de yurt dışı teşkilat meselesi var. Yurt dışı teşkilatı esasen yasal olarak var, kurabiliyorlar ama koordinasyonluklar şeklinde –yanlış hatırlamıyorsam- şu anda yürüyor, bir yurt dışı teşkilatı yok. Bu da yurt dışında Türkiye’yi temsil eden kişilerin tanınması noktasında bazı sıkıntıları ortaya çıkarabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen sözünüzü tamamlayın Sayın Aksu, süreniz bitti.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Her süresi bitene on dakika, on beş dakika ilave edildi Sayın Başkan, ikaz ettiğiniz için teşekkür ediyorum ama farkındayım.

BAŞKAN – On-on beş dakika olup olmadığını bilmiyorum ama sözünüzü tamamlamanız için sürenizi uzattım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Peki.

Şimdi, vakıflarla ilgili yapılan işlere teşekkür edildi. Evet, ben de teşekkür ediyorum fakat ziyaret ettiğimiz yerlerde, gittiğimiz yerlerde, İznik'te, İstanbul'da, birçok yerde hâlâ iç parçalayıcı manzaralarla karşı karşıya kalıyoruz. Onun için Türk vakıf eserleri tümüyle ortaya çıkarılmalı, korunmalı ve yaşatılmalıdır. Vakıflar devletçe etkin şekilde desteklenip varoluş amacına uygun hâle getirilmelidir. Asırlardan beri millî kültürümüzün temel değerleri olma niteliğini koruyan her sahadaki eserlerin yok olması önlenmelidir.

Ben teşekkür ediyorum, bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben kurumlarla ilgili, öncelikle usulle ilgili... Çok fazla kurum var bugün ve hepsi çok önemli ancak sayın bakanlarımız sunum yaparken özellikle bu kurumların faaliyetleri konusunda teknik, bütçeyle ilgili çalışmalar yerine çok uzun, çok ayrıntılı sunuşlar oldu, okumalar oldu özellikle belli kısımlarda. Kurumlarla ilgili sürem içerisinde konuşurken, özellikle TİKA'yla ilgili sayfa 22'de işte TİKA'nın çalışmalarından ayrıntılı olarak bahsedilirken dünyada en fazla insani yardım yapan 2'nci ülke ve dünyanın en cömert ülkesi olduğumuz konusunda bir vurgu yapıldı. Ama ülkemizde 20 milyona yakın bir yoksul sayısı var ve 3 milyona yakın Suriyeli mülteci de şu an ülkemizde yaşıyor. Yani böyle bir ülke konumunda iken dünyada böyle bir etikete sahip olmak ya da bu metin içerisinde yer alması ne kadar anlamlı?

Diğer kurumlar için, özellikle, evet, sanırım Sayın Bekaroğlu değindi -Suriyeli mülteciler- bu AFAD'ın çalışmaları içerisinde kamplarla ilgili çok fazla böyle iltifat edici, övücü sözler söyleniyor metinde ancak biz biliyoruz ki kamplar çok sıkıntılı. Kadınlar ve çocuklar için özellikle istismar konuları, eğitim konuları noktasında büyük sıkıntılar var ki birçok insan bu kampları terk ediyor ve biliyorsunuz ülkemiz sokaklarında evsiz, yurtsuz ve geçim sıkıntısı içinde olan birçok Suriyeli mülteciler yer almakta.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, evet bu kurum görüşülürken, özellikle Komisyonunda görüşülürken ben de katıldım görüşmelerine. Bu kurum bizim Avrupa Birliğinin vize muafiyeti uyum kriterleri noktasında kurmamız gereken bir kurumdu. İnsan Hakları Kurumu yerine bu kurum kuruldu ve burada metinde şöyle bir ibare var: "İş birliği ve çoğulculuğa dayalı bağımsız bir kurum." Ancak ta Komisyonunda bu kurum kurulurken bu kurala riayet edilmedi. Başbakan ve Bakanlar Kurulunun üyelerini belirlediği bir kurum yapısıydı ki bizim muhalefet olarak çok fazla itirazda bulunmamıza rağmen bu hâliyle kuruldu ve Avrupa Birliğinin bu kriterleri ilk değerlendirmesinde kabul edilmeyen 5 kriter içerisinde bu kurum da yer alıyordu, bizim uyarılarımıza rağmen veto yiyen bir kurum hâline geldi. Sonradan tekrar düzenleme yapıldı, muhalefetin de kaygıları nispeten kabul edildi ancak bu kurumun çoğulculuğunu, iş birliğini ve uzlaşmayı, Avrupa Birliğinin temel kriterlerine ne kadar uyumlu bunu tekrar sorgulamak gerekiyor.

Diğer kurumlarla ilgili, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıyla ilgili çok fazla övücü ve faaliyetleriyle ilgili ayrıntılı bir bilgi var bu metinde. Takip ettiğim kadarıyla Sayın Bakan sunuş yaparken süresinin çoğunluğunu bu kuruma, sonraki, işte Atatürk ve cumhuriyetin bize miras bıraktığı temel kurumlara ise çok kısa değindi. Ama Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarıyla ilgili şöyle bir bilgi vermek istiyorum: Ben Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bir üyesiyim ve bu Komisyon bir alt komisyon kurdu yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgili ve biz yaklaşık dört

ay, 15 Temmuz'a kadar düzenli olarak yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgili görüş, öneriler aldık, dinledik birçok kurumu. Sonra bir alan çalışması yaptık, Fransa ve Hollanda'da. Ben bu kurumu şimdi incelerken sanki oradaki vatandaşlarımızın hiçbir sorunu yokmuş gibi işte çok kapsamlı, çok güzel, iyi çalışmalar var... Umuyorum, yapıyordur ama o vatandaşlarımızın sorunlarının hiçbirini temsil etmiyor, başta eğitim olmak üzere, vatandaşlık haklarıyla ilgili yaşadıkları ülkelerde birçok ciddi sorunlar var. Bu sorunlar ya onlara ulaşmamış bu yapmış olduğunuz kurumsal düzenlemeler ya da bilemiyorum bir sıkıntı var arada. Oradaki vatandaşlarımızın sorunlarının tespiti, bu sorunların çözümü noktasında bütçede ne tür uygulamalar yapılacak bunları göremedim ben burada, çok fazla övücü çalışma var ama asıl muhatap olunması gereken vatandaşların sorunları ve sıkıntıları ve çözüm önerileri dile getirilmemiş.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kurumlarla ilgili görüşlerim ise, burada sayfa 20'de bu kurumların ortak bir yerleşke içerisinde toplanacağı ve eksikliklerinin giderilmesi, daha etkin hizmet verebilmeleri için TOKİ'yle bir protokol... Bu konuyla ilgili biraz daha ayrıntı verebilir misiniz? AKM'nin, biliyorsunuz, yıkılması söz konusu, ne olacak? İşte binaları, bu tarihsel dokuları ve bu kurumların simgeleri; bizler, gençler ve Türkiye'de yetişecek çocuklar için çok önemli tarihsel önemleri olan, sadece buldukları bina anlamıyla değil varoluşlarıyla çok önemli olan bu kurumlara daha fazla bütçe ayrılması, desteklenmesi noktasında eksiklik görüyorum. Burada TOKİ'ye devredilmeleri noktasında nasıl bir çalışma planlanıyor, ne olacak bu kurumlar?

BAŞKAN – Sayın Özdemir, lütfen toparlar mısınız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Hangi kurumun TOKİ'ye devredilmesi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Atatürk Kültür Merkezi, Türk Tarih Kurumu gibi... Şöyle bir ibare var: "Kurumların tek bir yerleşke içerisinde toplanarak..." Ya da bunu daha fazla açıklayabilir misiniz?

Bir de açılış konuşmasında Sayın Bekaroğlu Hocamızın usulle ilgili görüşleri karşısında Sayın Bakan, işte hukukun herkese eşit uygulandığından ve yargının bağımsızlığından bahsetti. Bu 2 cümleyi Sayın Bakan gerçekten inanarak mı söyledi? Biz bu ülkede yaşayan vatandaşlar olarak nasıl bir süreçten geçtiğimizi gayet iyi biliyoruz, en azından bu salonda yaşayan herkes yargının bağımsızlığı konusunda çok büyük bir soru işareti yaşadığımızı biliyor. İşte en basiti HSYK'nın yapısının nasıl felç edildiğini, işte bugün tartıştığımız o Fetullahçı cemaat yapılanmasının savcı ve hâkimlerinin bu kurumlara nasıl yerleştirildiğini, şimdi tekrar onların nasıl bir temizlenme süreciyle -işte ihraçlar, açığa alınmalar gibi bir temizlenme süreci-başka cemaat yapılanmalarına izin verildiği noktasında nasıl yargının bağımsızlığından bahsedeceğiz?

BAŞKAN – Sayın Özdemir, teşekkür ediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son bir otuz saniye...

Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, KHK'larla el konulan 15 milyar lira değerindeki taşınmazların listesi, hangi kurumlara hibe edildi bu taşınmazlar? Yine OHAL'le birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilen 2.087 tapunun dağılımı, bu konuyla ilgili bilgi verilmedi. Yine OHAL'in ilan edilmesiyle birlikte hangi eğitim kurumlarına ait taşınmazlar Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredildi?

Bir de Beylikdüzü ilçemizde, son olarak Sayın Bakan, 2 tane cemaat yapılanmasına ait yurt kapatıldı, Gürpınar Topçular Kız Öğrenci Yurdu ve Hasırıcılar Erkek Öğrenci Yurdu ancak bu yurtlar çocuk istismarıyla gündeme gelen ve üzerinde çok büyük bir şaibe olan Ensar Vakfına devredildi, gerçekten devredildi mi ya da bu uygulamaya son verilecek mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başka hangi bu tür kapatılan cemaat kurumları yine şaibeli Ensar ya da faaliyet gösteren TÜRGEV’e devredildi, bunlarla ilgili de bilgi verebilir misiniz lütfen.

Teşekkür ederim süre verdiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkürler, sağ olun.

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın bakanlar, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bu kurumların bütçelerinde biraz -arkadaşlarım, eskiler biliyor- gündelik siyasetten uzaklaşıyorum, Sayın Aydemir’e satışmak için söylemiyorum ama ak günleri, kara günleri konuşmayacağım çok daha önemli meseleler var; sana satışmıyorum, bir daha söyleyeyim İbrahim Bey. Cümleye başlarken öyle diye başlamıştı da “Ak faaliyetler, ak günler, ak kurumlar.” Şimdi, akı, kararı değil, hâlimiz ortada gerçekten. Yine istersen sana referansla devam edeyim, “Gelin canlar bir olalım, işi kolay kılalım, sevelim, sevelelim.” diye Yunus Emre’yi yine... Dünya kimseye kalmaz diyerek devam edelim madem oradan başladık. Dolayısıyla bu kurumların -Yunus Emre’nin de adına merkezleri kuran kurumları konuştuğumuz için böyle söylüyorum- siyaset üstü bir şekilde ele alınması gerekir. Bütün bütçelerde ben yıllardır söylüyorum ama uygulamada maalesef o noktaya gelemiyoruz, sıkıntımız burada. Sayın Türkes de söylemiş “Elli yıldır hak ettiği yeri alamadı.” diye. Yani tam tabii... Allah razı olsun, bazen, böyle... İbrahim arada gitti ama sürekli “ak günler” deyince on dört seneyi çıkarıyorlardı. Genel olarak bütün hükümetler döneminde bir şeyleri yapamamış olmanın ve ihmal etmiş olmanın sonucu olarak bugün buradayız biz.

Yurtdışı Türkler Başkanlığının o anlamda katkılarını olumlu buluyoruz. Geçen hafta Sayın Başkan da oradaydı, bir toplantıda bulunduk. Orada da ifade ettim, yetmez ama evetçiyiz, çünkü biz MHP olarak bir dış Türkler bakanlığı istiyorduk. Başkanlık olması da en azından bir şeyin, ihtiyacın varlığının tespiti anlamında önemli ama fonksiyonel olarak da işlemesi için de görüşlerimizi söylememiz lazım. Yani, az önce Sayın Aksu, Türkmenleri söylerken, Tuğrul Bey arada hemen bir şeyler söyleme ihtiyacı hissetti ama, maalesef, çok fazla farklı örnekler geliyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – “Türkmenler” demedim, “Kerküklüler” dedim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yo, yo ben söylüyorum. O da bizim için Türkmen tayfasından geliyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Her Kerküklü doğruyu söylemez...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olabilir, biz de bize gelen genel şikâyetleri iletmek zorundayız, onların doğru, yanlış olduğunu incelemek, bakmak da sizlerin görevi. Bize gelenleri de biz arkadaşlara -eğer uygun olurlarsa, şikâyetleri veya talepleri yerinde bulursak- arkadaşlarımıza zaten iletiyorum, sağ olsunlar onlar da bakıp yardımcı olmaya çalışıyor. Ama biz daha etkin çalışan bir sistem istiyoruz; bütçesiyle, kurumsal yapısıyla, personeliyle, kendilerine verilen siyasi destekle, her şeyiyle daha etkin çalışan bir yapı burada istiyoruz.

Önceki gün içerisinde bir paneldeydik. Yine, orada da Suriye meselesiyle ilgili bazı şeyler tartışıldı. Gelen Türkmenler de vardı. Ben oraya getirmek için söylüyorum Sayın Başbakan Yardımcım. Yoksa, sizinle polemige, araya girmeyeceğim ama benim derdim meseleyi oradaki sıkıntıya getirmek. Bizim

Ülkü Ocaklarımızın da burada Türkmenler için kurduğu bir Türkmenevi var. Oraya da ben gittim. Arkadaşlarımız gönüllülük esasına göre çalışıyorlar; tedavileri yapıyor, ilaç yardımı, gıda yardımı, normal devletin kurumlarının dışında, STK olarak ciddi... Yani onların oradaki mağduriyetini ben kendim gördüm. Yani, yalan söyleyen, doğru söyleyen bilmiyorum ama yaşadığımı, gördüğümü biliyorum. Biraz daha o konuda hassasiyet gerekiyor. Çünkü şimdi bir de çatışmaların olduğu ortamın tam ortasında kalıyorlar. Biraz daha o konuda şikâyetler artacak gibi. Dışişleri Bakanlığının dışında YTB'nin de biraz daha özel bir ilgi göstermesi gerektiğini düşünüyorum.

Öğrencilerle ilgili de burada sizin söylediğiniz birçok konu var ama, daha önce TİKA'nın da dahil olan birtakım çalışmalar yapıldı YTB'den önce. Yeniden bu Büyük Öğrenci Projesi'ne benzer bir çalışma yapmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Hele hele, 15 Temmuz sonrası FETÖ okulları ve Türk Cumhuriyetlerindeki eğitim yapısına bakarsak, herhâlde, bütün kurumların içinde olduğu –sadece Dışişleri ve Millî Eğitimin değil, YÖK'ün değil- bizlerin de içinde olduğu bir koordinasyon içerisinde yapmamız gereken bir çalışma olduğu kanaatindeyim. Değişik okullardan öğrenciler var. Zaman zaman akademisyen alışkanlığı içerisinde ben konuşuyorum kendileriyle. Bazı sorunları da görüyorum. Hem karşılıklı sorunların çözümü anlamında hem de daha kapsamlı bir öğrenci kabulü anlamında bir çalışmanın -herhâlde- yapılması gerekir diye düşünüyorum. Şu anda biliyorum, rakamlara da baktım. Devam eden projeler var ama, biraz daha koordineli bir şekilde olmasının daha faydalı olacağını, ilerideki ilişkilerimiz açısından daha katkı sağlayıcı olacağını düşünüyorum.

Bir de, bu hususu söylemişken, işte Dışişleri Komisyonuyla yaptığımız bazı ziyaretlerde ve bize gelen, dış ilişkilerden sorumlu olduğumuz için bizatihi bana gelen yabancı heyetlerle yapmış olduğum temaslarda bazı bilgi eksikliklerinin bizim oralardaki boşluğumuzdan kaynaklandığını, FETÖ lobisinin çok daha etkili olduğunu gördüm. Bu kapsamda da, Dışişleri Bakanlığının çalışmalarının dışında oralardaki Türk topluluğu açısından TİKA temsilcilerimizin, YTB Başkanlığının birtakım çalışmalarla oradaki sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkileriyle biraz daha lobicilik faaliyetlerine destek olabileceğini düşünüyorum. Benim “parlamentar diplomasi” dediğim ve o Yenikapı ruhuyla biraz daha canlandırdığımız son ziyaretlerde gördüğüm bir şey var ki, o eksikliklerimiz var. Gittiğimiz yerde sivil toplum kuruluşlarıyla da büyükelçiliğimizde toplantılar yapıyoruz, basın mensuplarıyla da toplantılar yapıyoruz. O eksiklikleri yerinde bu vesileyle görmüş olduk. “Hayırdan şer çıkarma” örneği olarak bunu da konuların arasına bir eklemek istedim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Şerden hayır...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şerden hayır çıkarıyoruz bazen hayırdan şer de çıkıyor. Yani başlangıcı aslında hayırdan şer çıktı Sayın Bakanım. Biz bunları “iyi çocuklar” diye sürekli destekledik. Oraya girmeyelim. Ben bugün girmek istemiyorum, beni zorlamayın fazla. Çünkü bu kurumlarda biraz daha siyasetüstü kalmamız gerekiyor.

Hassaten de, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Türk Dil Kurumu ile Tarih Kurumu ile ilgili konularda da yıllardır söylediğim bir şey var; akademisyen titizliğiyle fikrî takip yapıyorum, yine baktım, bütçeler 40 küsur milyonda kalmış tamamı; tamamı Sayın Bakanım, milyon. Yani çok acınacak durumda bunlar. Geçen sene söylemişim, bütçe görüşmeme baktım, yeniden tutanaklara baktım, “42 milyoncu” demişim, şimdi 48 olmuş, ondan da Atatürk Kültür Merkezinin 5 milyonunu çıkarsak aynı duruyor geçen senekiyle. O yokmuş geçen sene saydığımızda. Şimdi, 48 milyon para; artı bundan biraz daha çıkmamız lazım; yaklaşık 20 milyonu personel ve sigorta gideri. Ee... Yani şimdi 20 milyonla ne yapacağız Sayın Bakanım? Hangi araştırma, ne yapacağız? Arkadaşlar sağ olsunlar yapıyor, baktım; birinde 3, birinde 5, birinde 9, master, yüksek lisans, işte doktora bursu var. Bu konulara çok daha ciddi eğilmemiz gerekiyor. Yeniden bu çalışmalarını artırmamız

gerekiyor. Bu bütçeyle bu çalışmalarını arkadaşlarımızın yapması mümkün değil. Demin söylediğimiz gibi, Türk Dil Kurumu belki diğer gelirlerden birtakım faaliyetler yapıyor ama, diğer bütün kurumlarda bunlar yok maalesef. Biraz daha bu konulara ağırlık vermemiz lazım diye düşünüyorum. Eğer bunları yaparsak, işte, o zaman, hem Türk diliyle ilgili, Türk tarihiyle ilgili diğer çalışmaları, kültürel çalışmalarla beraber daha rahat yapabiliriz hem de birlik, beraberlik ruhunu pekiştirmek için Türk soylu topluluklarla ve diğer Türk devletlerindeki soydaşlarımızla daha yakın çalışma içerisinde olabiliriz. Bu kapsamda, TİKA'nın da -her seferinde söylüyorum, Başkan burada ama, biraz daha çalışmalarına bakıyoruz, demin değerli arkadaşlarımız da söylediler- Türk dünyasına doğru ağırlık vermesi, kuruluş amacını da ihmal etmeden -tabii ki imkânlar nispetinde bütün diğer devletlerle karşılıklı teknik iş birliği anlaşmaları yapmasında mahzur görmüyoruz ama- biraz daha önce işte kendi evimizden, sonra komşulardan sonra kendi hemşehrilerimizden diye devam ettiği için önce biraz daha candan sonra canana doğru geçelim diye düşünüyorum. TİKA'nın da bu kapsamda biraz çalışmalarını daha da yayması gerekir diye düşünüyorum.

Açıkçası hızlıca geçeyim, Başkan birazdan uyaracak. Vakıflarla ilgili geçmişten bugüne devam eden bir sorumuz var. Bugün itibarıyla, öğlen, diğer arkadaşlarımız, CHP milletvekillerimiz de aynı okula gitmişler, öğlen yemek arasında haberleştik. Şişli'de teknik okullar vardı. Adnan Başkan, Sayın Genel Müdür biliyor. Enteresan şeyler oluyor. Benim hâlen daha -gelmişken Adnan Bey'e bir daha sorayım- anlamadığım bir şey var. Bunu Çevre Bakanı ile Millî Eğitim Bakanına tekrar soracağım, şu anda son durumunu biliyorum ama, vakıflarla ilgili kısmını buradayken Sayın Genel Müdür iletmis olayım.

Şimdi, bir düzenleme çıktı. Onun mağduru olarak böyle garip bir şey oldu. Vakıflar Meclisi o çıkan düzenleme kapsamında hiç irdelenmeden 35 beyannamesinde varsa tak "Al bu mal senin." diyor. Yani, araştırdım -baktık arkadaşlarla- sordum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günal, ek süre veriyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – ...dediler ki: "Biz onu, varsa listede müracaat ediyorsa, veriyoruz." Ama sistem öyle bir işliyor ki şaşırırsınız. Yani, daha vakıflar o düzenlemeyi yapmadan Bulgar Eksarhlığının üzerinde olan, Bulgar din adamının daha önce mülkiyetinde olan, sonra sahihsizlik nedeniyle kamuya geçmiş olan -Bulgar vakfının değil, bir daha söylüyorum yalnız- bir yeri bir müteşebbis keşfetmiş. Bu yer Şişli'de teknik okulların olduğu yer. Ben üç dört bütçedir dile getiriyorum, 2013 yılından beri söylüyorum arkadaşlara. Sonunda kademe, kademe, kademe baltayı vurdular, şu anda iş makineleri çalışıyor öğretim yılının ortasında. Millî Eğitim Bakanı biliyor, 2 defa, 3 defa eskisine de yenisine de söyledim. Çevre Bakanı biliyor; çünkü oraya emsal kararını veren Sayın Bayraktar'dı, sordum, burada, kasım ayında tam biz konuşurken yayınlanmıştı, iki yıl oldu, üstünden geçti. Orası en merkezî yer. Şimdi "Ne oldu?" diyeceksiniz. Vakıfların sorumluluğu nerede başlıyor? Vakıfların sorumluluğu, bunun ne olduğuna bakmadan "Bulgar Vakfının malı" diye vermesiyle başlıyor. Bulgar Vakfı bir müteşebbisle sözleşme imzalıyor, yüzde 50 yüzde 50 iş ortaklığı yapıyor; şimdi orası iş merkezi hâline geldi. Yani şimdi, ben şunu soruyorum Sayın Genel Müdüre: Yani Vakıflar Meclisine gelen bir şeyin öncesi, eskisi incelenmeden -bende çok doküman var, vakit almayayım diye şimdi söylemiyorum- 1958 yılında verilirken "Burası okul yeridir, herhangi bir hak iddia eden olursa -aynen bu minval üzerine- vakıflardan, bir yerlerden devlet parasını verip kamulaştırın." diye de karar alınmış yani vermeyin okul yerinin dışında diye. Sonra okul yerini alıp Çevre Bakanlığı, bu aldığı yetkiden imar tadilatından dolayı bir de 2,5 emsal vererek iş merkezine çevirmiş, şu anda kazma vurulmuş ve

Türkiye’de en önemli teknik ara okul -ara eleman dediğimiz kişileri yetiştiren meslek liseleri var, motor teknik liseleri var bilenler bilir Cevahir’in karşısı, Şişli Belediyesinin yani en merkezi yer, şu anda da orada binlerce öğrenci var ve de şu anda kazma vurulmuş durumda ve başladılar karar marar, mahkeme derken. Ben üç dört yıldır takip ediyorum. Yani tamam, biz böyle bir düzenleme yaptık diye pat diye vermek gerekir mi? Hadi onu verdik, yerine hemen bir de iş merkezi kurmuşuz. Onu da verdik bir de emsal karar alıyoruz değişik bakanlıkları ilgilendiriyor ama çıkış noktası vakıflar. Ya, böyle bir şey geldiği zaman... Bu, o zaman belki bir şirinlik olsun, yabancı vakıflara biraz güzelleme olsun, Avrupa Birlikçiydik hep beraber “Hadi girdik, giriyoruz.” derken, arada gitti. Ya, bunlara biraz daha yani arkasına, müştemilatına dosyanın bir bakmamız lazım. Asıl olan yer orası mı değil mi? Mesela Adnan Bey’e ben onu soruyorum: Bulgar Vakfının yeri bugün Türkiye Hastanesinin olduğu yer değil mi? Şişli Belediyesine verilen yer niye oraya gitti? Onlar aradan, aynı yerden aldılar meşrulaştırdılar; orası duruyor.

BAŞKAN – Sayın Günal, lütfen toparlayınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bitti Başkanım.

Bir de AFAD’la ilgili son bir şey söyleyeceğim. Çok güzel şeyler yapıyorlar ama buradan AFAD’ın üstünden Sayıştay Başkanlığına dönmek için söylüyorum. Şimdi, bakıyoruz, sadece taşınmazlarla ilgili arkadaşlar yazabilmişler. Her seferinde Sayıştay raporundan bir iki örnek bakıyoruz vaktimiz kalmadığı için. Aynı şeyleri tekraren yapıyorlar. Dönüp bakıyorum, 3,1 milyardan bahsediyoruz. Taşınmazlar dediğiniz, deve de kulak bile değil. Ee, peki bunun neresini inceledik? Sayıştaycı arkadaşlara soruyorum, daha doğrusu onlar inceledi de Genel Kurul bize neresini gönderdi? Taşınmazlarla ilgili... Başka? Başka yok. Yani o kadar mal alımı var, milyonlarca liralık aktarmalar var, hizmet alımları var, müşavirlik hizmetleri var ama bunlarla ilgili hiçbir şey yok her şey yerli yerinde. “İnceleme yok.” diyor daha doğrusu eğer biz bunun söylediğine inanacak olursak. Ee, birçok şey yansıyor basına. Peki, bunlarla ilgili bir şey var mı? Vallahi, bilmiyorum. İşte “Taşınmazlar hariç denetim sonuçları kanuna, nizamaya uygundur.” diyorlar. Bir de güzel bir laf var, her birinde tekraren söylüyorum size ait değil sadece “önemli” diye bir cümle var. Yani raporun bitişiğinde “Önemli ölçüde...” Neyse, yani bu önemli olmayanlar birkaçında yazıyor birkaçında yazmıyor acaba raportörün mü üslubundan yoksa “Başka önemli görülmeyen şeyler var.” diye arkadaşlar kendilerini kibarca koruyabilmek için mi öyle yazmışlar onu da hâlâ öğrenemedim Sayıştaydan da kurum amirlerinden de. Hangisinde “önemli” diye yazılıyor hangisinde yazılmıyor, başka bir şeyler var da kalıyor mu diye sorup cümlelerimi tamamlıyorum.

İnşallah bir dahaki bütçede aynı şekilde tekrarlamak zorunda kalmayız, biraz daha ödenekleri artırılmış, fonksiyonlarını da daha iyi yerine getirir hâle gelmiş olur kurumlarımız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günal.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcıları, değerli milletvekili arkadaşlarımız, kıymetli bürokratlar, basın emekçisi değerli meslektaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerime tutuklu milletvekilleri konusuyla başlamak istiyorum. Gerçekten de siyasetçi olarak bizlerin en temel sorumluluğu yurttaşlarımızın sıkıntılarını çözmek. Her şeyden önce can güvenliklerini sağlamak bizim en büyük sorumluluklarımızdan; bu nedenle hepimiz teröre, şiddete mesafeli olmak durumundayız ama aynı şekilde ülkemizde “Kürt sorunu” denilen ve on binlerce canı alan meselenin bitirilmesi de yine bizlerin sorumluluğunda. Bu meselenin Mecliste çözülmesi

gerektiğini, demokratik adımlarla, hep birlikte partilerin bir araya gelerek çözülmesi gerektiğini bugüne kadar söyleyegeldik bugün de söylemekteyiz. Bunun çözülebilmesi tüm milletvekillerinin Meclisteki ifade özgürlüğünün korunmasıyla olur. Bu noktada, işte, örneğin Komisyonumuzda yanımızdaki sıranın, sütunun şu anda boş olması Türkiye'nin sorunlarını hep birlikte, çoğulcu bir şekilde konuşmamız açısından önemli bir sıkıntıdır. Anayasa Mahkemesinin kararlarında hukuki süreç tamamlanmadan, karar kesinleşmeden milletvekillerinin tutuklanmasının Anayasa'ya ve mahkeme içtihatlarına aykırı olduğunun bulunduğu bilinen bir gerçek; geçmişte tutuklu milletvekilleri tartışmasından da bunu hepimiz anımsayacaksınız. Gözaltına alınan HDP'li milletvekillerinden serbest bırakılanlar oldu, diğerlerinin de haklarındaki yargılama bitene kadar, neticelenene kadar Meclisteki görevlerinin başında olmaları ve Türkiye'nin sorunları noktasında kendi görüşlerini, kendilerine oy veren halk kesimlerinin görüşlerini ifade etmelerinin önünün açılmasının önemini vurgulamak istiyoruz. Yıllardır hep söylediğimiz, hep tartışageldiğimiz konu dağda değil, işte, ovada, Parlamenteoda siyasettir. Bunun önünün açık tutulması ülkemizin, demokrasimizin geleceği açısından son derece önemlidir düşüncesindeyim.

Sayın Başbakan Yardımcımızın aradan önce Cumhuriyet Vakfına ilişkin açıklamalarını dikkatle dinledik. Kendisinin kayyum konusuna uzak duruşundan ben de hem bir gazeteci olarak hem gazetenin eski yöneticilerinden biri olarak çok memnun oldum. Tabii, bu noktada Sayın Başbakan Yardımcısının yani "Bu konuyu onların kendilerinin çözmesini bekliyoruz." şeklindeki beklentisi, dileğinden sonra doğal olarak içerideki vakıf yöneticilerinin ki 9 tutuklu yönetici ve gazeteci yazarın büyük çoğunluğu vakıf yöneticileri şu anda onların da bir an önce özgürlüklerine kavuşması gerekir.

Bu vakıf tartışması boyutunun ötesine geçildiğinde iş biraz daha vahim hâle geliyor çünkü hem basına yansıyan haberlerden hem ifade tutanaklarından FETÖ'ye, PKK'ya destek anlamındaki suçlamaların hepsinin haber, başlık, ara başlık, ifade, yorumlardan varılan sonuçlar olduğunu görüyoruz; bu, ifade ve basın özgürlüğünü kısıtlayıcı bir tutumdur. Bu yüzden ve aslında az önce hem tutuklu milletvekilleri için söyleyeceğim konuyu burada da söylemek isterim, milletvekillerinin tutuklanması PKK'yla mücadeleyi kolaylaştırmayacak zorlaştıracaktır. Benzer şekilde gazetecilerin, yazarların tutuklanması da işte, hangi yapıyla mücadele edilmek isteniyorsa FETÖ ya da PKK bununla mücadeleyi kolaylaştırmayacak tam tersine gölge düşürecektir. Burada daha önce de tartıştık parlamenter demokrasimizi güçlendirmenin, hukuk devletimizi güçlendirmenin önünü kısıtlamalarla, yazarları, aydınları hapse atarak, özgürlüklerinden mahrum bırakarak değil, tam tersine özgür bir tartışma ortamını meydana getirerek sağlayabiliriz diye düşünüyorum. Daha önce de söylemiştim ama bir kez daha söyleyeyim: İçeride şu anda tutuklu bulunan isimlere baktığımızda bunlardan örneğin Kadri Gürsel, Uluslararası Basın Enstitüsünün Türkiye temsilcisidir; dünyaya Türkiye'de basın özgürlüğü hakkında en kapsamlı, objektif raporları hazırlayan isimlerden biridir ve daha bir ay önce yayın danışmanı olarak görevlendirilmişti ve bir yazısı nedeniyle, yazısındaki işte ifadeler ya da imalar nedeniyle şu anda tutuklu durumda. Musa Kart, sanırım vakıf üyeliği gerekçesiyle içeride. Kendisi bir karikatürist, dünyaca ünlü bir karikatürist ve daha önce yine bu iktidar döneminde davaların hedefinde oldu. Yani daha önce de söylemiştim bir kere daha ifade ediyorum, karikatüristi, yazarı, yorumcu tutukladığımızda terörle, FETÖ'yle, PKK'yla mücadelenizi dünyaya anlatmanın mümkünatı yoktur. Mesela Turhan Günay, Türkiye'nin en kapsamlı, en köklü kitap ekinin editörüdür. Bu kişinin terörle hiçbir ilgisi, ilişkisi olması mümkün değil. Diğer isimler de öyle. Hepsini saymak gerekirse Genel Yayın Yönetmeni Murat Sabuncu, yine yazar Hakan Kara, yazar Güray Öz -gazetenin okur temsilcisidir- diğerleri de -yazar olmayan- işte, Önder Çelik, Bülent Utku ve Mustafa Kemal Güngör de vakıf üyeleridir. Ben, bir kere daha, vakıf yoluyla bu mesele çözülsün görüşü -ki ben Sayın

Başbakan Yardımcımızın yaklaşımını son derece olumlu buluyorum- eğer öyle olacaksa bu vakıf üyelerinin de özgürlüklerine kavuşup bu konuda, sürmekte olan hukuki süreç konusunda üzerlerine düşeni yapmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Görüşmekte olduğumuz bütçeler konusunda da kısa ifadelerim olacak.

Birincisi, tabii, bugün Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu diye 4 tane kurumu adı altında toplayan bu üst kurum kurmamızla ilgili olgu darbe anayasası sonrasında ortaya çıkmıştır ve bu kuruluşların, bu kurumların kuruluşuyla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bunlar kurulduğu zaman dernek olarak kurulmuştur. Bir tanesi Türk Dili Tetkik Cemiyeti, diğeri de Türk Tarihi Tetkik Cemiyetidir. Bunlar dernek, gelirleri olan, bağımsız araştırma yapmak üzere kurulmuş kuruluşlardı. Bağımsız olan bu kuruluşlar 1982 Anayasası'nda Cumhurbaşkanı gözetimi ve desteğinde Başbakanlığa bağlandılar. Bilimden bahsettiğimiz yerde -bu kürsüde yine söylemiştim- bağımlılık kabul edilemez, bağımsızlık olması lazım, bağımsızlık yoksa orada bilimden bahsedilemez. Atatürk'ün vasiyeti üzerindeki bu hukuk lekesi maalesef sürmekte. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak her ortamda ifade ettik, burada da ifade etmek isteriz ki bu kurumlar Atatürk'ün vasiyeti idi, Kenan Evren'in vasiyeti değildi. O yüzden bu hukuk gasbının er ya da geç sona ermesi gerektiğine inanıyoruz. Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun mutlaka eski kimliğine kavuşup kendi yöneticilerini kendilerinin seçtiği ve bilim ürettikleri, proje ürettikleri bir noktaya kavuşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Bu noktada, TİKA'yla ilgili çalışmalarda az önce Değerli Milletvekili Arkadaşımız Sibel Hanım da söyledi, ben de bir yine onun vurgu yaptığı, işte övgüler dolu... Tabii, çalışmalarını ben de takdir ediyorum, önemli çalışmalar dünyada yapılan. Aktif dış politika doğrultusunda katkıda bulunduğunu ifade ettiniz, hem sunumunuzda hem de burada. Dünyada en fazla insani yardım yapan ikinci ülke olduğumuzu Sibel Hanım da söyledi, ben de ifade edeyim. Yine, benzer şekilde, aktif dış politikaya katkınız vurgulanmıştı. TİKA'nın faaliyetlerinin Türkiye'nin yükselen uluslararası konumuna işaret ettiği söylendi, ülkemizin kamu diplomasisi ve tanıtım faaliyetleri açısından son derece önemli kuruluşu olduğu söylendi. Bunlar güzel sözler ama ben bir gerçeği hatırlatmak istiyorum, o da aslında hepimiz biliyorsunuz Türkiye, Adalet ve Kalkınma Partisinin döneminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – ...2008 yılında 151 ülkenin oyuyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyesi olmuştu; buna, hepimiz sevinmiştik, Türkiye'nin dünya meselelerinde söz sahibi olmasına. Benzer bir deneme, biliyorsunuz, 2014 yılında da yapıldı. İçinde olduğumuz yıl için, yanılmıyorsam 2015-2016 yıllarında Güvenlik Konseyi geçici üyeliği için. Maalesef burada son yapılan oylamada yani son turda -üç turda biliyorsunuz karar alındı- Türkiye sadece 60 ülkenin desteğini alabildi. Bu, üzerinde düşünmemiz gereken bir husus. Yani, sizin, yani burada bize verdiğiniz... Her biri kıymetlidir, inanıyorum, bir hizmet, bir emektir ama bunların karşılığında demek ki o kamu diplomasisini çok iyi yürütemiyoruz ya da başka unsurlar var ki yardım yaptığımız, “Dünyanın 2'ncisiyiz.” diye düşündüğümüz ülkeler bize destek vermiyorlar Birleşmiş Milletler zemininde. Bunu üzerinde hepimizin düşünmesi lazım, neden böyle oluyor? Biz insani yardım yapıyoruz, insanların kötü zamanında yanlarında oluyoruz, TİKA'yı bunun için kullanıyoruz ama Türkiye çok önemli bir görev istediğinde bu insanlar bize oy vermiyor diye hepimizin düşünmesi lazım. Birinci turda 109, ikinci turda 73, son turda 60; sizin sunumunuzda TİKA'nın ofisi olan ülke sayısı 56 olarak sunuluyor. O yüzden, bunun üzerinde düşünmemiz gerekir diye dikkatinize sunuyorum.

Son olarak da AFAD'ın çalışmalarını ben de takdirle izliyorum. Kolay değil, ülkemizde çok büyük oranda, dünyanın hiçbir yerinde karşılanamayacak bir yükü hep birlikte omuzlamaya, karşılamaya çalışıyoruz. Suriyeliler konusunda daha önce yine bu Komisyonunda, yüce Parlamentomuzda tartışılmıştı, değişik sivil toplum örgütlerinin raporları vardı. Sizlerin bize ilettiğiniz dokümanlardan bu konuda bir çalıştay da yapıldığını gözlemledim. Bu kamplardaki ya da kamplar dışındaki Suriyelilerin maruz kaldığı hak mağduriyetleri ya da hak ihlalleri konusunda neler yapıldığı konusunda bizi aydınlatırsanız sevinirim.

Sözlerimi bitirirken de tabii ki dediğim gibi, AFAD her yere koşmaya çalışıyor, her yerde olmaya çalışıyor. Onun kadar olmasa da bir sivil toplum örgütü olarak tamamen gönüllü bazda kurulmuş olan AKUT'un geçtiğimiz günlerde kendilerine eski başbakanlardan ve iki gün önce ölümünün 10'uncu yıl dönümünde kendisini rahmetle andığımız Sayın Bülent Ecevit tarafından kırk dokuz yıllığına tahsis edilmiş olan binadan çıkarılmasının doğru olmadığı; bugüne kadar, dediğim gibi, AFAD imkanlarında değil ama onlar da kendi imkânlarında ve tamamen gönüllülük bazında yüzlerce, hatta rakamı 2.500 olarak ifade ediyor, yurttaşımızın canını kurtardılar; onlara bu muamelenin reva olmadığı kanaatindeyim. Bu konu da eğer sizlerin görev alanına düşünüyorsa bilgilendirirseniz kamuoyunun bilgileneceği açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çakırözer.

Sayın Taşcı, buyurun lütfen.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan, sayın bakanlarım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, değerli bürokratlar ve kıymetli basın; iki kurum, Yurtdışı Türkler ve AFAD yeni kurulan iki kurum ve bir de eski kurum olan geçmişten günümüze çok önemli hizmetler veren Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yurtdışı Türkler Başkanlığıyla ilgili konuları hem kurum hem bakanlarımız hem de çok kıymetli arkadaşlar ifade ettiler, ben bir iki hususun altını çizmek istiyorum.

Türkiye olarak, 1960'lı yıllardan itibaren yurt dışına önemli göç vermiş bir ülkeyiz ve bu göçün akabinde elli, altmış yıllık bir hikâyemiz var. Bunun sonucunda, Türkiye'ye çok önemli miktarda, milyonlarca dolar girdi sağlanmış. Tabii ki bununla beraber, burada yaşayan vatandaşlarımızın, başta Almanya ağırlıklı olmak üzere, diğer Avrupa ülkelerinde, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sosyal, ekonomik, eğitim, sağlık vesaire gibi konular başta olmak üzere, çok önemli sorunlarının tespiti üzerine Yurtdışı Türkler Başkanlığı gibi çok önemli ve kurulduğu günden itibaren de çok hızlı teşkilatlanan ve önemli hizmetleri sağlayan kuruluşu öncelikle yapmış oldukları detaylı hizmetleri için tebrik ediyoruz. Ancak Türkiye ve dünyadaki gelişmelerle beraber, bugün, Türkiye'nin görünümüne baktığımız zaman, dışarıya göç verdiğimiz gibi artık Türkiye göç de alıyor. Dolayısıyla, İçişleri Bakanlığı bünyesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü diye bir kurum oluştu. Acaba göç alan ve göç veren bir ülke olarak yine bu iç ve dış göçleri birlikte değerlendirdiğimizde bürokratik anlamda yeni bir arayış, yeni bakanlık ihtiyacı veyahut da yeni bir idare anlayışı ihtiyacı var mıdır? Bu konuda dikkati bu noktaya çekmek isterim.

Yurt dışındaki vatandaşlar, son birkaç yıldır Avrupa'daki aşırı sağın büyük bir atılım göstermesiyle ciddi anlamda tehditle karşı karşıyadır, ayrımcılığı besleyen bir dil kullanılması nedeniyle tehdit daha da yüksek düzeydedir. Dolayısıyla, Türkiye olarak, bu ülkelerin bu tavırlarının uluslararası ortamlarda ve ikili ilişkilerde şiddetle altının çizilmesi gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, aşırı sağın bu eleştirileri ve şiddetli bir şekilde Türkiye aleyhine bu yaklaşımlarının da artık vatandaşlarımız için bir

güvenlik sorunu olduğunu ve güvenlik ihtiyacının, güvenlik meselesinin öncelikli olarak, kurumlar olarak, Bakanlık olarak gündeme alınması gerektiğini düşünüyorum; bu konuda Sayın Bakanımıza ve Başkanlığımıza da bu konunun altını çizerek öneride bulunmak istiyorum.

Yine, yeni kurulan ve Türkiye'deki, yurt dışındaki önemli hizmetleriyle çok önemli mesafe alınan kurumlardan olan AFAD'la ilgili de bahsetmek istediğim husus şudur: Öncelikle, Ramazan Bayramı'nın sabahında memleketim olan Ordu'da şiddetli yağışlar meydana gelmiş, sel baskınları ve heyelan olmuştur. Dolayısıyla, AFAD, bayramın sabahından itibaren, gerek Ordu'daki gerek Türkiye'nin değişik yerlerindeki araç gereçlerini, imkânını Ordu'ya seferber ederek çok ciddi, olağanüstü bir başarı göstererek oradaki yaraların sarılmasına çok önemli katkı sağlamıştır. Öncelikle Sayın Bakanımıza ve Başkanlığımızın çalışanlarına teşekkürü bir borç biliyorum. Acil olarak Ordu Valiliğine 500 bin TL yardım ödeneği başlamış ve daha sonra giderilmesi gereken altyapı hasarları için 114 bin TL'lik ödenek talebinin Maliye Bakanlığı aracılığıyla verilmesine ilişkin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiştir. Dolayısıyla, bu bağlamda AFAD'ın gerek bürokrasideki kurumsal yapısı gerekse organizasyon çalışması anlamında olağanüstü bir gayret gösterdiğini belirterek buna ilişkin bir iki örneği de bir teşekkür mahiyetinde paylaşmak isterim.

Evet, bildiğimiz gibi Cumhurbaşkanımızın himayelerinde Ramazan Bayramı öncesi Filistinli kardeşlerimizi sevindirmek amacıyla, beş gün içerisinde 11 bin tonluk gemi gece gündüz çalışılarak, imkânlar sonuna kadar kullanılarak hazırlanmış ve 1 Temmuz 2016'da Mersin Limanı'ndan uğurlanarak otuz beş saat yolculuktan sonra Aşdod Limanı'na ulaşmış ve oradan da Gazze'ye ulaştırılmış. Bu çalışmalara baktığımızda, bayram öncesi buradaki kardeşlerimize gıda kolisi hazırlanmış, un, şeker, pirinç, ayçiçeği yağı ve sayamayacağımız tüm gerekli ihtiyaçlar Gazzeli kardeşlerimiz ve çocukları için ciddi bir katkıyla gönderilmiş ve çocuklar sevindirilmiştir.

Aynı işlemi Kurban Bayramı öncesi de görüyoruz. Yine 2 gemi gönderiliyor ve bu gemilerde de Gazzeli kardeşlerimizin ihtiyaçları göz önüne alınarak, bayramda, kıyafet başta olmak üzere oradaki çocukların ve ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda detaylı bir şekilde çalışma yapıldığını ve orada ciddi anlamda büyük bir ülke olduğumuzu, yardımsever bir ülke olduğumuzu gösteriyoruz. Bu, ülkemiz için çok gurur verici bir şeydir, bu çalışmalar için tekrar teşekkür ediyoruz.

Bu bağlamda AFAD kurumumuzun idari yapısına baktığımızda, 2009 yılında kurulan AFAD Başkanlığının, Şubat 2014'te il müdürlüklerine bağlanarak idaresi valiliklere bırakılmıştır. AFAD'ın sadece il müdürü atama yetkisine sahip olduğu gözüküyor. Dolayısıyla, acaba bu il müdürlüklerinin yönetimin AFAD'a verilmesi uygun mudur değil midir, Sayın Bakanın bu konuda değerlendirmesini bekliyorum.

Yine, AFAD'la ilgili bir iki sualle sözlerime devam etmek istiyorum. AFAD'ın Musul'dan gelebilecek olası göç hareketine karşı almış olduğu bir tedbir var mıdır?

Yine, AFAD olarak Karadeniz'de meydana gelen sel afetlerinde alınabilecek tedbirler var mıdır? Çünkü AFAD'ın bir koordinasyon kurumu olduğunu, dolayısıyla sel ve depremler karşısında önleyici tedbir anlamında mevzuatından kaynaklı böyle bir görevi var mıdır, bu konuda da değerlendirmeyi almak isteriz.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüze gelince, yine, TİKA ve Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu gibi kurumlarımızın yapmış olduğu çalışmaların yanında Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün çalışmalarında bir iki hususun altını çizmek isterim.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüz gerçekten tarihi çok eski, vakıf kültürünün yaygınlaşmasında bu toplumun mayası olmuş bir kurum. Dolayısıyla, vakıf olan bir kurumun yapmış olduğu hizmetlere baktığımızda, özellikle 2002 yılından itibaren çok ciddi bir şekilde, hem bütçesinin artırılması hem de hizmetlerinin artırılması noktasında rakamlar gösteriyor ki çok büyük bir ivme katedilmiş. Mesela bunlardan bir iki hususun altını çizmek isterim.

Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde 2 üniversite kurularak eğitime ciddi anlamda bir katkı sağlanmıştır. Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. Gerçekten ciddi atılmış adımlardır. Tabii ki bu üniversitelerin bölümlerinin akademik anlamdaki başarılarının da aynı şekilde devamı ve kurumsal anlamda yapısının güçlü olmasına da dikkat edilmesi gerekir. Adı üzerinde, adıyla beraber çok güçlü ve başarılı bir şekilde hizmette beklentisi yüksek olan üniversiteler.

Yine, yükseköğrenim öğrencilerine 2011 yılından itibaren burs verildiğini, azınlıklara ait geçmiş dönemde el konulan gayrimenkullerin iade edildiğini, vakıf ruhuna uygun olması açısından faizsiz bankacılık yapan Vakıf Katılım Bankasının kurulduğunu, yine cumhuriyet tarihi boyunca ilk kez azınlıklardan şartları taşıyan fakir ve muhtaç kişilere gıda yardımı yapıldığını belirtmek isterim. Bunlar altı çizilmesi gereken faaliyetler.

Yine, yurt dışında restorasyon faaliyetlerine, 2008 yılında Vakıflar Kanunu'nda yapılan değişiklikle birlikte hızlı bir şekilde başlanarak devam edildiğini ve çalışmaların devam ettiğini görüyoruz.

Yine, yurt dışında fakir ve muhtaç durumda olan kişilere sağlık ve gıda yardımı gibi yardımların yapılmaya başlandığını, diğer dinlere ait ibadethanelerin restorasyonunun yapılmaya başlandığını görüyoruz, bugüne kadar da 12 adet restorasyonun bu şekilde yapıldığını ve devam eden çalışmaların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşçı, lütfen toparlar mısınız.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Tamamlayacağım.

Yine, gerçekten son on beş yılda hiç bu konular zikredilmezken bugün 4.500 eserin restorasyonunun yapıldığını, Ankara'da yine fakir, garip hasta yakınlarının bilaücret kalabileceklerini temin eden vakıf evlerinin hizmete açıldığını, diğer illerde de bu çalışmaların devam ettiğini görüyoruz.

Şimdi, buradan şunu sormak isterim. Yine, yurt dışı vakıf gayrimenkul envanterlerinin ortaya çıkarılması için ilgili ülkelerle iş birliği içerisinde çalışmalar var mıdır? Bu anlamda detaylı bilgi varsa, buna ilişkin de aydınlatıcı bilgiyi talep etmekteyiz.

Evet, bir de Vakıflar Genel Müdürlüğünün, genel bütçenin dışında bir bütçeyle bu hizmetleri vermeye çalışan bu idaremizin genel bütçe disiplini dışında, tasarruf açısından da yine bu politikaları devam ettirdiğini görüyoruz.

Burada, idarenin personel ihtiyacına baktığımızda, bize gelen taleplerden de, evet, birçok restorasyonu yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştiren bir Vakıflar Genel Müdürlüğünün hâlihazırda 250'nin üzerinde şantiyesinin faal olarak devam ettiğini görüyoruz. Dolayısıyla, bu kurumda ivedi bir şekilde teknik personelden tutun da mimar, mühendis, tekniker ve restoratör gibi ihtiyacın genel bütçe disiplini dışında nazarı dikkate alınarak karşılanmasında bir fayda mülhaza ediyoruz. Bu anlamda bu ihtiyacın da göz önüne alınarak hizmetlerin daha verimli bir şekilde, hızlı bir şekilde yürüyeceğine ilişkin kanaatimizi sizlerle paylaşmak ister, bütün kurumlarımıza yapmış oldukları çalışmalar ve bu çalışmaya katkı verenlere tekrar teşekkür eder, bütçemizin hayırlara vesile olmasını dilerim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Taşçı.

Sayın Durmaz, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, çok değerli Başbakan Yardımcılarımız, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar, sivil toplum örgütlerinin çok değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; görüşmekte olduğumuz bütçelerin amaçlarına uygun, şeffaf, denetime açık ve sorumlulukla harcanmasını diliyorum. Vakıflar Genel Müdürlüğünün Sayıştay raporlarından bir bölüm tespitlerle konuşmama başlıyorum.

“Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına, benzer amaçlı vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere tahsis edilen hayrat, vakıf ve taşınmazların tahsis amacına, protokollere ve koruma kararına aykırı şekilde kullanıldığı, onarım ve restorasyon karşılığı benzer vakıf ya da kuruluşlara verilen hayrat ve taşınmazların vakıflarca imzalanan protokollere ve tahsisi düzenleyici kurallara uygun olmadığı tespit edilmiştir.” diyor. Restorasyon karşılığı verilen hayrat ve taşınmazlarda gerekli restorasyon ve yenileme çalışmalarının yapılmadığı görülmüştür. Yine Vakıflara ait taşınmazların yeterli kontrollerinin yapılmadığı, mesafe alınmasına karşın birçoğunun bedelsiz işgal altında olduğu, ecrimisil bedellerinin alınmadığı raporla tespit edilmiştir. Bu kadar başıboşluk, denetimsizlik, yönetimsizlik içinde bu güzide yerlerde rantlar dönüyor diye endişe etmekteyiz.

Sayıştay raporunda yer alan bu tespitleri nasıl değerlendirdiğinizi merak ediyorum. Vakıflara bağlı eserlerin ve hayratların hiçbirinde yeterli denetim mekanizması olmadan keyfilikle kullanılması, yönetilmesi nasıl bir yönetim anlayışıdır, geldiğimiz noktada merak ediyoruz. Yeri gelince Osmanlı’yla övünüp duruyoruz ama Selçuklu’dan, Osmanlı’dan kalan eserleri koruma ve denetim noktasında maalesef yeterli değiliz.

Bu raporda yer alan bir örneği de vereyim: “Samsun Çarşamba Orta Mahalle’de, Bakanlar Kurulu, Vakıflar Meclisi kararıyla bakım ve onarımının kendileri tarafından yapılması ve Kur’an kursu hizmetlerinde kullanılması şartıyla on yıl süreyle Diyanet İşleri Başkanlığına tahsis edilen ve aradan geçen on yıllık süre içerisinde taşınmaza herhangi bir bakım ve bir işlem yapılmadığı, boş olduğu ve maalesef yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu görülmüştür.” Bakın, büyük bütçe paylarından birini alan Diyanet, aynı zamanda Vakıf eserlerini de nasıl korumasız tepe tepe kullanıyor ya da sorumsuzca kullanmıyor? “Tepe tepe” diyorum çünkü ortada verilen taahhüdü yerine getirmeden on yıl süresince Vakfa ait bir yeri yıkılmaya bırakmış bir kurumdan söz ediyoruz. Beytülmala zarar, bu haram ve daha ötesinde bir eş değer vebali gerektiriyor.

Yine bize dağıtılan Vakıflar Genel Müdürlüğü denetim raporuna göre, Vakıflar Genel Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatları bünyesinde 12 adet müzesinin varlığından söz ediliyor. Ancak, söz konusu müzelerin 9 tanesinin açık olduğu, İstanbul’da açık görülen Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi ile Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesinin uzun süredir kapalı olduğu da belirtilmiştir. Rapora göre, İstanbul Vakıflar İkinci Bölge Müdürlüğü bünyesinde açık olarak görülen Özbekler Tekkesi Müzesi ise aslında hiç açılmayarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına tahsis edilmiştir. Bu durum Sayıştay raporunda şu satırlarla ifade edilmektedir: “Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde toplam 9 adet müzenin açık olduğu, performans programında İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü bünyesinde açık olarak görülen Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi ile Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesinin uzun süredir kapalı olduğu, yine Vakıflar İkinci Bölge Müdürlüğü bünyesinde açık olarak görülen Özbekler Tekkesi Müzesinin de aslında hiç açılmadığı, tekkenin hiçbir zaman amacına uygun kullanılmadığı belirtilmektedir. Bu tekkenin Türkiye Cumhuriyeti için öneminden kısaca bahsedeceğim.

Gazeteci Murat Bardakçı 10 Mart 2013 tarihli Habertürk’teki bir yazısında bahsetti. Kurtuluş Savaşı’nda yani Millî Mücadele Dönemi’nde Anadolu’ya gizli silah sevkiyatının yapıldığı merkezlerden biri olan Özbekler Tekkesinin kısa tarihçesini ve bugün karşı karşıya bulunduğu sorunları ele almış

ve şu satırlara yer vermiş: Vakıflar Genel Müdürlüğü protokolün ardından, 2008’de tekke şeyhlerin soyundan gelenlerin elinde bulunan aileye ait 200’den fazla tarihî eseri müzede sergileyeceklerini söyleyerek ayrı bir protokolle bağış olarak almış. Müdürler, korumalar ve benzeri bürokratik işlemler tamamlandıktan sonra soyulmuş; bir bölüm eserler ele geçmiş, ele geçmeyenleri arayışlar hâlâ devam ediyor. Bu konuda da sağlıklı bir bilgi istiyoruz.

Bu Özbekler, İstiklal Savaşı’nda verdiği katkının da dışında -belki birilerini mutlu etmeyebilir ama- ülkemizin bağımsızlık tapusu dediğimiz Lozan görüşmelerinde -Ankara’nın- Hukuk Müşaviri olarak temsil eden, Washington Büyükelçiliğimizi yapmış bir aileyi de yetiştiren bir tekkedir; Münir Erteğin. Daha sonra dünyaca ünlü sanatçılar bu aileden çıkmış.

Bu konuda birçok örnek var, onları sıralamak istemiyorum ama Vakıf eserlerinin kimin nerede ne yaptığı belli olmayan, âdeta bir rant çiftliğine dönüştürülüş biçimi, inanıyorum bizim olduğu kadar sizin de yüreğinizi incitiyordur. Böyle bir durum yaşanırken bu bütçe görüşmeleri sırasında bazı konuların Sayın Bakanımız tarafından da açıklanmasında yarar var diyorum.

Yine hiçbir paraya ihtiyacı olmayan, tamamen öz gelirlerinin sık sık tekrar edildiği Vakıflar Genel Müdürlüğü, AKP iktidarının milat dediği 2002’den bu yana Vakıflar Bankasındaki hissesini neden satmıştır, ne kadarını satmıştır, aldığı parayı nereye kullanmıştır? Bunun da cevaben verilmesini istiyoruz. Hiç paraya ihtiyacının olmadığı sık sık vurgulanırken bu satışı izah etmenin mantığını da öğrenmek istiyorum.

Sayın Başbakan Yardımcımız, Tokat ilimiz -seçim bölgem benim de- Türkiye’de birçok sanat erbabı için çok işgal görmeyen bir noktada oluşu gereği coğrafi olarak merkezî bir yer. Burada da birçok tarihî eserimiz var, bir bölümü de gün ışığına çıkarıldı; katkı sunan herkese teşekkür ediyoruz. Burada yok olmakta olan el sanatları bir bir yok oluyor. Tarihe, tarihî dokuya, mirasa, geleneksel el sanatlarımıza sahip çıkma noktasında var olan Taşhan’ın, yeni restore edilmeye başlanan Yazmacılar Hanı’nın bu sanat erbaplarına... Mesela, yazma baskı, kalıp oyma, aynalı çarık, deri çanta, Osmanlı feneri, fanus, davul, zurna, ut yapan, çömlek yapan, bakırcı, kalaycı, urgancı, dokumacı, iğne oyası yapan, bıçakçı, Tokat bileziği yapan, ressamı, şapkası, Osmanlı zırhı, seramik yapan, folklorik bebek yapan, ahşap oymacı, sepetçi, semerci, nalbant, demirci, yorgan, tabak gibi sıralayıp gidiyor. Hiç değilse çok paraya ihtiyacı olmayan Vakıfların, bu sanat erbaplarının hayatlarını sürdürülebilmesi için bunları dikkate alıp bedelsiz... Mesela bir örnek vereyim: Şu anda kaval ve zurna yapan, UNESCO’nun yaşayan efsaneler ödülünü almış bir hemşehrimiz var. Kendinden sonraki nesle birkaç tane çırağını, ustasını, kalfasını yetiştirme fırsatını ülkemiz onlara tanınmalıdır diyorum.

İnsan Hakları Kurumu, işte, Türkiye’de bağımsız bir İnsan Hakları Kurumu tartışılıyor, az önce Sayın Bekaroğlu da bahsetti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Büyük bölümü Hükümetçe belirlenen ve sivil toplumda sendikalar, odalar ve insan hakları alanında çalışan diğer kurumlarla diyalogda olmadan, tartışılmadan kurulmuş bu kurumun yapısı itibarıyla sorunlu olduğunu düşünüyorum.

Dünyanın refah düzeyi en yüksek ülkelerini araştırma kurumları sıralandığında ülkemizin bu listede 70’e giremediğini sizler de biliyorsunuz. Ama kazalarda, insan hakları ihlallerinde rekorlarımız da sizlerce malum. Ülkemizde toplumsal eylemler, siyasal faaliyetler, terörizm, makul şüpheler nedeniyle birçok insan hakkı ihlallerinin yapıldığı da malum. 15 Temmuz sonrası Türkiye’de yaşananları yerinde incelemek üzere Ankara’ya gelen Avrupa Konseyi İnsan Hakları heyeti Türkiye’nin

bir travma geçirdiğini belirtti. Hazırladığı raporda ülkemize yönelik birçok eleştiriyi bir bir sıraladı; insan haklarının hiçe sayıldığını, bazı tedbirlerle iç hukukun da hiçe sayıldığını işaret etti. İnsan hakları ihlalleri yaşanırken insani yardım toplantısını bizim ülkemiz yapsa ne olur yapmasa ne olur. Bu toplantıyı yapıyorsak hak ihlallerini durdurmak için de samimi olmamız gerekmektedir. Hukuka, adalete, devlete olan güvensizlik, bu toplumu, maalesef üzmemekte, incitmektedir. Burada toplum değil, hukuku, adaleti bu hâle getirenler baş sorumlulardır. Şu da bilinmelidir ki adalet mülkün yani devletin temelidir. Eğer bir toplumda adalet yoksa orada ne toplumdan ne de toplumsal barıştan ne de bir arada yaşama kültüründen bahsedebilirsiniz. Bir toplum olabilmenin ön koşulu toplumsal sözleşmedir, hukuktur; o da herkesi bağlar. Sen işine gelmeyince Anayasa'yı, mahkemeleri tanımayacaksın ama insanlardan bu kurallara uymasını, bu kurumları saygı duymasını bekleyeceksin, kusura bakmayın ama bugün hâlimizin özeti de maalesef budur. Bu çıkmazdan aydınlık bir ülke, demokratik bir ülke, huzur ve refah içinde yaşanan bir ülke yaratmak mümkün değildir. Bu konuda sorumluluk makamında olanları bir kez daha uarmayı milletimize ve cumhuriyetimize duyduğumuz sorumluluğun gereği ve bir borç biliyoruz.

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı çalışmalarını elbette biliyor ve takip ediyoruz ve bu arada çok yeni bir kurum olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı da iyi çalışmalara imza atıyor fakat siz bu çalışmalarınızı toplumla bütünleştirip bir sosyal sorumluluk gibi alanını genişletmezseniz buna ilgi duyan insan sayısını, ilgi duyanları her geçen gün artırmazsanız buna ne bütçe yetiştir ne de nitelikli eleman bulabilirsiniz. Ve devletteki birtakım mevzuat hazretleri nedeniyle bazen ulaşmada gecikmeler olabiliyor. Elinden gelenin en iyisini yapıyordur bu arkadaşlar ama sosyal sorumluluk alanında eğitilmiş, donanımlı, gönüllü insanların bu yardımlara koşması, insani yardım noktasında bunu hatırlaması son derece önemlidir.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, lütfen toparlar mısınız.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ama bu ülkede bunların başında gelen AKUT'un yaşadıkları da son derece manidardır. Sayın Devlet Bakanım, bu konuda da açıklayıcı, berrak bir bilgi verilirse seviniriz.

Yine Sayın Bakanım, birçok illerde bu kurumların kendine has donanımlı bir itfaiye gibi şehirde ulaşımı kolay, insanların ulaşacağı rahat trafik alanlarında olması kaçınılmazdır. Seçim bölgemiz Tokat'ta maalesef henüz bir yeri yoktur. Bunun için yeteri kadro ve personel de sıkıntısı vardır. Bunların çok ivedi olarak ele alınması, burada çalışan insanların sosyal haklarının da mutlak bir an önce -bazı şeyleri yaşadıkten sonra değil- ele alınmasında fayda var diyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmaz teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hemen toparlıyorum Sayın Başkanım, iki cümleyle.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı iyi şeyler yapıyor, kutluyoruz. Bütçesi de her geçen gün artıyor; bu da gayet güzel. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı,

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı bütçelerinin artırdıklarını Sayın Bakanımızdan böyle güzel, iltifatlı sözlerle duymak isterdik ama bu konuda hiç de iç açıcı bilgiler almadık. Bu kurumlar ülkemiz için çok önemli dinamikler, sadece burs vermekten falan öteye değil. İşte bu ülkenin kuruluş felsefesini, bu ülkeyi bize canları pahasına kuran Mustafa Kemal Atatürk'ü ve kuruluş değerlerini buralarda iyi insanlara öğretip anlatamazsak işte 15 Temmuzda yaşadığımız travmaları -Allah göstermesin- bu ülkede daha çok ve çok yaşarız.

Bu anlamda bir bölüm sorularım var, onları da soru-cevap bölümünde vereceğim.

Bütçelerimizin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durmaz.

Buyurun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, çok değerli Sayın Başbakan Yardımcılarımız ve kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2017 bütçesinin hem her iki bakanlığımıza ve bağlı kurumlara hayırlı ve uğurlu olmasını, bu bütçelerin ülkemizde barışa, kardeşliğe, dostluğa, mutluluğa ve iyi şeylere vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii bugün burada her iki Başbakan Yardımcılarımıza bağlı çok geniş bölümler var. Bir Bakanımıza 6 kurum, bir Bakanımıza yaklaşık 4 kurum bağlı. Şimdi yaklaşık olarak bir saat kırk beş dakika her iki Bakanımızı büyük bir keyifle dinledik. Ama Sayın Divan Başkanımız on dakika olunca hemen düğmeye basıyor “Konuşma süreniz doldu.” diyor. Onun da bu konuda biraz daha toleranslı olacağını düşünüyorum.

Bugün burada yarınlar için sizlere umutlu sözler söylemek ve geleceğin hangi hataların tekrarlanmasının önlenmesiyle daha iyi olabileceğine dair görüşlerimi paylaşmak istedim. Maalesef içinden geçtiğimiz süreç adım adım karanlık bir baskı rejimine sürüklenen bir tabloya işaret ediyor. Her geçen güne AKP'nin yarattığı karanlık koyulaşmakta. Son olarak HDP eş Genel Başkanının da aralarında bulunduğu 9 milletvekilinin tutuklanması ve sonrasında HDP Grubunun Parlamento çalışmalarından, geçici olmasını umduğum biçimde, çekilme kararını öğrenmiş olmak son derece üzücü. Daha önce de söyledik, bugün de burada Cumhuriyet gazetesinin tutuklularıyla ilgili bir afişimiz var. Kuşkusuz dokunulmazlığı kaldırılan milletvekillerimizin yargı önüne çıkıp hesap vermesi kaçınılmazdır. Bunlardan biri de benim; üç fezlekem var. Bunlardan biri Sayın Cumhurbaşkanına hakaretten, biri İçişleri eski Bakanı Efkân Ala'ya hakaretten, biri de İzmir Çeşme Ovacık'ta kurulan rüzgâr güllerine karşı çalışmayı engellemekten dolayı üç fezlekem var ve bununla ilgili yargılanıyorum. Her üç mahkemede de iddia edilen iddianameyi aldım önümüzdeki günlerde gideceğim, bu konudaki savunmamı yapacağım. Mahkemelerden normal vatandaşın kaçmadığı gibi, gidip ifade verdiği gibi milletvekili arkadaşlarımızın da gidip yargıya hesap vermeleri, yargılanmaları bence kaçınılmazdır. Ancak burada bir siyasi partinin genel başkanları ifade vermekten kaçınmış olsalar dahi kapılarının kırılıp zorla götürülmesi, ifade alındıktan sonra yargılama sürecinin başlayacak olmasından dolayı yurt dışına kaçma şansları yokken tutuklanmaları kabul edilebilir bir iş değil. Bu tip olayların bizim hem dünyadaki hem de bölgedeki itibarımızı ciddi anlamda sıkıntıya soktuğunun altını çizmek isterim yoksa özel bir ayrıcalık yapılması tabii kabul edilemez.

Yine, gazeteci arkadaşlarımızın... Şimdi Sayın Bakan, özellikle Sayın Veysi Bakanımıza söylüyorum, bize geniş açıklamalarda bulunun Cumhuriyet gazetesinin vakfıyla ilgili.

Şimdi, tutuklamayla ilgili mahkemenin vermiş olduğu kararı dikkatinize sunuyorum: “Türk milleti adına karar: Yukarıda gerekçede açıklandığı üzere Cumhuriyet Başsavcılığının talebinin kabulüyle şüpheliler Bülent Utku, Güray Tekin Öz, Önder Çelik, Ahmet Kadri Gürsel, Turhan Günay, Hacı Musa Kart, Hakan Karasınır ve Mustafa Kemal Güngör hakkında, silahlı terör örgütüne üye olmamakla beraber, örgüt adına faaliyette bulunmak suçundan yürütülen soruşturma kapsamında CMK'nın 100/2(a), 100/3(a), (b) madde, fıkra ve bentleri gereğince ayrı ayrı tutuklanmalarına...” diyor. Yani, bir terör örgütüne üye değil ama bunu övmekle ilgili. Yani, ben -Musa Çam- İzmir Milletvekili olarak bir basın toplantısı yapıyorum, bir şeyler konuşuyorum; Cumhuriyet gazetesinin muhabirleri, yazarları da alıyor bunu, haber yapıyor; onlar tutuklanıyor, benim için bir şey yok. Bu doğru bir şey değil arkadaşlar. Gazetecinin görevi, yazılan, çizilen, söylenen her şeyi haber yapmak ve gazetesine neşretmektir. O,

bundan dolayı yargılanmamalı yani. Haberi esas kamuoyuna sunan insanlar varsa onlarla ilgili bir şey yapılması gerekiyor. Dolayısıyla, burada hem Cumhuriyet gazetesiyle ilgili hem de HDP Eş Başkanları ve milletvekilleriyle ilgili ciddi bir sıkıntı olduğunu söylemek isterim.

Değerli milletvekilleri, Osmanlı'dan günümüze kalan çok önemli bir değer vakıflar ve vakıf kültürüdür. Bu kültür, geçen yıllar içinde ağır bir yozlaşma sürecine sokulmuştur. Batılı benzerlerine kıyasla ülkemiz bu alanda oldukça geri kalmıştır. Bu konuyu da, diğer konularda olduğu gibi, hamasetiniz malzemesi yaptınız ve “vakıf medeniyeti” adı altında içini boşaltma yolunda hızla ilerliyorsunuz. Osmanlı'dan devralınanların yanında Cumhuriyet Dönemi'nde kurulan vakıfların gelişmesi sürekli bir tehdit altındadır. Topluma güvenmeyen ve örgütlü toplumun gelişmesini sürekli baltalayan anlayışınızla bu alanda yeni bir şeyler yapmaktan çok, kötüyü daha da kötüye götüren, iyileşmeyi de partizanlıkla ilintilendiren anlayışınız ön plandadır.

Vakıfların ihyası ve daha da fazla geliştirilmesi yerine bu kurumları partizan siyasetinize kaynak, arazi, mal ve gayrimenkul olarak görmenizi artık yadırgayan da yok. Hep beraber rant peşinde olanların vakfetmeyle ne işi olabilir? Varsa yoksa yandaşlık, iktidar telkiniyle fonlamalar, kaynaklara el koyma, vergi muafiyeti, zorunlu bağış, kamu arsa ve arazi tahsisleriyle hızlı zenginleşme. Bu sözlerime dair 3 kurumun adını saymakla yetinsem Türkiye'de yaşayan herkes ne dediğimi anlayacaktır. Bakın sadece isimlerini veriyorum: TÜRGEV, Ensar ve İlim Yayma... Başka da söze gerek yok. Bunlar gibi sözde devlet kurumlarıyla doğrudan ilişkili olmayanların dışında, bir de devlet kurumlarıyla doğrudan ilişkili olanlar var. Orada da Diyanet ve Millî Eğitim öne çıkıyor. İdeolojik aygıt hâline dönüşmüş, bu içeriği kaybettirilmiş kurumlar artık laiklik karşıtı, cinsiyetçi, mezhepçi, tekçi ve dinci bir eğitim anlayışını adım adım hayata geçirme araçları. Bizler, Türkiye'nin demokrasisi gelişsin, vakıf kültürü kapsamında demokratik kitle örgütleri güç kazansın, sivil-asker ilişkileri bağlamında savunma sanayini fonlayan mekanizmalar şeffaflaşsın ki Türkiye, halkına hesap veren ve halkının refahını artıran kurumlara sahip olsun diye umarken önümüze konulan nedir? Hukuksal mekanizmada söz sahibi hâle getirilmeye çalışılan ve dinsel hegemonyanın kurulmasına yönelik özel bir görev üstlenmesi istenen bir Diyanet ve onun hesap vermeyen mekanizmaları.

Devletin emanetinde tecavüze uğrayan çocuklar... Unutmayınız ki Karaman'da, Ensar Vakfı'yla ilişkili bir din görevlisinin 45 erkek çocuğa tecavüz etmesi, bireysel, münferit bir olay olarak kabul edilemez, edilmemelidir. Bu olayın arkasında, tüm toplumsal yaşamı İslami yasalara göre düzenlemek isteyen dinci siyasal gericiğin saha çalışması vardır. Onun sahadaki örgütleri işin başını çekmekte, yerel yönetimler de bu süreçlere gözetmenlik yapmaktadır. Ensar Vakfı, AKP'lilerin aile kuruluşu gibidir. Ensar Vakfının bir kurucusu Topbaş, diğer kurucusu da Başbakanlık eski Müsteşarı, AKP eski İstanbul Milletvekili ve eski Millî Eğitim Bakanı Sayın Dinçer'dir. Ensar Vakfının Başkanı İsmail Cenk Dilberoğlu AKP'nin İstanbul İl Genel Meclisi üyeliğini yapmıştır. Yine eski Cumhurbaşkanı'nın damadı Ensar Vakfının Başkan Yardımcısı, yine eski Millî Eğitim Bakanının oğlu ve Enerji Bakanının damadı vakfın mütevelli heyeti üyesi olarak görev yapmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye'de vakıflar ciddi anlamda mercek altına yatırılmalı ve bunlar mutlaka dikkatlice, bir kuyumcu inceliğiyle incelenmelidir.

Vakıflara verilen rolde devletle iş birliği belirleyici rol oynamaktadır. 13 Eylül 2014 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan yasal düzenlemeyle Millî Eğitim Bakanlığı imam-hatip liselerindeki mesleki eğitim için çeşitli kurumlardan destek almanın önünü açmıştır. Bu durum “İmam-hatip liselerinde eğitim ve öğretim yılı süresince imamlık, hatiplik, vaizlik, müezzinlik, Kur'an kursu öğreticiliği ve benzeri mesleki uygulamalara yönelik eğitimlerle ilgili çeşitli kurumlardan destek alınabilecektir.” biçiminde tarif edilmiştir. Yeni düzenlemeyle eğitimin “gizli patronu” Bilal Erdoğan'ın TÜRGEV'İ, Ensar Vakfı, Furkan Vakfı, Hizmet Vakfı, Hayrat Vakfı gibi siyasal İslam'ın arka bahçesi konumundaki

kurumların devlet okullarında ders verebilmesi, kitap dağıtabilmesi ve kendi kurumlarında öğrencileri stajyer olarak eğitebilmesinin yolu açılmıştır. AKP rejiminin neoliberal, piyasa kapitalizmiyle siyasal İslam'ı nasıl harman ettiğini gerek vakıfların iç işleyişinde gerekse de Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet ve vakıflar arasında kurulmuş olan ilişkinin kendisinde açıkça görmek mümkündür.

İslami vakıflar, iktidarın hedeflerine ulaşmasında her şeyden önce bir gelir kaynağıdır. Yurttaşların dinî duygularını istismar ederek “bağış” adı altında toplanan paralar siyasal İslamcılığın temel finans kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Bu gerici ağına para akışı, Almanya yargısı tarafından “asrın istismarcılığı” olarak adlandırılan Deniz Feneri benzeri örgütler ve vakıflar üzerinden sağlanmaktadır. Vakıflar stratejisiyle, başta değerli arazilerin bedelsiz tahsisi ile vergi ayrıcalığı benzeri mekanizmalar olmak üzere, kamusal kaynaklar AKP rejiminin bekası adına bu vakıflara aktarılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen toparlar mısınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Diğer taraftan, ihale beklentisi içindeki sermaye gruplarının bu vakıflara para aktarması sağlanarak çark büyütülmekte ve “rejimin teminatı nesillerin yetiştirilmesi” adı altında siyasal İslam'a arka bahçe büyütmeye çalışmaları bu sayede mümkün olabilmektedir.

Bu nitelikleriyle vakıflar, AKP'nin dindar ve kindar bir nesil yaratma projesinde kilit bir konumdadır ve her geçen gün yapılan yeni düzenlemelerle bu konumları güçlenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe giderlerine baktığımızda, dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşlara 2006 yılında 13 milyon 460 bin lira transfer yapılmış, 2015 yılında ise bu rakam yaklaşık 70 kat artarak 873 milyon 540 bin liraya yükselmiştir. Devlet bütçesinden kaynak aktarılan bu kuruluşların hangileri olduğunu ve ne tür faaliyetler yaptıklarını öğrenmek isteyen çok ama detaylı ve güvenilir bilgi almak mümkün değil. Ayrılan ödeneklerin bu kuruluşlar aracılığıyla nerelere harcandığını denetlemekten sorumlu olanların bu işi yapması artık makul bir beklenti dahi değil. Nitekim, nereye dönsük ağır bir hukuksuzlukla karşılaşmak işten bile değil.

Değerli milletvekilleri, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak amacıyla, Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Başbakanlığa bağlı olarak 17 Ağustos 1983 tarihinde 2876 sayılı Kanun'la kurulmuştur. Atatürk'e ve Atatürk'ün kurumlarına karşı yapılan 12 Eylül darbesi sonrasında, Atatürk tarafından kurulan ve maddi manevi desteklenen Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu âdeta lağvedilmiş ve yerine Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu oluşturulmuştur.

Değerli milletvekilleri, isim değişikliğinden ne olur ki diye sorabilirsiniz. İlk bakışta normal bir değişiklik gibi geliyor ancak hukuki statüleri ve uygulamaya bakıldığında büyük farklılıklar ortaya çıktığını görmekteyiz. Öncelikle belirtmek isterim ki bizzat Atatürk tarafından kurulan kurumları sözde daha geliştireceğiz bahanesiyle ortadan kaldırmak, aslında, Atatürk'ün iradesini ve vasiyetini ortadan kaldırmaktır, Atatürkçü düşüncüyü ve Atatürk'ün izlerini milletin iradesinden silmeye çalışmaktır ki bunun başarılması asla mümkün olmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, Atatürk tarafından kurulan Türk Dil ve Türk Tarih Kurumları, hiçbir siyasi iktidara tabi olmayan, siyasi iktidarların müdahalesine kapalı olan ve tamamen bağımsız bir biçimde bilim üreten ve bilim üretenleri destekleyen birer kuruluştur. Bu kurumların bütçesi Atatürk zamanında bizzat Atatürk tarafından, sonrasında ise Atatürk'ün kendi el yazısıyla bıraktığı vasiyeti üzerine Türkiye İş Bankasındaki hisseleri tarafından karşılanmaktaydı. 12 Eylül darbesi sonrasında bu 2 kurum yerine

getirilen Atatürk Araştırma Merkezi ile Atatürk Kültür Merkezini de kapsayan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ise Cumhurbaşkanının himayesinde Başbakanlığa bağlanmıştır. Kurumun Başkanı ve yönetimi, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve ilgili bakanlıkça seçilmektedir. Yani, Atatürk zamanında tamamen bağımsız ve siyasi iradenin etkisinden uzak olan kurum, şimdi ise tamamen siyasi iradenin güdümü altına sokularak bağımlı bir kurum hâline dönüştürülmüştür.

BAŞKAN – Sayın Çam, teşekkür ediyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

1983 yılında Atatürk'ün kurduğu Türk Dil ve Tarih Kurumu yerine kurulan Atatürk Araştırma Merkezine kurulduğu tarihte 13 adet görev yüklenmiştir ancak 2 Kasım 2011 tarihinde yayınlanan 664 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kurumun görevleri 11 maddeye düşürülmüştür. Çıkarılan görev maddesi ise şudur: “Toplumun her kesiminin Atatürkçü düşünce, Atatürk ilkeleri ve inkılapları konularında aynı görüş, inanç ve düşüncede birleşmesini sağlayacak açık, kesin ve temel kavramları ortaya koymak üzere bilimsel araştırmalar yapmak, Atatürkçü düşüncenin yerleşmesini ve yayılmasını sağlamaktır.”

1980 darbesi sonrasında dahi ortadan kaldırılamayan toplumda Atatürkçü düşüncüyü yerleştirme ve yayma görevi, maalesef AKP iktidarı döneminde 2011 yılında çıkarılan kanun hükmünde kararnameyle görev kapsamı dışına atılmıştır. Oysa bu yüce Meclise düşen görev, ülkeden Atatürk'ün izlerini silmeye yönelik ve başkanlığı getirmeye yönelik çalışmalar yapmak değil, başta Türk Dil ve Türk Tarih Kurumu olmak üzere darbe hukukuyla pasifleştirilen ve ortadan kaldırılan tüm kurumları tekrardan bağımsız ve özerk olarak yeniden kurmaya yönelik çalışmalar yapmak, hatta darbe hukukuna dair tüm izleri ortadan kaldırmaya yönelik olmalıdır.

Sayın Başkan, birkaç dakikam daha var mı?

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

MUSA ÇAM (İzmir) – AFAD'la ilgili birkaç şeyi de söylem isterim.

BAŞKAN – Son bir dakika...

MUSA ÇAM (İzmir) – O zaman konuşmayayım Başkanım.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Siz bilirsiniz. Daha mı uzun konuşmanız?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan AFAD'ı dinleyelim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sayın Başkan, duymak istiyoruz.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, AFAD tabii ki bizim için çok önemli. Barışta, savaşta her zaman önemli görev yapan Kızılay gibi önemli kuruluşlarımızdan bir tanesi.

Tabii ki doğal afetler sıkça yaşanmakta, sürekli olarak da afet riski altında bulunmaktadır. Doğal afetlerde hayatını kaybedenlerin sayısının geçen yıla oranla yaklaşık 2 kat artarak 19 bin kişiye ulaştığı belirtilmektedir. Depremlerde insan kaybı açısından dünyada 3'üncü sırada olan ülkemizde her yıl ortalama büyüklüğü 5 ile 6 arasında değişen depremler yaşanmakta, can kayıplarının yüzde 50'sini depremler oluşturmaktadır.

Kent planlaması ve arazi kullanım düzenlemeleri, yapı ve altyapı deprem riskinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. 17 Ağustos depreminden sonra kurulan Deprem Fonu ne oldu, bu fonda on yedi yılda ne kadar para toplandı, bu fonla ne kadar konut yenilenebilirdi? Bunları da öğrenmek isteriz.

AFAD ne yazık ki bugün Kızılay gibi çalışıyor, önlemeye dönük çalışmadan çok sonrası için iş yapıyor. İtirazımız yok, Irak'tan ve Suriye'den savaştan kaçanlara sahip çıkıyor ama deprem farklı, teknik bir iş. Türkiye'deki deprenselliği araştırma, kentleri depreme güvenli hâle getirme, halkı bilinçlendirme konularında da anlamlı ve içi boş olmayan projeler de üretmelidir. Sadece toplanma alanlarını belirlemek değil, bu alanları hazırlamak da gerekiyor. Mesela, Japonya'da deprem toplanma alanları bellidir. Oralarda altyapı hazırlanıyor, su tankları konuluyor, foseptik çukuru açılıyor, üzerine tuvaletini yerleştiriyorlar; bankı kaldırıyorsun altından ocak çıkıyor. Bizde kağıt üzerinde bile bunlar ne yazık ki yok.

Elbette mültecilerin yaşadığı çadırlar ve kampların da çok önemli sorunları var ve AFAD'ın bu alanda da başarısı yetersizdir. Bu kadar büyük rakamlarla iş yapmanın zorluğu ortadadır. Ancak, bunu da doğru yapmak önemlidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben az öne söz aldım, birkaç not düştüm. Bir noksanı özellikle dile getirmek istiyorum: Bu noksan, bir kurumumuzun arzu edilen seviyede dile getireceği mevzuu üzerine gitmeme noktasında noksanıdır.

Türk Dil Kurumu, güzel Türkçemizi yaşatmak ve tüm varlıklarıyla gelecek nesillere ulaştırmak gibi bir millî görev yapıyor. Dil bayrağımızı kültürümüzde, edebiyatımızda, günlük yaşantımızda dalgalandıramazsak ay yıldızlı bayrağımızın ebediyete kadar şafaklarda dalgalanmasını temin edemeyiz. Bu konuda, maalesef, zaaflarımız var; dil eğitimi ve öğretiminde eksikliklerimiz var. Aileler ve toplum olarak çocuklarımıza Türkçemizi mükemmel şekilde öğretmek konusunda İngilizce öğretmeye gösterdiğimiz heves ve özeni göstermiyoruz. Ana dili öğretmediğimiz çocuklarımıza başka dilleri de öğretmiyoruz. Maalesef, toplumumuz, kendi dili ve diğer yabancı diller konusunda öğrenme özürü bir toplum hâline geldi çünkü öğretmekte özürüyük, kusurluyuz, yetersiziz.

Bir diğer eksikliğimiz de imla konusunda kendini gösteriyor. Aydınlarımız bile fahiş imha hataları yapıyorlar. Bunları tespit bağlamında alalım lütfen. Ve bir teklifte bulunacağım: Türkiye'yi baştan başa dolaşan bir İngiliz, ne yazık ki, kendisini öz vatanında hissedebilir. Bakkallarımız bile İngilizce tabela asıyor işyerlerine. Büyük bir özenti furyası ve istila hâlindeyiz. Türk Dil Kurumumuz bu konudaki bilinçli ve titiz çabalarını artırmalıdır. Kamu spotları yeterli değil. Belediyelerle sıkı iş birliği hâlinde “Türkçe oku, Türkçe yaz, Türkçe tabela as.” kampanyası başlatmalıyız. Teklif bağlamında söylüyorum. Buna milletvekillerimiz de illerinde öncü ve destek olmalılar. Türk Dil Kurumu -özellikle altını çiziyorum arkadaşlar- 2017 yılını “Türkiye’ne, Türkçene, geleceğine sahip çık.” yılı ilan etmeli.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir de Türk ve akraba topluluklarıyla ortak alfabe konusundaki çalışmalara ağırlık vermemiz gerekiyor.

Az önce Mehmet Günel Bey, bir gönderme yaptı ak tarifimize dönük. İşte burada bir noksanımızı özellikle dile getirdim ama ak tarifi yaparken -iziniz olursa- özellikle rahmetli Alparslan Türkeş özelinde bir tarifi burada kayda geçmek istiyorum. Rahmetli Türkeş bir hedef koyuyor, bir de tarif

yapıyor, diyor ki: “Vatanseverlik, milletimizi çağlar üzerinden aşırıp muasır medeniyetler seviyesine ulaştırmaktır.” Tarif bu. Biz de on dört yılda ak dava olarak yüz kırk yıla sığmayacak, iki yüz kırk yıla sığmayacak hedeflere ulaştık elhamdülillah; milletimizi muasır medeniyetler noktasına taşıdık. Dolayısıyla “ak” ifadesi bile az kalır. Bunu da özellikle not düşüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yine de karışmayacağım, Türkes’i de karıştırdın ama yine de susuyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eşitlik ilkesi gereği on beş dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydemir’in ikinci konuşma talebi dikkatimizden kaçtı arkadaşlar, özür dileriz.

Tabii ki talepleri karşılız. Zaten süreleri -biliyorsunuz- en az yüzde 50 fazla kullanıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On beş dakika konuştu arkadaş, ben de istiyorum.

BAŞKAN – Tabii ki size vereceğim.

Şimdi konuma sırası Sayın Tamaylıgil’de.

Buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları, hazırunun tamamı; çünkü katılımcılar da baktığımız zaman kurum sayılarıyla birleştiğinde uzun bir hitap sürecini beraberinde getiriyor.

Öncelik ben de 2017 bütçesinin -umuyorum ve diliyorum- barış içinde yaşayan, kardeşliğin arasına fay hatlarının yerleşmediği, anlama, anlaşma ve ötekileştirmeden beraberce düşünebilmeyi becerebildiğimiz bir yıl bilincinde gelmesi ve yapılacak uygulamalarda bu anlayışın net olarak kendini göstermesi en önemli dileğimdir.

Bugün Türkiye’ye baktığımız zaman karşımıza çıkan tablo halkın mevcut gündem içerisinde rahatsızlıklarını, endişelerini, bu endişenin ötesinde “Ne olurum?” sorgusunu sürekli kafasında sorguladığı bir gündem içinde geçiyor. Biz Anayasa’sında “laik, demokratik, sosyal hukuk” devleti olarak tanımlanmış Türkiye Cumhuriyeti devletiyiz ve kuruluşumuz, o küllerinden doğan cumhuriyetle ve onunla beraber ilerleyen süreçte demokrasiyle taçlanmış cumhuriyetiyle bölgesine, kendi gibi gelişmekte olan ülkelere veyahut demografik yapı açısından, sosyal yapı açısından benzerlik gösteren ülkelere örnek teşkil etmiş olan Türkiye Cumhuriyeti’yiz. Bu özelliklerimizin üzerine bir güç oluşturma amacıyla ortaya konulan tercihlerin, gelecek açısından yaratabileceği o alarm ışıklarını lütfen hep beraber iyi görelim.

Bugün baktığımızda iki konu var: Demokrasinin temel direkleri olan yasama, yürütme, yargı ve dördüncü büyük kuvvet olarak medyanın, bağımsız, birbirini tamamlayıcı ve özgür bir dünya için karar verici noktada olması gerekirken maalesef ve maalesef bu güçlerin arasındaki dengenin ortadan kaldırılarak tek bir güç yaratma, tek bir düşünce dikte etme ve o tek düşüncenin de doğruluğunun yüzde yüz olduğunu herkese kabul ettirme yaklaşımı var. Bu, doğru değil.

Bakın, yasama açısından değerlendirdiğimizde, farklı düşüncelerin bir arada “millî irade” olarak yansdığı bir Parlamentonun zenginliği çok önemli. Artı, bu Parlamentonun içerisinde millet adına görev yapan, onların vekâletini taşıyan milletvekilleri açısından da dokunulmazlığın sınırlarının olması gerektiğini ilk dile getiren parti Cumhuriyet Halk Partisidir. Her programında, milletvekillerinin her görev alma talebi partiye ulaştığında dokunulmazlığın kaldırılması yönünde beyanları açık olan

parti Cumhuriyet Halk Partisidir ama 2002'den beri dokunulmazlık konusunda samimi olmayan söylemlerle karşımıza çıkanların siyasi bir süreç yönetmekte dokunulmazlığı ön plana çıkartmasına karşın, Cumhuriyet Halk Partisi, her zaman, baştan itibaren ortaya koyduğu tavıyla dokunulmazlığın kaldırılması yönünde tercihini, kararını ortaya koymuştur ama şuna inanmıştır: Tarafsız, bağımsız bir hukuk ve bu hukukun evrensel hukuk ilkeleri, evrensel yargı bakış açısı içerisinde gerçekleşmesine inanarak bu yöndeki kararını ortaya koymuştur. Ama bugün geldiğimiz noktada baktığımızda, Anayasa Mahkemesi kararıyla ortaya konulmuş olan -seçilmişler açısından- seçilmişler gider ifadesini verir ama daha sonra ilgili davanın kesin kararı ortaya çıkana kadar ona oy veren milletin hakkını korumak amacıyla da dayanak oluşturulmuş bir hukuki süreci tanımamak ve bunu tanımamakla beraber işleyen hukuki sürece direkt olarak yargı adına hüküm vermek son derece tehlikelidir. Bunun altını çizmek isterim.

Diğer taraftan, basın açısından baktığımızda, dördüncü önemli güç. Basın için ortaya konulan haber yapma özelindeki başlıkların veya idari yönden ortaya çıkan varsa aksaklıkların bire bir siyasi anlayış baskısı uğruna değerlendirilmesi özgür Türkiye, demokrat Türkiye, insan haklarına saygılı Türkiye açısından çok büyük bir tehlike oluşturduğunu kabul etmek gerekiyor.

Bakın, 15 Temmuz darbe teşebbüsü olduğu zaman “Bu millete yapılan, demokrasiye darbedir.” diyerek hep beraber karşı duruldu ve bu darbeye karşı duruş içerisinde de demokrasi savunuldu. Tüm Adalet ve Kalkınma Partisi binaları olmak üzere Mustafa Kemal Atatürk'ün resimleri, posterleri konuldu ve cumhuriyetin nimetlerinin ne anlama geldiği tekrar, tekrar, tekrar kafalarda düşünölmeye başlandı. İşte, bugün de o gerçeği geriye atmadan, teröre ve terörün oluşturmaya çalıştığı fay hatlarının ortaya çıkmasına imkân vermeden, hiç kimse hakkın namlu ucunda aranmasını kabul etmez. Demokrat bir ülkede haklar düşünceyle ve toplumsal uzlaşıyla ortaya çıkar ve bunu namlu ucunda arayanı da reddeder, hukuken gerekenin değerlendirilmesini kabul eder. Ama, bizlerin, öyle bir Türkiye için de –ki yaşadığımız dünya gerçekleri içerisinde baktığımızda- birlik ve beraberliği ve ortak dili ortaya çıkaracağı bir Meclis başta olmak üzere, bu Meclisin o azametli yapısını korumamız gerektiğini de unutmamız gerekiyor.

Şimdi, Atatürk Araştırma Merkezinden başlayarak kısaca tek tek –çok fazla tabii bu kurumlar, toplam 10 tane- şunu sormak istiyorum: Sayın Başbakan Yardımcım, yıllarca Atatürk Uluslararası Barış Ödülü verildi ve bu barış ödülünün verilmesi sırasında farklı değerlendirmeler ortaya çıktı ve sonra devriktidarınız döneminde tekrar bu ödülün verilmesi yönünde bir çalışma ortaya çıktı ve sıfır ve 5'le biten yıllarda bu ödülün verilmesi yönünde de bir değerlendirme oluştu. Peki, geçen sene işte “Talepler alınacak, değerlendirmeler yapılacak.” denildikten sonra sizin bir değerlendirmeniz oldu: “Her sene verilmesi şart mı canım?” Belki de –sanırım, herhâlde- verebilecek nitelikleri mi bulamadık, biz 2015'te bu ödülü vermedik. Neden vermedik? Yani eğer Türkiye Cumhuriyeti o değeri elde...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Değer bulunmadı.

Lafınızı bölmek istemiyorum ama Atatürk ödülünü illa vereceğiz diye birilerine vermeli miyiz?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bakınız, Türkiye'nin bugünkü gündeminde keşke 2015 yılında Atatürk'ün ilkelerini ve Atatürk'ün ortaya koyduğu projeyi, o vizyonu ortaya çıkartacak örnek bir ödöl verseydik de 2016'nın Temmuz ayında o kurulu cumhuriyete saldıran, o darbe girişimindeki kafaları engelleyecek bir örnek teşkil etseydi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Var mı öyle biri?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani yok mu Türkiye'de? O zaman kendimizi çok acı bir konumda, çok acı bir değerde görmüş oluruz Sayın Başbakan Yardımcım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sayın Vekilim, öneriniz, öneriniz...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yani size gelen başvurularla, kurduğunuz örneklerle...

Ben sadece şunu söyleyeyim: “Cumhuriyetin eğittiği bir genç olarak dünyada Nobel Ödülü almaktan onur duyuyorum, bunu da cumhuriyete ve Atatürk’e ithaf ediyorum.” diyen bir Sancar’ın olduğu bir ülkede...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Bu sene çıktı o.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Eğer ki biz hâlâ bir aday bulamamaktan korkuyorsak veya korkuyoruz diyelim –ben öyle düşünüyorum- ama ben örnek teşkil edecek birinin muhakkak var olduğuna gönülden inanıyorum.

Diğer taraftan baktığımızda, yine Dil ve Tarih Kurumuyla ilgili Sayın Bakanımız sordu, Değerli Bekaroğlu sordu. “Yıllarca İş Bankasından parayı aldı, Cumhuriyet Halk Partisi kullandı.” denildi. Bunu provoke etmeye çalışan, bunu kendine göre... Ki değerli iktidar partisinin temsilcilerinden bile bunu kullanan oldu. Gerçek şuydu: Gerçek, Dil ve Tarih Kurumlarına verilmiş olan, tamamen, tamamen aktarılmış olan bir bütçedir ve bu bütçelerin de kullanımındaki bilgileri sizlerin de burada açıkça ortaya koyacağına inanıyorum.

Diğer taraftan gelelim, hem TİKA’ya bakalım hem de bu Yurtdışı Türklerle beraber bakmak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, lütfen tamamlar mısınız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, hemen tamamlayacağım, biraz vaktinizi rica ediyorum.

Şimdi, hem TİKA açısından hem de Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları açısından baktığımda, gerçekte ortaya koyduğu amaç, çalışma hedefleri ve bizim bölgesel ve dünya coğrafyası açısından etkin olarak çalışmalarımız için çok etkin kurumlardır ama özeline geldiğim zaman, şimdi bakıyorsunuz, TİKA...

Değerli arkadaşlar, 100 küsur, 150 ülkede örgütlenmiş ve sizin daha önce beraber, ortak hareket ettiğiniz, bugün de “terör örgütü” dediğiniz Fetullah Gülen Cemaati terör örgütünün tüm o sizin de faaliyette bulunduğunuz ülkelerde faaliyetleri vardı. Yıllardır burada görev yapan kişiler, bu kişilerin oradaki takibatları ve denetimleri, merkezlere orada yapılan faaliyetlerle ilgili hiç mi bir değerlendirme veya uyarı çalışması beraberinde getirmedi, hiç mi yapılan çalışmalar içerisinde ülkenin tehdit oluşturabilecek bir süreç işletme yönünde çalışmalar var olduğunu ortaya koymadı?

Diğer taraftan, tabii, TİKA’ya bakıyorum, aşağı yukarı 48-50 ülkede koordinasyon merkezleri var. Yahu, bizim yanımızda Bulgaristan ve Batı Trakya var ve orada var olan bizim sanat eserlerimiz var. Ben Balkan kökenli bir ailenin çocuğuyum. Bulgaristan’la ilgili baktığımızda en fazla Türk kökenli kişilerin olduğu yerdir, en fazla yine Türk kökenlinin olduğu yer Batı Trakya’dır. Burada ne çalışma yapıyorsunuz? Tamam, Afrika’da yapın, Uzak Doğu’da yapın, Orta Doğu’da yapın ve bunu genişletin. Ha, Bosna’da yapıyoruz, Kosova’da yapıyoruz ama en ağırlık yapılacak çalışmaların olduğu ülkelerde niye yokuz?

Diğer taraftan, yine, AFAD ve vakıflarla ilgili iki şey söyleyeceğim, zamanım yetse, aslına bakarsanız, tabii, bu İnsan Hakları Eşitlik Kurumuyla ilgili de... Sadece miş gibi yaptığımız, hani şu 72’lik direktörün içerisinde kanunlaştırdığımız ama temel olarak baktığımızda, Paris Sözleşmesi’nin

ilkeleriyle ne derece uyumlaştığı sorgu içinde olan kurumla ilgili veya bu kuruma bağlı olarak ben kurulmuş olan bu kolluk hizmetleri gözetim komisyonunun ne yaptığını sorayım size. Yani bugün baktığınızda, ağustos ayı Maliye bütçesinde şöyle bir rakam var, gözaltında ve sorgulama sürecinde Maliyenin ağustos ayında harcadığı bütçe ocaktan temmuza kadar olan bütçeyle eşit yani en fazla olduğu süreç. Şimdi, böyle baktığınız zaman Kolluk Gözetim Komisyonunun bu dönemdeki çalışmalarıyla ilgili gelinen nokta nedir?

AFAD’la ilgili: Tabii, Suriyeli mültecilerle ilgili, oradaki yaşananlarla ilgili tespitler var, arkadaşlarım kamplarda yaşanan sorunları ve orada -bir kadın olarak okuduğum ve dinlediğim örneklerden hicap duyduğum- çocukların yaşadığı, kadınların yaşadığı istismara kadar varan bu süreçle ilgili olarak sorgular bir yana, bugün karşımıza çıkan yine bir kendi çalışanız var: Eğitimle ilgili seviye. Yani işe alma, üniversiteli ne kadar var? Baktığınızda, eğitim seviyesinden yaşadıkları sorunlara kadar çok geniş bir yelpaze. Çıkardığınız raporları ne kadar dikkate alıp ne kadar uyguluyorsunuz?

Bunun yanında, AFAD’la ilgili soracağım, dün Çevre Bakanı bir açıklama yaptı ve dedi ki: “Türkiye’de bilim adamlarına güveniyoruz. On yıl içinde İstanbul’da önemli bir deprem beklentisi var.”

Peki, değerli yöneticiler, İstanbul başta olmak üzere toplanma ve çadırların kurulacağı alanlarla ilgili olan yeşil alanlarda –bunun da sayısı 500’e yaklaşıyor- imara açılma ve oradaki rant kaynaklı gelişmeler için ne yaptınız? Hadi, binalarımız sağlıklı, binalarımızla ilgili olarak yeniden... O da tabii, kentsel dönüşümün rantal bölüşüm olmayan gerçek anlamda bir çalışmayla gerçekleşmesini beklerken en önemlisi bu toplanma yerlerinin durumu için ne yaptınız?

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, lütfen...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tamamlıyorum, son cümlemi söyleyeceğim.

Vakıflar Genel Müdürlüğü açısından da baktığımda: Değerli kurum yöneticileri, sayıları yüzleri aşan, listelerini de verdiğiniz yeni vakıflara bu darbe girişimden sonra el konuldu. Peki, bu vakıflar çalışırken denetimini ne kadar yaptınız? Bu vakıflar hangi dönemde yani en son el konuldu ve malî mülk alınan bu vakıfların kuruluş izinlerinin verildiği tarihler ne zamandır? Bunlarla ilgili sağlanan, bunun içerisinde tabii -TİKA’ya da bunu soruyorum- bu yurt dışında faaliyet gösteren okullarla ilgili de olsun veya Yurtdışı Türkler Kurumu –ki onların da çok önemli konuları var, onlara zamanım yetmedi- ne kadar bunlara finansal destek olundu yaptıkları çalışmalarda Türkiye Cumhuriyeti’nin bütçesinden?

En son, Vakıflar Genel Müdürlüğüne soruyorum: Hayırlı olsun, katılım bankanız oldu. Katılım bankasıyla ilgili ortaya konulan vakıf sermayelerinin hangi amaçta ve hangi ilkelere yine kullanılacak olan bu kredi mekanizmaları ve gelişme noktasında kimlere hangi öncelikte götürüleceği noktasında çalışma ilkeleriniz nedir? Vakıf Katılım Bankasıyla ilgili olarak ortaya konan -2016’nın Şubatıydı sanırım faaliyete başladı- bundan sonraki süreçteki hedef, yönetim ilkeleriniz nedir? Çünkü, büyük ortak Vakıflar Genel Müdürlüğü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, size daha önce söz hakkı verilmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Doğrudur.

BAŞKAN – Tekrar mı söz kullanmak istiyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Süremi kullandım ama iktidar partisi milletvekili arkadaşımıza da vermişsiniz, tekrar on dört dakika süre kullandı.

BAŞKAN – Şöyle: O sırada burada yoktunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eşitlik ilkesi çerçevesinde ben de söz hakkı almak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii ki.

Sayın Günal, İbrahim Aydemir Bey’i itham ederek bir konuşma yaptı, Sayın Aydemir de iki dakika cevap hakkını kullandı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İki dakika değil, on dakikanın üzerinde, on dört...

BAŞKAN – Hayır, kayıtlarda var, burada arkadaşlar kayıt tutuyor. İki dakika kullandı. Eğer böyle bir durum söz konusuysa size...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İki dakika kullanmışsa hayır, böyle bir şeyde bulunmuyorum.

BAŞKAN – İki dakika kullandı, arkadaşlar gösterebilir size. O sataşmadan dolayı verdiğimiz bir sözdü.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şunu ifade edeyim: Aynı tutumu Sayın Komisyon Başkanımızın göstermediğinin, daha evvel talep ettiğim sataşmadan dolayı sözü bana vermediğinin kayıtlara geçmesini istiyorum. Sorular bölümüne bırakıyorum.

BAŞKAN – Peki.

Son konuşmacı Sayın Kuşoğlu.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim ağırlıklı olarak hitap edeceğim Başbakan Yardımcımız Sayın Veysi Kaynak ama o yok, gelene kadar diğer konuları özetleyeyim, ondan sonra onun konularına da girerim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli Başbakan Yardımcıları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başbakan Yardımcım, Veysi Bey, bu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu size bağlı. 2015 bütçesini biliyor musunuz, ne kadardır, hatırlıyor musunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Az önce rakam verdim, tekrar vereyim isterseniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, şeyleri vermediniz, ikiniz de... 2015 yılıyla ilgili yapılan harcamaların denetimi söz konusu, bu sene onu yapıyoruz. 2015’le ilgili iki Başbakan Yardımcısı da bilgi vermediniz ama “2017 bütçelerimiz şu olacak.” falan dediniz hâlbuki biz bütçe yapma kadar, 2015 yılını da denetliyoruz, o da çok önemli bir konudur. “Şu kadar harcama yaptık, şu kadar bütçe başlangıç ödeneği tahsis edildi, ondan sonra şu kadar harcama yaptık, şu kadar iade ettik.” diyebilmeniz gerekirdi kurumlara ilgili olarak.

Şimdi, ben size Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuyla ilgili soracağım: Bütçesi 4 milyon 833 bin lira 2015’te bu kurumun. Ne kadar harcama yapmış biliyor musunuz? Yani normalde verilen bütçe kadar harcama yapar kurumlar, bazen onu aşarlar, bazen yüzde 10 eksik kalır vesaire. Yüzde 75’ini kullanmamış Sayın Başbakan Yardımcım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İş yapmamış yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kendisine verilen 4 milyon 800 bin liralık bütçenin yüzde 75’ini kullanmamış, 3 milyon 67 bin lirayı iade etmiş. Zaten, çok düşük bir bütçe bu. 4 milyon 800 bin lira tahsis ediyoruz arkadaşlar, bunun yüzde 75’ini de kullanmıyor. O kullanılan kısmı var ya 1 milyon 700 bin liralık bölüm, 1 milyon 765 bin liranın yarısı zaten personel gideri ve satın almalar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İnsan haklarıyla ilgili problem yok demek ki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu kurum faaliyetiyle ilgili 5 kuruş harcama yapmıyor, olmaz böyle bir şey. Yani, bu, bizim insan haklarına verdiğimiz değeri gösteriyor değil mi, özetliyor; başka bir şey söylemeye gerek yok herhâlde. Bunu biz uluslararası anlaşmalar gereği, bütün devletlerde, ülkelerde böyle bir kurum olduğu için, üye olduğumuz ülkelere karşı mahcup olmamak için, uluslararası toplantılarda “Bizde de böyle bir kurum vardır.” demek için kurmuşuz, öyle göstermelik bekliyor.

Ombudsmanlık da benzeri şekilde. Dışarıya karşı, vitrine koymak için kurduğumuz ama gerçekte uygulamadığınız, çalıştırmadığımız bir kurum. Burası da maalesef öyle bir kurum. Böyle bir şey olmaz. Zaten...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Yasayı değiştiriyoruz, daha etkili olacak inşallah.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başbakan Yardımcım, tabii ki yasalar da çok önemli ama öncelikle böyle bir arzu duymamız lazım, bunun bilincinde olmak lazım; insan hakkının ne olduğunu, eşitliğin ne olduğunu kavrayabilmek lazım. Bir bilinç meselesi öncelikle bu. Bu kavranmadan olmaz. Yani bir kamu kurumuna 4 milyon 800 bin liralık bir bütçe tahsis et, bunun yüzde 75’ini iade etsin, harcamasın, o kalanı da sadece personel giderine ve bazı alımlara harcamış olsun, kendi faaliyetiyle ilgili 5 kuruşluk harcama yapmamış olsun; olmaz böyle bir şey. Başka bir şey söylemeye gerek yoktur, tekrar söylüyorum. Ondan sonra, tabii, bizim burada insan haklarıyla ilgili, eşitlikle ilgili -biraz önce arkadaşlarımızın hepsi bahsettiler- özgürlüklerle ilgili, demokrasiyle ilgili eleştirilerimiz herhâlde çok haklı diye düşünüyorum, değil mi? Maalesef, o konuyla ilgili olarak da birkaç sene içerisinde, önce, seksen yıllık cumhuriyetin Kürt meselesiyle ilgili olarak çok büyük yanlışlar yaptığımızı söyleyip ortaya çıkıyoruz, “Seksen yıllık cumhuriyet Kürtlere haksızlık yapmıştır Dersim’den başlayarak.” diye ortaya çıkıyoruz, her şeyi söylüyoruz, devleti tukaka yapıyoruz, devleti kötü ilan ediyoruz -kendi devletimizi- ondan sonra birkaç sene sonra geçmişte yapılanlardan çok daha fazla sert bir tonda ortaya çıkıyoruz. Bugün burada seçilmiş insanlar yoksa bu gelgitlerle, bu devlet adamlığından ya da devlet yönetiminden yoksun bir anlayışla bu işleri yürüttüğümüzden dolayı maalesef, maalesef öyle.

Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne geleyim. Vakıflar Genel Müdürlüğü -biraz önce Bihlun Hanım söyledi- pek denetim yapılmayan bir yer. Denetimiyle ilgili birçok şey soruyoruz, yazılı sözlü soru önergeleri veriyoruz, bilgi alamıyoruz. Basından öğrendiğimize göre, Adnan Bey, 960 vakif denetlenmiş, 22 suç duyurusunda bulunulmuş; hangileri bilmiyoruz. Bunları şimdi öğrenebilirsek memnun oluruz. Hangi vakıflar bu suç duyurusunda bulunulan vakıflar?

Şimdi, Ensar Vakfıyla ilgili olarak; 45 çocuk tecavüze uğramış ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bu konuyu da bilmiyor maalesef, bu konuyla ilgili gereken çalışmayı, denetimi eksik yapmış, yapmamış. Ve biraz önce Musa Bey’in söylediği TÜRGEV gibi birçok vakfın mali tablolarından haberimiz yok. Hâlbuki bunlar aleni, herkesin İnternet’e girip Vakıflar Genel Müdürlüğü sayfasından bunları rahatlıkla görebilmesi lazım mali tabloları, hiçbirine ulaşamıyor, bulunamıyor. Yani bir gizlilik mi var, bir kötü durum mu var; bu sefer de soru işaretleri oluyor, her geçen gün o soru işaretleri büyüyerek kafalarımızda yer ediyor. Gerek var mı bu kadar sıkıntılı olmaya?

Şurada bir cümle var, 6'ncı sayfada Sayın Bakanım, sunumunuzda diyorsunuz ki: “On üç senede 3 milyar 300 milyon lira Vakıflar Genel Müdürlüğü yatırım yapmış ve 81.270 vatandaşımıza istihdam sağlamıştır.” Bunun hesabı nasıl yapıldı? Ben bakıyorum...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – O yukarıdaki sayılar var ya saygıdeğer milletvekilim, üstadım; yukarıda sayılanlar yani kat karşılığı uzun süreli kira gibi meydana getirilen tesislerin, onların toplam değeri.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, “601 adet taşınmaz karşılığı 3.558 bağımsız bölüm Vakıflar Genel Müdürlüğüne kalmıştır.”

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Evet, onlarla ilgili.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yatırım yapmak farklı bir şey. Şimdi, yatırım bütçeniz...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Cümleyi ben zaten konuşurken atladım. Konuşurken cümlemin yanlış ifade edildiğini anladığım için rakamı, orayı atladım, hiç değinmedim. 3 milyar 300 küsur milyon liralık orta yatırım değeri olan binaların, meskenlerin...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, mikrofonu açarsanız kayda da geçer Sayın Başbakan Yardımcımızın sözleri.

Tekrar söyleyebilir misiniz, bitti mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Evet, üstadım, şimdi, ben de yanlış ifade edildiğini fark ettim. O yüzden rakamı söylemedim. Oradaki 3 milyar 300 küsur milyon liralık yatırım o meskenler yani konutlar, iş yerleri, oteller gibi vakıf taşınmazlarının uzun süreli kira, yap-iade et gibi, kat karşılığı gibi işlerin toplam yatırım değeridir ve ondan dolayı da Vakıflar Genel Müdürlüğüne çok çeşitli ölçeklerde 601 adet yeni taşınmaz kazandırılmış olmaktadır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bununla ilgili bilgi verebilirse bürokrat arkadaşlar memnun olurum Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Tabii ki verebiliriz, ayrıntılı hazırlarız onu da efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak, Sayın Başbakan Yardımcım, bir Sayıştay raporu var. Sayıştay raporunda çeşitli bulgular var. Mesela, raporda üç önemli bulgu var; bir de Performans Değerlendirme Raporu var, burada da beş bulgu var. Bu rapor, Sayıştay raporu önemli bir rapor. Mesela bulgulardan bir tanesi şöyle: “Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına benzer amaçlı vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere tahsis edilen hayrat, vakıf taşınmazlarının -ki vakıfların esas olarak bu taşınmazlardan oluşuyor ana mal varlıkları- tahsis amacına, bu taşınmazların, gayrimenkullerin tahsis amacına, protokollere ve koruma kurulu...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “...kararlarına aykırı şekilde kullanılması...” demiş. Yani o zaman Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu taşınmazları protokollere, koruma kurulu kararlarına aykırı şekilde, tahsis amaçlarına aykırı şekilde kullanması yeter zaten, başka bir şey söylemeye gerek yok ki yani şu eleştiri bile yeter. Diğerlerine girmeyeceğim zamanım kalmıyor diye.

Hemen diğerlerine geçeyim. Geçen yıl AFAD’la ilgili olarak, Suriyeli göçmenler konusunu sorduk, dedik ki bunlar beş yıla yakındır Türkiye’de, artık bununla ilgili bir iskân politikası oluşturun. Ne oluyor böyle? Yani Türkiye’yle ilgili bugün için ve gelecekte çok büyük bir sorun olacak bu konu. “Çalışmalar yapıyoruz.” dendi, o zamanki AFAD Başkanı “Yapıyoruz, yakında böyle bir iskân politikasını açıklayacağız.” dediler, “Bu konuyla ilgili projelerimiz var.” dendi ama görüyorum ki öyle bir projemiz yok. Yani tarih, kültür ve inanç birliği olan insanlar bunlar. Nizip Mülteci Kampı’nda 30 çocuğa tecavüz edilmiş ve bundan AFAD’ın haberi yok ve basını sorumlu tutmuş böyle bir haber yapıldığı için.

Bir de, AFAD’la ilgili, Sayın Başbakan Yardımcım, şimdi, bundan önceki sene denildi ki: “Son üç senede 4,8’lik -milyar dolarlık- harcama var.” Bir sene sonra 8 milyar dolara çıktı, şimdi de sizin sunumunuzda 12 milyar dolara çıktı. Yani daha önceki sunum ocak ayında yapılmıştı. Hemen on ayda bir 4 milyar dolar daha ilave edilmiş, bunu anlamak mümkün değil. Yani şimdi yabancılarla görüştüğümüz zaman bize de soruyorlar “Bu Suriyeli göçmenlerle ilgili yaptığınız harcamalar doğru mu?” diye, onların kafasında da soru işareti var. Utanıyoruz yani bununla ilgili doğru cevap verebilmemiz lazım.

AFAD bir broşür bastırmiş Kilis’le ilgili olarak. Neyse onlara girmeyeyim.

AFAD’ın da Sayıştay raporunda Sayın Başbakan Yardımcım, önemli bulgular var, bunlara bakılmasını tavsiye ederim. Özellikle AFAD yönetiminde ve kullanımında olan taşınmazlarla ilgili envanter yapılmaması, taşınmazlara ait bilgilerin muhasebe kayıtlarına alınmaması bir sıkıntıdır. Yine, Performans Değerlendirme Raporu’nda da üç bulgu var, onlar da çok önemli.

TİKA’yla ilgili, Yurtdışı Akraba Topluluklarıyla ilgili olarak da önemli raporlar var burada. Ben bu TİKA ve Yurtdışı Akraba Topluluklarının aslında aynı Başbakan Yardımcılığına bağlanmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum çünkü aşağı yukarı faaliyet alanları, faaliyet konuları örtüşüyor, yakın. Birbirlerine destek olurlar, aynı Başbakan Yardımcısında olmaları daha doğrudur diye düşünüyorum.

Türk Dil Kurumuyla ilgili olarak da, yine Sayıştay raporunda üç bulgu var, üç bulgu da denetim raporunu etkilemeyen bulgular ama şunu söyleyeyim: Sayın Temizel Bakanım size sormuştu. Türkiye İş Bankası Anonim Şirketi hisse senetlerinin... Mesela buradaki bulgu, Sayıştayın bulgusu onunla ilgili, diyor ki: “İş Bankası hisse senetlerinin mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı yerine özel kesim tahvil, senet ve bonoları hesabında izlenmesi ve bilançoda gerçek değeriyle yer almaması nedeniyle -Sayın Başbakan Yardımcım, ‘gerçek değeriyle yer almaması’ yanlış hesapta izlenmesi, bakın- giderler hesabı dönem faaliyet sonucu hesabında hataya yol açmıştır.” Burada yer alacak bu kurumlar, Türk Dil Kurumunun hesabında yer alacak ama bunu da yanlış bir hesaba almışsınız, yanlış muhasebeleştirmişsiniz, yanlış sonuçlar doğurmuş. Bunlar önemli konulardır. Bunu, ikide bir, işte, Cumhuriyet Halk Partisinin bu parayı kullandığı şeklinde siyasi yorumlara sebep olunuyor. Hâlbuki bu para tamamen bizim vesayetimizde Türk Dil Kurumu tarafından kullanılıyor yani sizin tarafınızdan yıllardır kullanılıyor ama o da yanlış kullanılıyor maalesef.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Kullanılmıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bir yolsuzluk olduğunu iddia etmiyorum. Bir hata olduğunu, yanlışlık olduğunu iddia ediyor Sayıştay raporu, “Burada yer alması lazım, gerçek değerleriyle yer alması lazım ayrıca.” diyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Birazdan bilgi arz edeyim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yine, diğer bulgular da aynı şekilde önemli.

Bu, TİKA'yla ve Yurtdışı Akraba Topluluklarıyla ilgili Sayıştay raporları da -tekrar tekrar söylüyorum- önemlidir. Onları tekrar etmiyorum, vaktim kalmadığı için ama bakarsanız memnun olurum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçiyorum, sırasıyla soru taleplerini karşılayacağım.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, soru sormak benim âdetim değildir, ilk defa soru soruyorum, işin içinden çıkamadığım için soruyorum.

Şimdi, TİKA bütçesinden söz ettiğiniz konuşmanızın 22'nci sayfadaki kısmında “2015 yılında Türkiye 3,2 milyar dolarla dünyada en fazla insani yardım yapan 2'nci ülke ve milli gelire oranı bakımından ise binde 37'yle dünyanın en cömert ülkesi olmuştur.” diyorsunuz. 3,2 milyar dolarlık bir bütçemizden bahsediyorsunuz, harcamamızdan bahsediyorsunuz ya da bilmiyorum neden bahsediyoruz, bu 3,2 milyar dolar ne? Oysa TİKA bütçesine bakıyorum, 2015 yılının toplam ödeneği 221 milyon lira. 2015 yılı bütçesi 221 milyon lira olan bir kurum 3,2 milyar doları nereden yaptı, nasıl yaptı? İşin içinden çıkamadığımız için size sormak zorunda kaldık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Önce, bu, İstanbul'da olası bir deprem durumunda toplanma alanlarıyla ilgili bir şey sormak istiyorum. Gerçekten, bu alanlar nerede ve gerçekten, olası bir depremde toplanma alanı vasfı var mı buralarda? Bu durumu lütfen cevaplayın.

Bir de biliyorsunuz, en çoğu İstanbul'da olmak üzere, askerî alanlar boşaltılıyor. Bu askerî alanlardan ne kadarını deprem toplanma alanı olarak değerlendirmeyi düşünüyorsunuz?

İkinci sorum: 2016 OECD Eğitim Raporu'nda Türkiye'deki çocukların durumuyla ilgili çok çarpıcı bilgiler var. Madem burada Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bütçesini konuşuyoruz, Türkiye, 35 OECD ülkesi içinde çocukların fırsat eşitliği bakımından 34'üncü sırada. Çocuklarla ilgili, 1 milyon 297 bin çocuk okula gidemiyor, 6 yaş grubunda her 10 çocuktan 4'ü okul öncesine gidemiyor; 900 bin, 1 milyona yakın çocuk işçi var; 40.266 çocukta cinsel taciz iddiası mevcut, her ay Adli Tıp Kurumuna 650 çocuk istismarı vakası geliyor. Bu durumları ne zaman bu kurum ele alacak ve yöneticilere gerçekten öneride bulunacaktır?

Üçüncü sorum: Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili Sayıştay raporundan anlıyoruz ki İstanbul'da ve Türkiye'nin birçok yerinde... Mesela “İstanbul ili Fatih ilçesi Sultanahmet Mahallesi'nde şu şu şu no.lu parselde şöyle bir arsa var; şunun değeri bu kadar ama bunun beşte 1'i, onda 1'i fiyatına filana verilmiş.” Devam ediyor; Fatih'te, başka bir yerde, Eminönü'nde, İzmir'de birçok yerde gerçekten

rayiç bedelinin ellide l'i fiyatına verilen çok kıymetli, çok önemli, büyük rant oluşturan arsalar, yerler, binalar var. Bu konular gerçekten birilerine peşkeş çekiliyor, öyle mi şey yapacağız; yoksa Vakıflar Genel Müdürlüğünün ciddi bir araştırması var mı bu konuyla ilgili?

Bir başka sorum: Biraz evvel söylemiştim, Rize'nin Fındıklı ilçesinde meydana gelen sel ve heyelan felaketinde Beydere köyü bütünüyle çöktü gitti. Kış geldi ve insanlar bekliyorlar. Bu Beydere köyüyle ilgili ne düşünüyorsunuz? Taşınacak mı, ne olacak? Diğer köylerde de çok sayıda tehdit altında olan ev var. Kış geldi, bu evlerle ilgili ne yapılacak?

Son sorum: Komisyonun şuradaki boş sıraları var. Bu sıralar vatandaşlarımız tarafından ülkenin bir bölümüne tekabül ediyor diye algılanabilir mi? Bu algı Türkiye'nin bölünmesini tehdit eden bir algı değil mi? Sayın Türkeş'e soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

İki hususta sorularım olacak. Birincisi Kırım'daki soydaşlarımızın sıkıntılarına ilişkin. Onların beklentileri var. Tabii, sunumunuzda birkaç hususa değinildi ama Kırım haber ajansının kurulmasına ilişkin destek sözü vardı Türkiye'nin. Bu konuda şu ana kadar neler yapılabildi ve önümüzdeki dönem için bir programlama var mı?

İkincisi de yine, bu işgal sonrasında sürgüne gitmek zorunda kalan Kırımlı soydaşlarımız için ev yapımı, bin ev sözü, yanılmıyorsam Geniçesk Bölgesi'nde bin ev sözü vardı. Bu konuda da şu ana kadar bir mesafe katedilmediğini duyuyoruz. Bu, programımızda var mı?

Bir başka husus da Vakıflar Genel Müdürlüğünüzle ilgili. Eskişehir'imiz Odunpazarı Belediyemizde bir külliye var. Külliye, kültür merkezi şekline dönüşmüş durumda. 2004 yılından bu yana Odunpazarı Belediyesine tahsisliydi bu vakıf malı olan külliye. Şimdi, 31/12 itibarıyla Odunpazarı Belediyesinin bu külliye ve ona bağlı imarethane, aşevi ve diğer tesislerden çıkması isteniyor. Aslında burası Eskişehir'in turistik bir bölgesi ve Odunpazarı Belediyesi verdiği personel desteğiyle de buranın en güzel şekilde hizmet vermesini sağlıyor, tabii ki Eskişehirililere kültür hizmetinin yanı sıra. Bu konu size sanırım Belediye Başkanı tarafından da aktarıldı. Bunun düzeltilmesi lazım.

Benzer şekilde, yine, aynı Kütahya'daki Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yine Odunpazarı ilçemiz sınırları içinde Gökmeşan Mahalle'mizde 2011 yılında pazar yeri yapılması için tahsis edilen bir arazi vardı, ancak pazar yeri esnafı buraya gelmediği için Odunpazarı Belediyemiz burayı spor tesisleri hâline getirdi. Ben de bizzat gidip gördüm bu spor tesislerini. Halk onların kalmasını istiyor, çocukları orada değişik spor dallarını öğrenme ve oynama şansına sahip. Çocuk alanları var, sosyal toplanma merkezleri var. Aynı şekilde, Vakıflar Bölge Müdürlüğü yine buranın da 31/12 itibarıyla Belediyece terk edilmesini istiyor. Bu spor tesislerinin yıkım kararı alınması gündeme gelecek. Yapılmış bir hizmet bulunmakta.

Bu iki konuyu gündeminize getirerek, hizmete devam etmesi hususunu Eskişehirililerin ortak bir talebi olarak dikkatinize getirmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Yurtdışı Türkler Başkanlığının verdiği proje desteklerine ilişkin değerlendirme nasıl yapılıyor? Objektif, nesnel değerlendirme kriteri var mı?

İkincisi: TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Yunus Emre Enstitülerinde FETÖ'yle irtibatı ve iltisakı bulunan kaç kişinin kurumlarla ilişkisi kesilmiştir? Bunun çalışanlar içindeki oranı nedir?

Üç: Vakıflar Genel Müdürlüğünün kiracılarının başkalarına çok yüksek fiyatlarla buraları kiraladığı söyleniyor. Bunların gerçekliği nedir? Bu tür suistimaller tespit edilmiş midir? Geçmişte Sayıştay raporlarında bunlar vardı.

Yine, vakıfların ne kadar arazisi veya gayrimenkulü işgal altındadır ya da işgal altında mıdır? Geçmişte Sayın Vakıflar Genel Müdürünün bu yönde bir ifadesi vardı çünkü. Hâlâ bu durum devam etmekte midir?

Yine, Sayıştay raporuna göre Türk Dil Kurumunun bütçe ödeneğinin 2015'te sadece yüzde 55'i harcanmış, 2014'te de yüzde 65'i harcanmış. Bunun bir sebebi var mıdır?

Bunları sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle sormak istediğim, tabii, uluslararası ilişkilerimizde de önemli görüşmelerin paydası olan Türkiye'deki Suriyeli mültecilerle ilgili bugüne kadar harcanmış olan rakam ve bu rakamla ilgili çok farklı beyanlar var. Sayın Başbakan Yardımcılarımızdan bu konuda Kasım 2016 itibarıyla gerek kamplarda olan gerekse kampın dışında -ki çoğunluğu da kamp dışında- Türkiye Cumhuriyeti devleti açısından oluşan maliyet hakkında birbirinden çok farklılaşan rakamlara karşı verebilecekleri bir rakam rica ediyorum.

Diğer taraftan, yine Vakıflar Genel Müdürlüğü için -daha önce konuşmamda dile getirdim, sorularım da tabii baki kalmak üzere- kurulan Vakıf Katılım Bankası için Vakıflar Bankasından kuruluş ve o dönemdeki danışmanlık hizmetinin alınması yönünde bir karar var. Bu konuda ne kadar bir danışmanlık ücreti ödenmiştir?

Diğer taraftan, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarıyla ilgili bir sorum var. Tabii, bu kurum, aynı zamanda, yurt dışından Türkiye'ye gelen, farklı ülke vatandaşı olan gençlerin eğitimleriyle ilgili burs sağlıyor, çok da önemli bir görevi yerine getiriyor ama orada önemli sorunlar var Değerli Müdürümüz. Çünkü, bir kısmı yüksek lisans aşamasında problemlerle karşılaşılıyorlar, diğer taraftan sağlık ve ona bağlı sigorta konusunda sıkıntıları var, bunların çözülmesi için talepleri var. Bir diğer taraftan da bu çocukların Türkiye'de belli kurumlarda staj görebilmesi için direkt sizin bağlantı kurduğunuz çalışmalarınız var mı? “Neden?” dersiniz... Çünkü, bu çocuklar neticede kendi ülkelerine dönecekler ve orada bizim de ilişkide olduğumuz, beraber, burada eğitim almanın getirmiş olduğu bir ortak söylemde yetkili bürokratik, belki de siyasi kademelerde görev alacaklar. Ayrıca, tabii ki üretim ve sanayi kuruluşlarında da çalışacaklar. O yüzden, bu gençlerin burada staj imkânlarının sağlanacağı bir ortak çalışmanız var mı? Onu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Türkeş'e sormak istiyorum: Sayın Bakan, Türk Tarih Kurumu Başkanlığının bütçesine baktığımızda; 2013 yılında başlangıç ödeneği 2 bin lira, harcanan para 13 milyon lira; 2014 yılında başlangıç ödeneği bin lira, harcanan para 40 milyon lira; 2015 yılında başlangıç ödeneği bin lira, harcanan para 150 milyon lira; 2016 yılında başlangıç ödeneği bin lira, harcanan para 14 milyon 500 bin lira. Rakamlara baktığımızda, çok büyük rakamlar var. Bu paralar nereye harcanıyor? Bu paralarla nasıl bir hizmet yapılıyor? Bunu öğrenmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – AFAD bütçesinden, 29 Ağustos 2013 tarihli 12017 sayılı resmî yazıda, acil yardım hesaplarına gönderilen tüm bütçenin repoda işlem görmeden vadesiz hesaplarda bulundurulması talimatı verilmiştir. Yani, yirmi üç ay süreyle herhangi bir faiz geliri olmaksızın Türk lirası olarak vadesiz hesaplarda bu para yer almıştır, bu da yaklaşık olarak 11 milyon Türk lirasıdır. Böylesi bir talimat alenen bir gelirden vazgeçmek olduğu hâlde, zarar edilen meblağa karşılık nasıl bir çıkar elde edilmiştir? Bunun açıkça kamuoyuyla paylaşılması gereklidir.

Yine, duyumlara göre... Vazgeçilen bu gelire karşılık bankalardan hangi projeler ve faaliyetler için kimlere, hangi kurum ve kuruluşlara sponsorluk alınmıştır? Açıklanmasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Durmaz.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Başbakan Yardımcılarımıza sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Türkeş, buyurun lütfen.

Süreniz yarım saat Sayın Başbakan Yardımcım, belki beş dakika falan uzatabiliriz yani toparlamayı ona göre yaparsanız...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKES (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, her şeyden önce, bütün katılan milletvekillerimize katkılarından dolayı çok teşekkür ediyorum çünkü belli ki herkes konuyu fevkalade ciddiye almış ve konuları yakinen tetkik etmişler. O bakımdan müteşekkirimiz, ki devletin kurumları, özellikle de anayasal bir kurum olan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bu kadar ilginin, teveccühün yüksek olması memnuniyet vericidir.

Sırayla, not alabildiğim sıraya göre sorulara cevap vermeye çalışacağım.

Sayın İbrahim Aydemir Bey, Erzurum Kongre binası veya ilgili bir yere kütüphaneden bahsetti. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kapsamında içinde bütün yayınlarımızdan memnuniyetle veririz yeter ki onlar yer gösterebilirler.

Türk Dil Kurumunun faaliyetiyle ilgili ikinci turda bir soru sordu. Türk Dil Kurumu bir akademik kurumdur, icracı bir kurum değildir. Türkçenin iyi, temiz, güzel konuşulmasını hepimiz arzu ediyoruz. Ama, maalesef, Türk Dil Kurumunun kapsamındaki bir konu değil, daha çok Millî Eğitim Bakanlığıyla görüşmeleri gerekir diye düşünüyorum.

Daha sonra Sayın Temizel'in soruları vardı ama siyasi niteliktekileri -izin verirseniz- en sona bırakacağım çünkü onlar, tabii, siyasi, farklı görüşlerdir. Eldeki diğer kurumlarla ilgili konulara cevap vermeye çalışacağım. Sayın Kuşoğlu, o panonun arkasında Sayın Çam olduğuna inandığım

milletvekilimiz de aynı doğrultuda sorular sormuştu. Şimdi, onun için -izin verirsiniz- bu Türkiye İş Bankası, Cumhuriyet Halk Partisi ve Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuyla ilgili arz etmek istiyorum.

Sayın milletvekillerimizin belirttiği gibi, Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu Atatürk'ün vasiyeti kapsamında Türkiye İş Bankasının hisselerinden pay almaktadır. Bu payı alışı, Türkiye İş Bankası yönetiminin bir kâr öngörüsü ve bu kâr öngörüsünün ardından, BDDK'nın "Şu kadar kâr dağıtılabilirsin." takdirinin ardından, İş Bankasının hesaplara bu parayı intikalinden itibaren Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumunun uhdesine geçmektedir. Cumhuriyet Halk Partisinin 3 Yönetim Kurulu üyesi vardır. Onlar bu konuda bir katkı sağlıyorlar mı? Yani "Biz, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu adına buradayız. Bunun kârı maksimize edilmeli." tarzında bir çalışmaları varsa onu değerli milletvekillerimiz bize bildirecekler ama biz oralarda nötrüz. Yani, misal olarak: Bir yıl öngörülen bir kâr. İş Bankası daha fazla da kâr etse, BDDK "Bu kadar kâr dağıtılabilirsin." dediğinde, o öngörülen kârın nispetinde kurumların hesabına martta, nisanda, mayısta, ne zaman o para geçerse ondan sonra bizim uhdemizde ve bizim tasarrufumuz ancak ondan sonra olacaktır. Altını çizerek bunu söylüyorum çünkü bu dönüyor, dönüyor, çok ilginç bir tartışma hâline geliyor. Bizim kurum başkanlarımızın ya da Yüksek Kurum Başkanının ya da ilgili bakanın İş Bankasına soru sorma hakkı yoktur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz de uhdenize geçeni soruyoruz. Kaç lira geçti?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sizin partinizin atadığı isimler burada. Şahısların bu konuda bir faaliyeti var mı, yok mu; sizler lütfeder bize bildirirseniz makbule geçer. Çünkü, bu hisseler adına orada Yönetim Kurulu üyesidirler. Acaba bu hisseleri gerektiği gibi koruyorlar mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, siz de bize soru soruyorsunuz ama biz sorumuza cevap istiyoruz. Geçen sene, ondan önceki sene ne kadar geçti?

BAŞKAN – Sayın Bakan soru sormadı Sayın Bekaroğlu. Yok, yok, soru yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Arz edeceğim efendim, oraya geleceğim ama işleyişi bütün milletvekillerine ve buradaki basın mensuplarına, bürokratlara daha iyi anlatmak bakımından bu detayı vermek zorundayız.

BAŞKAN – Cevabını verdi efendim. Sorunun içerisinde cevaplı soruydu, evet.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Yani -2016 yılı kârı- şayet Türkiye İş Bankası kâr ederse –belirlenip- BDDK "Bu kadarını kâr dağıtılabilirsin." derse ondan sonraki takip eden ay içinde Türkiye İş Bankası, bu her iki kurumun hesabına parayı intikal ettiriyor. Bu süre içinde yani 31/12'ye kadarki öngörülen bir kâr, şayet kurumlara martta, nisanda, mayısta, ne zamansa geçiyorsa onun arasındaki süredeki nemalandırılma da Türkiye İş Bankası yönetiminin uhdesindedir. Bizim "Arkadaş, bizim oradan alacağımız para var, bunu 31/12'den itibaren şu şekilde değerlendir." deme hakkımız da yok bunlarla ilgili, sizin yönetim kurulu üyelerinizin var ama biz bilmiyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sorduğum soruyla bunun bir ilgisi yok Bakanım, ne kadar para yattı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) - Geliyorum efendim, oraya da geliyorum ama lütfen sabrediniz.

Şimdi, bu işleyişi çok iyi anlamamız lazım, eğer bunu anlamaz isek meseleyi çözemeyiz. Ha, bu para Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun uhdesine geçtikten sonra... Burada bazı milletvekillerimiz kavramlar arasında biraz karışıklık yaptılar. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 5 kurumdan

müteşekkildir, bunun 3'ü bu paralardan istifade edemez, sadece 2'si; Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu hissesi nispetinde istifade eder ve kendileri kendi özel statülü bütçeleri olduğu için bütçelerini bunun içinden kullanırlar. Size arz ettiğimiz rakamlar da, şuradan kısaca bildireyim: Yüksek Kurum Maliye Bakanlığından parayı alır, 11 milyon 645 bin Türk lirasını. Atatürk Araştırma Merkezi Maliye Bakanlığından alır 5 milyon 113 Türk lirası bütçesini. Türk Dil Kurumu -az önce arz ettiğim- 15 milyon 778 bin liralık ödeneğini uygun görüldüğü takdirde bu bankada biriken parasından kullanır yani millî bütçeden Türk Dil Kurumuna bir para transfer edilmez. Arz ettiğimiz listedeki bu 15 milyon 778 bin lira bütçe geçiş işlerlik kazandıktan sonra banka hesaplarında bulunan, bu tasarrufta bulunan paradan kullanılır. Keza, Türk Tarih Kurumunun da arz ettiğimiz 10 milyon 716 bin liralık ödeneği bu tarzda Türk Tarih Kurumunun uhdesindeki bu hesapta bulunur. Mesela, Atatürk Kültür Merkezinin 4 milyon 920 bin lirası Maliye Bakanlığından karşılanır; işleyiş de budur. Ha, artan para...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Bakanım, diğer para bu kurumlarımız adına bankada bloke mi ediliyor, hisse senedine mi çevriliyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Şimdi, oradaki mesele de bu. Zannedersen yine saygıdeğer milletvekillerinden biri bunu sordu “Niye İş Bankasında bulunmuyor?” diye. Bir: Kamu kurumlarının devlet bankalarında paralarını buldurmasıyla ilgili bir genelge var. İki: Malumunuz bütün kurumlara kendi tasarruflarını en iyi şekilde değerlendirmeleri gerektiği bilgisi verilir. O kapsam içinde devlet bankalarındadır bu para. Buradaki onay alınanın dışında herhangi bir ödeme yoktur, yapılamaz, yapılacağı takdirde de konuşulur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, on dakika konuştunuz ama bizim sorularımıza cevap vermediniz. 2016 yılında Türk Dil Kurumu ve Tarih Kurumu için İş Bankasına ne kadar para yattı, 2015'te ne kadar, 2014'te ne kadar; ne kadarını kullandı ayrı bir şey, biz bunu öğrenmek istiyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Peki, oraya da geliyoruz efendim. Ama, işleyişi arz edemezsek bunları anlatmamız mümkün değil.

Şöyle: 2013'ten alalım, Türk Dil Kurumuna 2013'te 66 milyon 230 bin 330 lira 72 kuruş intikal etmiştir. 2014'te Türk Dil Kurumuna 83 milyon 569 bin 263 lira 32 kuruş intikal etmiştir, 2015'te de 92 milyon 11 bin 560 lira 31 kuruş intikal etmiştir. Türk Tarih Kurumuna ise yine 2013'te 66 milyon 230 bin 330 lira, 2014'te 84 milyon 598 bin 354 lira, 2015'te de 93 milyon 268 bin lira intikal etmiştir. Bunlar hesaplarda bulunmaktadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, bizim öğrenmek istediğimiz buydu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Şimdi diğer sorulara devam edeceğiz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Bakanın bize direkt olarak yönelttiği soruyla ilgili bir açıklamada bulunmam mümkün mü Sayın Başkanım belki konuyu tam anlaması açısından...

BAŞKAN – Buyurunuz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Bakanım, sistemin işleyişi konusunda yerden göğe kadar haklısınız, yalnız açıklamalarınızda çok önemli bir boşluk var. Cumhuriyet Halk Partisinin Atatürk'ün hisselerini denetlemek üzere yani verasete veya veraset beyanına uygun olarak harcanıp harcanmadığını veya verilip verilmediğini denetlemek üzere Cumhuriyet Halk Partisinden görevlendirilmiş olan 3 yönetim kurulu üyesinin kârın dağıtılmasıyla ilgili herhangi bir yetkisi olamaz. Bankaların kârı -bildiğiniz gibi- ilgili yasa hükümlerine göre netleştikten sonra zorunlu ve ihtiyatı karşılıkların ayrılmasından sonra dağıtılacak kâr ortaya çıkar. Onların yapacağı denetim sadece ve sadece bu

hesaplamaların doğru yapılıp yapılmadığıyla ilgilidir. Onun dışında da zaten bu denetimi BDDK'nın da dolaylı olarak yapması ondandır. BDDK "Ona şu kadar vereceksiniz, buna bu kadar vereceksiniz." deme hakkına asla sahip değildir. Bankanın dağıtımına ilgili olarak yapmış oldukları hesapların doğruluğuyla ilgilidir onların denetimi. Yoksa, Cumhuriyet Halk Partisinin tayin etmiş olduğu yönetim kurulu üyeleri eğer İş Bankasından dağıtılacak kârın Tarih Kurumuna ve Dil Kurumuna ne kadar gideceği konusunda etkide bulunacak olsalar, zaten onların bu şekildeki bir yetkisi veraset beyanına da aykırı olur, Bankalar Yasası'na aykırı olur; böyle bir olay olmaz, önce bunu ortadan kaldırmak gerekiyor. Asıl önemli olan Dil Kurumunun ve Tarih Kurumunun... Bankanın bilançoları saydamdır, isteyen kişiler ulaşabilirler, hele ilgili kurumlar her zaman ulaşabilirler. Gidip kâr dağıtımıyla ilgili BDDK tarafından da uygun görülen ve alınmış olarak, uygun olarak da yapılmış olan kâr dağıtım miktarını belirlerler, hisselerini sadece çarparlar ve hesaplarına yatırılması konusunda eğer bir gecikme söz konusu oluyor ise, herhangi bir şekilde İş Bankası bunları ödemesi gereken süreden çok sonra aktarılıyorsa işte o zaman Cumhuriyet Halk Partisinin tayin etmiş olduğu üyeler devreye girerler ve bunu anında yaparlar, onların görevi odur, aksattırmamaktır. Dolayısıyla, konunun bu kadar açıklığa kavuşmuş olmasından ötürü bizler memnunuz. İlgili miktarların Bankalar Yasası'na uygun bir şekilde oraya intikal ettirilip ettirmediğiyle ilgili herhangi bir kuşku varsa da onun bildirilmesi sorumluluğu da ilgili kurumların.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sadece tarihte 2003 döneminde CHP'nin açtığı bir dava gerekçesiyle iki üç yıl bu kâr payları kurumlara gelmemiştir, daha sonra fakat onlar da telafi edilmiştir.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – O da sermaye artırımı nedeniyle o sermaye artırımının önce bu kâr dağıtımlarından karşılanıp o bittikten sonra aktarılması zorunluluğundan kaynaklanmıştır.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Evet.

Teşekkür ederim.

Şimdi hazır rakamlara girmişken sıra öyle gitmiyor ama Sayın Kuşoğlu eski yıl harcamalarını sordu. Süre içinde birçok şeyi söyleyemedik yoksa sakladığımız bir kurum, bir konu yok.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2015 yılı harcamaları: Öngörülen bütçe, çıkan bütçe 223 milyon 896 bin iken 228 milyon 922 bin lira para harcanmıştır yani bütçenin üzerinde harcanmıştır. Bu da uluslararası kuruluşlardan elde edilen fonlardır; aradaki fark. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesinde de yapılan harcamalar buradadır. Burada, aşağı yukarı başlangıç ödenekleri var, daha sonra eklenen rakamlar ve toplam ödenekler var. Vakit almamak bakımından bundan bir nüsha ben zatalinize veririm, tetkik edersiniz.

Şimdi, İsmail Aksu Bey'in soruları var. Yurtdışı Türklerle ilgili daha çok. Sayın Aksu, Anayasa Mahkemesiyle Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun iptal edildiğini söylemişti. Böyle bir husus yok. Sadece 2 Kasım 2011 tarihli 664 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle görevlerine yerine getiriyor şu anda. Sadece 2 fıkrası Anayasa Mahkemesince iptal edildi. Bu durum kurumlarımızda herhangi bir olumsuzluk teşkil etmedi. Sayın Vekilimizin kastettiği, kanun 2876 sayılı Kanun, bunun ise 3 maddesi haricinde mülga durumdadır.

Bu yurt dışı teşkilatı konusu var. Ben sorduğunuza özellikle teşekkür ediyorum. Ben, devlette savurganlık açısından benzer kurumların yurt dışında ofis, ofis, ofis açıp tahtaya, masaya, sandalyeye ve lüzumsuz kiralara ya da mülk edinmeye karşıyım. Mevcut çalışmaların devlet kurumlarının

içinde, TİKA'nın ofisi varsa orada, Yunus Emre'de varsa orada yapılmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum; bunu hep savundum, savunageleceğim de. O bakımdan bu uzun bir tartışma konusudur ama bir genel bilgi olarak bunu vereyim.

Yurtdışı Türkler tarafından sağlanan proje destekleri. Bu Başkanlığın kurmuş olduğu bir proje sistemi var ve bu AB standartlarında ve hatta daha da üzerinde bir şeffaflık içindedir. Müracaatlar var. Ha şimdi projesi reddedilen her zaman şikâyetçidir, projesini kabul ettiğiniz herkes de bu sistemin çok iyi işlediğini söyler. Bu, 50'ye 50 bir konudur. Yani şimdi "Yurtdışı Türklerle müracaat ettim, projem onaylanmadı." Burada tabii ki "Bunu neye göre veriyorlar?" tartışmaları çıkar ama objektif kriterleri var.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Bakan, burada sorun şu: Cevap verilme durumu olmuyor, geri dönüşüm olmuyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – "Uygun görülmemektedir." diye cevap veriyorlar.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yok, hayır, cevap verilmedi. Bildiğim bir şey. Sayın Başkana da söylemiştim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Bire bir onu sorarsanız biz daha sonra size onu bildiririz.

"Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Kurulu etkin çalışmakta mıdır?" Evet, çalışmakta, bununla ilgili 2010 yılından bu yana 7 kez toplanmıştır. Kurul, ülkemizin 1990'lı yıllarından bu yana yürüttüğü öğrenci çalışmalarını 2011 yılında "Türkiye Bursları" adıyla yeniden revize etmiştir. 50 ülkeden 8 bin başvuru alınan burs programında 2016 itibarıyla yılda 172 ülkeden 122 bin başvuru alan bir programa dönüştü. Kurula her yıl bir önceki dönemine göre çalışmalar rapor edilmekte; bir sonraki yılın planlamasına ilişkin bağlayıcı kararlar da alınmaktadır. YÖK, Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kurumların katılımıyla 2011 yılında hazırlanan Uluslararası Öğrenci Strateji Belgesi'nin revize edilmesi çalışmaları da devam etmektedir.

"Danışma Kurulu etkin çalışmakta mıdır?" Evet. Bunun da bir Diaspora Strateji Belge Taslağı var, üzerinde çalışılıyor, yakında çıkacak.

Kültürel ve Sosyal İlişkiler Eşgüdüm ve Değerlendirme Kurulu etkin çalışmakta mıdır?" Kurulun önümüzdeki ay içinde toplanması öngörülüyor. Biraz da benim hatam var; benim bu ara çok fazla seyahatim vardı, ben bir gün veremedim. Gün verince toplanacak.

Sayın Sibel Özdemir'in aynı kapsamda "Yurt dışı vatandaşlara yönelik sorunların çözümüne ilişkin neler yapılmaktadır?" diye bir sorusu vardı. Yurt dışı vatandaşlar paketi hazırlanmıştır. Dövizli askerliğin bin avroya indirilmesi yurt dışı Türklerin teklifiyle olmuştur. Pasaport harçlarında ucuzluk olmuştur, 100 avroya düşürülmüştür. Yurt dışından getirilen araçların iki yıla kadar yurt içinde kalması, yurt dışından getirilen cep telefonlarının kayıt etmeden iki aydan dört aya kadar kullanımına imkân sağlanmıştır. Tabii daha yurt dışında çalışan, diasporadaki, Avrupa'daki vatandaşlarımızın birçok sorunları var. Bunlar tespit ediliyor ve tespit edildikçe de bizim vasıtamızla Hükûmete arz ediliyor, orada elden gelen yapılıyor.

STK bilgilendirme toplantıları 8 ülkede bugüne kadar gerçekleşti. Bu toplantılarda sivil toplum destekleri anlatılmış ve vatandaş sorunları yapılan çalıştaylarda tespit edilmiştir. 5 ülkede Yurtdışı Türkler Başkanlığı değerler araştırması yapılmış; ayrıca gümrük kapılarında vatandaşlarımıza yönelik anketler gerçekleştirilmiştir.

Sayın Ergün Taşçı'nın gene yurt dışı Türklerle ilgisi sorusu var "Aşırı sağın yükselişine -bu Avrupa'da- karşı neler yapılabilir?" diye. Ayrımcılıkla Mücadele Programı var çalıştığımız; Aktif Yurttaşlık, Eşit Katılım Programı var, herkes İçin Adalet Programı var. İlan edilmiş ve vatandaşlarımızın son dönemde yaşadıkları İslamofobi ve dışlamayla ilgili destekler sağlanmış ve oradaki vatandaşlarımızla yakın temas kurulmuştur. Ayrıca emsal teşkil edecek bireyler hukuk davalarıyla da desteklenmektedir.

Şimdi, bunun haricinde bina konusu vardı. Onunla ilgili bilgi notunu arz ettim size. Bizim Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun inşaat emlak dairesi olmadığı için bu tip bir konuyu biz dışarıya vermek durumundayız. TOKİ'yle bu protokol imzalandı. TOKİ adına orada... Siz görmüşsünüzdür, diğer milletvekillerimize de belki de göstermekte fayda var. Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu binası yıldız şeklinde bir bina olacaktır, Eskişehir Yolunda. Malum yıldızdaki 5 kolun 5 kurumu ihtiva etmesi ve ortada da bir büyük kütüphane yapılması öngörülmektedir. Bu, Türk yıldızıdır ve özenle seçilmiş bir mimari projedir. Bunun yaptırılmasıyla ilgili çalışmalarımız devam etmekte. Arzu eden diğer milletvekillerine de bu bilgi notundan verebiliriz.

Gene Sayın Taşçı'nın sorusuna bir ilave de Almanya'daki bu yabancı düşmanlığı ve İslamofobiyle ilgili. Geçenlerde Almanya'nın göçten sorumlu Devlet Bakanı Maria Böhmer Türkiye'ye gelmişti. Onun ziyaretinde de bu konuyu tekrar dile getirdik. Her fırsatta da bu konuları anlatmaya devam ediyoruz.

Sayın Tamaylıgil'in Atatürk Ödülü konusu var. Şimdi, bir taraftan Atatürk'ü önemseyen insanların Atatürk Ödülü'nü, Nobel verdi diye... Nobel malumunuz yapmadığımız şeyleri yaptığımızı iddia eden şahıslara da veriliyor. Yani Aziz Sancar doğru bir tercih olabilir ama sözde soykırım iddialarını yaptığımızı iddia eden bir roman yazarına da verilmiş bir ödüldür.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben size Aziz Sancar'ı anlattım zaten, Nobel'i sorgulamadım ki Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) –Atatürk Ödülü için bir yuva açıcı olarak kendimize Nobel'i almamız gerekir diye düşünüyoruz. Daha önceki yıllarda, malumunuz, bu Atatürk Ödülü şöyle veyahut böyle tasarruf edilmeye kalkıldığında yanlış neticeleri de oldu uluslararası arenada. Günlük siyaseti kullanmak isteyenler bunun üzerinden prim yapmaya kalktı. O bakımdan, layık olana verilmesi... Evet, beş yılda bir verilmesi, mutlaka iyi adayların çıkması, tespit edilmesi ve mutlaka verilmesi diye bir şart yok.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir adaylık başvurusuyla ilgili çalışmanız oldu mu?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Var, bazı müracaatlar var. Ama haddi layık olmayan şeyleri...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Müracaatlar, öneriler, değerlendirmeler geldi mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Haddi layık olmayan şeyleri kamuoyuyla paylaşmak uygun değil. Ama dediğim gibi, siz milletvekilleri, diğer saygın siyasi partilerimizin de önerileri olabilir başka kurumlardan olduğu gibi. Bunlar değerlendirilir. Biz bu tekliflere açığız.

Şimdi, ilk baştaki, Sayın Temizel'le başlayan Sayın Bekaroğlu'yla da devam eden konuya gelmek istiyorum.

Bir milletvekili suç işlese ne yaparız veyahut bir gazeteci suç işlese ne yaparız veyahut terörist, milletvekili olursa ne yapmak lazım tersten okuyalım? Yani, şimdi, milletvekili yargılanır mı, milletvekili tutuklanır mı? İfade vermeye gitmezse herkes ısraren getiriliyorsa milletvekili de dokunulmazlığı kaldırıldıysa ısraren götürülür. Ha, muhatap olduğu suç tutuklamayı gerektiriyorsa tutuklanır da. “İyi ama bu milletvekili!” Adam silah kaçakçısı, suçu sabit, televizyonlarda silah taşıdığı görülüyor.

Şimdi, gazeteci kimliği edinen her teröristi gazeteci olarak kabul edecek miyiz? Yoksa, hakikaten sadece gazetecilik yapan ve gazetecilik eylem ve fiillerinden yargılanan insanlardan mı bahsediyoruz? Yani bildiğimiz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, polemik yapıyorsunuz. Biz bu soruları sormadık.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Müsaade buyurunuz... Müsaade buyurunuz... Şimdi, o taraftan gelen birçok sorunun tümüne bir cevap mahiyetindedir bu.

Şimdi, bir terör örgütü “vızıt” diye bir ajans kurmuş, haber ajansı diye, önüne gelen teröriste de kimlik dağıtıyor “gazeteci” diye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hasan Cemal’den bahsediyoruz. Kırk senelik...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sonra, bunlar terörle ilintili fiillerden tutuklandıklarında da Avrupa’dan dâhil, herif geliyor başımıza “Ya siz gazeteci tutukladınız.” Adam öldürmek, adam vurmak, adam yaralamak, teröre yardım ve yataklık etmek gazetecilik fiilleri içinde değildir. Milletvekilliğinin...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, biz bunları biliyoruz. Bunları niye anlatıyorsunuz bize? Bunları sormadık ki size.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Milletvekilliğinin görev ve kapsamı içinde de değildir. 2 tane milletvekili şu anda kaçak durumdadır yurt dışında. Yani bizim burada karar vermemiz gereken “Bu şahısların asli faaliyetleri teröristti milletvekili mi oldu, milletvekiliydi teröre yardım ve yataklı mı etti?” Bunun çok iyi irdelenmesi ve çok ciddi tartışılması lazım. Yani bana göre “Ya 3 tane gazeteci tutuklandı. Bunlar tutuklanır mı?” diye tartışmak yerine veyahut “5 milletvekili gözaltına alındı. Alınmalı mıydı?” diye, terörist milletvekili olursa...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakanım, bu gazetecilerin kaç tane ölüm vakası var?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz böyle bir şey söylemedik ki.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ben dosyaya vâkıf değilim. Yani sizler siyasi konuşma yaptınız, ben de siyasi yorumumu yapıyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Siz yargılayamazsınız ki!

MUSA ÇAM (İzmir) – Bu adamların kalemlerinden başka silahları yok ki!

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Bilmiyoruz onu. Dosyanın tamamını okudunuz mu zatiâliniz?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Biz de yargı karar versin diyoruz!

MUSA ÇAM (İzmir) – Savcının iddianamesini...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ben görmedim efendim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – O zaman polemik yapmayın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ben sizin yaptıklarınıza felsefi bir yorum getiriyorum. Yani, şimdi, terörist gazeteci kimliği aldıysa bu gazeteci midir, terörist midir?

Şimdi, ben size birçok yerde sevildiği için Batı’dan bir iki tane örnek vermek istiyorum bu konuda. Mesela bu İspanya’da Bask Bölgesi’nde belediye başkanları teröre karıştığı zaman çok rahat tutuklandı, gözaltına alındı ve AB ülkesi.

Ha, bir başka nokta: Herkes zaman zaman Türkiye’de bu güneydoğudaki terör sorununa farklı yorumlar getirirken İngiliz örneğini getirmişti. Ben size İngilizlerden bir örnek getireyim bununla ilgili. IRA (İrlanda Kurtuluş Ordusu) ki bizdekiyle ilintisi yoktur, farklı bir şeydir ama bir benzer tarafı o şiddete kaymış olan terör örgütünün bir siyasi kanadı vardır Türkiye’deki gibi.

MUSA ÇAM (İzmir) - Sinn Fein.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Yani PKK, HDP gibi IRA’ın de “Sinn Fein” diye bir siyasi, sivil kanadı var idi. Bu, İngiliz Hükümetiyle görüşürken bunun başındaki şahıs olan “Gerry, ceri” neyse adamın adı...

MUSA ÇAM (İzmir) - Gerry Adams.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Evet, Gerry Adams bir cenazeye katılıyor IRA militanı öldürüldüğünde. İngiltere Hükümeti şak diye görüşmeleri kesti, müzakereleri kesti. Niye? Dedi ki: “Sivil yasal bir milletvekili kalkıp teröristin cenazesine gidemez.” Müzakereler askıya alındı.

Şimdi, ardından, Gerry Adams dedi ki: “Bir dakika. Ben bu cenazeye giderim.” “Niye gidersin?” “E, bu benim akrabam.” dedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, siz Kandil’e gönderdiniz milletvekilini. Niye böyle polemik yapıyorsunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dinle ya! Dinle ya!

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – İzin verir misiniz devam edeyim.

BAŞKAN – Buyurun... Buyurun...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Teşekkür ederim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Oslo’da görüştü.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Lütfen tahammül buyurunuz. Ben sabahtan beri hepinizi dinledim. Niye infial gösteriyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Niye rahatsız oluyorsunuz!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Rahatsız olan sizsiniz!

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Efendim, siz her seferinde Batı’dan örnek getiriyorsunuz. Bakın, açık ve net anlatıyorum size. Google’e gidin, Google’da bunun hepsini bulursunuz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, Kandil’e kim gitti, hangi milletvekili gitti?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütün gazeteciler, herkes. Anadolu Ajansı devlete bağlı değil mi? Nasıl gitti?

BAŞKAN – HDP’liler gitmiş, tamam.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Gerry Adams akrabası olduğunu o teröristin ispat etti, yine müzakereler başlamadı. Niye? Gittin, sadece cenazede durdun mu, tabutun altına girdin mi diye bu tahkik edildi. Bizde milletvekilleri Türk askerine, Türk güvenlik kuvvetlerine ateş eden, öldüren, zırhlı araçları patlatan teröristlerin taziyelerine gidiyor, cenazelerine gidiyor, biz de bunları yargılayamayacağız öyle mi? Böyle bir şey var mı ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yargılamayın demiyoruz ki. Gerçekten polemik yapıyorsunuz, hamaset yapıyorsunuz Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ha, şunu yapın: Ben on yıldır...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bizi itham ediyorsunuz. Yargılamayın mı diyoruz? Yargılayın diyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Aşağı yukarı on yıldan fazladır bunları yaşıyoruz, şöyle bir şey yapın: Cumhuriyet Halk Partisine önerimdir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz sanki yargılamayın diyoruz!

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Siz şöyle yapınız uygun görürseniz, deyin ki: Gazeteci kimliği alanlar ve bizim uygun göreceğimiz milletvekili sıfatı olanlar Türk Ceza Kanunu'nun 80 milyon vatandaşına uygulanan yargılama sisteminden münezzehdir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ayıp oluyor Sayın Bakan. Türkiye Cumhuriyeti bakanına bir milletvekiliyle böyle konuşmak yakışmıyor, ana muhalefet partisi...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hatta solcuları da dâhil edebilirsiniz. Bir Anayasa değişikliği yapınız, önerim. Meclisten geçirirseniz, uygularsınız bunu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Böyle bir şey söylemedik size. Söylediğiniz ayıp, gerçekten ayıp!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıbı sen yapıyorsun!

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hayır, ama, bizim vatandaşa “Git, yargılan.” dediğimiz yerde, vatandaşa örnek olması gereken milletvekilleri yargıdan kaçacak, yurt dışına kaçacak, ondan sonra da bunlar yargıya muhatap edildiğinde, eğer burada bir siyasi irade varsa, kolluk kuvvetine “Gereğini yap.” demenin ötesinde değildir siyasi irade.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz yargılanmasın mı diyoruz size?

BAŞKAN – Yargı sürecini yargı yürütür, hükümet mi yürütür?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Ondan sonra da burada bunu siyasi şova çevirenlerin boş koltuğunun hesabı da benden sorulacak öyle mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizden bir şey sormuyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Sordu, o panonun arkasındaki arkadaş sordu demin. “Bu boşluk niyedir?” diye bana soruyor. Gidin onlara sorun. Siyasi şovu yapan o. Ben burada Meclisin hesâbâtına gelmişim, burada hesap vermeye çalışıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, kusura bakmayın ama siz de şov yaptınız, sorularımıza cevap vermediniz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Hayır, efendim, bütün sorulara cevap verdim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tutuksuz yargılanamaz mı diyoruz, yargılansa siyaseten daha iyi olmaz mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Onu Adalet Bakanı geldiğinde ona sorarsınız efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin iktidar olarak fikrinizi soruyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlar mısınız lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Bu kadar efendim benim arzum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kaynak, buyurunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu silahlar kime gitmişti sonra Sayın Bakanım?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkanım...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada sataşma var, ismini zikrederek söyledi.

BAŞKAN – Kimin ismini zikretti?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Zekeriya Bey'in.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Kaynak, bir dakika, Sayın Temizel'e bir söz vereceğim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Değerli arkadaşlar, burada neredeyse on sekiz aya yakın bir süreden beri birlikte çalışıyoruz. Buradan, şu masalardan, inandıklarının ötesinde, başkalarını savunma adına herhangi bir şey söylemediğimize tanık olduğunuzu zannediyorum. Biraz önceki konuşmamızda altını çize çize şunu söyledik: Teröre bulaşmış, teröre katılmış ya da suç işlemiş milletvekillerinin yargılanmasıyla ilgili olarak, özellikle de terörle mücadele konusunda bizlerin asla ve asla herhangi bir çekincesi yoktur. Yoktur böyle bir şey, böyle bir şey denmedi, hiçbir şekilde denmedi. Demokratik siyasetin de bu ülkede, ülkenin geleceği, demokrasinin güçlenmesi açısından bir zorunluluk ise, belirli ilkelere ve hukuk ilkelerine uygun davranma gereğinden bahsedildi burada bütün arkadaşlarımızın tarafından. Suç işlemiş, elbette cezasını çekecek ama yargının yerine geçip de peşin olarak “Şunu yaptı, bunu mahkûm edin, ayaklarından sallandırın.” denilmeyecek, bütün derdimiz bu. Hukuka uygun davranalım diyoruz, başka bir şey falan denilmiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Çok daha önemli bir konumuz daha var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Birkaç cümle Sayın Başkanım, iki cümle.

BAŞKAN – Sonu yok ki.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani bu insanların...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Birkaç cümle, düzeltmem lazım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, sizinki iki cümleyle kalmaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konumumu tanımlamak için bana izin verin birkaç cümle söyleyeyim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Son cümlemi bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şunun altını özellikle çizmek istiyoruz: İnsanların hepsinin aynı kefe içerisinde görülmesi diye yargıda bir kural yoktur. Nitekim, gidenlerden 3'ünün tutuksuz yargılanmış olması bunun temel göstergesidir. Birazcık daha ayrıntılı olsa, peşin yargıya gidilmese belki daha fazla insan aynı durumdan yararlanacaktır. Eğer Sayın Bakanın değerlendirmesine genel olarak katılıyor olsak o zaman o 3 kişiyi serbest bırakanlar da suçludur, “Vay, nasıl bıraktılar.” dememiz gerekir. Böyle bir polemğin sonu yoktur. Burada demokratik siyasete inanmış hiç kimsenin de böyle bir derdi yoktur. Şu salonda olanların hiçbirisinin böyle bir derdi yoktur. Biz bu tartışmaların bu çerçevede içerisinde yapılmasından ve hukukun işlemeden yanayız. Tutuklanması gerekenler, yargılandıktan sonra cezaya mahkûm olanlar elbette tutuklanacak. Eğer “Türkiye Cumhuriyeti orada sorguladığı ve yargıya götürdüğü insanları elinden kaçırarak kadar zaaf içerisinde de onun için bunu yapıyor.” diyorsak, bir tek ona diyecek bir şeyimiz yoktur ama onun da öyle olduğuna kesin olarak inanmıyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Milletvekili dokunulmazlığında kaçtı yurt dışına.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Bakanı, kaçmadı, gidilmesiyle ilgili veya dışarıya çıkmasıyla ilgili herhangi bir sınırlamanız vardı da gittiyse o zaman “Kaçtı.” denir.

BAŞKAN – Gelip ifadesini vermezse kaçtı anlamına geliyor.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – O nedenle, lütfen, kavramları karıştırmayalım. Hele, burada kalkıp da sadece demokratik siyaseti savunan insanları da bu şekilde suçlamamak gerekir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir iki dakika bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Vereceğim, merak etmeyin Sayın Bekaroğlu.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bakın, bu konuyu bir düzeltmemiz gerekiyor. Sürekli olarak, bugün, AKP'nin grup başkan vekili de aynı açıklamayı yapıyor. Biz, demokrasiye, hak ve özgürlüklere sahip çıkıyoruz. Durumumuz çok açık, net. Siz ısrarla, dolaylı bir şekilde, biz “hak ve özgürlükler” dediğimiz zaman bizi terör parantezine alıyorsunuz. Yani demokrasi, hak ve özgürlüklere sahip çıkmakla teröre sahip çıkmayı karıştırmayın, kasıtlı bir şekilde yapıyorsunuz.

Ve Sayın Bakanım, çok özür dilerim, Türkiye Cumhuriyeti'nin Bakanı olarak bizim sorduğumuz soruya asla cevap vermediniz ve cümle arasında sanki Cumhuriyet Halk Partisi terörü destekleyenleri destekliyor gibi bir şey verdiniz ve sosyal medyadan infaz ediliyor. Bakın, bir kere daha altını çiziyoruz, bir daha söylüyoruz: Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hiç kimsenin suç işleme hakkının olmadığına inanıyoruz. İki, biz siyasetin aracı olarak, terörün, şiddetin kullanılmasını kategorik olarak reddediyoruz. Milletvekili de gazeteci de suç işlese yargılanacak ve yasada mevcut olan cezasını alacak. Bu konuyla ilgili hiçbir tereddüdümüz yok Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dakika, bir dakika.

Bizim söylediğimiz şey, milletvekili, suçu kesinleşene kadar... Ha, dışarı kaçacak maçacak... Onların da hepsini, nasıl tedbir alınacağını koyar yasa. Biz, milletvekilinin, suçu kesinleşene kadar tutuksuz yargılanması gerektiğini, temsil görevini görmesi gerektiğini söylüyoruz. Başka bir daha

söylüyoruz: Bu tip uygulamalar geçmişte Türkiye'nin birliğine, bütünlüğüne hiçbir katkı sağlamamıştır, daha da Türkiye'yi bölünmeye doğru itmiştir; bu yapılan uygulamalar da korkarız ki böyle bir sonuç ortaya çıkarır. Sayın Bakanım, bunu söylüyoruz, lütfen.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çakırözzer, sizden de iki cümle alayım.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, “Terörist, gazeteci kimliği aldıysa, adam vurduysa gazeteci midir?” tartışmasını açtınız. Biz bundan bahsederken, hep Sayın Başbakan Yardımcısının Cumhuriyet Vakfına ilişkin açıklamasından yola çıkarak, madem vakıf yoluyla bu işin çözülmesi, vakıftaki tartışmanın bitmesi daha uygunsu bu vakfın şu andaki üyelerinin, tutuklu bulunan, cezaevinde bulunan üyelerinin serbest kalması gerektiğini söyledik. Ama ayrıca, bahsedilen yani Cumhuriyet tartışması konusunda 9 tutuklu isimden hiçbiri ne eline silah almıştır ne adam öldürmüştür, bunu ben de, diğer arkadaşlarım da söylemeye çalıştık. Savcının iddialarından, ifade tutanaklarına yansıyan metinlerden hepimiz görüyoruz ki bu kişiler, attıkları başlıklar, yaptıkları yorumlar, hatta ve hatta ara başlıklar yani düşünceleri, bunu ifade ediş şekilleri, yorumları nedeniyle şu anda özgürlüklerinden mahrum bırakılıyorlar. O yüzden, baştan, böyle, “Terörist kişi gazeteci kimliği almışsa.” yaklaşımınız doğru değil. Özellikle bu davada doğru değil. İçerideki 9 kişiden, işte, Kadri Gürsel mi, hani, katil?

BAŞKAN - Sayın Bakan bununla ilgili bir şey söylemedi, genel olarak...

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKES (Ankara) – Son on yıldır bu tartışma sürüyor diye arz ettim. Efendim, on yıldır, eskiden beri bu tartışma yurt dışında, uluslararası platformlarda...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaade ederseniz bir iki şeyi vurgulamak istiyorum.

Görüşmeler başladığından beri defaatle burada, HDP'li milletvekillerinin sıralarının, Komisyon üyelerinin sıralarının boş olmasından dolayı sanki Komisyon Başkanlık Divanı ve işte, yürütmeyi suçlayan ve onların sebep oldukları, en son bu yargı sürecinden kaynaklı meselede tamamen yürütmenin sorumluluğunu ifade eden konuşmalar oldu. Şimdi, bakın, burada bizim HDP'den 4 Komisyon üyemiz var. Sadece Nursel Aydoğan ifade vermek için götürülmüştür ve ondan sonra da yargı kararıyla da tutuklanmıştır ama diğer 3 milletvekiliyle ilgili böyle bir sorun yoktur, ne Sayın Yıldırım için ne Sayın Paylan için ne Sayın Erdoğan için. Kendilerinin burada Komisyon çalışmalarına katılmamaları tamamen kendi partilerinin ve kendilerinin iradeleriyle, kendi kararlarıyla oluşan bir durumdur. Dün yapmış oldukları toplantıda ne Genel Kurul çalışmalarına ne de Komisyon çalışmalarına katılmayacakları kararını kendileri verdiler. Ha, doğru olan, burada bulunmaları, kendilerinin temsil ettikleri grup adına, kendi partileri adına, seçmenleri adına, kendi arkadaşları adına söylemeleri gereken şeyleri buradaki bu demokrasi platformunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında fikirlerini söylemek ve savunmaktı. Bugün tutuklanan milletvekillerinin hiçbiri milletvekilliği süreci içerisindeki söylemlerinden dolayı tutuklanmadı. Geçmişte işlenmiş suçlarla ilgili olarak, fezlekelerle ilgili olarak Genel Kurulda bir karar alındı ve bu karar doğrultusunda ifade vermeye gitmedikleri için de ısraren götürüldüler ve ondan sonra da kimisi serbest bırakıldı adli kontrol şartıyla, kimi tamamen serbest bırakıldı, kimisi de tutuklandı. Burada bu işin önemli olan boyutlarından bir tanesi budur. Biz şuna bakıyoruz: Burada bütün bu süreci doğru bir şekilde götürmek.

İkincisi, şu söylendi: Neden tutuksuz yargılanmıyorlar? Neden hepsi adli kontrolle serbest bırakılmadı da neden tutuklandılar? Değerli arkadaşlar, bu yasamanın sınırlarını bu Parlamento, bu Genel Kurul belirledi. Bu fezlekeleri kaldırırken, bu değişikliği yaparken eğer “Bu fezlekelerle ilgili mevcut milletvekillerinin yargılamaları davalar sonuçlanana kadar tutuksuz olarak yapılır.” demiş olsalardı, kaydı düşülmüş olsaydı tutuksuz olarak yargılanırlardı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz bunu teklif ettik, doğrusu odur.

BAŞKAN – Ama Parlamentonun iradesi bu şekilde oluştu ve yargı karar verdi. Ben daha fazla yargı kararını bu platformda tartışmanın doğru olduğunu düşünmüyorum ve teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan “Anayasa Mahkemesinin kararını tanımıyorum bu ülkede.” deyip de... Hangi bağımsız yargı ya?

BAŞKAN – Sayın Kaynak, buyurun lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çok saygıdeğer Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri; öncelikle, benim Bakan olarak bulunduğum ilk bütçe sunumu. Hoşgörünüzden dolayı çok teşekkür ediyorum. Ve gerçekten, önerilerin, eleştirilerin, tenkitlerin benim için yol gösterici olacağını ifade ediyorum. Mesela, Bülent Kuşoğlu Bey’in uyarısıyla aklıma geldi, doğru bir uyarıydı. Hem -tabii, tamamımızın, Zekeriya Bey’in de- 2015 yılı kesin hesabına ilişkin sunumumuzda bir şey yoktu. Doğru bir uyarıdır ve yine benim için yol gösterici olan Sayıştay raporlarını incelemediğimi anladım. Bu da, benim için doğru bir uyarıdır. Teşekkür ediyorum bütün milletvekili arkadaşlarımızın bu husustaki katkılarına.

Ben dört ana başlıkta konuları teksif etmek istiyorum bu Suriye konusundan başlayarak.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Suriyeliler konusunda çok faydalı görüşler dinledik. Toplam rakamları sunuşta söylemişim 2 milyon 753 bin 696 Suriyeli muhacir var aramızda ama bunun dışında Iraklı, Afgan, Filistinli, Ezidi mülteciler de var. Bunlarla ilgili yapılan harcamalar elbette merak konusu oldu ve elbette verdiğimiz rakamların farklılıklar ifade ettiği de söylendi. Şimdi, benim verdiğim rakam şudur: Bütçemizden, Hükümetin bütçesinden doğrudan çıkan para değil, Birleşmiş Milletler tarafından ölçülen hizmetlerin karşılığıdır. 2011-2012 yılı dolar kuru 1,80; 2013 1,90; 2014 2,18; 2015 2,90 kur esas alınarak yapılan harcamaların ve verilen hizmetlerin karşılığı -daha sonra ayrıntı verebilirim, şimdi boğmak istemiyorum- 12 milyar 170 milyon 286 bin 860 dolar seviyesindedir. Bu, doğrudan bütçemizden harcadığımız para değil, onun dışında verilen hizmetlerin karşılığıdır. Mesela, sağlık hizmetleri için söyledim, 1 milyon 900 bin poliklinik muayene yapmışız, 900 bin, 800 bin cerrahi müdahale yapmışız, 171 bin çocuk doğmuş. Organ nakli, hatta engellilere sağlık hizmetini de bu sene kapsama aldık. Bunlar için bizim AFAD’dan Sağlık Bakanlığımıza tahsis ettiğimiz rakam, mesela, son olarak, 2016 yılı için 650 milyon liradır ama Sağlık Bakanlığının beş yılda bu yaptığı sağlık hizmetlerinin karşılığı tam 4 milyar 350 milyon 295 dolardır. Dolayısıyla, verdiğimiz rakamın -haklı bir eleştiri olduğunu kabul ediyorum- bütçemizden doğrudan harcanan rakam değil, verilen hizmetlerin Birleşmiş Milletler ölçütlerine göre karşılığı olduğunu ifade edeyim.

Söyledim, 10 milyon 356 milyon dolar Hükümetimizin AFAD, bölgede çalışan kamu personelleri, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığının eğitim harcamaları, amortisman maliyeti, yatırıma dönüşmeyen maliyetlerden teşkil olduğunu. Yine, bizim yerel yönetimler ile Türk Kızılayının ve Diyanet Vakfının 140 milyon 245 bin dolarlık bir katkısı var. Bunların da ayrıntıları var. Operasyon harcamaları için Kızılay 10 milyon dolar, kampanyalarla toplanan insani yardımlar 22 milyon 789 bin

dolar, Türkiye Diyanet Vakfının yardımları 12 milyon 427 bin dolar ve belediyelerimiz kampanyalar düzenlediler, tabii, siyasi parti ayırt etmeden söylüyorum. Bunların kampanyalarından oluşan finansman da yani hizmet de 95 milyon 530 bin dolar oldu.

Bütün bunların dışında yani bu rakamlar 12 milyar 170 milyon dolarlık bir hizmete tekabül ediyor. Bütçe olarak, rakamsal olarak harcadığımız rakam tabii ki bundan ayrı. Ama, bütün bunların dışında, bizim sivil toplum kuruluşlarımız, her bir ferdi milletimizin gücü yettiğince mültecilere yardımcı oluyor. Şimdi, bir eleştiri -sanıyorum Özdemir Hanımefendi'nindi- duydum. Şöyle bir düşünün, Türkiye'de – demin rakam verdim- 253 bin geçici barınma merkezlerinde mülteci var, 2,5 milyon da dışarıda var. Ama, Allah için, hiç kimse, sokakta yatan, parkta yatan, köprü altında yatan bir mülteci görüntüsüne şahit olmamıştır ya da çöpten ekmek arayan. Evet, suçla itilen, dilendirilen çocuklar var, o da ayrı bir bahistir ama, Allah için, bizim milletimiz hiç kimseyi açıkta bırakmamıştır. Evet, kötü şartlarda oturanlar var, onlarla da ilgili şimdi kapsamlı bir çalışma Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızla beraber yaptık.

Bütün bu harcamalar içerisinde uluslararası kuruluşlardan Türkiye'ye yapılan katkı -bu anlattığım ay başı itibarıyla kabul edin- 512 milyon dolardır. 182 milyon doları Birleşmiş Milletlerden, 170 küsur milyon doları da Avrupa Birliğinden idi. Katar'ın, başka ülkelerin katkıları da var ancak Sayın Başbakanımız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Avrupa Birliği ülkelerinden ne kadardı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) - 172 ya da 179 olacak, 180 değil biliyorum.

Şimdi, yalnız yeni bir durum bildiğiniz gibi gerçekleşti. Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu Bey zamanında, 64'üncü Hükümet döneminde geri kabul anlaşması imzalanmıştı ve bu geri kabul anlaşması çerçevesinde de Avrupa Birliği Türkiye'ye 3 milyar avroluk bir destek taahhüdünde bulunmuştu. Bu taahhüdün 1 milyar avrosunu temmuz sonunda, 1 milyarını da bu sene sonunda kapatmış olacaktı. Ancak, onlara bakarsanız –haklılar- 1 milyar avrodan fazla rakamı ilgili kuruluşlara aktarmış vaziyetler -Zakeriya Bakanımız benden daha iyi anlar- mesela, ya, Dünya Gıda Örgütüne, UNICEF'e gibi ya da KFW'a gibi. Bizim buradaki amacımız şuydu: Bu sene 300 milyon avro eğitime, 300 sağlığa, 200 de İller Bankası aracılığıyla belediyelerin alt yapısına harcamak idi. Geçen hafta bu bahsettiğim 300 milyon avrodan Millî Eğitim Bakanlığına 90 milyon avro cari harcamalar için intikal etmiştir. Sağlık Bakanlığımıza da 120 milyon avro intikal etmiştir. Yine, Avrupa Birliği ile Kızılay protokol imzalamıştır; on beş günü geçti, imza töreni Ankara'da yapıldı. 348 milyon avroluk, dışarıdakilere yani geçici barınma merkezî dışındaki insanlara muhacirlere, mültecilere yönelik kişi başı 100 liralık bir destek kampanyasıydı Kızılay kart vasıtasıyla. Bunun 262 milyon avrosunu hemen 2016 yılı içerisinde kullanacaklardı ve bu sene, kamp dışındaki mültecilere yönelik, 500 bin kişiye, aylık 100 liralık kartla ulaşacaklardı. Bu kartla yapılan harcamaların da -yani Sayın Bakanım, biliyorsunuz sıfır yaş da kişi, 90 yaş da kişi- ancak temel ihtiyaçlarına yani barınma, gıda, diyelim ki temizlik gibi temel ihtiyaçlarına belirlendi ve o temel ihtiyaçlar dışında da harcamada bulunamayacak. Bu para Avrupa birliği tarafından Dünya Gıda Örgütüne aktarılmıştır ama henüz -imza töreni yapılmış olmasına rağmen- Kızılayın hesabına geçip işlerlik kazanmamıştır. Bu, çok ayrıntılı bir konu yani Avrupa Birliğinin hangi yardımlarıyla ilgili, bu 3 milyar taahhüdüyle ilgili hangi konuları akde bağladık, hangi konular şu anda yani proje konusunda neler oldu, bunlarla ilgili bütün Komisyon üyelerimize inşallah ayrıntılı bir bilgi gönderirim.

Fakat şunu söyleyeyim: Biz sadece mültecilerin sağlığı, barınması ve doyurulmasıyla ilgilenmiyoruz.

Bakın, özet rakam vereceğim boğmamak için: Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden -altını çizerek söylüyorum bunu özellikle- mezhep ayrımı gözetmeden, kadın komiteleri kurulmuştur. Kızlara, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın da projesiyle, erken yaşta evlilik ve çok eşlilikle ilgili farkındalık eğitimi verilmektedir. Birazdan geleceğim bu erken yaşta evlilik konusu, aslında oran bakımından, yani Türkiye'nin 78 milyon nüfusuna yuvarlak 3 milyon mülteci nüfusunu oranladığımızda, hangisine "maalesef" diyeceğimi bilmiyorum ama Türkiye'den daha düşüktür. Yani, Türkiye için tabii ki "maalesef" demem gerekir ama Suriyelilerdeki erken yaşta evlilik konusu Türkiye'deki orandan daha düşüktür.

Kadınlara yönelik terzilik, dokumacılık, biçki dikiş, kuaförlük gibi meslek kursları düzenlenmektedir geçici barınma merkezlerinde, bir kısmı belediyelerimiz vasıtasıyla, bir kısmı sivil toplum kuruluşlarımız vasıtasıyla.

Türkiye'de -bildiğiniz gibi, Şubat ayında yüce Meclisimizden geçti- bunlara, her iş yerindeki Türkiye Cumhuriyeti uyruklu işçinin yüzde 10'u kadar çalışma izni verilmiştir. Şimdi, bizim Çalışma Bakanlığımız bunların istatistiklerini çalışıyor. Şu anda, bizim, tespit edebildiğimiz -ama Gümrük ve Ticaret Bakanlığımıza bu veriyi de yenileme talimatı verdim- 2.827 Suriyeli, Suriye uyruklu, daha doğrusu Suriye sermayeli iş yeri vardır. Sadece Gaziantep'te, KOBİ ölçeğinde 796 tane iş yeri vardır.

Ben, diğerlerine sorular içerisinde cevap vermeye çalışacağım. Ama bu, özellikle harcama konusunda, zaten sizler de ülkemizi yabancı temaslarınızla temsil ediyorsunuz, onları sizlere ayrıntılı olarak vereceğim. Tekrar altını çiziyorum, yaptığımız harcama, hizmetin karşılığı -Bülent Bey, siz dışarıdaydınız, onu ifade ettim- Birleşmiş Milletler ölçütlerine göre.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçen Ocakta 2,5 milyon olan Suriyeli sayısı, 2 milyon 800 bine çıkıyor. 300 binlik bir artış var. Nereden kaynaklanıyor? Hâlâ gelmeye devam ediyorlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, bu arada şunu söyleyeyim: Türk Silahlı Kuvvetlerimizin Ağustos sonunda başlattığı Fırat Kalkanı Operasyonu ve Özgür Suriye Ordusu güçlerinin desteklemesiyle önce Cerablus'un DEAŞ'ın ve PYD'nin işgalinden kurtulması, sonra Suriye içerisindeki 1.350 kilometrekarelik bir alanın bu unsurlardan temizlenmesi münasebetiyle, o tarihten bu tarihe Suriye'den bir tek mülteci gelmemiştir. Yani, bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin, Cumhurbaşkanının, Başbakanının, sizlerin... Bu hususta biz müteşekkirimiz, ana muhalefet partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi de aynı politikayı savunuyorlar. Orada güvenli bölge oluşturulduğu takdirde, aslında bir mülteci sorunuyla karşılaşmayacağımızı gösteren önemli bir delildir. Hatta, Cerablus'a... Ben Kurban Bayramı'nın birinci günü Kargamış'taydım Genelkurmay Başkanımız ve kuvvet komutanlarımızla beraber. O gün, Gaziantep Valimizin verdiği bilgiye göre, o gün bile 1.273 kişi geçmek için başvurmuştu. Geri Cerablus'a gidiyorlar efendim. Yani, yanlış bilmiyorsam, rakamlar çok şey değil ama 40 ila 80 bin civarında Cerabluslu ve Suriye'nin içinden güvenli yer olduğu için Cerablus'a gelenler var. Tabii, Cerablus'taki insanların hâlen ekmekleri Ankara Büyükşehir Belediyemizin fırını ve sivil toplum kuruluşlarının un katkılarıyla yapılmaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyemiz içme suyu sistemlerini ayağa kaldırmıştır. Enerji Bakanlığımız ve AFAD orada jeneratörler temin ederek enerji konusunu halletmiştir. Çok kapsamlı yardımlar orada yapılıyor. Yani, günlük taze meyve, sebze dâhil, Kargamış'tan Türkiye üzerinden oraya geçmektedir. Şimdi, çok hızlı...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 300 binlik bir artış var geçen sunumdan, geçen bütçe sunumundan bu yana. O nereden kaynaklanıyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, şöyle söyleyeyim, şundan olabilir: O rakam, yani, söyledim, şey var, Irak'tan gelenler var geçtiğimiz yıldan bugüne kadar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu, Suriyeli mülteci sayısı olarak...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Suriye'den Türkmenler var yeni gelen. O tarihte Türkmen şeyi yoktu. Biliyorsunuz, Suriye Ordusunun Türkmen Dağı'nda yaptığı, Hatay sınırında yaptığı operasyonlardan dolayı Türkmenlerden, özellikle 2016 yılı içerisinde hemen hemen çok kahir ekseriyet Türkiye'ye gelmiştir. O ayrıntıları da gün gün ben zatialilerine bilgileri...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, on beş dakikanız kaldı. Yani, süreyi verimli kullanırsanız...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, tabii, benim konularım, hepimizin, herkesin, milletimizin her birinin ilgi duyduğu konular. Toleransınıza sığınıyorum.

BAŞKAN – Benim konular da fena değil efendim. Sizden sonra bir turumuz daha var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Tamayılıgil sordular. Çok önemli bir soru, “Ülkemizde eğitime ulaşan Suriyeli çocuk sayısı?”

Şimdi, Suriyeli çocuk sayısı... Bu rakamda biraz değişkenlik var. Bir rakam 960 bin eğitim çağında çocuk var diyor, okul öncesi dâhil. Ama Göç İdaresinden son aldığımız veri, 833.039 Suriyeli var eğitim çağında. Bunun 479.058 öğrencisi şu anda geçici barınma merkezlerinde ve Suriyeli mültecilerin çok olduğu illerde teşkil edilen okullarda ve Millî Eğitim Bakanlığımızın okullarında doğrudan okumaktadır. Kayıt altına girmeden okuyan da 30 bin Suriyeli öğrenci vardır. Toplam 510 bin öğrenci okutulmaktadır. Dediğim gibi, bunun bir kısmı, bir kısım dersler Suriye müfredatına göre ama Türkçe, coğrafya, tarih, bunlar bizim müfredatımıza göre ve Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğretmenler vasıtasıyla okutulmaktadır. Yani, yüzde 60 sayısına ulaşmış vaziyetteyiz bu yıl. Gelecek yıl, inşallah yüzde 100 sayısına ulaşacağız.

Üniversitelerimizde, bu sene, toplam 9.689 Suriyeli öğrenci bulunmaktadır. Bunun 8 bine yakını lisans, 791'ı yüksek lisans, 272'si doktora ve 650'si de ön lisans mezunudur.

Hem Sayın Kalaycı hem zannediyorum Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan bir milletvekilimiz söyledi, aslında, bizim de hedefimiz, bu insanları krizler doğduğunda olduğu yerde muhafaza etmektir. Şimdi, hepimizin bildiği gibi, Musul'da problemler var ve bu sene yani bu yakın zamanda AFAD Başkanlığımızı, Kızılayı Erbil'e gönderdim ben. Erbil Başkonsolosumuzun nezaretinde Irak, Kuzey Irak yetkili mercileriyle yapılan görüşmeler neticesinde şöyle bir mutabakata vardık: Musul'un etrafında yaklaşık 150 bin kişinin yaşadığı çeşitli köyler, yerleşim yerleri var ve Musul'da, Irak'ta yine, daha önceden teşkil edilmiş barınma merkezleri, kamplar var. Biz 3 aşamalı bir plan hazırladık. Şu ana kadar da gelen mülteci o sebeple yok. Birinci planımız şu: O insanlar -Musul'dan hareket edince Türkiye'ye çok uzunca bir mesafe var ve kış şartları geliyor- o etraflarındaki, güvenli buldukları köylerde yaşasınlar. Biz onlara, Birleşmiş Milletlerle beraber tabii, gıda, kıyafet, ilaç gibi barınma hizmetleri verelim. Hemen, zaten, Musul'a ilişkin operasyon ilk başladığında Kızılay için teşkil ettiğimiz 20 tır oraya ulaştı. Zannediyorum, bu perşembe günü 100 tır gıda daha göndereceğiz, gıda, giyecek vesaire. Burada Musul'u boşalttıklarında ilaveten Erbil ve Duhok'a doğru gidebilecekleri anlaşılıyor. Oralarda da bu destekleri vereceğiz.

İkinci aşamamız, zaten Irak'ta var olan 9 tane kamp var. Bunlara zaten Türkiye sınır dışı yardımlar yapıyor. İkinci aşamada, bu kamplarda da bu insanlar barınsınlar, biz onlara destek olalım, yine, Birleşmiş Milletlerle beraber.

Son aşama ise Türkiye'ye bir göç hareketi olursa -örnek için söylüyorum, Derik'te, Akçakale'de hazır tuttuğumuz 35 bin kişilik kapasite var- bu kamplarda bu insanları barındıralım istiyoruz. Dolayısıyla, ortaya çıkan, bizim şu anda koyduğumuz politika, Türkiye'ye intikal etmeden, göç dalgası oluşmadan kendi ülkelerinde tutmaya gayret etmektir.

Evet, şimdi, önemli bir veri: Suriyeli mültecilerin suça karışma oranını söyledim, binde 3,5-5 arasındır. Rakam yanıltıcı olabilir ama adli istatistiklere göre bu bizde binde 20'dir, bizim vatandaşlarımızda.

Ve şunu da söylüyorum... Bu, Kızılay kartını söyledim. AKUT'la ilgili Sayın Çakırözer bir şey ifade etti. Aslında, konu benim konum değil ama bir Hükümet üyesi olarak cevaplamak isterim: AKUT'un konusu mülkiyeti hazineye ait Şişli Esentepe Mahallesi'ndeki taşınmaz dernek faaliyetinde bulunmak üzere ilk yıl 26 bin lira kira bedeli karşılığı kırk dokuz yıllığına Millî Emlak Genel Müdürlüğü İstanbul Defterdarlığı tarafından tahsis edilmiş, kiraya verilmiş. Ancak ön izin sözleşmesi imzalanmış 2012 yılında. 2013 tarihinde ön izin şartlarının yerine getirilmemesi nedeniyle ön izin süresinin uzatılması ve süre uzatımı talebi kabul edilmiş yani yerine getirilmediği hâlde fırsat verilmiş, kabul edilmiş. 8 Haziran 2014'e kadar süre verilmiş. Sonra da uzatma talepleri olmuş ve en son 8/6/2016'ya kadar bu süreler müteaddit defalar uzatılmış ön izin sözleşmesindeki şartları yerine getirebilmesi için. Bu sene içerisinde geçit hakkı tesisi hariç diğer işlemlerin hiç yapılmadığı anlaşılmış ve bir proje de sunulmadığı anlaşılmış. Dört yıldan fazla süre uzatımı verilmiş -Sayın Maliye Bakamız da bu işi bilir- ve gereği yerine getirilmediği için Millî Emlak Genel Müdürlüğü tahliyesine karar vermiş çünkü irtifak hakkına geçilememiş. Bunu, tabii, Hükümet olarak cevaplandırdım, doğrudan benim konum değil.

Sayın Kuşoğlu, söyledim, teşekkür ettim. Yani Sayıştay raporlarını incelemem gerekir ama bana aydınlatıcı oldu. Fakat, AFAD'ın özellikle, taşınmazları dışındaki alanlarda Sayıştay raporunda da çalışmalarından övgüyle bahsedildiğini anlıyoruz.

Kamplardaki taciz ve tecavüz olayını aslında birkaç milletvekilimiz haklı olarak sordular. Nizip Kampı'nda sadece 1 taciz olayı, çocuk istismarı olayı ortaya çıkmıştır. Şimdi, yasa ve ilgili yönetmelik şunu söylüyor: Bu kamplar teşkil edilirken AFAD tarafından organize edilir ama il valilikleri, ildeki mülki idare amirlikleri tarafından yönetilir, ihtiyaç duydukları paraları bir göndeririz. Tamamen Gaziantep Valiliği ve Gaziantep Nizip Kaymakamlığının gözetimleri, yani güvenlik işi, temizlik işi hep onlar tarafından, pazarlık, ihale, davet usulü, her nasıl yapıyorlarsa öyle yapılmaktadır.

Bu kampların, Sayın Bekaroğlu, incelenemediğini, denetlenemediğini söylediniz; Meclis İnsan Hakları Komisyonu tarafından 3 defa, Kamu Denetçiliği Kurumu, Ombudsmanlık tarafından da 2 defa denetlenmiştir ve Birleşmiş Milletler, biliyorsunuz, her geldiğinde denetleme yapmaktadır. Buralarda, az önce söyledim, erken evliliğe yönelik de özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızla beraber güzel bir çalışma yapılmaktadır. Nizip'teki hadisede bir güvenlik görevlisinin, maalesef, hepimizin telin edeceği fiili işlemeden sonra olay yargıya intikal etmiş, Nizip Ağır Ceza Mahkemesi çocuğa yönelik cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçları nedeniyle suçun sanığına yüz sekiz yıl hapis cezası vermiştir. O, kırk beş rakamları falan doğru değildir saygıdeğer milletvekilleri.

Evet, Sayın Musa Çam... Ben görüyorum Musa Bey, pankartın hiç zararı yok bana.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu arada hemen, cevap verirken memleketinizle ilgili de...

Sayın Başkanım, açabilir misiniz bir dakika?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Tamamlayayım, sonra da eğer tolerans olursa, şu konu bütünlüğünü bozmadan...

MUSA ÇAM (İzmir) – Peki.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Afetlerde geçen yıla göre 19 bin kişi can vermiştir dediniz. 2015 yılı içerisinde 1.315 olay olmuş, maalesef, 664 cenaze ailelerine teslim edilmiş, bulunmuştur. 2016 yılı içerisinde olay sayısı -tabii ki ilk on ayı veriyorum- 982'ye düşmüş, 4.064 vatandaş sağ kurtarılmış, 628 vatandaşın cenazesi ailelerine teslim edilmiştir. Bilgi bende net değil ama 4 cesedi zannediyorum bulamadık ama muhtemelen çok doğru.

Şimdi, bütün milletvekillerimiz, Ergün Bey, Sayın Bekaroğlu, Kadim Bey sordular; ilk defa... Çok haklı bir şey söylediniz: sel, heyelan, afet olmadan ne yapıyoruz? Ben göreve başladığımda, brifing aldığımda ilk verdiğim talimat buydu. On yıl belediyeçilik yapmış birisiyim, sellerin bir kısmının olmadan önlenebileceğine inanan biriyim ben. Bu sebeple, AFAD ile Devlet Su İşleri arasında şimdi bir çalışma başlattık. Karadeniz'i Samsun'dan Artvin'e kadar 2 bölgeye ayırarak -tabii içinde 8 alt bölge- seller olmadan ne yapabiliriz? Bu hususta Orman ve Su İşleri Bakanımız çok gayretli.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben anlatayım size Sayın Bakan, ne yapacağımızı anlatayım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Yok, yeni başladık projeye, yeni başladık yani. Aslında, anlatacağımız şey doğru, seli kendi yatağına bırakmamız lazım yani doğrusu bu ama çok ileri düzey teknikler çalışıyoruz. Mesela, Karadeniz'in en büyük problemi çok yağış alması ve toprağın yumuşaması. Orada sensörlerle insansız hava araçlarıyla topraktaki ilk hareketten itibaren neler yapabiliriz, çok detaylı çalışıyoruz. Türkiye'de deprem maalesef, yıkıcı oluyor, çok can yakıyor, çok hasar veriyor ama sel, hepimizin bildiği gibi, her gün oluyor ve her gün hasar veriyor. Sel ve heyelan bizim özel gündemimizde yer alan bir iştir ve önlemek için... Projeler bittikten sonra tartışmaya beraber açarız inşallah.

Yine, bu ay içerisinde, bana verilen bir görev olduğu için, Afet Yüksek Kurulunu da toplayacağım, bu konuları bir daha ilgili bakanlarla değerlendireceğim.

Depremle ilgili, aslında, Saygıdeğer Tamaylıgil'e...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O konuyla ilgili nokta bir soru sormuştum Sayın Bakan, Rize'nin Fındıklı ilçesi...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Evet, Fındıklı, söylediniz. Fındıklı, Beşikdüzü, söylediniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu anda köy boşalmış, kış geldi, insanlar bekliyor, ne olacak?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Genel bilgiyi vereyim dedim. Aslında şöyle: Mesela Mustafa Bey de siz de Trabzon'u sordunuz. Trabzon'da Kurban Bayramı'nda meydana gelen...

Aslında şunu ortaya koymamız lazım, birçok milletvekilimiz değildi. Afetlerden sonra 3 ayı fasıldan yardım yapılıyor. Birincisi AFAD'ın hemen acil yani bir can suyu oluşturacak, işte valiliğe göndersin, mazot alsın gibi ya da insanlara gıda, barınak temin etsin gibi AFAD'ın böyle bir kullandığı fon var. İkincisi, Başbakanlık Sosyal ve Ekonomik İşler Daire Başkanlığı var, eski Daire Başkanı burada, Kasım Bey. Üçüncüsü de hasar tespitini valiliklerle ve ilgili paydaşlarla yapıyoruz, son raporu sorumlu AFAD'da... Ve rapor Maliyet Bakanlığına gönderiliyor. Tabii, Maliye Bakanlığımız devlet bütçemizin verdiği imkânlar çerçevesinde o ödemeleri belirli şekilde planlıyor.

Ben Trabzon Beşikdüzü'nden örnek vereyim: Kurban Bayramı'ndan sonra olmuştur. Biz de o tarihte Birleşmiş Milletler zirvesi için New York'taydık, AFAD Başkanımız da New York'taydı çünkü mülteciler konulu çok özel bir zirve vardı. Hemen gönderdim AFAD Başkanını. Orada, Trabzon iline biz -sizin memleketinize, aynı zamanda Trabzon'a da- 3,9 milyon acil yardım ödeneği hemen aktardık.

Altyapı hasarları için talep edilen 20,3 milyondur, bizim gönderdiğimiz ama acil olan 3,9 milyondur. Beşikdüzü ilçesine -beldeye 500 bin, Kaymakamlığa 500 bin lira- 1 milyon lira gönderdik. Rize Fındıklı'nın Beydere köyünde 65 ev incelenmiş, 4 evin nakline karar verilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) - Başkanım, daha AFAD'ı bitiremedim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, saat sekizde ikinci gruba, bütçelere başlayacağız.

Size bir beş dakika daha süre vereyim çünkü on dakika kadar da kurum bütçelerinin oylamaları var, en az on beş dakika.

Kırk beş dakika da müsaade ederseniz yemek arası olsun arkadaşlara.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, afete uğrayan yerlerde, oturulamaz hâlde olan yerlerde evlerin işesi, ibatesi ve kira bedelleri için nakdi yardım yapıyoruz. Dolayısıyla, Fındıklı Beydere'de 65 ev incelenmiş, 4 evin kullanılmaz derecede olduğuna, 19 evin de tahkim edilmesine karar verilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu teorik bilgileri söylüyorsunuz, arkadan bürokratlar size veriyorlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Hayır, ben birebir takip ederim Mehmet Bey. Bakın, demin dikkat ettiyseniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, size bir şey söyleyeyim, izin verin.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Çok özür dilerim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benim evimin arkasında 40 metre uzunluğunda, 1,5 metre derinliğinde bir yarık oluşmuştur. Ben evde oturmuyorum, kiracı oturuyor, komşum oturuyor ve tedirgin.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Çok haklısınız, siz haklısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunlara bakmıyorsunuz, sadece konuşuyorsunuz, oturduğunuz yerden konuşuyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Hayır, şimdi, bu bana haksızlık olur.

BAŞKAN – Beyefendinin ev meselesini ayrı konuşursanız sevinirim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben örnek verdim, onlarca ev var orada, öyle değil işte.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Bakın, Sayın Bekaroğlu, belki dikkatinizi çekmiştir, rakam içermeyen hiçbir hususta nota bakmıyorum. Ben konuma çalışıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “4 tane ev.” diyorsunuz, öyle değil Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Bakın, dikkat edin, rakam içerdiği için söylüyorum onu. Rakam içermeyen hiçbir konuda ben nota bakmıyorum. Ben kendi sorumluluğumu biliyorum ve sorumluluğum gereğince...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O rakamlar yanlış Sayın Bakanım ama ben bizzat yaşıyorum onu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – “Yanlış.” Tabii, bu söylenebilir ama bana “Siz sadece bürokratlarınızın verdiği bilgilere bakıyorsunuz.” dersiniz haksızlık yapmış olursunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, geri alıyorum onu ama rakamlara bakın.

BAŞKAN – Ya, alıp vermeyi sonra yapın.

Sayın Bakanım, toparlayın lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, tarımsal kuraklık hâlinde afet sayılması ve bunun ödemeleri meselesinde AFAD görevli değil ama TARSİM’in tarım sigortaları kapsamının bütün alanları kapsamasına karar verdik Bakanlar Kurulu olarak. TARSİM vasıtasıyla böyle bir şey olmayacak, bundan sonra o hasarlar, kuraklık hasarları dâhil ödenecek.

Kadim Bey, bu söylediğiniz afet acil durum ödeneğinin nemalandırılmadığı konusu aslında bir gazetemiz tarafından gündeme getirilmiş ve tekzip edilmiştir. Böyle bir şey yok yani tekzip ettiğimiz bir haberdır.

Şimdi, çok kısa Vakıflar Genel Müdürlüğüne gelsem ne kadarını tamamlayabilirim, bilmiyorum. İsterseniz, birçoğunu mecburen yazılı olarak cevaplandıracağım ama...

BAŞKAN – O mekanizmamız var efendim yani kalanlara yazılı...

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, bu kapatılan FETÖ örgütüyle ilgili vakıfları hem Bihlun Hanım hem diğer milletvekillerimiz sordular. Aslında Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bu vakıflarla ilgili çalışmalarını çok daha önceden Devlet Denetleme Kuruluyla beraber yapmıştı. Dolayısıyla, olağanüstü hâl kararının ilanından sonra hemen 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de yer alması önceki çalışmaya dayanıyordu. Yaptığımız çalışmalar neticesinde kanun hükmünde kararnamede vakıflara ait üniversitelerin sağlık kuruluşları hariç diğerlerinin Vakıflar Genel Müdürlüğüne intikali sağlandı ve orada bir hüküm var. Eğitim tesisleri Millî Eğitim Bakanlığına bedelsiz tahsis edildi, eğitim tesislerini Millî Eğitim Bakanlığı istedi. Yurtlar da öncelikle Kredi Yurtlar Kurumuna tahsis edildi ama onlardan bedel alınacak. Hangi kurumlara hangileri tahsis edildi, bununla ilgili ayrıntıyı yazılı olarak vereceğim ama bunlar Vakıflar Kanunu’muzun genel hükümleri çerçevesinde ve bedelli tahsis edilmek zorundadır.

Tabii, Mehmet Günal’ın, diğer milletvekillerimizin hepsinin bu alanda soruları var. Birkaç tanesi TİKA için, onlara yazılı cevap vereyim yani hepsinin cevabı var aslında.

BAŞKAN – Son bir dakika Sayın Kaynak.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, TİKA’nın yaptığı çalışmalarla ilgili Sayın Temizel çok haklı bir uyarıda bulundu, yatırım dili kullanmamamız gerekir. Evet, zaten kuruluş kanununda da bu var. Bizim TİKA, kendisi, kuruluş kanunu gereğince iş birliği ve koordinasyonlar yaparak bu işleri yapıyor ve bütün yaptığı faaliyetlerde muhatap ülkenin iş birliği protokollerine dayanıyor. Bu yaptığımız faaliyetler içinde, TİKA’nın yaptığı faaliyetler içerisinde Bulgaristan ve Batı Trakya gibi, Kırım Tatarlarına konut yapılması gibi ayrıntılar var, bunları yazılı olarak cevaplandıracağım.

İnsan hakları konusunda Sayın Kuşoğlu da eleştirdi. Tabii, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2016 yılında yaptığımız, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yaptığı kanunla yeni bir düzenlemeye kavuştu. Burada bir yanlış anlama ve algılama var. Kurulun üye sayısı 11. Bu üyelerin 7’si Bakanlar Kurulu tarafından seçilecektir ama müracaat edenlerin arasından. Bakın, 65’inci Hükümet göreve 25 Mayıs’ta başladı, müracaat süresi 2 Haziranda dolmuştu. Seçilecekler o müracaatçılar arasından seçilecek. Hangi

vasıfların taşınması gerektiği, kanunla, açıkça Mecliste, hatta muhalefetin müdahaleleriyle, bu alanda çalışmış olmak, bilmem ne falan şartlarıyla yapıldı. 1 üyesini Bakanlar Kurulu YÖK'ün önerdiği 2 üye arasından seçecek ve Cumhurbaşkanı tarafından da yine 3 üye seçilecek.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, lütfen son cümlelerinizi alayım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) - Dolayısıyla, burada örnek aldığımız Avrupa ülkelerine göre çok daha bağımsız bir kurum olduğunu görüyoruz.

Ben çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Gerçekten benim için faydalı görüşler, öneriler oldu. Bizim Meclisimizin hem mülteci konusunda hem diğer konularda ne kadar duyarlı olduğunu bir kez daha müşahade ettik.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Diğer sorulara yazılı olarak cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, biz de size teşekkür ediyoruz.

İlk bütçenizdi, görevinizde de başarılar diliyorum.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğü 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Araştırma Merkezi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezi 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Atatürk Kültür Merkezi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu

7 . 11 . 2016

T: 5

O: 2

(Atatürk Kültür Merkezi 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Dil Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Dil Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Tarih Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, ikinci bölümdeki bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere birleşime saat 20.00'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.03

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli başbakan yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

5'inci Birleşimin Üçüncü Oturumu açıyorum.

Gündemimizde, Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu bütçe kesin hesapları ile Sayıştay raporları bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Sayıştay raporları da gündemimizdedir.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Nurettin Canikli'ye söz veriyorum.

Buyurun Sayın Canikli.

Sayın Başbakan Yardımcım, süreniz otuz dakikadır.

III.- SUNUMLAR (Devam)

3.- Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışmalarımızın ve bütçe görüşmelerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben, ilgili, bağlı kuruluşların bütçelerine geçmeden önce genel ekonomik durumla ilgili gelişmeler ve değerlendirme noktasında görüşmelerimizi paylaşmak istiyorum öncelikli olarak ve daha sonra ilgili kurum bütçeleriyle ilgili kanaatlerimizi arz etmeye çalışacağım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; küresel ekonomide zayıflık giderek kalıcı bir hâl almakta, risk ve belirsizlikler gün geçtikçe piyasaların âdeta ortak dili hâline gelmektedir. Bu değerlendirmeye mesnet teşkil eden gelişmeler; küresel piyasalarda emtia fiyatlarındaki düşüş, zayıf ve zayıflayan küresel talep, düşük seyreden verimlilik ve istihdam artışı, finansal piyasalardaki oynaklıklar, durgun ticari dinamizm ve zayıf yatırımlar, uluslararası terörizm ve küresel bir sorun hâline gelen mülteci hareketliliği, jeopolitik ve bölgesel riskler ile siyasi belirsizlikler bu düşük performansın en önemli gerekçeleridir.

Bildiğiniz gibi, 2015 yılında küresel ekonomi yüzde 3,2 oranında büyümüştür. IMF, 2016 ve 2017 yıllarına ilişkin büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etmiş ve ekim ayında 0,1 puan düşürmüştür. Bu çerçevede, Dünya Bankası 2016 için küresel büyüme oranını yüzde 2,9'dan 2,4'e; 2017 için 3,1'den 2,8'e ve 2018 için ise yüzde 3,1'den 3'e düşürmüştür.

Diğer taraftan, küresel ölçekte özel kesimin borç seviyesi çok yüksek oranlarda seyretmektedir. 2015 yılında dünya genelinde finans dışı kesimin brüt borç stoku 152 trilyona ulaşmıştır. Bunun üçte 2'si, bu borç stokunun üçte 2'si özel sektöre ait bulunmaktadır.

2015 yılında büyüme gelişmiş ülkelerde yüzde 2, gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 4 olarak gerçekleşmiştir. Çin ve Hindistan dışarıda tutulduğunda, gelişmekte olan ülkelerin büyüme oranı yüzde 4'ten yüzde 1,8'e gerilemektedir. Bazı ülkelerde büyüme oranları negatif rakam olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim, 2015 yılında BRIC ülkelerinden Brezilya yüzde 3,8; Rusya 3,7 oranında küçülmüştür. Rusya'nın bu yıl, 2016 yılında yüzde 0,8 daralacağı tahmin edilmektedir; Brezilya'ya yönelik büyüme beklentisi ise bu yıl için eksi 3,3 ve gelecek için 0,5 olarak açıklanmıştır. Hindistan ve Çin'in büyüme oranlarının da yine aşağı yönlü revize edildiği bir gerçektir. Avro bölgesi için IMF'nin büyüme tahminiye 2016 için 1,7 ve 2017 için ise yüzde 1,3'tür.

Büyüme tarafındaki bu gelişmelere paralel olarak işsizlikte de yukarı yönlü bir hareket söz konusudur. İşsizlik 2015 yılında Amerika'da yüzde 5,3; avro bölgesinde yüzde 10,9 olarak gerçekleşmiştir. Bazı Avrupa ülkelerinde işsizlik; yüzde 25,6 gibi Yunanistan'da, yüzde 22,9 gibi İspanya'da ve yüzde 12,6 gibi İtalya'da büyük problemler teşkil edecek düzeylere ulaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2016 yılında küresel piyasalarda da çok ciddi çalkantılar ve dalgalanmalar söz konusudur. Bu dalgalanmanın temel kaynağı ise FED'in faiz artırımı politikasında yatmaktadır. FED Aralık 2015'teki son faiz artırımında faiz oranını 0,25'ten 0,50'ye çıkarmış, finans piyasaları da bu adımların yıl içinde devam edip etmeyeceği noktasında beklentilere odaklanmıştır ve bu konudaki beklenti değişimleri özellikle kurlarda çok ciddi hareketliliği beraberinde getirmektedir. Son günlerde Amerika'daki büyüme dataları, istihdam dataları olumlu yönde seyretmektedir ve buna bağlı olarak da FED'in aralık ayında faiz beklentisi ihtimali güçlenmiştir. Bu nedenle, Amerikan doları hemen hemen bütün para birimleri karşısında güçlü bir konumdadır.

Bu istikrarsızlığı artıran, tetikleyen nedenlerden bir tanesi de "brexit" gelişmesidir, İngiltere'nin Avrupa Birliğinden ayrılma kararı. Bu karardan sonra sterlin, dolar karşısında yüzde 20'den fazla değer kaybetmiştir ve bu gelişmeye bağlı olarak varlık fiyatları da dünya genelinde aşağı yönlü eğilimini güçlendirmiştir.

Yine, küresel ölçekte ülkelerin borç problemi artarak devam etmektedir, kamunun yüksek borç oranı artarak devam etmektedir. 2015 yılı için genel yönetim brüt borçlarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı Amerika'da yüzde 105,2, Çin'de yüzde 42,9, Hindistan'da yüzde 69,1, Brezilya'da yüzde 73,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, Avrupa Birliğinde ortalama olarak yüzde 85, avro bölgesindeyse yüzde 90,7'dir. Türkiye'de ise 2015 yılında bu oran, gelişmiş veya gelişmekte olan ülke ekonomilerinin bir hayli altında, yüzde 32,9 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında da aşağı yukarı bu oranın gerçekleşmesi beklenmektedir.

Bütün bu gelişmelerle, küresel ölçekteki gelişmelerle yine uyumlu bir şekilde küresel ticarete de, küresel ticaretin büyüme oranında da düşüşler yaşanmaktadır. Küresel ticaret hacmi 2008 kriz öncesinde yıllık ortalama yüzde 6 büyürken, kriz sonrasında bu büyüme oranı yüzde 3'e kadar gerilemiştir. Küresel talep engellemesi, düşük emtia fiyatları, gerileyen enerji fiyatları ve yatırımlardaki zayıflık dünya ticaretini sınırlandırmaktadır. Bu gelişme de elbette küresel büyüme üzerinde önemli bir baskı oluşturmaktadır.

Küresel ekonomideki bu gelişmelerin yanında, Türkiye ekonomisiyle ilgili gelişme ve beklentilere göz atacak olursak: Biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde yeni orta vadeli plan ve buna ilişkin beklentileri açıkladık 2017, 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan. Burada da vurgulandığı üzere, Türkiye ekonomisi 27 çeyrek kesintisiz büyüyor. 2015 yılında Orta Vadeli Program hedeflerimizle uyumlu olarak büyüme yüzde 4 oranında gerçekleşti fakat 2016, 2017 ve 2018 büyüme rakamlarını revize etmek durumunda kaldık. Biraz önce ifade ettiğimiz küresel ekonomideki gelişmelere paralel olarak Türkiye'de de

büyüme noktasında bir zayıflama sonucunun ortaya çıkması kaçınılmazdı. Buna bağlı olarak 2016 için büyüme rakamımızı yüzde 3,2 olarak revize ettik. 2017’de de yüzde 4,4, daha sonraki yıllarda da yüzde 5 büyümeyi hedefliyoruz.

Bu rakamlar ve aynı zamanda IMF’nin de tahminleri dikkate alındığında, Türkiye’nin büyüme hızı ile küresel büyüme arasındaki makasın Türkiye lehine önümüzdeki dört yıl içerisinde açılması öngörülmüyor, bekleniyor. Bu, sadece bizim orta vadeli programda öngördüğümüz büyüme rakamları dikkate alınarak yapılan bir değerlendirme değil, aynı zamanda IMF’nin tahminleri de bu doğrultuda.

İstihdam noktasında, Türkiye’de 2005 yılında yüzde 41,5 olan istihdam oranı 2015 yılında yaklaşık 10 puanlık bir artışla yüzde 50,2 seviyesine yükselmiştir. Bu da istihdam piyasasında gerçekten önemli bir gelişmedir. Diğer taraftan, reel ekonomiyi ve istihdamı güçlendirmek için yatırımlara özel önem veriyoruz. Biliyorsunuz, maalesef birkaç yıldır özel sektör yatırımlarında bir miktar beklenenin altında bir performans söz konusu. Özel sektör yatırımlarını artırmak ve teşvik etmek temel politika olmakla birlikte, bunu takviye etmek amacıyla kamu yatırımlarına ivme kazandırılması ve hızlandırılması noktasında bir politika belirledik ve bu da 2017 bütçe rakamlarımıza yansıtılmış durumda. Orta vadeli programda da yine önümüzdeki yıl kamu yatırımlarındaki artış oranının yüzde 30’un üzerinde olmasını bekliyoruz.

Bütçe açığını özellikle gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2’sinin altında tutmaya dikkat ediyoruz, bu bizim âdeta bütçe disiplini, mali disiplin açısından kırmızı çizgimiz olarak değerlendirilebilir. Önümüzdeki yıl bütçe açığının yurt içi hasılaya oranının yüzde 1,9 olarak gerçekleşmesini öngörüyoruz. Esasında başlangıçta, yüzde 1,6 olarak planlamıştık ama daha sonra özellikle özel sektör yatırımlarının beklenenin altında kalması nedeniyle kamu yatırımlarında bir miktar artışa gittik ve bu nedenle yüzde 1,9’a çıkardık bütçe açığını. Yani, bir başka ifadeyle, ilk başlangıçtaki orijinal hedefimiz 1,6 ile 1,9 arasındaki farkı doğrudan, olduğu gibi yatırım kalemi olarak bütçeye aktardık.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli üyeler; dış ticaret açığımıza gelince, son yıllarda dış ticaret açığımız ve buna bağlı olarak da cari açıkta bir iyileşme söz konusu. Buna önem veriyoruz. Cari açığı özellikle yüzde 4 ve 4’ün altında tutmayı hedefliyoruz. Onun üzerindeki gelişmelerin özellikle cari açığın yönetimi ve finansmanı konusunda sıkıntılar oluşturduğu biliniyor ve Türkiye ekonomisi ilave, ek maliyetlerle karşı karşıya kalıyor. Bu nedenle, cari açık oranının yüzde 4 seviyelerinde veya yüzde 4’ün altında olması için gereken her türlü gayreti sarf ediyoruz.

Yine, bu çerçevede, ihracatın ithalatı karşılama oranında da olumlu gelişmeler söz konusu. 2015 yılının ilk dokuz ayında bu oran yüzde 68,5 iken, 2016 yılının ilk dokuz ayında yüzde 71,3 olarak gerçekleşmiştir ihracatın ithalatı karşılama oranı. Orta vadeli program tahminleri bu oranın önümüzdeki dört yıl için ortalama yüzde 72,4 olarak gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Büyümedeki yavaşlamayı ve Türkiye’ye yansıyan bu yavaşlamayı telafi etmek amacıyla bir dizi önlem aldık. Özellikle kamu yatırımlarıyla ilgili bölümünü biraz önce arz ettim. Bunun dışında, özel sektör yatırımlarını tahrik ve teşvik etmek amacıyla yatırım ortamını iyileştirici adımlar atıldı. Yine, uluslararası yatırımcıların Türkiye’de daha kolay yatırım yapmaları ve yatırımlarını kolaylaştırmaları için gereken tedbirler büyük oranda alındı. Bu çerçevede, pek çok yatırımda ve üretimde gündeme gelen damga vergisi ve harçlar kaldırıldı. Böylece iş ve yatırım ortamındaki vergi yükü hafifletildi.

Yine, uzun yıllardan beri Türkiye’nin gündeminde olan, tartışılan Turkuaz Kart Sistemi’yle nitelikli yabancı kişilere ülkemizde süresiz çalışma ve ikamet imkânı sağlandı. Bu da özellikle uluslararası yatırımcıların uzun zamandan beri talep ettiği bir husustu.

Yine, mükelleflerin, işletmelerin vergi borçlarını hafifletmek amacıyla vergi ve prim borçları ile kamu alacaklarını yeniden yapılandırdık. Aynı zamanda tasarruf oranının yükseltilmesine önemli katkı sağlayacağına inandığımız Otomatik Bireysel Emeklilik Sistemi'ni hayata geçirdik, yasal düzenleme yapıldı. Onunla ilgili ikincil mevzuat bitmek üzere ve yılbaşından itibaren uygulamaya konuluyor.

Yine, üretim ve ihracatı teşvik noktasında uzun yıllardan sonra ilk defa ek ihracat artışına net nakit desteği imkânı getirildi, uygulamaya konuldu.

Yine, ihracatçımızın ucuz finansmana erişimi için önemli kararlar alındı.

Ticarette durgunluğa bir ölçüde katkı sağlaması için ve bu sistemde güveni tesis etmek amacıyla karşılıksız çekle ilgili, hatırlayacağımız gibi, düzenlemeler yapıldı.

Yine, aynı amaca matuf olmak üzere şirket kuruluşları ve tasfiyeleri kolaylaştırdı.

Yatırım teşvikleri çerçevesinde proje bazlı yatırımlar için olağanüstü önemde özellikli teşvikler oluşturuldu.

Esnafın yükü azaltıldı. Özellikle düşük faizli kredi noktasında esnafa çok büyük bir alan açıldı, mali alan açıldı.

Diğer taraftan, iç talebi kamçulamak amacıyla, cari açığa da fırsat vermeden ya da cari açığı artırmadan içerideki hareketlenmeyi sağlamak amacıyla kredi kartları taksitlerinde ve borçlarında, tüketici kredilerinde ve borçlarında birtakım düzenlemeler yapıldı, taksit sayıları artırıldı. Özellikle, toplam 257 milyar tutarındaki kredi kartı borç stokuna ve tüketici kredilerindeki borç stokuna yetmiş iki aya kadar yapılandırma imkânı sağlandı. Burada da ciddi, yeni talebe yönelebilecek bir mali alan, bir kredi alanı oluşturuldu. Nitekim, ilk gelen datalar bunun belli ölçülerde talebi artırdığını göstermektedir. Biraz önce ifade etmeye çalıştığım gibi, özellikle büyük oranda ithalata bağımlı alanlarda bu kolaylıkları sağlamadık özellikle cari açığı olumsuz yönde etkilememek amacıyla.

Yine bildiğiniz gibi, özellikle KOBİ'lere, finansmana erişimde rahatlama sağlamak amacıyla taşınır rehniyle ilgili kanunu hep birlikte çıkardık.

Diğer bazı, yine büyük oranda bu heyet tarafından görüşülmüş, yasalaştırılmış olan kanunlar var. Bir tanesi yeni Patent Kanunu. O da Genel Kurul gündeminde biliyorsunuz. Onu da önümüzdeki günlerde yasalaştırmayı hedefliyoruz. Bu da önemli reform düzenlemelerinden bir tanesi. Bu doğrultuda üretimi ve ihracatı teşvik edecek diğer bazı birtakım adımlar var, onların da ayrıntılarına girmiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu bölümde bankacılık sektörüyle ilgili bazı dataları ve gelişmeleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Bankacılık sektörünün şu anda aktif büyüklüğü 2016 yılı ağustos itibarıyla 2,5 trilyon liraya ulaşmıştır. Son on dört yıllık dönemde yaklaşık 10-12 katlık bir artış söz konusudur.

Yine, aynı dönemde bankaların şube sayısı yüzde 92 oranında artışla 11.927'ye, personel sayısı da yüzde 71 oranında artışla 212.071'e ulaşmıştır. Küresel belirsizliklere ve olumsuz piyasa koşullarına rağmen, son bir yıllık dönemde bankacılık sektöründe yüzde 6,9 oranında bir büyüme oranı yakalanmıştır.

Bu gelişmeler içerisinde en dikkat çeken rakam, kamu borçlanma gereğinin azalmasıyla birlikte menkul değerler portföyünün sektörün toplam aktif içindeki payı önemli ölçüde azalmış ve yüzde 40,5 seviyesinden Ağustos 2016 itibarıyla yüzde 13,2 seviyesine gerilemiştir. Böylece, aracılık fonksiyonunu daha etkin olarak yerine getiren sektörün kredileri, anılan son on dört yılda 1,6 trilyon liraya ulaşmış ve kredilerin aktif toplamı içindeki payı yüzde 23'ten yüzde 63,4'e yükselmiştir. Özellikle bankaların büyük oranda kamuyu, hazineyi fonlayan özelliği kredi lehine değişmiştir, bu denge krediler lehine değişmiştir.

Yine, bankacılık sektörünün Ağustos 2016 itibarıyla sermaye yeterliliği oranı yüzde 16, çekirdek sermaye yeterliliği oranı ise yüzde 13,8 olarak gerçekleşmektedir. Öz kaynak kârlılığı yüzde 15,5, aktif kârlılığı ise yüzde 1,6 olarak gerçekleşmiştir.

Özellikle bankaların mali yapısının güçlü kalması ve korunması açısından çok dikkat ediyoruz, buradan bir taviz vermek söz konusu değil. Özellikle dalgalı ve “cycle” dönemlerinde bankacılık sektörünün ayakta kalabilmesi, güçlü duruşunu muhafaza edebilmesi gerekiyor. Onun için de hem kârlılığı hem de sermaye yeterliliği oranı noktasında bu rakamların korunması gerektiğini düşünüyoruz, inanıyoruz ve bunun için de gereğini yapıyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; diğer taraftan, Türkiye tüm Basel standartlarına tam uyumlu bulunan az sayıda G20 ülkelerinden bir tanesidir bankacılık alanında. Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından geçtiğimiz dönemde yürütülen Düzenleme Tutarlılığı Değerlendirme Programı kapsamında ülkemizin bankacılık mevzuatı uluslararası Basel standartlarına tam uyumlu bulunmuştur. Bu özelliğinin muhafaza ettirilmesi ve devam ettirilmesi, biraz önce söylediğim gibi, son derece önemlidir.

Sermaye piyasası açısından bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Tabii, özellikle ekonominin finansmanı açısından büyük oranda yük bankacılık sektöründedir. Bu sektöre bu yükün dağıtılması gerekiyor daha sağlıklı bir finansal sistemin tam olarak hayata geçirilebilmesi için. Son yıllarda bu noktada SPK ve sermaye piyasaları şirketlerimizi fonlamada önemli bir rol üstlenmektedir. Bugün itibarıyla Sermaye Piyasası Kurulunun kaydında toplam 511 şirket bulunmakta, bunların 410 tanesi borsada işlem görmektedir.

Borsada işlem gören şirketlerimizin piyasa değeri yaklaşık 600 milyar lira yani yaklaşık 196 milyar dolardır. Yatırım fonlarının portföy değeri 45 milyar lira, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının ise 24 milyar liradır. Portföy yönetim şirketlerinin yönettikleri portföylerin toplam büyüklüğü 110 milyar liraya ulaşmıştır.

Gönüllü bireysel emeklilik sisteminde katılımcı sayısı 6,5 milyona ulaşmış ve bugün itibarıyla fon büyüklüğü de 60 milyar liraya yaklaşmıştır.

Beş yıl öncesinde piyasamızda özel sektör tahvili yok denecek kadar azken özellikle faizlerdeki düşüş ve yaptığımız düzenlemeler neticesinde, şirketlerimize yıllık 300 milyar TL’yi aşan bir kaynak temin etmenin yolu açılmıştır. Yani beş yıl önce hiç olmayan bir kaynak, yeni sermaye piyasası araçları yöntemiyle şirketlerimizin kullanımına açılmıştır.

Bununla birlikte, bunun yanı sıra halka açılmaları ve öz kaynakla finansmanı teşvik etmek için geçtiğimiz yıl Kurumlar Vergisi Kanunu’nda önemli düzenlemeler yapıldı. Bu düzenlemeyle, yeni kurulan şirketler ve faaliyette bulunan şirketler için nakit sermaye artırımını suretiyle gerçekleştirecekleri sermaye artırımlarına vergi matrahından indirim hakkı sağlanmıştır.

Yine, sermaye piyasalarının geliştirilmesi amacıyla, özel sektörümüzün yerli para cinsi ve uzun vadeli borçlanmalarının teşviki ve bankaların faiz riskini daha sağlıklı yönetebilmeleri amacıyla teminatlı bir para piyasası oluşturulması konusunda çalışmalar tamamlanmış ve 14 Ekim tarihinde Borsa İstanbul Para Piyasası faaliyete geçirilmiştir. Bugün itibarıyla hisse senedi, tahvil, yatırım fonu, bireysel emeklilik fonu gibi ürünlere yatırım yapan yatırımcı sayısı 10 milyonu aşmıştır.

Biraz önce ifade etmeye çalıştığım gibi, şirketlerimizi banka ile finansmana bağımlılıktan kurtarmak ve bankalar üzerindeki yükü hafifletmek amacıyla alternatif finansman kaynakları çeşitlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede, altyapı gayrimenkul yatırım ortaklığı, gayrimenkul sertifikası, gayrimenkul yatırım fonu, girişim sermayesi fon ve ortaklıkları gibi yurt dışında da başarıyla uygulanan çok sayıda finansal kuruluşa ilişkin düzenleme tamamlanmış ve hayata geçirilmiştir.

Avrupa Birliği Ülkeleri Sermaye Piyasaları Birliği, SPK'nın onayladığı izahnameleri kabul edeceğini ilan etmiştir. Yani bununla Türkiye AB ülkeleri dışında, bu yetkiyi alan ikinci ülke olmuştur. Bu yetki sayesinde, Türk şirketleri SPK izniyle Avrupa Birliği ülkelerinde de hisse senetlerini halka arz edebileceklerdir.

Yine, İstanbul Finans Merkezi Projemiz çerçevesinde, başta altyapı olmak üzere... İstanbul Finans Merkezi'nin kuruluşu için bir miktar gecikmeler olmuştu son yıllarda. Bu açığı kapatmak üzere hızlı bir adım attık. Bu çalışmalar önümüzdeki günlerde de devam edecek. Bu bağlamda, 15 Ekim tarihinde BDDK ve SPK binalarının İstanbul Finans Merkezi'ndeki temelleri atıldı. Diğer kurumlarımız da önümüzdeki kısa süre içerisinde bu projelerini hayata geçirme imkânı ortaya çıkacak ve İstanbul Finans Merkezi Kanunu da en kısa sürede çıkaracağız.

Yine, özellikle uzun vadeli stratejik yatırımların makul bir şekilde finansmanı amacıyla Türkiye Varlık Fonu Yasası'nı Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirdik ve yasalama işlemi gerçekleşti. Bu fon son derece önemli. Dünyanın uzun yıllardan beri başarılı bir şekilde, ülkelerinin kalkınmasına katkı sağlayacak şekilde kullandığı bu fon, maalesef bizde ancak yeni hayata geçirilebildi. Bu fon sayesinde stratejik, teknoloji yoğun ve uzun vadeli projelerin düşük maliyetle finansmanları imkân dâhiline girecektir. Yine, Türkiye Varlık Fonu'nun ülkemiz para ve sermaye piyasalarına yapacağı katkı da son derece önemlidir. Bu fonla piyasalardaki dalgalanmanın yüksek olduğu dönemlerde döviz, para ve sermaye piyasalarımızda stabilizasyon sağlanacaktır. Yeni ve çok güçlü bir oyuncu olarak piyasalarımızda yer alacak ve yatırımcılarımıza daha güvenli bir ortam tesis edecektir. Aynı zamanda, bankalar üzerindeki finansman yükü de ciddi oranda Türkiye Varlık Fonu'nun hayata geçirilmesiyle büyük oranda ortadan kalkacak ve bir rahatlama meydana gelecektir.

Yine aynı çerçevede, aynı mantıkla katılım bankacılığı ve faizsiz finans sistemini de önemli bir gelişme potansiyeli olarak görüyoruz ve özel önem verdiğimiz bir alan. Küresel İslami finans hacmi son on yılda yaklaşık 15 kat büyüyerek 2015 yılı sonu itibarıyla 1,9 trilyon dolara yükselmiştir. Bu faaliyetlerin yüzde 90'ı 9 ülkede toplanmaktadır. Türkiye 7'nci sıradadır. Henüz istediğimiz seviyede değiliz bu alandaki sermayeyi ülkemize kazandırmak amacıyla ama gelişmeler ümit vericidir. Aralık 2005 itibarıyla 292 şube ve 5750 personelle faaliyet gösteren katılım bankaları, Eylül 2016 tarihi itibarıyla 3 kat artarak 942 şube ve 14 bin 200 personele ulaşmıştır. Aktif toplamları 2005 yılında 9,9 milyar lirayken 2016 yılının Eylül ayında 120 milyar TL'ye yükselmiştir ve bugün itibarıyla katılım bankacılığının bankacılık sektörü içerisindeki payı yüzde 4,7'dir. İlk hedef bu oranı yüzde 15'e çıkarmaktır.

Ülkemizi faizsiz finans ürünlerinin küresel merkezlerinden birisi yapmaya çalışıyoruz. Bu çerçevede, Suudi Arabistan, Malezya ve İngiltere gibi birçok ülkede uygulaması bulunan tüm sukuk türleri SPK tarafından düzenlenmiş ve katılım bankaları tarafından ihraç edilir aşamaya gelmiştir. Bugün itibarıyla, Türkiye'de yaklaşık 450 bin vatandaşımız faizsiz finans ürünlerine yatırım yapmaktadır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; son olarak BDDK ve SPK'nın bütçe büyüklüklerini arz ederek konuşmamı tamamlayacağım. 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla BDDK'nın toplam personel sayısı, 319'u meslek personeli, 33'ü yönetici, 79'u idari personel ve 10'u müşavir olmak üzere, toplam 441'dir. Kurumun giderleri temel olarak denetim alanında yer alan kuruluşların bir önceki yıl sonu bilançoları toplamları üzerinden alınan giderlere katılma payıyla finanse edilmektedir. Kurumun 2017 yılı gider bütçesinde 122 milyon lira personel gideri, 9 milyon lira SGK devlet primi gideri, 82 milyon lira mal ve hizmet alım gideri, 3 milyon lira cari transfer ödemesi ve 169 milyon lira sermaye gideri öngörülmektedir, yer almaktadır. Sermaye giderlerinde öngörülen tutar, İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi kapsamında, hizmet binasının yapımına ilişkin olarak konulan ödenekten ibarettir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kaç parası tam olarak?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – 169 milyon lira bütçede sermaye gideri olarak öngörülüyor. Bu rakam temelini attığımız hizmet binası için ayrılan rakam.

SPK'ya gelince, SPK'nın personel sayısı, 274'ü meslek personeli, 35'i yönetici, 216'sı idari personel olmak üzere, 525'tir. Bütçe gelirleri 2017 yılı için 127 milyon 592 bin lira olarak öngörülmüş olup bunun yüzde 79'u yani 100 milyon 732 bin Türk lirası sermaye piyasası araçları kayıt ücretlerinden, geriye kalan 26 milyon 860 binlik bölümü 10 milyon TL'si düzenleyici ve denetleyici kurumlara ait paylardan, 14 milyon lirası faiz gelirlerinden ve 2 milyon 860 bin lirası ise diğer gelirlerden oluşmaktadır. Kurulun 2017 yılı gider bütçesinde ise 85 milyon 987 bin TL tutarında personel gideri, 6 milyon 440 bin TL tutarında SGK devlet primi gideri, 24 milyon 88 bin TL tutarında mal ve hizmet alım gideri, 9 milyon 567 bin TL tutarında cari transfer ödemesi, 1 milyon 510 bin TL tutarında sermaye gideri öngörülmüştür. Genel bütçeden BBK ve SPK'ya bir ödenek tahsisi söz konusu değildir.

Sözlerime son verirken 2017 mali yıl bütçesinin ülkemize, memleketimize hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcımıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Başbakan Yardımcımız Sayın Mehmet Şimşek'e söz vereceğim.

Sayın Başbakan Yardımcım, buyurun lütfen.

Süreniz otuz dakikadır.

4.- Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek'in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Başbakan Yardımcımız Sayın Canikli genel bir makro değerlendirme yaptı. Ben de konuşmamda daha çok Hazine Müsteşarlığının bütçesi, faaliyetleri ve kamu maliyesinin görünümü hakkında bilgi paylaşacağım.

Hükümetimizin öncelikli hedeflerinden bir tanesi, makrofinansal istikrarın korunmasıdır. Bu çerçevede, mali disiplinin korunması büyük önem taşımaktadır. Türkiye ekonomisinin iç ve dış şoklara karşı direncinin artmasını sağlayan mali duruşumuz içeride ve dışarıda takdirle karşılanmaktadır.

2000'li yılların başında gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yüzde 10'ların üzerine çıkan genel devlet bütçe açığı, geçen sene neredeyse sıfır düzeyine gerilemiştir. Genel devlet bütçe açığının 2016 yılında gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak yüzde 1,9'a çıkmasını öngörüyoruz bu sene için. 2015 yılında -aşlında, dediğim gibi- neredeyse sıfır düzeyinde olan açık, bu sene 1,9 civarında olan açık, yine de gelişmekte olan ülkelerin ortalaması olan yüzde 4,5 açıkla karşılaştırıldığı zaman iyi bir performans, güçlü bir performans olarak ortaya çıkmaktadır.

Tabii, kamu maliyesindeki bu güçlü duruş aşlında Türkiye'ye çok şey kazandırmıştır yani en basit hâliyle, 2000'li yılların başında yine millî gelirin yüzde 15'i civarı bir faiz harcaması söz konusuyken bu sene yaklaşık yüzde 2,4'e gerilemesi beklenmektedir ve buradan tabii ki tasarruf edilen imkânlarla başta eğitim, sağlık, altyapı ve diğer harcamalara, diğer alanlara ciddi destekler sağlanmıştır, ülkemizin geleceği daha iyi bir şekilde inşa edilmiştir.

Yine, mali disiplinin diğer önemli bir sonucu da kamu borç sürdürülebilirliğine ilişkin endişelerin ortadan kalkmış olmasıdır. Gerçekten de bu dönemde gerek iç borçlanmanın vadesi bir yılın altından neredeyse yetmiş ay civarına yükseltilmiş, borçlanma maliyetleri de yüzde 60'lardan yüzde 10'lara kadar çekilmiştir. Hatta son küresel kriz sonrası döneme bakarsanız, 2010-2015 dönemine, reel faiz ortalama yüzde 1'in altında gerçekleşmiş ve gerçekten de Türkiye için bu tarihî düşük seviyelerdir, küresel olarak da tabii ki faizler son derece düşük bir dönemi geçiriyor.

2016 yılında Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun yine gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yaklaşık yüzde 32,8 olarak gerçekleşecektir ve program dönemi sonunda da yüzde 30'un altına düşmesini bekliyoruz. Bu oran aslında yine gerek OECD ülkeleriyle gerekse avro bölgesi ülkeleriyle ama daha önemlisi, gelişmekte olan ülkelerle karşılaştırıldığı zaman oldukça iyi bir orandır. Gelişmekte olan ülkelerin kamu borç stokunun millî gelire oranı 2015 için yaklaşık yüzde 45, muhtemelen bu sene yüzde 47-48 seviyelerine çıkmış olacaktır.

Hükümetlerimiz döneminde sadece, az önce de ifade ettiğim gibi, borç yükünü azaltmakla kalmadık, borcun yapısında önemli iyileştirmeler sağladık. Borçlanmaları ağırlıklı olarak Türk lirası cinsinden ve sabit faizli enstrümanlarla gerçekleştirirken piyasa koşullarının el verdiği ölçüde vadeleri uzattık. 2002 yılında merkezî yönetim borç stokumuzun yaklaşık yüzde 58'i döviz cinsinden iken bu oran 2016 Eylül itibarıyla yaklaşık yüzde 35'e gerilemiştir. Benzer şekilde, borç stokumuzun yüzde 55'i değişken faizli senetlerden oluşurken bu oran bugün yüzde 31 düzeyine gerilemiştir. Stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikası sayesinde borç stokunun faiz, kur ve likidite risklerine karşı duyarlılığını da önemli ölçüde azalttık. 2003 yılından bu yana ağırlıklı olarak sabit faizli borçlanma yaparak borç stokunun faize duyarlılığında önemli iyileşmeler sağladık. Duyarlılık analizi çalışmalarımıza göre, Türk lirası faizlerinde 500 baz puanlık bir artış 2001 yılı stok yapısı çerçevesinde borç stokunu 1,7 puan artırırken 2015 yılı itibarıyla yalnızca 1 puan artırmaktadır. Gayrisafi yurt içi hasıla büyümesindeki 2 puanlık azalış yine borç stok oranını önceden 1,2 puan artırırken 2015 yılı itibarıyla borç oranını 0,6 puan artırmaktadır. Diğer taraftan, Türk lirası cinsi borçlanmaya ağırlık vererek borç stokunun yapısını döviz kuru şoklarına karşı da daha dayanıklı hâle getirdik. 2001 yılındaki stok yapısı sürdürülüyorsa olsaydı liranın yüzde 10 değer kaybı borç stokunun millî gelire oranının 4,4 puan artmasına sebep olacakken 2015 yılında bu etki sadece 1,2 puandır. Faiz dışı fazladaki değişimin etkisi değişmemiştir.

Şu grafikte, şöyle bir bakarsanız, aslında az önce ayrı ayrı etkilerini açıkladığım tüm şokların bir arada gerçekleştiği oldukça kötümser bir senaryoda dahi Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı program dönemi sonunda yüzde 38'in altında kalmaktadır. Bu analiz, kamu maliyemizin ve kamu borç yapımızın ne derece sağlam olduğuna işaret etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; borç üstlenim konusuna gelince: Hazine Müsteşarlığı genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler tarafından kamu-özel iş birliği modeliyle gerçekleştirilen belirli kamu altyapı projeleri için borç üstlenim taahhüdü sağlamaktadır. Bugüne kadar Avrasya Tüneli Projesi için 960 milyon dolar, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu Projesi için yaklaşık 5 milyar dolar, Kuzey Marmara Otoyolu Projesi üçüncü köprü kesimi için yaklaşık 2,7 milyar dolar tutarında olmak üzere Hazine Müsteşarlığı tarafından toplamda 8,7 milyar dolar borç üstlenim anlaşması imzalanmıştır.

Hazine garantili borç stoku 2016 yılı ikinci çeyreği itibarıyla 12 milyar dolar seviyesindedir. Hazine garantili borçlardan üstlenim oranı yüzde 2,9 oranındadır, ki 2002 yılında bu oran yaklaşık yüzde 52 civarındaydı. Yine, Hazine alacak stoku bu dönemde 17,4 milyar olarak gerçekleşmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, deminki Hazine garantili borçlarla ilgili Sayıştay raporları farklı sonuçlar veriyor, hem de 2015 için, 2017 değil. Sizin verdiğiniz rakam 2016 rakamları. Nedir o farklılık? Ben onu bir türlü çözemedim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Müsaade ederseniz ben bitireyim, şey konusunda baktıralım, Sayıştay...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Lütfen, o arada bakarsa arkadaşlar çünkü önemli bir farklı var çözemediğimiz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Şu an yani eylül sonu itibarıyla Hazine alacak stoku yaklaşık 17,4 milyar liradır. Bu tutarın 4,2 milyar lirası vadesi geçmiş, 13,2 milyar lirası vadesi gelecek niteliğindedir.

Hazine finansman programına gelince: 2017 yılında 80,5 milyar lira anapara, 52,7 milyar lira faiz olmak üzere toplam 133,1 milyar lira tutarında borç servisi programladık. Borç servisinin 98,1 milyar lirası iç borç, 35 milyar lirası ise dış borçtur. Geleneksel eurobond, Japon yeni ve kira sertifikası ihraçları yoluyla uluslararası sermaye piyasalarından 6 milyar dolar finansman sağlanması ve 96,2 milyar lira tutarında iç borçlanma yapılması öngörülmektedir. Finansman programımıza göre 2017 yılı iç borç çevirme oranının yaklaşık yüzde 98 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Şimdi de size 2017 yılı Hazine Müsteşarlığı bütçesi hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum. Hazine Müsteşarlığı 2017 yılı bütçesi için teklif edilen ödenek tutarı 77,4 milyar liradır. Bu tutarın 57,5 milyar liralık kısmı faiz ödemelerinden oluşmaktadır. 2017 yılı bütçe teklifinde yer alan yaklaşık 12 milyar lira cari transfer ödeneğinin 6,5 milyar lirası KİT'lere yapılacak görev zararı ve kamu sermayeli bankalara yapılacak gelir kaybı ödemelerinden, 3,8 milyar lirası bireysel emeklilik sistemi devlet katkısı, 894 milyon lirası ise Ulusal Fon'a yapılacak ödemelerden ve 572 milyon lirası yurt dışına yapılacak transferlerden oluşmaktadır.

Şimdi de sizlere uluslararası finansal kuruluşlarla ilişkilerimiz konusunda kısaca bilgi vermek istiyorum. IMF kota ve yönetim reform paketi bu yılın başlarında yürürlüğe girmiştir. IMF nezdindeki kotamız yaklaşık 1,46 milyar SDR'den 4,66 milyar SDR'ye, oy gücümüz ise 0,61'den yüzde 0,95'e yükselmiştir. Bu kota artışı için gerekli ödemeyi 2016 yılı bütçesinden yaptık, böylece fonun en yüksek kotaya sahip 20 üye ülkesinden biri hâline geldik.

Geçtiğimiz yıl G20 dönem başkanlığını başarılı bir şekilde tamamladık. Ülkemiz üç yıl süreyle aktif görev aldığı G20 Troika üyeliği pozisyonunu bu yılın 1 Aralık tarihi itibarıyla tamamlayacaktır. G20 Troika üyeliğimiz boyunca küresel sorunların çözüm çabalarına önemli katkılarda bulunduk.

Uluslararası ve bölgesel kalkınma bankalarıyla olan ilişkilerimizi başarıyla sürdürüyoruz. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından iki yıldır en çok kredi kullanan ülke konumuna yükseldik. Bu banka diğer Orta Asya operasyonlarını da Türkiye'den yürütmektedir. 2012-2016 dönemini kapsayan çerçeve anlaşması kapsamında Dünya Bankasından yaklaşık 4,3 milyar dolar tutarında bir finansman sağlanmıştır. Dünya Bankasıyla 2017-2021 dönemini kapsayacak beş yıllık çerçeve anlaşması çalışmalarına da başlanmıştır. 2016 yılında faaliyete başlayan Asya Altyapı Yatırım Bankasının 12 üyeli Direktörler Kurulunda ülkemiz de yer almıştır.

Şimdi de reel ekonomi desteklerimizden bahsetmek istiyorum. Çiftçilerimize yüzde 0 ile 8,25 arasında değişen faiz oranlarıyla sübvansiyonlu kredi kullanıyoruz. 2016 Ekim ayı itibarıyla Ziraat Bankasınca kullanılan düşük faizli kredi bakiyesi 30,1 milyar liraya, tarım kredi kooperatiflerince

kullandırılan düşük faizli kredi bakiyesi ise yaklaşık 3,5 milyar liraya ulaşmıştır. 2004 yılında 205 bin üretici uygulamadan faydalanırken, 2016 Ekim itibarıyla söz konusu uygulamadan yaklaşık 887 bin üretici faydalanmıştır.

Benzer şekilde, esnaf ve sanatkârlarımızın desteklenmesi amacıyla Halk Bankası tarafından hâlen yüzde 0 ile yüzde 5 arasında değişen faiz oranlarıyla sübvansiyonlu kredi kullanılmaktadır. 2016 yılı Ekim ayı itibarıyla bu kapsamda kullandırılan kredilerin bakiyesi 20 milyar lirayı aşmıştır. 2002 yılında 64 bin esnaf bu krediden faydalanırken ekim ayı itibarıyla 424 bine ulaşmıştır.

Yine, Kredi Garanti Fonu aracılığıyla 11 bini aşkın firmaya hazine destekli kredi kefaletleri sağlanmaktadır. Temmuz 2009, Mayıs 2016 döneminde sağlanan toplam kredi tutarı 9,7 milyar liraya, kefalet tutarıysa 6,8 milyar liraya ulaşmıştır.

Kredi Garanti Fonu'nun hazine destekli kefalet kullanılmamasını etkin hâle getirecek, daha çok KOBİ ve ihracatçının ihtiyaçlarına cevap vermesini sağlayacak düzenlemeler yapıyoruz. Bu çerçevede, yüksek hacimli kredi kefalet taleplerinde kredi onay süreçlerindeki verimliliği artırmak üzere kredi derecelendirme sistemine geçilecektir. İhracatçılar için getirilen yeni imkânla kefalet oranı Eximbankın doğrudan sağladığı kredilerde yüzde 100'e kadar, diğer bankalar tarafından ihracatçılara sağlanan kredilerde ise yüzde 85'e kadar çıkarılacaktır. Ayrıca, portföy garanti sistemiyle her bankaya ayrı ayrı kredi tazmin üst limiti belirlenecektir. Bu sayede, Kredi Garanti Fonu'na herhangi bir başvuru yapılmaksızın küçük ölçekli krediler doğrudan bankalar tarafından KOBİ'lere verilebilecektir. Uygulamayla Kredi Garanti Fonu'nun ve bankaların kredi verme süreci birkaç güne indirilebilecektir. Yeni düzenlemelerin faaliyete alınmasıyla birlikte, 3 milyar lira olan kefalet bakiyesi kısa vadede 10 milyar liraya kadar çıkartılabilecektir.

Girişimcilik ekosistemini desteklemek amacıyla 500 milyon lira tutarındaki kaynağı fonların fonu bağlamında kullanılabileceği önümüzdeki dönemde.

Yine, bireysel katılım sermayesi sistemi, biliyorsunuz, 2013 yılında faaliyete geçti, o günden bugüne melek yatırımcı sayısı 50'den 400'ün üzerine çıkmış ve Türkiye'de 14 adet melek yatırım ağı akredite edilmiştir. Ülkemiz 2013 yılında 14,7 milyon avro olan melek yatırım tutarı, 2015 yılında yüzde 110 büyüyerek 31 milyon avroya yükselmiştir.

Mali sistemin en önemli bileşenlerinden biri olan sigortacılık ve özel emeklilik sektörleri 2016 yılı içerisinde de büyümeye devam etmiştir. Hazine Müsteşarlığının gözetim ve denetiminde faaliyet gösteren sigortacılık sektöründe hâlen 59 sigorta şirketi, 2 reasürans şirketi, 130 broker, 15.804 acente, 36.480 bireysel emeklilik aracı, 3.616 sigorta eksper ve 128 sicile kayıtlı aktüer faaliyet göstermektedir.

Sigortacılıkta 2016 yılı ikinci çeyreği itibarıyla prim üretimi 2015 yılını aynı dönemine oranla yüzde 35,5 oranında artış göstermiş, 2016 yılı sonunda prim üretiminin 42,1 milyar liraya ulaşması öngörülmektedir.

Trafik sigortası poliçe tazmini esnasında teminat kapsamına girmeyen rizikoların yargı kararıyla kapsama dâhil edilmesi ve hasar ödemelerinde belirsizliğin ortaya çıkmasıyla artışa geçen trafik sigortası primleri tekrar düşüşe geçmiştir. Hatırlarsanız, burada önemli bir düzenleme yaptık ve bu yapısal sorunu giderdik, hukuki altyapıyı netleştirdik. Mayıs-ekim döneminde trafik sigortası primlerinde tüm araç grupları için ortalama yaklaşık yüzde 7'lik ve otomobil araç grubu için yaklaşık yüzde 9'luk trafik sigorta priminde, zorunlu primlerde bir düşüş gerçekleşmiştir.

Yatırımların artırılması ve cari açığın azaltılması için tasarruf seviyesinin yükseltilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede, özel tasarrufların artırılmasına yönelik olarak atılan en önemli adım bireysel emeklilikte getirilen yeni sistemdir. Bireysel emeklilik sisteminde katılımcı sayısı 2013 yılı başında 3 milyon civarında iken 28 Ekim itibarıyla 6,5 milyon kişiye; az önce de ifade edilmişti, fon büyüklüğü yaklaşık 20 milyar liradan devlet katkısı dâhil 58,6 milyar liraya yükselmiştir.

Sistemin daha da iyileştirilmesi için, ekonomimize sağlanan uzun vadeli kaynağın daha da artırılması için birkaç çalışmamız daha var. Bu çalışmalardan bir tanesi yine burada yapılan bir düzenleme otomatik katılım uygulamasına ilişkin, biliyorsunuz, kanuni düzenleme yapıldı; sistem 1 Ocak 2017’de devreye giriyor. Otomatik katılımı ilgili alt düzenleme çalışmalarımızda son aşamaya gelmiş bulunmaktayız. Bu çerçevede, önümüzdeki on yıllık süreçte yaklaşık 100 milyar liralık bir fonun birikmesini öngörüyoruz.

Diğer bir çalışmamız ise: Fiil ehliyetine sahip olmayan kişilerin de, bankacılıkta olduğu gibi, veli ve vasileri aracılığıyla bireysel emeklilik sistemine katılabilmesini sağlayacak düzenlemeleri hayata geçirmeye çalışacağız.

Finansal istikrarın güçlendirilmesi Hükümetimizin önem verdiği konuların başında gelmektedir. Bu düşünceyle oluşturduğumuz Finansal İstikrar Komitesi yerel ve küresel risklerin dikkatle izlendiği, finansal sistemimizin bu risklerden etkilenmeden sağlam ve istikrarlı bir şekilde işlemesini sağlayacak tedbirlerin zamanında alınmasında büyük bir rol oynamaktadır. 2016 içerisinde Komitede ele alınan başlıca konu başlıkları şunlardır: Sistemik risk faktörlerinin ve birikme potansiyellerinin değerlendirilmesi, sektör düzenlemelerinin uluslararası standartlara uyumunun sağlanması, tasarrufların artırılması ve borçlanmada uzun vadenin teşvik edilmesi, mevcut makro ihtiyati politika etkilerinin incelenmesi ve yeni politika önerilerinin geliştirilmesi, sistemik risk kurumsal yapısının güçlendirilmesi.

Benzer şekilde, katılım bankacılığının, sermaye piyasalarının ve katılım sigortacılığının, genel anlamda faizsiz finans sisteminin daha hızlı ve sağlıklı geliştirilmesi ile İstanbul’un uluslararası finans merkezi vizyonuna katkı sağlanmasını teminen Faizsiz Finans Koordinasyon Kurulu 2015 yılı Aralık ayında kurulmuştur. Kurul ilk toplantısını mart ayında, ikinci toplantısını ise ekim ayında gerçekleştirmiştir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları; sözlerime son verirken yapacağımız katkılar için şimdiden size teşekkür ediyorum. 2017 Mali Yılı Bütçesinin ve bugün görüşülecek kurum bütçelerinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan Yardımcım.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanımız Sayın Mehmet Ali Akben’e söz vereceğim.

Sayın Akben, süreniz on dakikadır.

5.- BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben’in 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; konuşmama başlarken şahsım ve kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumları olduğu üzere, finansal sistem, özellikle de bankacılık sektörü istikrarlı ekonomik ortam ve güven üzerine inşa edilmiş kesimlerdir. İstikrar ve güven kaybı finansal kurumların ülke ekonomilerine olan katkısının zayıflamasına yol açabilmektedir. Bu gerçekten hareketle, kurumumuz finansal istikrarı ve yatırımcı güvenini azami düzeyde tutmak için dinamik ve proaktif bir anlayışla çalışmalarını sürdürmektedir.

Birçok yükselen piyasada olduğu gibi ülkemizde de sermaye piyasası gelişmektedir. Bununla birlikte, ülkemizde finansal sistemin toplam aktiflerinde en önemli pay hâlen bankalara aittir. Bankalar tasarrufların mobilize edilmesinde ve reel kesim ile hane halklarının fonlanmasındaki önemini korumaktadır. Bu nedenle, bankacılık sektörünün yakından izlenmesi ve doğru mekanizma ve sistemlerin kurulması, etkin kredi kullanımı ve finansal verimlilik açısından hayati öneme sahiptir.

Kurumumuz bu bilinçle çalışmalarını devam ettirmektedir. Temel amacımız, finansal tüketicinin haklarını korumak, kredi sisteminin etkin çalışmasını sağlamak ve bankacılık sektöründe sermayeyi ve risk birikimini sürekli olarak yönetilebilir bir düzeyde tutmaktır. Bu suretle sürdürülebilir finansal istikrarı sağlamak mümkün olmaktadır.

Nitekim kurumumuzun düzenleme ve denetim yaklaşımlarının kalitesi uluslararası alanda teyit edilmektedir. Basel Bankacılık Komitesinin oluşturduğu Düzenleme Tutarlılığı Değerlendirme Programı RCAP gözden geçirme sürecinde ülkemiz çok sayıda G20 ülkesinden de daha iyi performans göstererek “tam uyumlu” olarak kabul edilmiştir. Öte yandan, Dünya Bankası ve IMF tarafından yürütülen 2016 Mali Sektör Değerlendirme Programı’nda ülkemiz yine büyük bir başarı sağlayarak birçok ilkede tam uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Bu durum göstermiştir ki uluslararası değerlendirmelerde açık ve anlaşılır süreçler izlenmesi hâlinde, ülkemiz bankacılık sektörünün güçlü olduğu rahatlıkla görülmektedir. Maalesef, ülke kredi notu veren derecelendirme kuruluşları aynı etik yaklaşımı sergileyememekte ve ekonomik temellerle uyumlu olmayan değerlendirmeler yapmaktadırlar.

Ülkemize, milletimize ve istikrarımıza karşı yapılan 15 Temmuz 2016 darbe girişimi, finansal sistemin sağlamlığını ve ekonomik temellerin güçlü olduğu gerçeğini değiştirmemiştir. Söz konusu günü takiben finansal otoriteler düzeyinde hızlıca yapılan görüşmeler ve alınan tedbirlerle vatandaşlarımızın sağduyulu desteği sayesinde bankalara hücum gözlenmemiş, 11,5 milyar dolar bozdurularak TL mevduat artmış, likidite sorunu yaşanmamış, finansal piyasalar ve altyapılar kesintisiz olarak çalışmaya devam etmiştir. Bankalarımızın uluslararası fonlara erişiminde de bir sıkıntı yaşanmamıştır. 15 Temmuz 2016 girişimini, Türk bankacılık sektörü açısından uluslararası finans ders kitaplarına örnek vaka olarak geçebilecek bir stres testi olarak görmekteyiz. Şükürler olsun ki bu dayanıklılık sınavını başarıyla aşılmıştır. Dolayısıyla sektöre ve kurumumuza olan güven bir kez daha kuvvetli bir biçimde teyit edilmiştir.

İmkânlar ölçüsünde bankacılık sektörü, menfur girişimin yaratabileceği güven kaybını telafi etmek amacıyla konut kredileri faiz oranlarında indirim yapmıştır. Sektörde bazen gözlemlenebilen mevduat yarışının fon maliyetlerini daha da yukarı çekmemesi için bankaları takip etmekteyiz. Büyük tutarlı mevduat sahiplerinin de duyarlı davranmasını ve bu tür kısa vadeli yarışlara itibar etmeyerek sektörde ve ülkemizde istikrara katkı yapmalarını beklemekteyiz. Bu çerçevede, banka ve banka dışı finansal kuruluşlar ile tasarruf sahiplerinin istikrara ve ülke ekonomisine destek vermeye devam etmelerini beklemekteyiz.

Bununla birlikte ülkemizin küresel düzeydeki güçlü konumunu iyileştirmek için finansal derinleşmenin artması ve reel kesimin daha uygun koşullarda fonlanması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında yurt içi tasarruflar ile finansal katılımın ve erişimin artırılması elzemdir. Bu amaçla makro seviyede bireysel emekliliğin özendirilmesi, yurt içi tasarrufların artırılması ve israfın önlenmesine yönelik çok sayıda politika uygulanmakta ve bu politikaların olumlu sonuçları alınmaktadır.

Diğer taraftan küresel İslami finans sadece 9 ülkede yoğunlaşmış olup ülkemizin bu piyasada daha etkin olması ve sıralamadaki yüzde 2,9'luk payıyla bulunduğu 7'ncilik konumunun yukarıya çıkması hedeflenmektedir. Yaklaşık 3 trilyon dolara çıkması beklenen söz konusu pazarda, daha etkin olmamız hâlinde, fon maliyetlerimiz aşağıya inebilir ve tasarruf açığımız doğrudan yatırımlarla ve daha uygun koşullarda karşılanabilir. Bu nedenle, ülkemizde katılım bankacılığının geliştirilmesine de büyük önem vermekteyiz. Özellikle faizsiz sisteme yönelik bakış açısının iyileştirilmesi, kurumsal ve hukuki altyapının geliştirilmesi ile ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması öncelikli alanlarımızdır. Ülkemizin demografik, kültürel ve değerler yapısı dikkate alındığında, katılım bankacılığının görece payının yukarı çıkması gerektiği yönündeki inancımızı korumaktayız.

Kurumumuzun tamamen İstanbul'da faaliyet göstermesiyle sektörle daha yakından temas etmesi, İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin hızla devam ediyor olması, muhtemel sorunlara daha hızlı çözüm üretme ve finansal yenilikleri daha hızlı geliştirme fırsatı sunmaktadır. Bilindiği üzere, İstanbul Finans Merkezi Projesi'ne dair politikalar, Onuncu Kalkınma Planı çerçevesinde yürütülen öncelikli dönüşüm programları kapsamında yürütülmektedir. 7 bileşen ve 104 eylemden oluşan İstanbul Finans Merkezi Öncelikli Dönüşüm Programı'nın hedefi, İstanbul'u 2018 yılında dünyanın ilk 25 küresel finans merkezinden biri hâline getirmektir. Keza İstanbul Finans Merkezi programı yoluyla, ülkemizin finansal gelişmişlik açısından daha üst sıralardaki ülkeler arasında yer alması amaçlanmaktadır. Bu alandaki önemli adımlardan birisi olarak İstanbul Anadolu Yakası'nda yükselen İstanbul Finans Merkezi içinde yer alacak kurumumuzun hizmet binasının temeli, 15 Ekim 2016 tarihinde Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım'ın da katıldığı bir törenle atılmış bulunmaktadır. Bu çerçevede İstanbul Finans Merkezinin geleneksel küresel fonlar ile küresel katılım bankacılığı açısından önemli bir cazibe merkezi olması için hukuki ve teknik çalışmalarımız devam etmektedir.

Taşıdığı gelişme potansiyeli ve nitelikli iş gücü kaynağı nedeniyle ülkemiz finans sektörüne olan ilgi devam etmektedir. 2016 yılında 1 adet özel sermayeli bankaya ve 1 adet katılım bankasına kuruluş izni verilmiştir. Ayrıca, varlık yönetimi ve elektronik ve ödeme sistemleri alanlarında toplam 18 kuruluşa faaliyet izni verilmiştir. Hâlihazırda kurumumuz, bankalar dâhil doğrudan veya dolaylı olarak 422 kuruluştan sorumlu bulunmaktadır.

Hassasiyetle koruduğumuz finansal istikrar sayesinde sektör Eylül 2016 itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 7,5 büyüyerek 2,5 trilyon TL aktif toplamına erişmiştir. Aynı dönemde mevduat ve katılım fonları 1,3 trilyon TL'ye ulaşırken sektörün kredi hacmi 1,6 trilyon TL'ye çıkmıştır. Güçlü maliye politikaları sayesinde menkul değerler portföyünün toplam aktif içerisindeki payı yüzde 13'e kadar inmiş ve sektör neredeyse tamamen özel kesimi fonlar hâle gelmiştir. Sektörün sermaye yeterliliği oranı yüzde 16'yla küresel anlamda çok güçlü bir seviyede olup muhtemel risklere karşı sur görevi yapmaktadır. Takibe dönüşüm oranı yüzde 3,3 ile oldukça düşük bir seviyededir. Artan teknolojik imkânlara rağmen sektörde 211.673 kişi istihdam edilmekte ve iş gücü piyasasındaki önemini korumaktadır.

Uluslararası yatırımcılara güven veren bir bankacılık sektörüne sahip bulunmaktayız. Dünya ekonomilerinde yaşanan dalgalanmaların bankacılık sektörümüze olan etkileri sınırlı düzeyde kalmaktadır. Sektörün kârlılığı devam etmekte, yurt dışı borçlanmalarda sorun yaşanmamaktadır. Eylül 2016 itibarıyla sendikasyon kredilerinde yenileme oranı yüzde 99'a yakın olarak gerçekleşmiştir.

Küresel ekonomik koşulların ve gelişmekte olan ülkelere olan hızlı sermaye akımlarının beslediği bir ortamda görülen hızlı kredi genişlemesi ve dolayısıyla ivmelenen finansal çevrimlere karşı, 2014 yılı başından itibaren bir dizi makro ihtiyati tedbir uygulanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Akben, toparlar mısınız lütfen. Süreniz bitti.

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Tamam.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Kasım 2016 itibarıyla kurumumuzun beşerî sermayesi de, 433 kişi görev yapmaktadır. kurumumuzun bütçesi ise bildiğiniz gibi genel bütçeden değil de finansal sektörlerden katılım payı olarak sağlanmaktadır. 2017 yılı içerisinde 385 milyon olarak bütçelenmiştir. Söz konusu bütçenin yüzde 96'sı katılma paylarından oluşmaktadır. Kurumumuzun bütçe giderleri; personel giderleri, SGK prim giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transfer ödemeleri ve kurumumuzun İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi kapsamında İstanbul'da hizmet binası yapımına ilişkin olarak bütçeye konulan sermaye giderlerinden oluşmaktadır.

Sözlerime son verirken 2017 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başkan Akben'e teşekkür ediyorum.

Şimdi de sunumlarını yapmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu Başkanımız Sayın Vahdettin Ertaş'a söz vereceğim.

Süreniz on dakikadır.

Sayın Ertaş, buyurun.

6.- SPK Başkanı Dr Vahdettin Ertaş'ın 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) hakkında sunumu

SPK BAŞKANI DR. VAHDETTİN ERTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlarken şahsım ve kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Küresel ekonomi, 2008'de başlayan ve hâlen az ya da çok pek çok ülkeyi etkileyen krizden bugün de çıkabilmiş değil. Gelişmiş ülke merkez bankalarının düşük faiz ve genişletici para politikaları kısmî bir iyileşme sağlasa da krize tam olarak çare olamamış, küresel büyüme oranları, kriz öncesi dönemin yarısını geçememiştir. Bu tablo, finans piyasalarını da yakından etkilemiş, düşük faiz oranları nedeniyle halka arzlar 2008 yılından itibaren giderek azalmış, neredeyse sıfıra yaklaşmıştır. Krizle birlikte, finans piyasalarında doğru bilginin önemi tüm sermaye piyasası paydaşları tarafından daha iyi anlaşılmış, yatırımcılar bilgiye dayalı yatırım yapmayı tercih ederken şirketler halka açılarak özel bilgilerini paylaşmaktan imtina etmeyi tercih etmişlerdir. Düşük olan faiz oranlarından kredi kullanmak ya da tahvil ihraçlarıyla faaliyetlerin fonlanması yakın dönemin en belirgin özelliği olmuştur.

Küresel kriz, özellikle değişken getirili sermaye piyasası araçlarına olan güvende bir erozyona yol açmış; hedge fonlar, risk sermayesi şirketleri, emeklilik ve sigorta şirketleri gibi büyük miktarlı tasarrufları yöneten kurumlar, giderek sabit getirili araçlara yönelmişlerdir. Sabit getirili araçlara yönelik aşırı talep, şirketlere düşük faiz oranları üzerinden tahvil ihracı yoluyla finansman imkanını kolaylaştırmıştır. Son durum itibarıyla 14 trilyon doların üzerinde sıfır, hatta negatif getirili şirket

tahvilleri bu piyasada tedavül etmektedir. Bu tablo bizde de yansımaları bulmuş, beş yıl öncesine kadar ülkemizde uygulanması olmayan özel sektör borçlanma araçları, faizlerdeki düşüşün de etkisiyle giderek yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Burada, özellikle reel sektör şirketlerimizin de hızlı bir şekilde değişik finansal araçlar yoluyla sermaye piyasalarından kaynak temininde önemli bir artış gözlemlenmektedir. Hâlen hisse senedi dışında 116 milyar lirası yurt dışında, 49 milyar lirası da yurt içinde olmak üzere 165 milyar liralık özel sektör sermaye piyasası aracı tedavüldedir. Bu yıl ilk on aylık dönemde verdiğimiz izin tutarı da 300 milyar lirayı aşmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; İstanbul Finans Merkezi Projesi'yle Hükümetimizin belirlediği vizyon çerçevesinde, Türkiye'nin küresel boyutta bir fon yönetim merkezi olmasını, şirketlerimizin istedikleri fonu, istedikleri araçla ve vadede bulabilmelerini kolaylaştırmayı, küresel şirketlerin ana ya da bölgesel merkezlerini Türkiye'ye çekmeyi hedefliyoruz. Biraz önce Sayın Başbakan Yardımcımın da ifade ettiği üzere 15 Ekimde, İstanbul Finans Merkezi yerleşkesinde bulunan SPK hizmet binasının temelini attık.

Bu yıl önemli bir kararı da Sermaye Piyasası Kurulu olarak, (ESMA) Avrupa Birliği Ülkeleri Sermaye Piyasaları Birliğinden aldık. Sermaye Piyasası Kurulunun verdiği izinler artık Avrupa Birliği üyesi ülkelerde de hisse senedi ihracının kapısını açtı. Bu konuda da düzenlemelerimizin ve inceleme prosedürlerimizin AB standartlarıyla aynı olduğunun teyidi anlamına gelmektedir. Yine, uluslararası kuruluşların gerçekleştirdiği çalışmalarını yakından takip etmekteyiz ve bu çalışmalara önemli katkı sağlamaktayız.

2016 yılında Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü (IOSCO), İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (ISEDAK), İslami Finansal Hizmetler Kurulu, Dünya Bankası ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasıyla ortak projeler ve çalışmalar yürütmekteyiz. Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Örgütü (IOSCO) yönetim kuruluna, 2016-2018 dönemi için yapılan oylamada aday ülkeler arasında en çok oy alarak iki yıllık dönem için yönetim kurulu üyeliğine seçildik. 125 ülkenin üyesi bulunduğu IOSCO'da yönetim kurulu üyeliğine seçilmemiz hem ülkemize hem de kurulumuza olan güvenin ve sermaye piyasalarımızın küresel piyasalarla entegrasyonunun bir sonucudur diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kurulumuzda 525 kişi çalışmaktadır. Toplam 1.369 tane şirket, gayrimenkul yatırım ortaklığı, portföy yönetim şirketi, gayrimenkul değerlendirme şirketi gibi farklı kurumlar kurulumuzun gözetimi ve denetimi altındadır. Son durum itibarıyla, bireysel emeklilik sistemi, yatırım fonu, tahvil, hisse senedi ve diğer sermaye piyasası araçları olmak üzere yaklaşık 10 milyon yatırımcıya hizmet vermeye çalışıyoruz.

Kurulumuzun 2016 yılı bütçe ödeneği 118 milyon 649 bin lira iken 2017 için, 2016 ödeneğine göre yüzde 7,5'lük bir artışla ödenek teklifinde bulunulmuştur.

Sözlerime son verirken 2017 yılı bütçemizin ülkemiz için ve kurulumuz için hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ertaş'a sunumları için teşekkür ediyoruz.

Böylelikle bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Müzakerelere geçeceğimiz ama geçmeden önce bürokrat arkadaşlarımız kendilerini bir tanıtsınlar.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kadınların sayısına girecek misiniz, ben sizin adınıza söyleyeyim mi? Kadınları yetersiz bulduk sayın Başbakan yardımcılarım.

Sunumlar için tekrar teşekkür ediyoruz.

Şimdi, müzakerelere başlıyoruz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

i) Hazine Müsteşarlığı

j) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

k) Sermaye Piyasası Kurulu

BAŞKAN - İlk söz, Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başbakan yardımcıları, değerli milletvekilleri; bu akşam bir temenniyle başlamak istiyorum konuşmama: İnşallah bundan sonraki bütün bütçelerimizde en kötü olarak göstereceğimiz göstergeler bu düzeyin altına düşmez. Bizler, bu Plan ve Bütçe Komisyonunda da bana göre hatalı olarak algılanacak bir yöntem izledik sürekli olarak. Belirli bir tarihi kerteriz noktası olarak alıyoruz, baz olarak alıyoruz, ondan sonra ne kadar büyüdüğümüzü, ne kadar geliştiğimizi söylüyoruz ve bunun üzerinden de kıyamet kopuyor çoğu zaman.

Değerli arkadaşlar, konjonktürden ayrı olarak durum değerlendirmesi yapmak kadar yanıltıcı bir olay olmamıştır, olamaz da. Çünkü, belirli bir konjonktürde elde edeceğimiz sonuç ile tamamen farklı bir konjonktürde elde edeceğimiz sonucu asla birbiriyle kıyaslayamazsınız. Şöyle bir Şöyle bir örnek vereyim akılda kalsın diye: Örneğin “2000 yıllarına kadar şu kadar kilometre tünel yapılmışken 2000 yılından sonra on beş sene içerisinde şu kadar tünel yapıldı.” demek. Bu, kıyaslanabilir bir ölçü değildir. Çünkü, özellikle 1990’lardan sonra tünel teknolojisinde öyle gelişmeler olmuştur ki eskiden yılda 50 metre veya 60 metre tünel yaptığınız zaman şapkanızı havaya atarsınız, şimdi aynı tüneli neredeyse iki haftada yaparsınız. Çünkü, teknoloji öyle gelişmiş ki çift aynalı solucanlarla, iki taraftan paldır küldür bir dalıyorlar insanlar, günde 100-150 metre giderek bir yıl içerisinde tüneller açılıyor. Bu teknoloji daha önceden yoksa, o zaman kalkıp da bu işlerle uğraşanların bu konuda başarısız olduklarını söylemek mümkün değil. Ben Çamlıbel tünellerinin hikâyesini hâlâ hatırlarım, anlatırlar: Kürekle bir kademededen diğer kademeye toprak atarak tünel kazılır ama buna rağmen kazılır. Bu örneğin unutulacağını sanmıyorum. Başka bir örnek versen kesin olarak unutturduz veya geçerdi büyük bir ihtimalle.

Demek ki konjonktürü ve teknolojiyi çok iyi değerlendirmek gerekiyor. Bütün bu olayların hepsi yol teknolojilerinde de, kullanılan makinelerde de, örneğin mermer olayında... Lazer kesicileri çıkmadan önce ne kadar mermer kesebiliyordunuz ki yılda?

Şimdi, aynı olguyu aslında tamamen ekonomiye de uygulamanız mümkün. Dünya, özellikle geçtiğimiz on dört yılın ilk yarısında inanılmaz bir finansman bolluğunun içerisine girdi. Dolayısıyla, faizlerin düzenli olarak düştüğü, istenildiği kadar kaynak bulunabildiği bir süreç yaşadı. Bunu 1989 krizi ile 1994 krizinin vesairesinin olduğu bir süreçle karşılaştırmak yanlış. O dönemlerde kimlerin, hangi hataları yaptığı veya bu dönemlerde kimlerin hata yaptığı da o kadar fazla önemli değil; önemli olan, o konjonktürü hangi koşullarda, kim, ne kadar değerlendirmiş. Sayın Başbakan Yardımcısının

grafiklerinden çok net olarak gördük bunu. Dünya ekonomisinde nasıl bir değişim var ve Türkiye’de nasıl bir değişim oluyor? Grafikler çok net olarak gösterdi ki hem borç vadelerinde hem de borç faizlerinde ciddi anlamda o çan eğrilerini görüyoruz artık. Vadelerimiz yükselmiş, yükselmiş, yükselmiş, sonra başını aşağı doğru çevirmiş vaziyette, iniyor. O nedenle dedim, inşallah en kötü göstergemiz bu olur, yeniden farklı bir durumla karşı karşıya kalırız diye. Aksi takdirde, bu konjonktürün kendiliğinden ortadan kalkacak bir olgu olarak algılanması bizi büyük yanlışlara götürür.

Faizler, 2011’lere geldiğinde yerlerde sürünüyordu dikkat ettiyseniz, neredeyse sıfırdı, negatife kadar geçmek üzere idi. Şimdi, 2016, 2011’le aynı düzeyde, yükseliyor yeniden. Bunun dünyadaki değişime paralel olduğunu görüyorsunuz. Dünya ekonomileri artık eskisi gibi büyümüyor. Bu kadar büyük kaynak bulamayacaksınız. Bu koşullar altında, sanki hiçbir şey değişmemiş gibi bütün konjonktürel sorunların veya konjonktürel koşulların aynen devam edeceği varsayımıyla ekonomi politikaları belirlemek o kadar kolay bir olay değil. Özellikle, dünya konjonktüründen ayrı olarak ülkemizin özel koşullarını da değerlendirmek zorundasınız. Güney sınırlarımız ateş çemberi. Yarın neyle karşı karşıya kalacağınızı bilmiyorsunuz. Kamu harcamalarında nasıl bir sorunla karşı karşıya kalacağınızı bilmiyorsunuz. Hazinesin bütçesinden çok somut olarak gördük. Hazinesin görev zararları gitgide artıyor. Tablodan hemen yazdığım rakamlara göre, 2015 yılında 4,3 milyar olan Hazine zararları, Toprak Mahsulleri Ofisi veya diğer kamu kurumu, bankalar ve tarımsal kuruluşlara verilenler, 2016’da 4,9’a; 2017 bütçesinde de 6,6 milyara yükseliyor. Bu arada, faizlerimiz de artıyor dikkat ederseniz.

Yine Hazinesin verilerine bakıyorsunuz, 2017 yılı için 57,5 milyar lira faiz teklifi vermişiz ama bu rakam 2018 yılında 62’ye, 2019’da da 72,5 milyara yükseliyor. Yani, daha önce yapılmış olan uygulamaların hepsinin maliyeti yavaş yavaş çıkmaya başladı. Maliye Bakanlığı bütçesi sırasında görüştük. Hazine garantileri nedeniyle ortaya çıkan yükümlülükleri Sayın Bakan grafiklerinde gösterdi. Onun dışında, diğer kurumların verdiği garantiler de var. Yolcu sayılarının tutmaması nedeniyle ortaya çıkacak yükümlülüğü hazine karşılamıyor. O, köprüye Karayollarında, eğer havaalanıysa, incek ve çıkacak yolcularla ilgili sayı Devlet Hava Meydanları İşletmesinin yükümlülüğünde. Ha, bütün bunların hepsi dönüyor dolaşiyor, Türkiye’nin üzerine yükümlülük olarak biniyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yorulduk tabii. Sabahın köründen beri burada bu kadar fazla oturup da bu kadar çok konuşursanız yorulursunuz. Burada iki şeye daha dikkatinizi çekiyorum, bu çok önemli bir olay: Biz bütçe açığımızla ilgili olarak şimdiye kadar hep faiz gelirleri hariç bütçe rakamlarımızı alarak değerlendirme yaptık. IMF tanımlı bütçe açığında 2 tane önemli kalem daha var: Bir tanesi, bir defaya mahsus olmak üzere gerçekleştirilen gelirleri siz sanki sürekli bir olaymış gibi hesaplarımızda kullanamazsınız, onları ayrı tutun. İki, Merkez Bankasının kârları. Şimdi, bu iki rakamı beraber değerlendirdiğimizde, 2016 bütçesinde faiz giderleri hariç gelirlerimiz 514 milyar lira, bütçe gelirimiz 540,8 milyar lira, bundan özelleştirme gelirlerini düşüğümüz anda 525,8 milyar liraya düşüyor. Vergi gelirlerimiz 459, bunlar bütçe rakamları tabii.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2016, değil mi?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – 2016. Faiz dışı fazlamız da 11,3 milyar. Bu iyi yani sonuç olarak faiz dışı fazla veriyoruz. Faiz dışı fazla miktarımız azalsa bile en azından var diye bakıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankası hariç özelleştirme gelirlerini buradan düşüğünüz zaman -13 milyar civarında bu bütçede- faiz dışı fazlanız diye bir şey kalmıyor, sıfırlanıyor. Bundan 2015 yılına ait olup da 2016 yılında Merkez Bankasından alınacak kâr paylarını da düşerseniz eğer, işte o andan itibaren 10 milyar lira faiz dışı açık veriyorsunuz. Demek ki bizde tehlike çanları çalmaya

başlamış, ciddi anlamda çalmaya başlamış. Sayıştayın raporuna göre, Merkez Bankasının kârı 2015 yılı sonu itibarıyla 13,8 milyar lira. Merkez Bankası 13,8 milyar lira niye kâr eder, nereden kâr eder? Bilançoda gözüktüyör: Döviz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Temizel, ek süre veriyorum, süreniz doldu.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sağ olun. Çünkü, bu konuşmaları böyle ek sürelerle vesairelerle bitiremiyoruz. Bir Hükümete veriyorsunuz, on dakika veriyorsunuz bu tarafa, ondan sonra iki dakikada bir değiştirerek bu iş gerçekten yürümüyor. Bir şey söylemeye çalışıyoruz. E, yararlanmak istiyorsanız yararlanmak istersiniz, yararlanmak istemiyorsanız canınızın sağ olsun, ne yapalım.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Ek süre verdim size, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, lütfen devam edin.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi, kesiyorsunuz...

BAŞKAN – Otomatik kesiliyor Sayın Temizel, biliyorsunuz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – ...bunu kesiyorsunuz, ondan sonra bir lütuf olarak bana süre veriyorsunuz. Ben lütuf falan bir şey istemiyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah. Bütçe görüşmeleri başında aldığımız karar bu biliyorsunuz, on dakika süre ama buna rağmen bu süreleri artırıyoruz, ek süre veriyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz aldınız, biz almadık o kararı.

BAŞKAN – Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın bakanlar ve değerli arkadaşlar, burada bir konuyu gerçekten iyi tartışalım diyoruz. Türkiye belirli sorunlarla karşı karşıya.

Bakın, sürekli olarak fazla verdiğini söylediğimiz bütçenin açık verdiğini söylüyorum. Merkez Bankasının önümüzdeki yılda ne kadar kâr edeceğini biliyor muyuz? Bilmiyoruz. Ama buna 13 milyar liralık bir geliri var. Tamamını da düşmedim dikkat ederseniz. Onun üstünden yapılacak olan kurumlar vergisini de indirdim. Ayrı bir olay. Onu da indiriyorsunuz. Söylemeye çalıştığım olay şu: Dünün koşullarıyla bugünün koşullarının ve yarının koşullarının aynı olacağını kesin olarak düşünmeyin. Özellikle Maliye Bakanlığı bütçesinde, bizim bu yılki bütçemizde Hazineyle birlikte bir araya gelerek yapmanız gereken bir B planına ihtiyacınız var. Bu B planıyla ilgili olarak hangi ödeneklerden anında vazgeçilebileceğini, hangi ödeneklerin nereye kaydırılabileceğini ve bunun ortaya çıkarılabileceği sosyal sorunları gidermek için de neler yapılabileceğini konuşalım dedik. Bizim burada yapmamız gereken olay bu. Hazine bütçesinde yapmamız gereken olay da bu.

Burada bir şeye daha dikkat çekmek istiyordum. O da şu: Bizim daha önceden sevine sevine yaptığımız özelleştirmelerin bir kısmı bumerang gibi bize dönmeye başladı: TELEKOM. TELEKOM'u özelleştirdik ve TELEKOM'un peşin olarak ödenmesi gereken miktarından sonra ödeneceği taksitler için TELEKOM, Türkiye'deki -iki tane banka olmak üzere- bankacılık sisteminden kredi kullandı, kamuya olan yükümlülüklerini ödedi. Bu süreç içerisinde 21 milyar lira kâr etmesine karşın banka borçlarının bir kısmını ödememeye başladı ve ödeyemeyeceği de ortaya çıkıyor. Ha bu durum karşısında ne diyebilirsiniz: Kredi veren bankalar teminat olarak almışlardır onu, alsınlar ne hâlleri varsa görsünler, süresi dolduğunda nasıl olsa bu hazineye dönecek. İşte bunu düşünmek zorundasınız.

Bunu bir düşüneceksiniz. Bu olay böyle olacak mı ya da bunun böyle olmasına izin verecek miyiz? Dolayısıyla özelleştirme adı altında yaptığımız işlemlerden hangilerinin yine ekonomiye sorun olarak dönebileceği konusunu da konuşmak zorundasınız.

Son olarak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na, son zamanlarda, hain darbe teşebbüsünden sonra el konulan şirketlerin devriyle ilgili olaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Sayın Başbakan Yardımcım, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, adı üstündedir, yasasında yapılan değişiklik önem arz etmez. Ne kadar kuruluşun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredildiğini bilmiyoruz. Hangi koşullarda tasfiye edildiğini de bilmiyoruz. Onların uzmanlık alanı farklı. Mevduatı korumak üzere kurulmuş olan bir kuruluş. Mevduatın korunmasına yeterli hassasiyeti gösteremeyenlerin ne şekilde tasfiye edileceğini, satılacağını ve vatandaşın mevduatının nasıl korunacağını bilir. Peki, bu şirketleri ne yapacak bu kuruluş? Ne yapacak? Yani kayyum tayin edilen kuruluşun temel amacı şu andan itibaren tasfiye mi? Bunlara eğer suç unsuru olarak müsadere edilmişse, el konulmuşsa onun yeri asla TMSF falan değildir. Neyiyle yönettiyorsunuz, kimle yönettiyorsunuz üstelik de? Onların yönetimi, onların yönetim biçimleri farklı, uzmanlıkları farklı; işletme ve üretim tarzları da farklı. Kaç yüz tane kuruluşun TMSF'ye devredildiğini, kayyum olarak TMSF'ye devredildiğini içinde bilen varsa lütfen söylesin. Bilmiyoruz.

Şimdi, bütün bunların hepsinin ekonomik sonuçları var. Bunların hepsinin ekonomik sonuçları var. Öyle kendi kendine “Tamam, orada tasfiye ederiz, herkes de cezasını bulur.” olgusuyla bu olay bitmiyor. Bu olay, dış ticaretinizden başlıyor, üretim biçiminize kadar birçok şeyi etkilemeye başlıyor. Onların uzantılarının, yurt dışındaki bağlantılarının ihracatınızda çok önemli noktalar olduğunu kesin olarak görmeniz ve araştırmanız da gerekiyor. Çok küçük bir araştırma bile bu konuda nelerle karşılaşabileceğimizi gösteriyor. O nedenle, şu anda salonun giriş kısmını işgal eden sizler, orada oturan sizler, bu bütçede inanılmaz bir sorumluluk ve yükümlülük altındasınız. Klasik bütçe ve hazine yöntemleriyle ya da klasik tasarruf veya özelleştirme yöntemleriyle altından kalkamayacağımız sorunlar geliyor. Ben bu konulara özellikle dikkatinizi çekmek istedim.

Bu salonda bulunan, bir kısmı sürekli konuşan, bir kısmı konuşmayan arkadaşlarımızın birikimi, kapalı oturumlarda bir araya geldiği zaman bir sürü şeyin çözümünü bulabilir, hem de umulmayacak kadar iyi çözümler ortaya çıkabilir. Bunu değerlendirin. Bunu değerlendirin. Bu sözlerin de sıradan söylenmiş bir söz olmadığını varsayın.

Ben yine de bu bütçeyi uygulayacak olan insanlara başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Günal, buyurun lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Temizel'in bıraktığı noktadan üzerine biraz daha devam ederek bakalım. Çünkü gerçekten ekonomide birçok sorunun yaşandığı bir ortamda bütçeleri okuyup geçiyoruz. Siz de bize dünya ekonomisinden, Türkiye ekonomisinden bir şeyler anlatıp geçiyorsunuz. Yani yaptığımız işler nereye gitti, ne oluyor, o paraları nereye harcadık, ne geldi, ne gitti, biz bütçe hakkını denetleyemiyoruz.

Şimdi, bakıyorum, bakıyorum, işin içinden çıkamıyorum. Az önce Sayın Bakan “Orası bina gideri.” deyince bir kısmına baktım ama iki yıldır yine vermişiz 100 milyon, 100 milyon, duruyor. Sonra arsaya bakıyorum, sıfır yazıyor; bilançoya bakıyorum, sıfır yazıyor. Bina başlamış, arsa nerede, nereye ne verdik, ne aldık? Yani böyle bir garip. Zaten baştan garipti, yani bir fiziksel finans merkezi kurmak, burada eski arkadaşlar, eski bakanlar, eski vekiller biliyor, bürokratlar zaten biliyor, Sadi Bilgiç de biliyor, fizikî bir finans merkezinin olmayacağını, finans merkezinin uluslararası finans sistemindeki itibarla olacağını defalarca söyledik ama hâlâ... Geçen gün bir de birlikte temelini de attınız herhâlde, hayırlı olsun. Yani ne kaldı, ne etti hâlâ bilmiyoruz, benim hâlâ kafam oralara basmıyor, kusura bakmayın. Çünkü gittim ben, önceki hafta İstanbul’daydım, pazartesi günü gezdim, Levent’te bir iki arkadaşım vardı, oralara uğradım, baktım bankaların hepsi Maslak’ta, Levent’te hâlâ duruyor. Onları ne yapacağız? Onlara da bir genelge mi çıkaracağız? “Siz de gelin, Ataşehir’e doğru taşının.” mı diyeceğiz, ne yapacağız, bilemedik açıkçası. Bir garabet var ama tabii, onları yine konuşuruz. Ondan çok daha önemli şeyimiz var.

Bakıyorum, bakıyorum, bakıyorum, bitmiyor. Sayıştayla ilgili konuyu baştan beri konuşuyoruz. Denetim hakkımız bizim onlar aracılığıyla yapılıyor. Ben okumaktan bitiremedim. Öncelikle Hazine raporunu hazırlayan arkadaşlara teşekkür ediyorum. Değerlendirme Kurulu da nedense bunu o kadar kuşa çevirmemiş, hâlâ belli kısımlarını aktarmışlar. Yani genel olarak bakınca, sizler ekonomik kurumlardan sorumlu Bakanlar olduğunuz için bizatili sizlere de aktarmamız lazım. “Yani Sayıştay da kim, işte biz bir şeyler yaptık, fazla karıştırmayın kardeşim.” tarzı yazılar yazıyorsunuz. Verilen kurum cevaplarından bahsediyorum. Cevapların yüzde 80’i diyor ki: “Yazdık, çizdik, devam ediyor, takip edeceğiz, takip edilmektedir.” Tamamını okuyabilirsiniz. “Yazdık, yazı yazdık kuruma veya bizle ilgili değil, takip ediliyor, bir dahakinde olmayacak.” Bakıyoruz bir daha var, bakıyoruz bir daha var, aynı şeyler yeniden yeniden geliyor Sayın Bakanlar. Ve enteresan olan bir tanesini söyleyeyim. Örnek: “Müsteşarlıkça da iştirak edilmekte olup konuya ilişkin gerekli girişimlerde bulunarak söz konusu bulgunun gereği yerine getirilecektir.” Yani katılıyoruz yapılan şeye diyor. Şimdi, geçiyorum, tekrar “Denetim görüşünün etkilemeyen...” diye başlamış ama iyi ki de etkilememiş, onlarca bulgu var. Projelerle ilgili var, kayıtlarla ilgili var. Açıkçası ben baktıkça kendimi kaybediyorum. Yani okurken bitirme şansımız yok ama ana hatlarıyla baktığımız zaman geçen yıllardan da biliyoruz. Kamu idaresinin cevabına bakıyorum, sonucuna bakıyorum. Acaba yapılan açıklama sonrası Sayıştay denetçileri tatmin olmuş mu diye? Sonucu okuyorum, yine aynen duruyor, bir uzlaşma sağlanmamış. Hani olur ya bir yanlış anlama olur, o zaman oturup, kurumlar arası düzeltme yapılıyor. Örnek, hibelerle ilgili bir şey var. Ortada 257 milyon tutarında hibe var. Mali tablo dipnotlarında “İzlenmesi gerekir.” diyor ama bu, kamu borç yönetimi raporunda yer alması gerekirken yer almıyor. Söylediğimiz rakam 257 milyon. Bunları böyle çok şey olarak söylemeyeyim. Birkaç tane somut örnek vereyim diye, çok fazla var da, bir tutum belirleme anlamında söylüyorum.

Yine, en önemli bulduğum şeylerden bir tanesi: Değerli arkadaşlar, burada kanunu tartıştık. Torba kanun yaparken görüştüğümüz Kredi Garanti Fonu’yla ilgili. Sizler yoktunuz tabii, o anda alakası olmayan Süleyman Soylu Bey oturuyordu. Onun için, gece yarısı... Sayın Başkan biliyor. Arkadaşlarımız İhracat Kredi Garanti Fonu kurmak istemişler. Daha doğru para istediler, daha fon kurulmamış. Şu anda bazı şeylere baktım. Şimdi buraya bakınca daha bir garip duruma karşı karşıyayız.

Diyor ki: “Bulgu 4: Kredi Garanti Fonu AŞ tarafından sağlanan Hazine destekli kefalet işlemlerinde, başvuruların kabul veya reddine ilişkin değerlendirme kriterlerinin belirlenmemesi.” Uzatmayayım. Hazine diyor ki cevabında: Kardeşim, Kredi Garanti Fonu’nun kriter belirleme yükümlülüğü yok. Kafasına göre belirleyebilir.

Arkadaşlar, isteyenler, hem Sayıştaya hem kendi kurumuna sorabilir.

Peki, şöyle bir rakam söyleyeyim o zaman: 31/12/2015 itibarıyla bu destekten faydalanmak amacıyla 12.381 firma tarafından 7,5 milyar liralık müracaat yapılmış. 17.500 başvuru var. Kredi onay komitesi 12.945 adet talebe 4,7 –yani 7,5’un 4,5’u diyelim- kabul etmiş. 1,9-2 milyarlık da reddolmuş. Şimdi, neye göre kabul ettin, neye göre reddettin? Yani böyle bir şey olur mu?

Aşağıda da tekrar söylüyorum arkadaşlarımız: İşte, bunların bankacılık mevzuatına tabi olmadığı, bilmem nesi falan filan diye başvuruları biz inceledik. Şimdi, soruyor, yeni bir sistem geliştirdik, işte bunlarla ilgili bir şey yapacağız. Bu kapsamda yeni bir sistem üzerinde çalışıyoruz. Hazinesinin yazdığını aramayın, ben size söyleyeyim. “Yeni bir sistem üzerinde çalışılıyor.” diyor.

Bütün bunları alt alta topladığım zaman, değerli arkadaşlar, yine , aynı şekilde: “Bulgu 5: Kredi Garanti Fonu AŞ tarafından sağlanan Hazine destekli kefalet kapsamında temerrüde düşen firmalardan yapılacak tahsilatlara ilişkin takip ve tahsil işlemlerinin etkin şekilde yapılmaması.” Yani buraya bakıyorum, 335 adet temerrüde düşmüş 2015 sonu itibarıyla, kredi verenlere toplam 102 milyon tazmin ödemesi yapılmış, işletme hesabına toplam yüzde 15 geçmiş.

Şimdi, incelemelere bakıyorsunuz, bir kısmı hesaba tam geçmemiş, bir kısmı banka almış, normalde satıp parasını ödemesi gerekirken gayrimenkulü fonun hesabına geçirmiş.

Bir sürü değişik değişik şeyler var Sayın Bakanım. Örnek; 1,9 yani 2 milyon ödeme yapmış ama 1.370’lik binayı eline almış. 600 bin lira zarar etmiş. Örnek söylüyorum. Bu söylediklerim afaki değil. Sehven aktarılmayanlar var.

Yine, aynı şekilde, Garanti Fonu’yla 6’ncı Bulgu da bununla ilgili. Bu da, yine, takip ve tahsilatların etkin biçimde yapılmayı.

Şimdi, biz size bir yetki veriyoruz özetle. Burada çok fazla bulgu var ama ben bile bakmaya yetişemedim hepsine. Şunu söylemeye çalışıyorum değerli arkadaşlar: Bize burada geldi arkadaşlarımız. Yeni tahsis istediler. Bakanlar Kurulunda sizin vermiş olduğunuz tahsise ilave olarak 2 milyar daha para istediler. Biz de sorduk. Ama kurulacak olan İhracat Kredi Garanti Fonu diyorlar. E, şimdi, mevcudunu tam işletemiyoruz. Uluslararası muhasebe standartlarına uymuyoruz. Aynı şey sukuk için de geçerli. Bir taraftan hem hülle yapıyoruz, borçlanmayı tutup sukuk diye gösteriyoruz, bu sefer diyorlar ki, bu borçlanma, kaydını yap. Yok kardeşim, o borçlanma değil.

Yani verdiğiniz cevabın özetini söylüyorum Sayın Bakanlarım. Hazinesinin verdiği cevapta diyor ki: Uluslararası standartlara göre sen kira sertifikası ihraç ediyorsan bunun mülkiyetini de kayıtlarında göstereceksin. Siz onu zaten borçlanma gibi yapıp adını değiştirdiğiniz için de bu sefer niye bize böyle söylüyorsunuz, bu tam bizim mülkiyetimize geçmedi zaten gibi bir cevap veriyorsunuz. Yani kayıtlarımızla yaptığımız işlemler tutarlı değil. Özetle bunu söylüyorum.

Etkin yapalım, evet. Kredi Garanti Fonu etkin çalışsın. Biz de söylüyoruz. Şartlarını esnetelim, evet. Şartlarını esnetmek demek, bir kurala göre, bir kritere göre verilmemesi demek değil ki. Veya oradan yapamıyoruz, hadi bir de İhracat Kredi Garanti Fonu kuralım dediniz. E, onun yarısını ihracata verin dedik. Kaçını kullandınız diyoruz? 2 milyar limit tanıdık. Daha 1 milyarı kullanılmamış toplam olarak geçen sene konuştuğumuz.

O zaman buralarda biraz daha ciddiyet yani amaca uygun bir şeyler yapmamız lazım. Hazinesinin çünkü kefaleti her işlemde –diğer kamu özel ortaklığında, diğer şeylerde olsun- verdiğimiz kefaletler bize yükümlülük olarak geliyor ve uluslararası camiada o bizim yükümlülüğümüz, riskimiz olarak görünüyor. Sonra da kalkıp hepimiz birden rating kuruluşlarına bağırıp çağırıyoruz.

Yani o zaman hesabımızı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım, ne çabuk bitti? Beş dakikaya mı düştü?

BAŞKAN – Yok, on dakika ama. Zaman su gibi akıp gidiyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Makinede de mi parmaklama var, bilemedik yani. Bir şey var ama. Daha konuya başlamadan bitiyor. Ben de Zekeriya Bey söyleyince... Tam algılayamamıştım aslında.

BAŞKAN – Alışınca insan uzun konuşmaya böyle oluyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, tam tersine. Var bir operasyon da neyse...

BAŞKAN – Biz biliyoruz ki siz beş dakikada da toparlarsınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Makinelere de ayar verilmiş gibi görülüyor.

BAŞKAN – Sizin o konudaki kabiliyetinizden hiçbir şüphemiz yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Tabii, burada, hakikaten de, bununla beraber, yine arkadaşlarımız geldi, İhracat Kredi Garanti Fonu dışında bir Varlık Fonu meselesi konuştuk. Bunun da ciddi şekilde ele alınması lazım. Evet, birtakım kaygılarla hareket edildiği arkadaşlarımızın açıklamalarından ve o günkü ortamdan anladık ama bunun bu şekliyle yapılması bize biraz garip geldi. Çünkü ölü doğduğu zaman bir işe yaramıyor. İşte, İMKB işlemleri yapan arkadaşlarımız burada, SPK Başkanımız burada. Eğer piyasalarda bir kötüye gidiş varsa, birisi bir tahvil veya hisse senedi ihraç edecekse onu geri çeker. Şimdi, ülkemizin uluslararası piyasadaki durumu, rating kuruluşlarının tavırları, bunlara karşı sanki bir önlem alıyormuşuz gibi yaparken tam tersine elimizde ekstra petrol yok, altın yok, maden yok, Varlık Fonu kuruyoruz. Yani bütçe fazlamız da yok. E, ne yapacağız? Portföydeki bazı şeyleri koyacağız, aynen deminki sukuk borçlanmasında yaptığımız gibi varlık varmış gibi yapıp para toplayacağız, özeti bu.

Ben anladığımı söylüyorum, özet, belki tam anlayamamış olabilirim de. Amaç, evvallah yani, dışarıdan bir şey gelecekse diye arkada arkadaşlarla da konuştuk onu biz. Ama usule uygun yapmadığımız zaman o müessese de bu sefer ölü doğmuş oluyor Değerli Bakanlarımız. Sıkıntımız o. Yoksa, öyle bir şeye çare olacak ne varsa yapalım. Ülkemize gelecek bir ekonomik saldırı varsa da, dışarıdan taciz varsa, ne dersiniz deyin, onlara karşı önlem zaten alınsın, kurumlarımız alsın, makro ihtiyati tedbirlerimizi, günlük şeylerimizi biz de alalım ama. Yani bu sefer o kurumu öldürmüş oluyoruz öyle bir kurumdan normal şartlarda faydalanmamız gerekirken. Ekonomik kararlarla ilgili güvenilirliğimiz sarsılıyor. Onun için öyle söylüyorum.

Örnek, arkadaşlarımız yine bir şey getirmiş. Yani, tamam, bürokratlar bir şeyler düşünüyor, bakıyor ama. Onu buralarda getirin tartışalım, bakalım, olgunlaştıralım dedik. Sayın Bakan da biliyor. Birazcık burada arka planına baktığımızda bir sürü şeyi değiştirmek zorunda kaldık. Biraz daha mutfakta çalışılması gerekiyor. Yani bir iki kişi getirdi şunu yapalım dediğimiz zaman olmuyor. Örnek, arkadaşlarımız geldi -Merkez Bankası Başkan Yardımcımız burada- baktık ki yeniden reeskont kredisine dönüş geliyor. Ya 1990'da bıraktık onu. Neden? Merkez Bankası daha bağımsız, özerk olsun. Hazineye avans vermeyi bıraktık, onu bıraktık, Toprak Mahsulleri Ofisine, bilmem nereye para vermeyi bıraktık ki rahat para politikası uygulayalım diye. Şimdi buradan öyle bir sonuç çıkmaz. Amaç doğru olabilir ama doğru araçlarla yapmadığımız zaman bu sefer diğer şeylerle çakışan bir durum ortaya çıkıyor. Benim kaygım o.

Az önce arkadaşlar söylediler, TMSF'yle ilgili de bir iki şey söyleyip kapatacağım. Evet, şu anda FETÖ nedeniyle bazı devirler var. Ama ben daha önce de söylediğim için rahatlıkla söylüyorum. TMSF'de kaç kişi çalışıyor? Başkanımız burada. Uzmanlık alanları ne? TMSF'ye devraldığımız şirketlere kimleri kayyum ya da yönetici olarak atıyoruz? Öyle bir sistem oluşmuş ki... Daha somut sorayım da şimdi yanlış anlaşılmasın.

Örnek, Uzanların çimento fabrikasını devraldık. Çimentoculuktan anlayan bir tane arkadaşımızı yönetici oldu mu oraya? Basit, karıştırılmasın gündemle diye söylüyorum. Kimler gitti? Başka firmalar da var. Enerji firması var, bilmem ne var. Aldık bir sürü. Biz de oradan ne yapıyoruz? Kamu kurumlarından, Hazineden, DPT'den, Maliyeden birer arkadaşımızı, o konularda birilerini gönderiyoruz. Geçici olursa tamam, ama iki sene, üç sene o şirketi yönettiğimiz zaman... Adam bizden bir sürü tazminat aldı, onu bildiğim için söylüyorum. Dedi ki: "Kardeşim, benim şirketim o zaman zarar etmiyordu, siz zarar ettirdiniz. Benim alacaklarımı o şirketim karşılayacaktı, bana bir sürü de para verdiniz." Özetini söylüyorum hatırladığım kadarıyla ve mahkeme kararından sonra ne kadar ödedik bilmiyorum. Ya, bunlara da biraz daha dikkat etmemiz lazım çünkü ekonomide gerçekten belli şeyler var. Evet, cezalandırılmalı, bakalım ama halka açık şirketler var, masum olan insanlar var. Biraz daha bu konulara da toptancı yaklaşımına değil de ekonomiye genel anlamda zarar vermeyecek şekilde bakalım diyorum. Konu çok, burada bir sürü şey var ama maalesef onlara bakma zamanımız olmadı.

Hakikaten de bu arsa kısmı, 2015'tekine baktığımız için mi sıfır gözüküyor, 2016'da mı arsası geçti? Binaya başlayınca... Bilemedim, onu da bir arkadaşlar şey yaparsa. Hesaplara iyice bakamadım, onun için de algılayamadım.

Bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum. Sonuç olarak ülkemizin hayırına olan bir şey varsa, gelip arkadaşlarımız burada belli şeyleri söylerlerse biz yapılması gerekeni yaparız, yapıcı, uzlaşmacı bir muhalefet anlayışından yanayız ama "Biz yaptık, oldu." deyince de bizi bırakın, en ılımlı ve kuşa çevrilmiş hâliyle bile raporlara, maalesef, her sene yansıyor. Biraz daha bu konularda dikkatli olmamız gerekir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Günal, teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Başbakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Başbakan Yardımcılarım, sunumlarınıza küresel piyasalardaki gelişmeleri, daha doğrusu olumsuzlukları anlatarak başladınız. Maliye Bakanlığının bütçe sunumunda da benzeri bir durum söz konusuydu. Çok fazla girmeyeyim o konuya ama şöyle bir şey var: Küresel piyasalar sonuç olarak diyor ki gelişmiş ülkeler için: "Faizlerin artırılması gerekir -kendi ülkeleri için, gelişmiş piyasalar için- ve kamu harcamalarının artması gerekir." Tamam, bu gelişmiş piyasalar için böyledir, Japonya'nın, Amerika Birleşik Devletleri'nin böyle yapması gerekir kendileri açısından, özellikle finans kuruluşları bunu böyle istiyor ama Türkiye için de mi bu geçerlidir? Biz neden kamu harcamalarımızı çok fazla artırıyoruz onu anlayamıyorum çünkü bizim bütçemize bakıyorsunuz, geçen yıla göre çok önemli bir artış söz konusu kamu harcamalarında, kamu gelirlerinde de aynı şekilde bir artış söz konusu. Bu kamu gelirlerinin tahsilatı nasıl yapılacak onu anlamakta zorluk çekiyorum. Özellikle varlık barışını çıkardık, ilave olarak vergi tahsilatı yapılacak. Sosyal güvenlik ve vergiyi bir araya getirin, faizleriyle birlikte 250

milyar liralık bir yükten bahsediyoruz özel sektör için, hani 2017 için tümü değil ama önemli bir kısmı devreye girecek. 100 milyarı devreye girse bunun, ilave olarak da yeni vergi yüklerinin tahsilatının nasıl yapılacağını gerçekten merak ediyorum, anlayamıyorum.

Şöyle bir rakam var, birkaç kere kullandık: Eylül ayı itibarıyla dâhilde alınan katma değer vergisi tahakkuk/tahsilat oranı ne biliyor musunuz? Yüzde 48. 47,9 eylül itibarıyla dâhilde alınan KDV'nin tahakkuk/tahsilat oranı. Şimdi, bunu KDV gibi, aslında Hazineye ait olan, Maliyeye ait olan bir vergiyi tahsil etmek de bu kadar başarısız olan bir Maliyenin geri kalan bu ilan ettiği vergileri nasıl tahsil edeceğini merak ediyorum ve dâhilde alınan KDV de 57,1 milyar liraya çıkmış vaziyette, yani bunu tahsil etmek mümkün değil. Onun için, ben bütçe hedeflerinin ve OVP hedeflerinin gerçekçi olmadığını düşünüyorum. Bunu Merkez Bankasının dünkü enflasyon, Aylık Fiyat Gelişmeleri Raporu da teyit etmiş görünüyor. Bakıyorsunuz, şöyle bir ifade var: “Çekirdek göstergelerin ana eğilimleri ise hizmet fiyatlarına bağlı olarak yavaşladı. Dayanıklı mal grubunda ise Türk lirasındaki değer kaybına bağlı olarak başta otomobil olmak üzere tüm alt gruplarda fiyatlar yükseldi. Temel mal grubu yıllık enflasyonu üzerindeki birikimli döviz kuru etkileri zayıflamaya devam etse de son dönemde Türk lirasında gözlenen değer kaybı yıllık enflasyondaki iyileşmeyi sınırladı.” Yani enflasyon hedefi şimdiden tutmaz diyor Merkez Bankasının raporu, bu önemli.

Bir haber göstereceğim, bir banka genel müdürünün “İflas ertelemeye yasak geldi OHAL’le ve icra dosyası sayısı kabardı. Firmalar birbirleriyle alacaklarını daha önce tahsil etmek için rekabet ediyor, önemli bir sıkıntı var piyasada.” Şimdi, evet, küresel piyasalarda sıkıntılar söz konusu ama bizim kendi kendimize yaptığımız, verdiğimiz zararı da kimse vermiyor. Yani, özellikle dövizdeki bu yükselmenin çok önemli sebebi iktidarın son icraatlarıdır, ekonomiyle ilgili olmayan icraatları; bunların ne anlama geldiğini biliyorsunuz. Sayın Şimşek’in Amerika’daki son açıklamalarını da çok doğru buluyorum, Türkiye’nin reformdan başka seçeneği yok ama gerçekten reformlarını yapması lazım, gerçek anlamda vergi reformunu yapması lazım, sosyal güvenlik reformunu yapması lazım; öyle gelir ve kurumlar vergisinin birleştirilmesini reform olarak addetmek mümkün değil. Gerçek anlamda bu reformları yapacağız. Özellikle bütün iş yerlerinin ortak bir numarayla otomasyona alınması lazım, yoksa hiçbir zaman sosyal güvenliğin ve maliyenin kayıtları birbirini tutmayacak, kayıt dışılığı önleyemeyeceksiniz, ondan sonra “Tahsil yapacağız.”, böyle bir şey mümkün değil. Oradan başlamak üzere buna ihtiyacımız var.

Bu konuya kısaca girdikten sonra, biraz önce Sayın Günal söyledi, Sayıştayın çok güzel bir raporu var Hazineyle ilgili olarak, hakikaten güzel bir rapor hazırlamışlar. Orada enteresan bulgular var Hazineyle ilgili olarak. 3 bulgu var, 17 bulgu da denetim görüşünü etkilemeyen bulgular. Bunlardan bir tanesi, 2015 yılı sonu itibarıyla fiilî menkul varlık stokuyla 217 no.lu Menkul Kıymet Varlıklar Hesabı tutarı arasındaki farklılıklar. Sayın Canikli, siz bunu bileceksiniz. Bakın, şöyle bir ifade var, gitmişler Sayıştay denetçileri: “Altın deposunda toplam -değerli arkadaşlar, izler misiniz- 99 adet mühürlü çuval olduğu, her bir çuval içerisinde çeşitli ebatlarda ortalama 40-50 kese bulunduğu ve söz konusu keseler içerisinde irili ufaklı altın, gümüş gibi değerli maden ve taşlardan yapılmış takı ve ziynet eşyası, külçe hâlinde altın, çubuk hâlinde gümüş, tarihî değer taşıyan madeni paralar ve benzerlerinin bulunduğu; söz konusu menkul kıymetlere ilişkin adetsel tutarların, her biri adına açılmış dosyalar içerisinde bulunan yazışmalardan tespit edilmesi gerektiği, ayrıca çuvalarda bulunan altın, kolye, bilezik, gerdanlık ve benzeri menkul malların niteliklerinin tespit edilmesinin mümkün olmadığı ve bu nedenle sayımının yapılamadığı...” diyor. Bu, Hazinesinin menkul kıymetlerinin muhafaza edildiği altın ve gümüş depolarında olan bir hadise, burada sayım yapılamıyor. Ve “Gümüş deposunda muhafaza edilen gümüşlerin eritilmiş külçe ve sebike yani çubuk şeklinde bulunduğu, külçelerin her birinin yaklaşık 30-35 kg arasında olduğu Saymanlık Müdürünce ifade edildiği, gümüş deposunda tartı ya da kantar

bulunmadığı, söz konusu depoda –rezaletle bakın- takriben 150-200 adet gümüş külçe bulunduğu, bu külçelerin tartı ya da kantar bulunmaması, taşıma ve tartıma için yeterli eleman bulunmaması nedeniyle sayımlarının yapılamadığı...” Böyle bir şey olabilir mi ya? Bu, Hazinemizde olan bir hadise, böyle bir şey olamaz. Yani, biz bunun, kendi hazinemizdeki altının, gümüşün, menkul kıymetin, değerli eşyaların sayımını yapamayacağız, kayıtlarla bunlar arasında bir uygunluk sağlayamayacağız, yani bu tam bir skandaldır, cumhuriyet tarihinde görülmuş müdür bilmiyorum ama gerçekten skandal. “Yapılan inceleme sonucunda Daphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimine çeşitli yollarla teslim edilen menkul varlıkların mevcut durumda muhafaza edilmesinin zorlaştığı görülmüştür. Bu nedenle söz konusu menkul varlıkların ekonomiye kazandırılması için yasal düzenleme yapılmasının gerektiği değerlendirilmektedir.” “Yasal düzenleme gerekir.” diyor.

“Fiilî menkul varlık stokuyla 217 no.lu hesap tutarı -2015 yılı için 15 milyon 990 bin lira- arasında farklılık olduğu hususuna 2013-2014 yılı denetim raporlarında da yer verilmesine rağmen, bu konuda herhangi bir ilerleme sağlanamadığı ve uygulamaya 2015’te de devam edildiği görülmüştür.” diyor. Yani bu sadece o yıla ait değil maalesef. Böyle bir sıkıntı var. Yasal düzenleme de gerekiyor ve uzun zamandan beri de maalesef bu durum devam ediyor.

Bulgu 2: Hazine Müsteşarlığında tahsisli taşınmazların muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmemesi vesaire. Onlara girmeyeceğim, çok fazla vaktimiz kalmayacak.

Bir de, müsaadenizle, TMSF konusuna girmek istiyorum. TMSF’yle ilgili Sayıştay raporunda da, ana raporda 5 bulgu var, 3 bulgu da denetim görüşünü etkilemeyen bulgular. Şimdi, orada, ki Merkez Bankası raporunda da benzeri konular söz konusu. Mesela, bu TMSF artık Türkiye’nin geçenlerde medyada yer aldığı en büyük holdingi değil mi aşağı yukarı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çabuk bitiyor süre, biliyorum.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dolayısıyla Sayın Bakanın demin söylediği gibi TMSF’ye devredilmesi değil, bu TMSF tarafından buradaki devredilen kuruluşların sürdürülebilirliğinin esas olması lazım. Bunun nasıl yapılacağı soru işareti. Bakın, ticari ve iktisadi bütünlük oluşturarak yapılan cebri icra satışlarında katma değer vergisinin tahsil edilmemesi nedeniyle vergi kaybına neden olunuyor. Basit bir konu ama 4,8 milyon dolar; 10,3 milyon TL’lik bir vergi kaybı söz konusu. Çok basit hatalar yapıyor. Ticari ve iktisadi bütünlük oluşturarak yapılan satışlarda ipotek bedelinin KDV matrahına dâhil edilmemesi nedeniyle vergi kaybına sebep olunuyor ve 6 milyon 490 bin; 6,5 milyon liralık orada da bir kayıp söz konusu. Mevzuata aykırı ödemelerde bulunulması vesaire.

Şimdi, bunun haricinde Sayın Başbakan Yardımcım, şöyle denetim görüşünü etkilemeyen tespitler TMSF’yle ilgili olarak, şöyle bir bulgu var: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu personeli ve bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilerin tedavi ve ilaç giderlerinin bütçeden ödenmesi, TMSF bütçesinden.

Sayın Başkanım, bu yeni bir bulgu değil. Bakın, bu bulgu geçen yıl da vardı, ondan önceki yıl da vardı. Hep söyledim, bu konunun bizim tarafımızdan... Bakın, Sayıştay diyor ki: “Bizim görüşümüz budur, bu bütçeden ödenmemesi gerekir. Buradaki insanlar kamu çalışanları, onlara belli bir maaş veriliyor, sosyal güvenlikle ilgili hakları da belli. Onun için, bakmakla yükümlü oldukları kişilere ve kendilerine ait tedavi ve ilaç giderlerinin bütçeden ödenmemesi gerekir.” Sayıştayın görüşü bu. Kurum da, TMSF de “Hayır, öderiz.” diyor. Bir anlaşmazlık söz konusu yıllardan beri. Bu bizim tarafımızdan çözümlenmesi gereken, Meclis tarafından çözümlenmesi gereken bir konu. Sayın Başkan, bizim adımıza denetim yapan Sayıştay diyor ki: “Görüşümüz budur.” ve ısrar ediyor yıllardan beri. Bu konuyu oturup

bir türlü karara bağlamadık. Öyle olunca da yıllardan beri bu devam ediyor. Bu sıkıntı olarak sürekli önümüze geliyor. Bunun karara bağlanması lazım. Onun için, bizim oturup bu kesin hesapla ilgili ayrı bir oturum yapmamız, bunları değerlendirmemiz lazım. Bu konuyu bu yıl da değerlendirmesek önümüzdeki yıllarda da tekrar önümüze gelecek. Bu Merkez Bankasıyla ilgili olarak da var. Merkez Bankasında da biliyorsunuz benzer şekilde harcamalar yapılıyor.

Yine, borçlulardan mevzuata aykırı olarak “vekâlet ücreti” adı altında para tahsil edilerek fon personeline dağıtılması. Bu da yıllardan beri benzeri şekilde sıkıntılı. 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle belirlenen üst sınırın aşılması ücret ödenmesi. Bu da öyle yani sadece bir yılla ilgili değil, birçok yıldan beri bunlar yapılıyor.

Dediğim gibi, Merkez Bankasında da var, tekrar ona girmiyorum ama Merkezî Finans ve İhale Birimiyle ilgili olarak da, Sayın Başbakan Yardımcım, benzeri önemli konular var, tekrar girmeyim. Performans raporunda da 13 bulgu var, o konuya girmiyorum ama Sayın Başkan, bu konularla ilgili, müsaade ederseniz, Sayıştay denetçileri burada, bu incelemeyi yapanlar bilgi versinler. Konuyla ilgili olarak bir karar verelim. Başka türlü olmayacak. Bu konuyu karara bağlayamayız. Bu, yıllardır devam ediyor. Beş dakikada bununla ilgili bir karar verelim müsaade ederseniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bildiğim kadarıyla herhâlde bir komisyon oluşturuyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kim oluşturuyor?

BAŞKAN – Hazine.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, Hazine tarafından değil, siz talimat vereceksiniz, burada karara bağlanacak. Komisyon nasıl oluşacak? Yani Hazine, TMSF bununla ilgili cevap vermiş. Merkez Bankasının da cevabı var, kamu görüşü ve yıllardır o görüşü devam ettiriyorlar. Sayıştayın görüşü de belli. Onun için, biz karar vereceğiz.

BAŞKAN – Onu da alırız, alırız o görüşü de.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Alalım, görüşlerini alalım, karar verelim, uzatmayalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basının değerli temsilcileri; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün Türk ekonomisine baktığımızda en önemli sorunlar büyüyememe, işsizlik ve artan borç yükü. Son on yılda yüzde 3,4’te kalan ortalama büyüme hızı, IMF’nin son küresel ekonomik görünüm tahminlerine göre 2016 yüzde 2,9’a, 2017-2021 döneminde yüzde 3,3’e gerileyecek. Türkiye ekonomisi AKP yönetiminde yapılan hatalar nedeniyle yüzde 3’lük düşük büyüme hızlarına hapsedilmiş görünüyor. Büyüme giderek düşerken dış açık sorunu da 2007’den sonra ağırlaşıyor. 2003-2007 arasında yüzde 6,9’luk ortalama büyüme hızını yüzde 4,4’lük cari açık gayrisafı yurt içi hasıla oranıyla yakalayan Türkiye, 2008-2016 arasında yüzde 3,3 ortalama büyüme için yüzde 5,7’lik ortalama cari açık vermiş. Buna bağlı olarak dış borç gayrisafı yurt içi hasıla oranı 2006’dan 2016 ortasına kadar 20 puan artarak yüzde 59,5 olmuş. Kriz yılı olan 2001 yılında bu oran yüzde 57,7 idi. AKP yönetimleri bu bozulmayı engelleyecek tedbirleri almak yerine “Finanse edildiği sürece cari açık sorun değildir.” deyip borçla ekonomiyi şişirmeyi tercih etmişler.

AKP iktidarı, alınan dış borç yatırıma gittikçe, millî geliri artırdıkça sorun değil diyordu. Peki, öyle mi oldu? 2011'den 2016'ya kadar dış borç 117,5 milyar dolar artmış. Özel sektör yatırımları ise bugün beş yıl önceki seviyesinin altında. 2011'de 140 milyar dolar olan yıllık özel sektör yatırımı 2016'da 114 milyar dolara düşmüş. Millî gelire oranla bakarsak da bu düşüş sürüyor. Özel kesimin yatırım iştahı kesilmiş.

Yine, bu dönemde dış borç 117,5 milyar dolar artarken gayrisafi yurt içi hasıla 48 milyar dolar gerilemiş. Nasreddin Hoca'nın dediği gibi "Kedi buradaysa ciğer nerede? Ciğer buradaysa kedi nerede?" Yatırıma gitmediyse, ekonomiyi büyütmediyse nereye gitti bu dış borçlar?

On dört yıldır el atına binip çalım satılıyor. "İthal edelim, yiyelim, içelim, nasıl olsa dış borç bol." dendi.

2002'de bu memlekette alışveriş merkezi sayısı 53'tü, 2016'da 361 oldu. Alışveriş merkezi sayısındaki artış yüzde 581. Bu alışveriş merkezlerinin büyük kısmı da dış borçla yapıldı, kira sözleşmeleri de dolara bağlandı. Ancak esnaf dolar değil Türk lirası kazanıyor. Türk lirası dolar karşısında değer kaybettiğçe alışveriş merkezlerindeki esnaf da kan ağlamaya başladı. Şimdi, esnaf "En azından kira sözleşmelerinde Türk lirasına dönelim." diye feryat ediyor. Sadece alışveriş merkezleri mi? Kapalıçarşı, Bağdat Caddesi, Nuruosmaniye gibi ticarete marka olan sokaklarda da işler tamamen durmuş vaziyette.

Devletin borcunu, milletin sırtına bıraktınız. Gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak, 2002-2016 arasında devletin toplam borcu 39 puan düşerken, bankalar hariç reel kesimin ve ailelerin borcu 59 puan artmış. Ülkenin toplam borcu da bu dönemde 20 puan artarak yüzde 117'ye çıkmış. Elimizdeki tek çapa olan mali disiplin çapası da şimdilerde taramaya başladı.

Kamu-özel iş birliği projeleriyle devlet harcamalarını gizlediniz, bütçe dışına taşıdınız ama bunlara verdiğiniz garantiler bütçeyi baskı altına almaya başladı. Kamu-özel iş birliği projelerinin gözetim ve denetiminin bir an önce etkili bir çerçeveye kavuşturulması gerekiyor. Mevcut durumda, devletin ne kadar garanti verdiğini görmek mümkün değil -Hazinenin demiyorum, devletin- özellikle kamu-özel iş birliği projelerine verilen garanti ve koşullu yükümlülükler artık yurt dışının da dikkatini çekmeye başladı.

Uluslararası Para Fonunun son ülke değerlendirme notu geçtiğimiz hafta yayımlandı. 3 sayfalık notta sırf bunun için ayrı bir paragraf ayrılmış vaziyette. Hazine dışındaki idarelerin kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında yatırımcılara verdiği garantiler ve üstlendiği koşullu yükümlülükler ne kadar? Yine, yapılan yasal düzenlemelerle verilen örtük garantilerin tutarı ne? Tüm bu projeler için alınan dış finansman ne kadar? Bu projeler için alınan dış finansmanı Hazine takip ediyor mu? Sayın Bakan bu sorularına yanıt verirse memnun olurum.

Diğer taraftan, TÜRK TELEKOM'u alan Lübnanlı Hariri ailesi Türk bankalarından aldığı krediyi ödeyemiyor. Kamuoyuna yansıyan bilgilerden öğreniyoruz ki, Hariri ailesi, TELEKOM hisseleri karşılığında Hazineye 6,5 milyar dolar ödemiş. Ailenin TELEKOM'dan bugüne kadar aldığı kâr payı ise 7 milyar dolara ulaşmış. Peki, neden bu kadar kâra rağmen, şirket borcunu ödemiyor? Sayın Bakan, ortaklar arasında bir sıkıntı mı var?

Sayın Başbakan, geçenlerde, borcun ödenebilmesi için birtakım özel formüller üzerinde çalıştıklarını söyledi. Başbakan detay vermedi ama piyasalarda, ödenmeyen bu borcun Hazine tarafından üstlenileceği, karşılığında da TELEKOM hisselerinin Varlık Fonuna devredileceği konuşuluyor. Sayın Bakan, bu konuya açıklık getirirseniz mutlu oluruz. Böyle bir plan varsa kârlar Lübnanlı Hariri ailesine, zararlar ise Türk hazinesinin ve milletimizin sırtına kalacak demektir.

Dış finansmanda sıkıştıkça Varlık Fonu gibi uygulamalarla bütçe dışında birtakım mali derebeylikler yaratılıyor. Şimdi bu derebeylikleri kullanarak mali disiplinin etrafından dolanacağınız anlaşılıyor. Varlık Fonu'nun süratle uluslararası uygulama ve standartlara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlarsanız lütfen...

İlave süre vereceğim.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – ... uyumlu hâle getirilmesine ihtiyaç olduğu açık. Küresel sermayenin risk iştahı azalıyor. Hem yerli hem de yabancı sermayenin daha seçici olacağı bir döneme giriyoruz. Bu yeni dönemde, ekonominin cazibesini artıracak politika ve reformlara odaklanmamız gerekiyor.

Ancak büyüme düşerken, vatandaş borca batarken, şirketler kan ağlarken, işsizlik almış başını giderken müracaat makamı Hükümet, sahalarda -burada değil, çok ilginç, burada daha henüz duymadım- "Bu derde bir tek deva var, o da başkanlık sistemi." diyor. Başkanlık arayışları, kısa dönemde, zaten bozulmuş beklentileri daha da bozmaktan, belirsizlikleri artırmaktan, faizleri yükseltmekten, kuru zıplattıktan başka bir işe yaramaz. Gelecekte ise milletin ne aşını ne de işini artırmayacaktır.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi, dünyada ülkelerin kalkınmışlık sıralarını belirlemek için kullanılan en önemli göstergedir. Buna göre, dünyanın en gelişmiş 20 ekonomisinin 17'si parlamenter sistemle, 2'si ise başkanlık sistemiyle, İsviçre de doğrudan demokrasiyle yönetiliyor. Buna karşın, insani açıdan en az gelişmiş 20 ekonominin 14'ü başkanlık, 5'i ise yarı başkanlık sistemiyle yönetiliyor. Diğer taraftan, İnsani Gelişmişlikte, başkanlık sistemiyle yönetilen ve ilk 20'ye giren ekonomilerin 2 tanesinde de güçlü federal sistemler var.

Bölücü terör örgütünün başı Abdullah Öcalan'ın "Sayın Erdoğan'ın başkanlığını destekleriz." dediğini hatırlayın lütfen. Başkanlık sisteminin gideceği yerin federasyon olduğunu Öcalan gayet iyi biliyor. Hiç tereddüdünüz olmasın, başkanlık sistemi, bu ülkenin birliğine bütünlüğüne değil, bölünmesine, karışmasına taşıyıcı annelik yapar.

On dört yıl ülkeyi parlamenter sistemle yöneteceksiniz, sonunda ülkeyi iş birlikçi, şeriatçı darbenin eşiğine getireceksiniz. Sonra da "Olmadı, bir de başkanlığı deneyelim." diyeceksiniz. Kusura bakmayın ama bu millet buna kanmaz. Türkiye'nin dertlerine deva olmayacak hevesler için 78 milyon geleceğini karartmayın. Türkiye'nin kurucu ayarlarıyla oynayarak ülkenin bölünmesine yol açmayın. Bunun vebalinin altında kalırsınız, hesabını tarih ve millet huzurunda da veremezsiniz.

Her şeye rağmen, 2017 kuruluş bütçelerinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın Başbakan yardımcıları, değerli bürokrat ve basın mensupları; konuşmama başlarken sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri ile toplumların refah, huzur ve güvenlikleri arasında doğru yönlü bir ilişki olduğunu söylemek mümkündür. Yaşadığımız çağda ekonomi, doğrudan ve dolaylı etkileriyle gündelik hayatımızın en üst sıralarında yer alırken politika yapıcılarının karar alma ve siyaset üretme süreçlerinde de belirleyici bir unsur olmaktadır.

Kuşkusuz, güçlü, iç dinamikleri sağlam, rekabet gücü yüksek ve üretken bir ekonomiye sahip olan ülkeler, vatandaşlarına refahı ve yüksek yaşam kalitesini temin ederken aynı zamanda, bölgesel ve küresel siyasette etkili rol üstlenme kabiliyetine de sahip olabilmektedir.

Doğal ve beşerî kaynaklarını harekete geçirebilme, bunları sevk ve idare edebilme, fayda-maliyet dengesini kurabilme, yoksulluğu azaltarak gelir dağılımını adil hâle getirebilme becerisi, sağlıklı bir ekonomik düzenin tesis edilmesinin yönetsel ve siyasi yönünü oluşturmaktadır.

Sahip oldukları üretim faktörlerini yatırım, üretim ve istihdam yönünde etkin ve verimli bir şekilde harekete geçirme becerisini gösterebilen ülkeler, vatandaşlarına kaliteli bir hayat sürme imkânını sunarken bunu başaramayan ülkeler ekonomik ve sosyal sorunlarla başa çıkmaya çalışmakta, vatandaşları da yoksulluk kısıncasında kalmaktadır.

Türkiye ekonomisi bugün, kalıcı istihdam yaratmanın yollarının temin edilemediği, üretim ekonomisinin tesis edilemediği bir hâledir. Sanayinin niteliksizleştiği bir dönemden geçilirken hem üretimde hem ihracatta yüksek teknoloji ürünlerin payı emsallerine göre gerilerde kalmıştır.

Vatandaşın refahına yansımayan büyüme, bozulan gelir dağılımı, artan borç stoku, yüksek dış ticaret ve cari işlemler açıkları, ithalat bağımlısı üretim ve ihracat, yüksek reel faiz, giderek yabancılaşan finans sektörü, sıcak paraya ve dış borçlanmaya dayanan kırılgan yapı Türkiye ekonomisinin değişik ölçülerde olmak üzere devam eden, bugün de içinde bulunduğu temel sorunlardan önemlileri olarak dikkat çekmektedir.

Üretime dayalı sağlıklı bir ekonominin tesisi, kuşkusuz, yatırımlardaki artışla doğru orantılı olacaktır. Ancak Türkiye ekonomisinde hâlen tasarruf oranı çok düşüktür. Tasarruf-yatırım açığı, yetersiz düzeydeki yatırımları dahi dış finansmana bağlı ve ekonomiyi dış şoklara karşı kırılgan hâle getirmektedir.

Geçtiğimiz dönemde, doğrudan yabancı sermayenin niteliği de değişmiş, gerçekleşen doğrudan yabancı sermaye girişimi ağırlıklı olarak finans sektörü, AVM'ler ve arazi satışından elde edildiği, dolayısıyla kurulu, hazır yatırımlara dayalı, yeni yatırım ve istihdam yaratmayan bir yabancı sermaye girişi olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte, bu süreçte, geleneksel olarak güçlü olduğumuz tekstil, giyim, deri ürünleri, oyuncak, mobilya gibi emek yoğun sektörlerde küresel bazda üretim Çin, Hindistan, Polonya ve Uzak Doğu ülkelerine kaymış; cam, demir çelik, demir dışı metaller gibi enerji yoğun sektörlerde pazar kaybının önüne geçilememiştir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede çift haneli rakamlara ulaşan yüksek teknoloji ürünlerin sanayi ihracatındaki payı Türkiye'de yüzde 3,5'ler civarındadır. Ülkemizin ciddi bir enerji politikasına ihtiyacı olduğu açıktır. Ucuz ve güvenli enerji temin etmeden, Türkiye'nin kalkınmasını tamamlaması mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, yoksulluktan kurtulmanın ve toplumun refah düzeyini yükseltmenin yolu, nitelikli istihdam yaratan, sürdürülebilir, yüksek oranlı ekonomik büyümenin sağlanmasından geçmektedir. 21'inci yüzyılda, bugün, hâlâ, insanlığın karşılaştığı en önemli sorunların başında yoksulluk gelmektedir. Mevcut göstergeler, işsizlik ve yoksulluğun Türkiye için hâlâ önemli sorunlardan birisi olmaya devam ettiğini göstermektedir. TÜİK verilerine göre nüfusun yaklaşık yüzde 16'sı yoksulluk riskiyle karşı karşıyadır. Türkiye genelinde temmuz itibarıyla işsizlik oranı yüzde 17, işsiz sayısı ise 3 milyon 324 bin kişiye yükselmiştir. Geçen yıl aynı ayda işsizlik yüzde 9,8'di. 15-24 yaş grubunu içeren

genç işsizlik oranı da yüzde 18,3'ten 19,8'e yükselmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde iş aramayıp iş bulduğunda çalışmaya hazır olanların sayısı 2 milyon 548 bin kişiye yükselmiştir. Bu durumda, gerçek işsiz sayısı 5 milyon 872 bin kişiye ulaşmaktadır, işsizlik oranı da yüzde 16'ya yaklaşmaktadır.

Kendi tasarrufları düşük olan ve dış sermayeye bağımlı olan bir ekonomik yapıda büyümeden, istihdamdan ve istikrarlı gelir artışından söz edilemez. Türkiye eğer 2023, 2053 hedeflerine ulaşmayı amaçlıyorsa daha yüksek tasarruf ve büyüme hızlarını gerçekleştirmesi gerekmektedir. Mevcut verilere göre Türkiye'nin bu hedefleri yakalaması imkânsız görünmektedir. Maalesef Türkiye uzun vadeli hedeflerinden hızla uzaklaşmaktadır. Kalkınma planı hedeflerinden bugün eser yoktur. Bu çerçevede, özellikle yatırımları artırmak adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan düzenlemeleri destekledik. Yasanın uygulamada beklenen etkiyi göstermesi için alt düzenleyici işlemlerin de süratle yapılması gereklidir.

Yoksullukla mücadelenin esasını işsizlikle mücadele oluşturmalıdır. Sağlıklı bir yatırım, üretim ve istihdam zinciri oluşturulması için de ihracatın ithalatı karşılama oranının yükseltilmesinin ön şartı olan yenileşmede Türkiye dünya sıralamalarında ileriye taşınmalıdır.

Sanayi-üniversite iş birliğinin güçlendirilmesi, üniversitelerin Türkiye'nin özgün saha şartlarına göre bilgi üretmesi, sanayicilerin de üniversitelerdeki bilgi birikiminden yararlanması sağlanmalıdır.

Ürün girdi ve ülkeler bazında spesifik çalışmalar yapılarak üretim teşvikleri az sayıda belirlenen ürünlere yoğunlaştırılmalıdır.

Jeopolitik konumumuzdan daha fazla faydalanarak lojistik imkânlar geliştirilmeli, bu sayede turizm ve tekstil gibi geleneksel sektörlerde rekabetçi avantajımız artırılmalıdır.

Yabancı sermaye, portföy yatırımlarından ziyade, doğrudan yatırımlara kanalize olacak şekilde teşvik edilmelidir. Yerel aktör ve dinamikler devreye sokularak yöreye özgü mikro kalkınma model ve projeleri geliştirilmelidir. Hükümetin bu yöndeki açıklamalarını destekliyoruz. Nitekim Doğu ve Güneydoğu Anadolu Cazibe Merkezleri Projesi hakkında Sayın Genel Başkanımız MHP'nin görüş ve alternatif önerilerini kamuoyuna açıklamıştır.

Beşerî sermayemiz istihdam açığı olan sektörlere yönlendirilmeli ve eğitim sistemi buna cevaz verecek şekilde dizayn edilmelidir.

Tarımda üretim planlamasını tesis edecek ve su-ürün ilişkilerini gözeten bir destekleme modeli hayata geçirilmelidir.

Sosyal yardım-istihdam bağlantısı güçlendirilmeli, insanları çalışma hayatından ve kayıtlı istihdamdan uzaklaştıran sosyal yardım politikaları yeniden dizayn edilmelidir.

Kaçak yabancı işçilik ve istihdamda çocuk istismarı başta olmak üzere kayıt dışı istihdamın tüm unsurlarıyla mücadele edilmelidir.

Hukuk ve kamu yönetimi reformu çerçevesinde kurumların yetki, sorumluluk ve hesap verebilirlik unsurları netleştirilmeli, hukukun üstünlüğünün sorgulanmasına sebep olan unsurlar ortadan kaldırılmalıdır.

Kurum bütçelerinin bunların gerçekleştirilmesine katkı sağlamasını umuyorum.

Bütçelerin hayırlı olması dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgıl...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli hazırun; tabii, gecenin bu saatinde Türkiye'nin hazinesi, mali varlıkları ve bütçesinden kaynaklanan ve orta vadeli programıyla ortaya çıkan gerçeklerin üzerinde tartışma yaparak kurum bütçeleri ve temelde dünyada var olan, ülkemizde ve bölgemizde etkin olacak yansımalar ve buna karşı alınacak olan tedbirlerin veyahut alınması gereken tedbirlerin paylaşılması amacıyla bir görüşme yapmamızın sağlıklılığı açıkçası sorgulanabilir. Çünkü sabahın erken saatlerinden itibaren onlarca farklı bütçenin ve konunun içeriğinden sonra aslında Türkiye'nin dünya liginde, rekabetinde güç kazanımını sağlayacak olan ekonomik yapılanım ve o şartlar açısından ortaya koyacağı temel göstergeleri çok önemli.

Ve bugün bir gerçek vardır ki dünyada yaşanan bu kriz dönemleri veyahut olumsuzlaşan tablolarda doğru ekonomi modellerini uygulayan ülkeler fırsat yaratırken bunları doğru okumayıp görmezden gelerek mevcut hâlimizi doğru yorumlamayıp öteleyen bir bakış açısı fırsatların kaçırıldığı gibi farklı alarm ışıklarının da yanmasına sebep olacaktır, bunu da unutmamak gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, bugüne gelip baktığımız zaman, yakın geçmişte IMF'in Türkiye'yle ilgili değerlendirmeleri, onun ötesinde Türkiye'nin genelde baktığımız zaman ortaya konulan, dünyadaki risklerle bağlantılı gelişmeleri açısından değerlendirdiğimizde, ülkemiz açısından önemli bir kaynak çekiciliği açısından değerlendirildiğinde, maalesef, Dünya Bankası tarafından açıklanan bir oranımız var ki Türkiye'nin İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde yerimizin gerçekten düşündürücü olduğu ve eğer biz üreteceksek, üretmek işsizliğe ve bugüne kadar mistik hâle gelmiş olan enflasyona bağlı olarak yaşanan gelişmelere ve bununla beraber toplumsal açıdan güveni ortaya koyacak olan değerlendirmelere, üretken bir Türkiye modeline kavuşamadıkça başarılı olamayacağımız açıktır. Ve bugün de baktığımızda, Türkiye kendi açısından yatırımcı ve üretken bir geleceği ortaya koyabilmesi için şartlarını yerine getirememiş ve hatta kendi liginde olanların göstermiş olduğu atılımın çok daha gerisinde kalmış bir tabloyu ortaya koyuyor. İş yapma kolaylığı açısından ve fırsat eşitliği açısından baktığımızda, 133 ülkede biz 55'inci sıradan 14 sıra gerileyerek 69'uncu sıraya gelmiş durumdayız. Peki, buna iş yapma kolaylığı açısından baktığımızda hangi ülkelerin gerisine düşmüşüz: İşte, Çin, Endonezya ve Brezilya gibi ülkeler biraz bizim çevremizde ama biz Rusya'nın, Bulgaristan'ın, Ermenistan'ın ve Gürcistan gibi, komşumuz olan birçok ülkenin arkasındayız hatta Jamaika ile Fas'ın da gerisinde yer alıyoruz. Böyle baktığımız zaman ve buradaki ayrı ayrı rakamlarla değerlendirdiğinizde, yedi sekiz yıllık bir karşılaştırmada, iş kurmada, borç alabilmede, vergi ödemede ve iş akitlerini uygulatabilme gibi alt kriterlerde maalesef Türkiye hep gerileyen rakamlarla karşımıza çıkan sonuçları paylaşır noktaya gelmiş durumda.

Türkiye'de, genel olarak baktığımızda, dataları ve sunumları değerlendirdiğinizde "Türkiye ekonomisinin temelleri sağlamdır." savı sürekli olarak, tabii, dile geliyor. Bunun içinde küresel krizler ortaya çıkıyor ama bu küresel krizlerde herhangi bir banka iflası yoktur, kamu maliyesi dengeleri korunmaktadır, kamu borcu dengeleri açısından, düşüklüğü açısından örnek gösterilmesi... Ama şunu unutmamak gerekir ki bir ekonominin temel yapısının sağlamlığının sadece kamu maliyesi meselesi olarak değerlendirilmesi çok yanlış bir değerlendirmedir. Ve burada, baktığımız zaman, ülkedeki büyüme verilerinin hem nitelik açısından hem sürdürülebilir kaynaklar açısından bunu tamamlaması gerektiği çok açık bir gerçektir.

Şimdi, büyümenin kaynağı üretkenlik artışı mıdır diye baktığımızda ve üretkenliğin kazanımlarının nicel boyutuna baktığımız zaman, bu açıdan değerlendirdiğinizde, maalesef, Türkiye, bu, kamu maliyesine dayalı olarak ortaya çıkan savunma gücünün kaybını beraberinde görmektedir. Burada da farklı göstergelerle bir bakmak lazım değerli Bakanlarım. Buradaki tespitleri ve biraz önce arkadaşlarımızın ortaya koyduğu bakış açısı ve uyarıları bizim gelecekteki Türkiye için hangi noktalarda neleri yapmamız gerektiğinin uyarısı şeklinde almanızı özellikle rica ediyorum. Çünkü Türkiye'deki

üretkenlik, verimlilik ve etkinlik açısından baktığımız zaman, bir sermaye ve bu sermayenin getirdiği yatırım ile istihdam artışını görmek yerine veya teknolojiyi çok iyi şekilde ilerletmek ve bununla beraber birçok kurumun, başta hukuk kurumları olmak üzere etkinliğinin ve nihai büyümesinin sürdürülebilir ve etkin olduğunu da görmüyoruz. Böyle olmadığı zaman da baktığımızda Türkiye'deki ekonominin üretkenlik kazanımlarının da yeterli olmadığı direkt olarak ortaya çıkıyor.

Şimdi, bir gerçeği hepimiz biliyoruz ve sürekli tekrarlıyoruz. Biz büyümeyi iç talepteki yapay bir ivmelemenin kazandırması, arazi rantlarının oluşması ve “neoliberal küreselleşme popülizmi” diye nitelendireceğimiz kaynakların, özellikle yaratılan kaynakların borçlanma ve borçlanmayla beraber ülkeler içerisindeki siyasi etkinlik ve güç kazanımı için kullanılması gerçeğiyle karşı karşıyayız. Ama baktığımızda çözüm olarak son dönemde de ne görüyoruz? Bunun devamlılığından vazgeçmeme, buna bir alışkanlık, bir tutkunluk şeklinde ekonomi yönetiminin devam ettiğini görerek, yine borçlanmayı artırarak, yine borçlanmayı cazip hâle getirerek, tüketimin getirdiği hayali bir hormonal büyümenin canlılığını yaşadığını hissederek ama netice itibarıyla üretmeden kalıcı, istikrarlı bir sonuca varamamanın riskini de beraberinde karşı karşıya yaşıyoruz. Yani orta vadeli programlar açıklanıyor. Hepsini yan yana koyuyorum, son senelerin hepsine bakıyorum, Allah için bir tanesi de yıllar itibarıyla tutsun. Aynı yıl içinde değiştirilmiş, bir sonraki yılın bir sonraki dönemleri için üç yıllıktaki rakamları değiştirilmiş. Yani realize etmek başka; bu işi bilmeden, doğru hesabını yapmadan program olarak ortaya koyarak yanılmaların bu derece ağır olduğu bir şekilde sonuçlanması maalesef bu yapılacak olan çözümsel hedefleri ortaya koymakta da çok büyük bir yanılığı beraberinde getirmiş oluyor.

Bakınız Türkiye'ye, bugünkü şartlarda ortaya konulan halkın değerlendirmesi nedir diye. Tüketici Güven Endeksi'ne dikkat ediyor musunuz değerli arkadaşlarım? Tüketici Güven Endeksi bir anda ekim ayında 100,33'ten 82,83'e indi yani bu 17,4 puanlık bir azalış ve yine, 2014 yılındaydı sanırım, böyle 20 puanlık bir azalış vardı. Onunla beraber en hızlı azalışın yaşandığı dönemdeyiz ve bu azalışla beraber bir durgunluk, bu küresel durgunluğun ülkeye yansımaları ortaya çıkan rakamlar -bunun içinde ihracata girmiyorum, enflasyonla ilgili Merkez Bankasının açıklamalarına girmiyorum, o kadar uzun değerlendirmeler var ki- ama burada bir şey dikkatimizi çekiyor: “Hadi, faizi indirin, faizi indirin.” Faiz indirimleri dengelerle olacak olan bir gerçektir. Ha, bankalar açısından baktığımızda, sistemin, piyasaların işleyişi, en azından sağlıklı bir geleceğin oluşturulması için belli diyalogların kurulması gerçektir ama gidip de “Faizi indirin.” baskısı bana 1993 yılındaki uygulanan birtakım ekonomik kararları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - ...ve ondan sonra Türkiye'nin yaşadığı geçmişteki o gerçekleri hatırlatıyor. O günü yaşayanlar, o günün ekonomi yönetimiyle ilgili olarak ortaya konulan tercihleri iyi değerlendirenler bugün yapılan piyasa içerisindeki zorlayıcı dengelemenin neleri yaşatabileceğini de çok iyi hesap etmeliler.

Diğer taraftan, Sayın Bakanlarım, şimdi, bizim bir enflasyon hesabı paketimiz, sepetimiz var. Faiz hesabı bir tarafa gitti, hadi faizi indirdin, çıkarttın, şöyle yaptın, böyle yaptın, “O indirsin.”, bunun içine bir de şimdi enflasyon hesabı geldi. Yani biz güvenilirlik açısından güvenilirliği her kurumuyla, bilgi ve oranlarıyla ortaya koymak zorunda olan bir ülkeyiz çünkü kırılğanlıkların çok olduğu bir dönemden geçiyoruz, güven en önemli faktör. İşte, içerideki kırılğanlıkları ve güveni açıklayan göstergeleri söyledim ama bunun ötesinde bir de dünya açısından baktığımızda, hani reform yapalım, bu reformlarla ilgili bizim olması gereken geleceğimizi var edeceğimiz bir yapıyı oluşturalım derken -EUROSTAT bizim bağlı olduğumuz bir uluslararası yapı, ona bağlı istatistiki veriler çıkartıyoruz- bir bakan çıkıyor,

“Hadi, bu rakam, anket sorusu hoşuma gitmedi, değiştirelim. Başka bir anket sorusuyla başka bir şey çıkaralım.” diyor. Böyle bir komedi olur mu Allah aşkına? Yani bir ciddiyettir bu iş. Eğer bir süreçte veyahut bu enflasyonu oluşturan etkenlerde bir problem varsa bunları iyi değerlendirelim, iyi görelim ama rakamlarla, anketlerle oynayarak “Birilerine bir gösterge çıkartacağız.” mantığı son derece artık bugünkü ekonomik literatürde basit kalmış bir konu.

Diğer taraftan, uluslararası alarmı iyi okumamız lazım. Bakın, şimdi, BDDK Başkanımız burada. Bank of China’nın herhâlde izinleri verildi ve başlayacak değil mi? Dünyadaki önemli bir banka ve Türkiye’ye de bir şeyle geliyor. Şimdi, Çin’e baktığımızda “Çin’e ne oluyor?” diyor uyarılar. BIS’in ortaya koyduğu Çin’le ilgili uyarılar var. Yani BIS ne diyor? “Eğer özel borçlanmada ortaya çıkan ve gayrisafi milli gelirle oranlandığında ortaya çıkan risk yüksekse -ki bugün Çin’le ilgili bu tür bir uyarı var- bunun getirdiği riskin domino etkisine dikkat edin.” diyor. Şimdi, diyelim ki bir güçlü banka... Çünkü Çin’le ilgili de son dönemde neyi gördük? Onlar da tüketime hareket verdirek bir büyüme hareketliliği içerisinde. Bunun bize yansiyacak, aynı paralelde etkileriyle hesabının iyi yapılması gerekiyor. Şimdi, burada, Türkiye’deki bankacılık sektörü açısından genel yapıya baktığımızda, mevduatın paylaşımı, kredilerin paylaşımı, ona göre iş gördürme ve kredi sağlama imkânlarıyla baktığımızda “Stratejik bankacılık sektörü açısından bir bakış açısında böyle bir izin ve böyle bir kaynak mı getirecek bize?” diye değerlendirmenizde bu sorgulamayı nasıl yaptık, bununla ilgili bir değerlendirmeyi veya bizden ne kaynak kullanımı söz konusu olacak? Bizdeki kaynakların ne kadar kullanılacak ve kendileri için bu değerlendirilecek gibi bir sorgulamayı da yapma ihtiyacı açıkçası duyuyorum.

Tabii, süreyi de zorladığımı biliyorum ama bunun ötesinde bazı uyarılara da devam etmek istiyorum. Şimdi, TMSF konusu sürekli söyleniyor da benim veri olarak, bilgi olarak istediğim bazı şeyler var. Birincisi: TMSF’ye bu el konulan şirketler verilmeden önce kayyuma verildi. Kayyumdan alındı TMSF’nin yönetimine verildi. Artık daire başkanları mı ya da eski kayyumlarla mı devam ediyorlar, bilmiyorum. Ama bir bilanço çıkarttınız mı? Yani kayyum aldığında bu şirketlerin kârlılığı neydi? Kayyum devrettiğinde kârlılığı neydi? TMSF’ye geldikten sonra kârlılık oranları nasıl gidiyor? Ödedikleri vergi yükümlülükleriyle ilgili süreç ne? Türkiye’de yaşanan öyle bir kriz, sıkıntı var ki insanlar ticaret yapmaktan korkuyor. “Vay, bir şirketle iş yaparsam, o şirketin herhangi bir şekilde başına bir olay gelirse ben paramı nasıl tahsil ederim?” Böyle birtakım sıkıntılar var. Yani ticari sistemin işleyişi açısından ortaya çıkan riskler veya çıkabilecek risklerle ilgili hem yönetsel açıdan hem de uygulama açısından baktığımızda ve bugün gerçekten... Şimdi, holding çok büyük de bu holdingde yani her işten şey var. Bakıyorsunuz, o tanıtımından tutun her konuda belli çalışmalar var. Bir de bakıyorum, bazı şirketlerin reklamları bir anda bir arttı, bir arttı. Bu reklamlar yani TMSF bünyesinde yönetilen şirketlerin verilen reklamları kimlere veriliyor? Onu da çok merak ediyorum. Yani, hangi kanallarda, hangi medya kuruluşlarında -reklam verme yerleri değişti mi- ne oluyor? Bunu da açıkçası merak ediyorum ve bunun da bilgisini mümkünse paylaşmanızı rica ediyorum.

Diğer taraftan, kırılğanlıklara geldiğimiz zaman, kırılğanlıkların iyi tespit edilip buna göre tedbir alınması gerekir dediğimizde, bakın, tabii, ekonomik yavaşlama, durgunluk, buna bağlı özel yatırımların, harcamaların düşmesi ve bununla beraber ortaya çıkan küresel uyarılar karşısında biz ne kadar gerçekçi orta vadeli program yapıyoruz, ne kadar gerçekçi bütçe yapıyoruz ve hedeflerimizi ne kadar gerçekçi ortaya koyuyoruz?

Şimdi, kısaca bankacılık sistemi açısından baktığımızda, bankacılık bireysel borçlarla ilgili olarak yeni bir vade yapısı ve ona bağlı sınıflandırarak ürüne göre ve sektöre göre taksitlendirme için yapılandırma getirildi. Ama, şimdi bakıyorum yani on yıl içinde çok hızlı artmış konut kredileri var.

Bu konut kredilerinin içerisinde veya konut projelerinin içerisinde maketten satılanlar da var veya yine reklamlara baktığım zaman, televizyondaki bütün reklamların yüzde 80'inin konut satışıyla ilgili olduğu ortaya çıkıyor. Bu konuyla ilgili -çünkü birbirini etkileyen sektördür ve onun alt sektörleridir- herhangi bir risk yaratmayacak önlemler ve çalışmalar içerisinde oluyor musunuz? Çünkü, kriz geldikten veya herhangi bir problem yaşandıktan sonra yani taksitleri 72'ye çıkaralım mantığıyla değil, taksitleri 72'ye çıkarmadan önce oluşabilecek riskleri ön alacak ne yapılabilir, nasıl bakılabilir, onun değerlendirilmesinin gerektiğine inanıyorum.

Bir de SPK Başkanımıza -aslında konu geniş, çok şey var ama- bir tek şey söylemek istiyorum. Bu Forex işlemler yani kaldıraçlı alım satım, bu işlemler legalleşti, izne bağlı olarak yapılıyor ama yatırımcı açısından çok önemli kayıplar ve gerçekten bilgisiz, bilinçsiz işlemlerin yapılmasının ortaya koyduğu sonuçlar var. Bu konuda daha çok denetimi artıracak bir yaklaşımınızın olacağını dile getiriyordunuz. Bu konuda neler yapıldı, onu sormak isterim.

En son da şunu soruyorum: TMSF'ye alınan 250 tane şirketin yönetim kurullarında kimler var? Bu yönetim, denetim kurulları açısından yapılanım nasıldır? Farklı şirketlerde aynı kişiler görev yapıyor mu? Ve burada, bakıldığı zaman, bu şirketlerle ilgili performans değerlendirmesini yapıp bu şirketlere... Çünkü, şöyle bir şey de var; diyorsunuz ki: "Bir kısmını satacağız, bir kısmını belki kapatacağız." İşte daha kesinleşmemiş yargı var. Ondan sonra ortaya çıkacak tabloda nelerle karşılaşacaksınız, bunların hesabını yapıyor musunuz diye tekrarlamak istiyorum.

Hayırlı olsun diyorum. Risklerin var olduğu dünya coğrafyasında Türkiye'nin bundan çok iyi alarmları olarak tedbirlerini alması gerektiğine inanıyorum.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcılarım, bakanlıklarımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, önce ilk defa karşılaştığım bir konuyu gündeme getireceğim. İlk defa bir bakanımız bir gün öncesinden sunuşunu gönderdi. Enerji Bakanımız Sayın Berat Albayrak'a teşekkür ediyorum. Kaç yıldır buradayım, ilk defa bir gün öncesinden sunuş geldi. Yarın kendisine de teşekkür edeceğim.

Türkiye ekonomisinin özellikle 2008-2014 dönemi performansı berbattır. 1999-2002 döneminde gerçekleştirilen reformlarla Türkiye ekonomisi 2007-2008 yılına kadar sıkıntısız gelebilmiştir ancak bu dönemden sonra ortaya çıkan reform ihtiyaçlarına cevap verilmemiş, ülkemizin ekonomik sorunları yıldan yıla artmıştır.

Dokuz yıldır havanda su dövülmektedir. Kişi başına düşen gelirin 2007 yılında 9.247 dolar iken tam dokuz yıl sonra 2016 gerçekleşme tahmininin 9.243 dolar düzeyinde olduğu dikkate alındığında, Türkiye'nin yerinde saydığını, dolayısıyla son dokuz yılın heba edildiğini söylemek mümkündür. 2002-2007 döneminde gerçekleşen yıllık ortalama büyüme hızı 2008-2016 döneminde yarı yarıya azalmıştır. 2008 yılında Türkiye'nin brüt dış borç stokunun millî gelire oranı yüzde 37,9 iken, bu oran 2016 Haziran ayı itibarıyla yüzde 59,5 seviyesine yükselmiştir. 2007 yılından bu yana gelişmekte olan ekonomilerin yatırım oranları düzenli olarak artarken Türkiye'de toplam yatırımların dalgalı bir seyir izlediği, hatta artıştan ziyade bir azalış trendine girdiği görülmektedir.

Bakınız, 2016 yılının ilk yarısında özel sektör yatırımları yüzde 1,2 azalmıştır. Bilhassa özel sektör makine teçhizat yatırımlarındaki düşüş oldukça dikkat çekici olup ilk altı ayda yüzde 5,1 azalmıştır.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımı girişlerinde yüksek düzeyde düşüş yaşanmaktadır. Uluslararası doğrudan yatırımlar 2016 yılı ilk sekiz ayında önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 64 oranında azalarak 3,4 milyar dolara inmiştir. 2016 yılı Temmuz dönemi itibarıyla mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 11,2; tarım dışı işsizlik oranı yüzde 13,2; genç nüfusta işsizlik oranıysa yüzde 20,2'ye yükselmiştir.

İŞKUR'un son açıkladığı verilere göre 2016 yılının ilk beş ayında işsizlik ödeneğine başvuranların sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 41,8; işsizlik ödeneği alanların sayısında yüzde 35,3 artış bulunmaktadır. Bunlar gerçekten kaygı verici gelişmelerdir.

Türkiye, başta turizm ve ihracat gelirlerinde de ciddi kayıplar yaşamaktadır. Piyasada istikrarsızlık devam etmekte olup işler açılmamış, nakit sıkıntısı had safhaya ulaşmıştır. Yapısal sorunlar, adaletsizlikler ve darboğazlar daha da ağırlaşmıştır.

Tasarrufların düzeyi AKP döneminde sürekli olarak düşmüş olup cumhuriyet tarihimizin en düşük tasarruf oranıyla karşılaşılmıştır. 2002 yılında yüzde 23 seviyesinde olan özel kesim tasarruf oranı yüzde 10'a kadar inmiş, hane halkının tasarruf oranı ise yüzde 7'lerdedir.

Türkiye'de tasarruf oranlarının yetersizliği hem genel ekonomi hem de kişilerin geleceği için sorun olmaya devam etmektedir. Ekonomik yapılanmadaki sorunlar, gelir yetersizliği, tüketim alışkanlıkları gibi nedenler bu süreci olumsuz etkilemektedir.

Bir ülke için hem üretim hem de istihdam kapasitesinin artırılması açısından yatırımlar son derece kritik bir öneme sahiptir. Yatırımların en sağlam ve sağlıklı kaynağı ise yurt içi tasarruflardır. Dolayısıyla, madalyonun iki yüzü konumundaki tasarruf ve yatırımlar, ülkelerin ekonomik geleceği açısından üzerinde önemle durulması gereken konudur.

AKP iktidarında tüketim toplumu hâline getirilen Türkiye tasarruf etmeyi unutmamıştır. Yüzde 20'lik gelir gruplarına göre toplumun ilk üç yüzde 20'lik diliminin yani yüzde 60'ının tasarrufları negatiftir. Türkiye'nin büyüme çizgisi son derece istikrarsız bir görünüm sergilemektedir. Bu istikrarsız görünümün arkasındaki en önemli etken dış borca ve sıcak paraya dayalı büyüme modelidir. Dış borç ve sıcak para bulunduğu sürece yatırım yapıp büyüyen, dış kaynaklara ulaşamayınca krize giren bir ekonomik öyküdür. İç tasarruflarını tüketen ve giderek azaltan, o nedenle sürekli dış borca başvuran bir ekonomik model artık tükenmiş durumdadır.

Türkiye'de on dört yıldır uygulanan politikalar milletimizin tasarruflarını eritirken borçlarını kat kat artırmıştır. Türk ekonomisi borç ve faiz müptelası ve sıcak para bağımlısı hâline getirilmiştir. Ekonomimiz borçlanma yoluyla geleceğini bağlamıştır. Toplam dış borcumuz 2016 yılı ikinci çeyrek itibarıyla 421,4 milyar dolara çıkmıştır. 2002 yılında 6,3 milyar lira olan tüketici kredileri ve kredi kartı borçları Risk Merkezinin Ağustos 2016 bültenine göre 433 milyar liraya yükselmiştir.

Milletimiz tepeden tırnağa faize batırılmıştır. On dört yıldır faiz lobisi abat edilmekte, bu milletin alın teri faiz lobisine yedirilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın da geçtiğimiz gün bu konuda çok güzel tespitleri var, aynen katılıyorum. Dünyada faiz oranlarının 0-1,5 arasında değiştiğine ancak Türkiye'de yüzde 15, 16, 17'ye kadar çıktığına dikkat çekerek "Âdeta tefecilerle yarışanları da var, kusura bakmasınlar." diyor ve devamında "Bakıyorsunuz Amerika'ya, faiz oranları daha şurada geçen yıla kadar 0,25'ti, Avrupa'da 0,50; 1; 1,5; Japonya'da eksi -bunları konuşuyor- bize bakıyorsun, aman Ya Rabb'im. Bununla yatırımcı bu piyasaya nasıl girsin? Reel sektör kazandığını ancak oraya yetiştiriyor, kendisine bir şey kalmadığı için yeni yatırımlar da yapmıyor." diyor. Başbakan Yardımcısı Sayın

Canikli de “Mevduat faizleri düşmeden kredi faizlerinde anlamlı bir düşüşün söz konusu olmayacağını söylememiz gerekir.” diyor. Ancak, bu meret konuşarak düşmüyor Sayın Bakanım, talimatla düşmüyor; ivedilikle ekonominin ihtiyacı olan alanlarda yapısal reformları gerçekleştirmemiz gerekmektedir.

Baktığımız zaman, AKP döneminde en fazla kâr eden bankalardır, en fazla büyüyen kesim yine bankalardır. Bu yıl kurumlar vergisi rekortmenleri listesinin ilk 10’u arasında 7, ilk 100’ü arasında 18 banka yer almıştır. Bankaların dönem net kârı 2015 yılında 26 milyar lirayken 2016 yılının dokuz ayında 29 milyar liraya çıkmış olup bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 54,8 oranında artış bulunmaktadır. Aslında, AKP’nin on dört yıllık icraatının özeti budur. Bankaların faiz dışı gelirlerine de baktığımız zaman, 2016 yılının dokuz ayında 35 milyar liraya çıktığını görüyoruz. Bunlardan sadece komisyon ve ücretler yine ilk dokuz ayda 5,2 milyar lira. “Dosya parası” diye adlandırılan bankacılık hizmet gelirlerine baktığımız zaman 16,9 milyar lira. Ben hatırlıyorum, daha birkaç yıl öncesinde yine başbakan ve bakanlar şunu demişti: “Artık bu milletin kanını emen, alın terini sömüren faiz lobisine izin vermeyeceğiz.” Ancak, bunların hep boş sözler olduğu görülüyor. Niye? Çünkü, hiçbir tedbir alınmadığı ortada, rakamlar bunu net olarak gösteriyor.

Değerli arkadaşlarım, bir başka lobi de yine AKP Hükümetinin koruyup kolladığı sigorta lobisi. Aylardır vatandaşlarımız trafik sigortasından dert yanıyor. Zorunlu trafik sigortası primlerindeki fahiş artışlar insanımızı çileden çıkardı. Sigorta fiyatları yoğun tepkilere rağmen hiç düşmediği gibi artış da göstermiştir. Trafik sigorta poliçeleri neredeyse araçların kasko sigortasına eş değer bedellere çıkmıştır. Sigorta primlerindeki fiyat karmaşası, keyfi uygulamalar ve kontrolsüzlük vatandaşı mağdur etmiştir. Hükümet, olan biteni bugüne kadar seyretmiş, gerekli tedbirleri almamıştır. Hatırlıyorum, Sayın Başbakanımız Ulaştırma Bakanıyken şoför esnafına “Bu sigorta işi konusunda çok haklısınız, yerden göğe haklısınız.” demişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, ek süre veriyorum, toparlayın lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Bu işi bir düzene, intizama sokacağız, bunun kararını aldık.” demişti. Yine, Değerli Başbakan Yardımcımız Sayın Şimşek de “Sigorta şirketleri zarar ettiği için primi artırıyorlar.” diye tespitte bulunmuştu. Bakıyorsunuz ama bu keyfi uygulamaları, katlanarak artan bu primleri görmüyorsunuz, sigorta şirketlerinin zararını düşünüyorsunuz.

Bakın, bir vatandaşımız bu konuyu çok güzel anlatmış. Diyor ki: “Enayi gibi sorma ver parası; yok efendim zarar ediyorlarmış. Zarar ettiklerine inanmadığım gibi, zarar ediyorsan bu işi yapma kardeşim, zarar edeni de devlet kapatsın ‘Sen bu işi, risk yönetimini bilmiyorsun.’ diye. Kaza yapma riski sıfır demiyorum, milyonda bir ama sen benim primimi yüzde 50 artırmışsın. Çok mu zeki sanıyorsunuz kendinizi? Zaten bindiğimiz araçlar yurt dışında yarı fiyatına, belki daha az fiyatına satılıyor; ÖTV’yle bunları şişiriyorsun, dünyanın en yüksek vergisiyle en pahalı yakıtını satıyorsun. Araç sahipleri yolunacak kaz değildir.” Doğru söylüyor.

Burada yapılması gereken, sigorta sisteminin sağlıklı ve rekabetçi bir şekilde işlemlerini sağlamak, bunu sağlamak için de öncelikle denetim sistemini etkin hâle getirmek, fiyat karmaşası ve keyfi uygulamaları önlemek ve primleri makul seviyelere getirmektir.

Ben, bakanlık ve kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Tekrar teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

O kadar büyük ekonomistler konuştuktan sonra ben nereden başlayacağım?

Erbakan Hoca'yla uzun yıllar siyaset yaptım. Bir gün ekonomiyle ilgili birkaç kavram filan konuşunca “Ya Bekaroğlu, sen ekonomiyi de öğrenmeye başladın.” dedi. Ben de Hoca'ya şöyle cevap verdim: “Şuraya kadar Hocam: Niçin Anayasa Mahkemesi partilerin kapatılması kararını cuma günleri saat 17.00'den sonra açıklıyor? Bunu anlayacak kadar ekonomiyi çalışıyorum.” dedim kendisine. Bu anekdotu niye söyledığımı biraz sonra açıklayacağım.

Değerli arkadaşlarım, sayın bakanlar, sayın milletvekilleri, Sayın Başkan; hem Maliye Bakanı bütçeyi sunarken hem karşımızdaki ekonomiden sorumlu iki değerli başbakan yardımcısı dünyadaki sorunlardan başladılar. Orta vadeli programınızda da aynı şekilde dünyadaki... “Dünyada işler çok kötü gidiyor, sıkıntılar var, problemler var, krizden çıkamıyor dünya, büyüyemiyor.” bu kadar sıkıntı, problem var aslında. Daha sonra geçiyorsunuz, “Bizde de birtakım duraklama, sıkıntılar var ama biz çok iyiyiz.” diye anlatıyorsunuz, “Bankacılık sistemimiz çok iyi, taş gibi, bir sürü tedbir aldık.” Ama olmuyor, gitmiyor ya da henüz bu şeylerden alınan bir netice yok; sizin anlatma tarzınızdan, satır aralarınızdan bunu anlıyoruz, görüyoruz.

Şimdi, Sayın Başbakan çıktı, bankacılara, bu kadar sağlam bankacılık sektörüne “Tefecilik yapmayın.” filan diye seslendi. Sayın Cumhurbaşkanı çıkıyor, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarına kızıyor, öyle laflar ediyor ki sanıyorum, Hükümeti de zor duruma sokuyor, “Bunlara verirsin üç beş kuruş, ondan sonra istediğiniz raporu alırsınız.” filan, Moody's zamanında öyle dedi. Şimdi ne diyor bilmiyorum, bu Standard and Poor's şeyi artırdı negatiften durağana. Şimdi gene üç beş kuruş verdiniz de mi oldu? Hayır, öyle olmadı, öyle olmuyor, bunu biliyoruz. Şimdi, niye olmuyor? İşte, üretmiyoruz, satmıyoruz, belli ki istihdamla ilgili ciddi problemler var ki geçtiğimiz dönemde dünya kadar teşvikle ilgili işler yaptınız. Bir sıkıntı var, bir sıkışma durumu var, bu reel sektör gerçekten üretmede, satmada, kredi bulmada ciddi sıkıntılarla karşı karşıya. Nitekim, TOBB'un açıklamış olduğu, TEPAV'ın son yayınladığı istihdam izleme bülteninde ilginç veriler var, biliyorsunuz. Özetle birkaç tanesini söyleyeyim: İşte, kurulan şirket sayısında yüzde 29 azalma var, kapatılan şirket sayısında yüzde 21 artma var, kurulan şirketlerin sermayeleri küçülüyor, bütün sektörlerde bu durum yaygınlaşıyor, istihdam verileriyle ilgili azalacağına dair ciddi sinyaller veriyor. Zaten sizin alalecele almış olduğunuz tedbirler, bugüne kadar görülmemiş teşvikler de bunu gösteriyor ve vatandaş da bundan ciddi bir şekilde etkileniyor.

Şimdi, çok açık ki ekonominin ya da reel sektörün, yatırım yapacak olan insanların ya da yatırımlarını artıracak olan insanların içeride, dışarıda ciddi bir güven problemi var yani bu çok açık bir şekilde görülüyor. Şimdi soruyorum: Madem bizim verilerimiz, her şey sağlam, mali dengemiz yerinde, bankacılık sistemimiz taş gibi, her şey iyiyse ne oluyor yani niye bu kadar teşvik? Bu kadar gayrete rağmen ekonomide beklenen kıvılcama olmuyor yani soru ciddi bir şekilde duruyor.

Değerli arkadaşlarım, niye duruyor? Sayın Maliye Bakanı da açıkladı, diğer arkadaşlar da fırsat buldukça, Hükümet görevlileri sürekli şekilde değişiyorlar, “Biz çok sayıda tedbir alıyoruz.” Ne tedbirleri alıyoruz? “Yapısal dönüşümle ilgili ciddi reformlar yaptık.”, sayılıyor. Sayın Maliye Bakanı sunumunda, bütçe sunumunda uzun uzun anlatmış, bundan sonra neler yapacaklarını anlatıyor. Bunların ne kadar gerçekten yapısal reform anlamına gelir, bunlar bir şekilde tartışılabilir. İşte “Teşvik verdik.” Falan, bunlar ne kadar yapısal reformdur ayrı konular ama “Çok ciddi işler yaptık.” diyor. Buna rağmen ekonomide o beklenen kıvılcama... İşte “Hayır, bir problem yok, herhangi bir kriz falan da söz konusu değil, döviz de şöyle.” diye bunları söyleyemiyoruz. İşte burada benim hocaya dediğim

söz geliyor yani ben Anayasa Mahkemesinin parti kapatma kararlarını cuma günü akşam saat 17.00'den sonra açıklamasını anlayacak kadar ekonomi biliyorum noktasına geliyor. Evet arkadaşlar, bunları, Türkiye'nin uluslararası ilişkileri, Türkiye'deki demokrasinin durumu, hukuk devletinin durumu, iç barışı çok ciddi, bire bir etkiliyor.

Ha, başka bir şey daha var: "Yapısal reform" falan diyorsunuz, on dört seneden beri bunu diyorsunuz, sizden önceki hükümetler de sürekli bunu söylüyorlardı. Nitekim Türkiye Kemal Derviş'ten bu yana dünya kadar yapısal reformla ilgili şeyler yaptı ama hâlâ gerçekten katma değeri çok yüksek olan mallar üretemiyoruz. Hani meşhur, yükte hafif pahada ağır mal satamıyoruz çünkü bunları üretemiyoruz; teknoloji, bu katma değer gelişmiyor. Niye gelişmiyor? On dört seneden beri Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin dönüp bir kendisine bakması gerekiyor; niye bunlar yapılamadı? İlk akla gelen şey eğitim arkadaşlar. Eğitimle ilgili neler yaptık? Evet, bin defa eğitime müdahale edildi, yazboz tahtasına döndü. Müthiş bir şekilde bütün okulları imam-hatipleştirme gayreti içindediniz. İşte, proje okulları, şunlar bunlar. Bütün bunlara rağmen -kaç tane bakan değişti- gerçekten eğitimde bunlar yapılamıyor.

1980'li yıllarda bir süre İngiltere'de çalıştım, bir araştırma yapıyordum. Birmingham şehrindeydim. Her taraf sarı insanlarla, genç insanlarla doluydu. Kim bunlar? Çinlilerle doluydu. Burada binlerce doktora öğrencisi vardı. O zaman daha Çin'in yükselişi, o yüzde 10 büyümeler falan yoktu. Burada çok açık ve net ki Türkiye'de on dört seneden beri Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri bu konuyla ilgili çok ciddi şeyler yapamadılar. O sebepten dolayı şu anda kıvranıp duruyoruz. Ha, bunu sadece Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerine de bağlamayalım, yıllardan beri Türkiye bunları yapamadı. Bu sebepten dolayı duruyoruz.

Bir başka önemli sebep de gerçekten ekonomiyi etkileyen -küresel ekonomiden söz ediyoruz, küresel piyasalardan söz ediyoruz- siyasettir, uluslararası ilişkilerdir. Yani, sizin ülkenizde... Şimdi, TMSF'yle ilgili arkadaşlar konuştular. Evet, Türkiye 15 Temmuzda ciddi bir askerî müdahaleyle, darbeyle karşı karşıya kaldı, büyük bedeller ödedi. Bir başka komisyonda arkadaşlarımız da bu konuyu anlamaya çalışıyorlar. Doğrudur, bütün bunlar yaşandı ama şirketlere el konuluyor. 252 tane şirketten söz ediliyor 15 Temmuzdan bu yana. Ne oluyor? Nasıl oluyor? Bunların dış bağlantıları neydi? Sermayeleri ne kadardı? Neler vardı? Bunlar duruyor. Böyle bir ülkede gerçekten yatırımlar, gerçekten o güven dediğimiz şey ortaya çıkmıyor. Ya, çok açıktır, nettir, dünyaya bakın, bu iç barışımı tesis eden, demokrasisi gelişmiş, hukuk devleti kuralları var olan, işte, herhangi bir yanlışlık yaptığında ya da herhangi bir adım attığında neyle karşılaşacağını öngörebilen ülkelerde geliyor. Ha, oralarda kriz olmuyor mu, problem olmuyor mu? Oluyor tabii, elbette oluyor ama bizdeki gibi değil. Nereden söylüyorum bunu? Sizin söylediklerinizden hareketle söylüyorum. Siz diyorsunuz ki: "Türkiye'de her şey çok iyi. Herkesten iyiyiz. Bankacılık sistemi falan her şey herkesten çok iyi. Bütün tedbirleri de aldık. Yapısal reformları da yapıyoruz ama bütün bunlara rağmen sıkıntılar var." Evet arkadaşlar, bu sıkıntının temelinde Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu ekonomik riskten öte uluslararası siyasal... Türkiye savaşa karşı karşıya. Türkiye'nin askerleri şu anda bir başka ülkenin içinde operasyon yapıyor. Yarın ne olacağını bilmiyoruz. Yani, seyretmiyorlar mı sanıyorsunuz? Türkiye'nin dünya kadar askerî birlikleri Irak sınırına sevk ettiğini görmüyor mu dünya? Herkes biliyor. Niye bir açıklama yapılmıyor, edilmiyor? Türkiye Büyük Millet Meclisine herhangi bir bilgi verilmiş değil ama görüyoruz ki çok ciddi bir risk var. Yani, bu savaş -Allah korusun- ne kadar sürecek, ne olacak, nasıl olacak, gerçekten girecek miyiz, gerçekten böyle bir savaş olacak mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hâlâ girmiş falan değiliz. Girecek miyiz, bunu bekliyor, bütün dünya bunu bekliyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, ek süre veriyorum. Lütfen toparlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Öbür taraftan, Türkiye demokrasisiyle ilgili, 2007’den başlayarak ama 2010’dan sonra, 2011 seçimlerinden sonraki reformlarda hak ve özgürlüklerle ilgili, demokrasiyle ilgili çok ciddi geri adımlar attık. Bakın, Türkiye demokrasisi yönetilemiyor falan diyoruz ama denetlenemiyor, böyle bir şey yok. Sabah konuştuk ettik yani dünya kadar dünya standartlarına uygun -tırnak içinde söylüyorum- kurum oluşturuyoruz, işte, Kamu Denetçileri Kurumu oluşturuyoruz, işte, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu oluşturuyoruz ama hak ve özgürlüklerin ne kadar denetlendiği ortada. Kimse güvenmiyor bize, inanmıyor. Niyeye? Çünkü hepsini getirdiniz, devlete bağladınız. İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bütün üyeleri Hükümet tarafından ve Cumhurbaşkanı tarafından seçiliyor. O zaman dışarıdan gelen, bakan insanlar gelip bunlarla görüşmüyor, sivil toplum örgütleriyle görüşüyor. Sivil toplum tarafından denetlenmeyen bir ülkede gerçekten güven olmaz, sıkıntı burada.

Demokrasiyle de ilgili çok ciddi geri adımlar attık. Daha Türkiye 15 Temmuzda bir darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı. Yarın ne olacağını bilmiyoruz. Her gün, her dakika hâlâ Hükümet yetkilileri yeni bir müdahalenin olabileceğini, şu tarihte bunun olabileceği, bu tarihte bu olayın olabileceğini konuşuyorlar. Hukuk devletiyle ilgili çok ciddi problemler var. Şimdi, şeklen hukuka uyuluyor olması, kanunlara uyuluyor olması hukuk devletinin var olduğunu göstermez. Dünyada bunların standartları mevcuttur. Bu standartlara uymayacaksanız size güven ortaya çıkmaz. O zaman finans sistemini ne kadar düzeltirseniz düzeltin, bu konularla ilgili neler yaparsanız yapın size güvenmezler; nitekim güvenmiyorlar.

O nedenle, herkesin aklını başına alması gerekiyor. Cumhuriyet Halk Partisi -daha evvel de söylüyordu ama- 15 Temmuzdan itibaren sürekli olarak bir şey söylüyor, o söylediği şey de şu: “Evet, Türkiye birtakım risklerle karşı karşıya; terörle mücadele ediyorsunuz, böyle bir askerî mücadelemiz var, böyle bir darbeye karşı karşıya kaldık. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, ana muhalefet partisi grubu olarak getireceğiniz her konuda sizi destekleyeceğiz, bu konuyla ilgili Meclisi çalıştırın.” diyor. Ama, Hükümetin tavrı böyle değil sayın bakanlarım. Hükümet -biraz evvel Sayın Bakan gitti, çok da konuşamadık kendisiyle- Sayın Türkes, öyle bir noktaya şey yaptı ki... Evet, işte bir parti grubu burada yok. Bütün muhalefeti ve bizi, hani Cumhuriyet Halk Partisini, ana muhalefet partisini bile marjinalize ederek terörle bağlantılı, ilintili hâle getiriyorsunuz. Peki, bütün bunları yaptığınız zaman, muhalefet bütünüyle yok olduğu zaman nasıl bir demokrasi olacak Türkiye’de?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen toparlar mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Peki, demokrasinin olmadığı, hukuk devletinin olmadığı bir ülkede kim kime güvenecek? Ekonomide kim kime güvenecek? Kim yatırım yapacak? Bakın, bankalar zorlanıyor, faizler düşmeye başladı. Düşüyor ama kimse kredi almıyor; sordum ben, almıyorlar. Kimse beklendiği kadar kredi almıyor. Niyeye almıyor? Bakıyor, savaş mı çıkacak bu ülkede? Ne olacak bu ülkede? Nereye gidiyoruz? Bu en son yaşadığımız kriz nerede duracak? Türkiye’de bir iç savaş mı olacak Allah korusun? Nereye doğru gidiyoruz? Bütün bu sorular insanların kafasında duruyor. Ya, bunu siz de görüyorsunuz, herkes de görüyor. İnatlaşmaya falan gerek yok. Bakın şunu açık bir şekilde söylüyoruz: Bir tane adamın canının yanmasındansa, bir tane adamdan söz ediyorum... Bakın, şöyle bir olaya şahit oldum: FETÖ’den dolayı asker eşi hapiste olan bir kadın 3 yaşındaki çocuğunu 40 derece ateşte hastaneye götürüyor, “Bakmayacağız.” diyor hastane. “Niyeye bakmayacaksınız?” “Senin SGK’an yok.” diyor. Ya, arkadaşım, bir tane çocuğun ölmesi... Düşünebiliyor musunuz yani Ege kıyılarına vuran Suriyeli çocukları? 1 tane ya, bu 1 tane olmasın diye biz hep siz yönetin falan deriz ya, hep siz yönetin, önemli

değil. Nasıl yönetirseniz de yönetin; başkanla yönetin, başka şeylerle, başkanlık konseyiyle yönetin ama bunlar olmasın. Bunlar olmasın, insanlığımız bitmesin, ülke bölünmesin, ülke parçalanmasın. Bütün bunlar -yani insanlığımız, demokrasimiz, hukuk devleti, ülke bölünmesin, savaşa girmeyelim- aynı zamanda ekonominin de iyi olması anlamına geliyor. Bunları Sayın Şimşek, benden, hepimizden daha iyi bilir; Sayın Canikli, bunları çok daha iyi bilir. Niçin geriyoruz bu ülkeyi yani? Böyle bir sebep yok ki yani. Bu şekilde, bu kadar germeye, bu kadar kutuplaştırmaya, muhalefeti bu kadar şeytanlaştırmaya, ötekileştirmeye... Böyle bir ülkede ekonomiyi nasıl düzlüğe koyacağız sevgili bakanlarım?

Saygılarımla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bekaroğlu.

Sayın Kavcıoğlu, buyurun lütfen.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Başkan, değerli bakanlarım, çok değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlar ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, çeşitli konularda burada çeşitli görüşler sunuldu, departmanlarla ilgili değerli başkanlarımızın görüşlerini de dinledik. Ben, bir iki noktayla ilgili belirli saptamaları yapmak istiyorum. Özellikle Türkiye'nin ekonomisindeki gelişmeye paralel olarak hem dünyayla, Avrupa'yla kıyasladığımızda, yapılan eleştirilere rağmen Türkiye ekonomisinin gelişmiş ekonomilerin dışında –ki oradaki büyüme rakamları ve ekonomilerin durumlarını bütçe başladığından beri burada da konuşuyoruz, zaten ekonomik gelişmeleri takip ettiğimizde sıkıntılarını biliyoruz ama- yükselen ve gelişmekte olan ekonomiler içerisinde Türkiye'nin diğer ülkelerin çok çok üzerinde bir gelişme ve performans gösterdiğini hepimiz biliyoruz yani 3-4 OECD ülkesi içerisinde, dünya rakamları içerisinde en fazla büyümeyi sağlayan 4 ülkeden 1 tanesi.

Yine, dünyadaki diğer -özellikle Avrupa ve Amerika'daki- büyüme rakamlarına -hani orta vadeli plandan bahsedildi, revize edilmesiyle- aynı IMF ve OECD raporlarına baktığımızda, orada da yine çeşitli ekonomi göstergelerinin, özellikle büyüme rakamlarının, enflasyon rakamlarının o ülkelerde, o bölgelerde de aşağıya doğru revize edildiğini görmekteyiz. Ki revize edilen rakamları da ülkemiz rakamlarıyla kıyasladığımızda, çok daha aşağılarda olduğunu görüyoruz.

Tabii, burada, bizim ekonomimiz açısından en önemli kesim olan, ekonomimizin belkemiği olan esnaf ve sanatkârlar ve KOBİ'lerle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Özellikle yine bizim iktidarımız dönemimizde esnaf ve sanatkârlara yapılan desteğin, geçmiş dönemlerle kıyasladığımızda çok önemli noktalara geldiğini görüyoruz. 2002 yılında esnaf ve sanatkârlara verilen rakam yaklaşık 153 milyon TL iken bugün 20 milyar TL civarına yaklaşmıştır. Bu dönem içerisinde bu kaynak çok büyük bir anlam ifade etmektedir.

Yine, bu dönem içerisinde 1,3 milyondan fazla esnafa 58 milyar TL hazine faiz destekli kredi, özellikle işletme kredileri kullanılmıştır. Bu krediler genelde yüzde 50 hazine destekli faizlerle kullanılırken bu dönem içerisinde yüzde 100 hazine destekli, sıfır faizli kredilerle de bu kesimimizin finanse edildiğini görmekteyiz.

Yine, 2002'yle kıyasladığımızda, hazine tarafından bu faizlerin finansmanı için konulan tutarın 16 milyon TL olduğunu görüyoruz. 2016'da bu rakam 1 milyar 100 milyon. 2017'de de yine bu faiz desteğinin devam edeceğini görüyoruz. Bu rakamın da 1 milyar 300 milyon civarında olduğunu görüyoruz.

Tabii, burada dünyadaki ekonomik, Avrupa'daki ekonomik gelişmelere baktığımızda, yapılan eleştirileri de baz aldığımızda, Türkiye'nin de bundan etkilenmemesi mümkün değil, etkilenmeye de devam edeceğine görüyoruz.

Tabii, yapılan bu desteklerin, bu kesimin, özellikle bizim kendi ekonomimizin, reel sektörün gelişmesi ve cari açığımızın, ekonomik büyümemizin finansmanı anlamında bu kesime yapılan bu önemli desteklerin daha da artırılması doğaldır ama bunu yaparken biz, bu kesimle ilgili daha radikal kararlar alarak, daha geniş destekleri, düzenlemeleri yaparak da bu kesimin ayakta kalmasını sağlayabiliriz.

Özellikle, yine geçmiş dönemde hatırlıyorum, biz, hem Mecliste hem Hazineyle yaptığımız toplantılarda, tabii dünyadaki gelişmelere paralel olarak da artık esnafın -Türkiye'de özellikle bazı sektörlerin esnaf olarak kaybolmaya yüz tuttuğunu... Gerçi, bu konuda da yine özellikle bazı sektörlerin, sanatların kaybolmaması için sıfır faizli önemli destekler geçmiş yılda, bir önceki yılda o zamanki Başbakanımız tarafından açıklanmıştı ama söylemek istediğim, bazı sektörlerin, sanatların, ister istemez dünyadaki gelişmelere paralel olarak kaybolduğunu görüyoruz. Bu kesimlerin hem ayakta kalmaları ya da daha büyüyen teknolojiyle beraber firmalarını, işletmelerini devam ettirebilmeleri için birleşmeleri gerekiyor. Bu konuda Hazinemizin ve ilgili kurumların, özellikle KOSGEB'in veya işte, Hazinesin ilgili birimlerinin bu düzenlemeleri bir an önce yapması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle birleşmeyi teşvik edecek ve bu kullandığımız kredileri biraz daha bölgesel bazda ve ürün bazında yapmamız konusunda geçmiş dönemde de önerilerimiz olmuştu. Ben burada tekrar tekrarlıyorum: Sayın Başbakan Yardımcım, yani İstanbul'da bu rakamı belirli bu esnafa, bir de doğrudan temin yoluyla da verdik yani daha önce esnaf kefalet kooperatifleri aracılığıyla verirken, kooperatif olmayan yerlerde de esnafa direkt, yine aynı sübvansiyonlu bir şekilde verdik. Bu önemli destek sağlıyor ama bu destekleri Anadolu'da, özellikle göçün yoğun olduğu, işte terörün olduğu yani bu açıkladığımız 23 ildeki bu ekonomik paketin biraz da altını doldurarak bu konuda, bu anlamda, buralarda bu esnafı destekleme anlamında... Çünkü, kaybolmaya yüz tutmuş sanatların ya da bazı sanatların Anadolu'da hâlâ devam ettiğini ama bunların artık İstanbul'da tamamen bittiğini, kapandığını görüyoruz. Hani, orada bunları canlı tutmak yerine, oralara bu anlamda destek vermek yerine, daha çok Anadolu'daki bu sektörleri ayakta tutmak, bu sektörleri bir araya getirerek yeni iş sahaları ve birlikte, bu esnaf kapatmadan birkaç esnafın bir araya gelerek bu işletmeleri devam ettirmeleri çok önemli.

Bunları hep konuşuyoruz ama uygulamada bu konularda gerçekten sıkıntılar var. Mesela Kredi Garanti Fonu'nda yani mevcut Kredi Garanti Fonu ve Hazine Garanti Fonu'nda uygulamada ciddi şekilde sıkıntılarımız var. Yani dünyada belirli yerlerde, mesela İtalya'da, bildiğim kadarıyla 7 tane falan Kredi Garanti Fonu var. Yani biz de hâlâ senelerdir bir TOBB'un kurduğu Kredi Garanti Fonu var; bir de 2008'deki krizde yine o Kredi Garanti Fonu üzerinden Hazine destekli kredi garanti sistemini çalıştırmaya çalıştık. Yani kısmen faydası oldu ama çok başarılı olduğunu düşünmüyorum. Bunun biraz daha sermayesini artırarak bu kefalet kredi garanti fonlarını çok aktif şekilde hizmete sokmamız lazım.

Burada BDDK'ya düzenlemeler anlamında çok önemli görev düştüğünü düşünüyorum. Yani biz sadece bu işi "İşte, Kredi Garanti Fonu'muz var." ya da sermayesini artırarak değil, uygulamada fiilen bazı kolaylıkları getirmemiz gerekiyor. Yani özellikle esnaf için, KOBİ'ler için uygulamada düzenlemeleri yaparak, BDDK tarafından bunların kredi karşılık oranlarında, risk teminat dengelerinde bu düzenlemeleri süratle yaparak ,yeni bir kredi garanti fonu kurarak... Ki ihracatla ilgili var. Burada tamamen baktığımız zaman içinde, yine, yürümesi çok zor gözüküyor. Dolayısıyla, bunları bir an önce, özellikle bu kriz döneminde firmalarımızı ayakta tutmak, işsizliği önlemek, göçü önlemek anlamında, özellikle Anadolu'daki firmalarda, bunu aktif bir şekilde uygulamamız gerektiğini düşünüyorum.

Yani, burada, bu kredi garanti fonlarından bahsederken gerçekten şu an firmaların en büyük sıkıntılarında bir tanesi teminat konusu. Yani, bunu iki taraflı düşünmek gerekiyor. Bankacılık kesimi kendine göre haklı, uygulamada firmalar da bu anlamda yapılan düzenlemelerde geçen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Kavcıoğlu, lütfen tamamlayın.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Teşekkür ederim Başkanım.

İki tarafın da bu haklılığını BDDK düzenlemeleriyle halletmemiz gerektiğini düşünüyorum. Karşılıklar Kararnamesi'nin bu dönemde kesinlikle değişmesi gerektiğini, sürelerin... Firmalar zor durumda. Yapılanmaya geliyorlar, yapılanmaya gelen firmalarda yapılandırabilmeniz için Basel kriterleriyle de tabii, kendi içerisinde bir sürü dengeleri var ama mesela, doksan günlük süreyi biraz uzatabiliriz yani firmalara orada biraz daha nefes alabiliriz. Dolayısıyla, bu anlamdaki düzenlemelerde biraz hızlı davranmamız gerektiğini düşünüyorum.

Merkez Bankamız bu anlamda çok güzel değişiklikleri zamanında yaptı. Ben özellikle 15 Temmuz ve sonrasında -Merkez Bankamıza teşekkür ediyorum- çok anında, yerinde ve gerekli kararları alarak, hem faiz anlamında hem bankalara likidite anlamında rahatlatacak kararlar alarak hem o günkü, 15 Temmuzun o psikolojik ortamı içerisinde hem ondan sonraki gelişmelerde çok yerinde kararlar alarak, hem bankacılık sektörünü hem piyasayı hem de reel sektörü destek anlamında çok önemli kararlar aldığımı düşünüyorum ve kendisine teşekkür ediyorum.

Burada aynı şekilde BDDK'yle ilgili yine birkaç şey söylemek istiyorum. Yani, burada bankaların SYR problemi var. Bizde şu an SYR problemi gözüküyor ama sonuçta bankalardan istediğimiz şeyleri bankacılar yerine getirdiği zaman, SYR problemi olmaması için düzenlemelerimizi biraz kendi içerisinde çalışarak halletmemiz gerekiyor. İşte, biz Meclisten işletme rehiniyle, ticaret rehiniyle falan ilgili şeyi çıkardık, bunun altını doldurmamız lazım. Karşılıklar Kararnamesi'nde teminat risk dengesinde kesinlikle bunun düzenlenmesinin yapılması gerekiyor. Yoksa, uygulamada zaten buna bir engel yoktu. Buradaki temel şey, bankacıların bu konudaki neye imtina ettiklerine bakıp BDDK tarafından bu düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekiyor. Tabii, burada en önemli şey de Sayın Başbakan Yardımcım, Bankalar Kanunu'ndaki zimmitle ilgili konuyu düzeltmemiz gerekiyor. Yani, hem biz bankacıların bu anlamda sektörde reel sektöre yardımcı olmasını istiyoruz hem firmaların sıkıntılı olan firmalara vade uzatımıyla, teminatları hafifleterek kredi vermelerini isterken bunun karşılığında, tabii, bankacıların karşılaştığı sıkıntıları göz ardı etmememiz lazım ki uygulamada bu pratik hâle gelsin. Bunun önündeki en önemli engel de Bankalar Kanunu'ndaki zimmitle suçudur. Onun bence bir an önce düzeltilmesi çok önemli.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Tam bir şey söyleyecektim, unutturdun Başkanım. Ya bu süreyi biraz geniş tutun, şeyi bozduğunuzda söyleyeceğimizi de unutuyoruz.

Yani, SYR'yi rahatlatacaklar anlamında söylüyorum. Mesela, nedir? Aklıma geliyor, pratikte tartışılabilir. Yani, şimdi biz mesela teminatsız bir kredi verdiğimizde SYR'yi nasıl olumsuz etkiliyorsa teminatlı ve uzun vadeli verdiğimiz bir kredi de olumlu etkilesin. Yani, bunu mesela pratikte tartışabiliriz. Biz kredilerin kendi içerisindeki derecelendirme ve risk teminat dengelerini çok spesifik, geleneksel bir şekilde tutuyoruz ama Türkiye'de altmış-altmış beş günlük mevduatla biz yedi yıl vadeli, beş yıl vadeli, hatta tüketici kredilerinde on yıl vadeli krediler veriyoruz. Bunu veren bankacıları bu anlamda yani işin pratik tarafında ödüllendirmemiz lazım. Bu kredinin biz on yıl batmayacağını

düşünüyorsak, teminatında da konut olduğunu düşünüyorsak niye SYR'yi olumlu etkileyecek şekilde düzenleme yapmıyoruz? SYR'ye olumlu anlamda katkı... Özellikle ticari kredilerde -biraz önce söyledim- biz yatırım kredilerinde teminatlı çalışıyoruz ağırlıklı, bütün bankalar, uzun vadeli olduğu için. E, şimdi, uzun vadeli veriyorsunuz, teminatlı veriyorsunuz, bunun SYR'yi olumlu etkileyecek anlamda düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunun gibi çoğaltılabilir, zamanı almamak için çok detaya girmiyorum ama çok spesifik örneği bu.

Ben Halkbank'tan geldim, bundan önce Halk Bankasında Genel Müdür Yardımcısıydım. Mesela, bizim esnaf kefalet kredileri... Kredi garanti fonuyla kredi verdiğinizde sıfırdır ama esnaf kefaletle verdiğinizde bunun SYR'si neden sıfır olmuyor? Ve bunların batık oranına bakılabilir. Yıllardır bunun batık oranı yüzde 1'in çok çok altında, yüzde sıfıra yakındır. Şimdi, böyle bir bulgu var önümüzde, böyle bir uygulama var ama şimdi, Halk Bankası 20 milyar bu konuda kredi vermiş. Şimdi, kamu bankası, bundan biz reel sektöre destek istiyoruz. Şimdi, böyle bir sorumluluğu almış bir bankanın önündeki 20 milyar krediyi rahatlatacak düzenlemeyi niye yapmıyoruz? Biz bunu BDDK'yla çok da görüştük. Yani, bizden bile giden arkadaşlar o koltuğa oturunca birden şey kesiliyorlar. Hatta başkan bizim genel müdürümüzü, tartışıyoruz, gitti BDDK Başkanı oldu, biz bunu ona anlatamadık. Yani, bu bence kısa sürede çözülecek bir konu.

BAŞKAN – Evet...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Toparlıyorum Başkanım.

Bunun gibi düzenlemeler üzerinde arkadaşların çalışarak...

Şu an dünya bir sıkıntı içerisinde. Bankacılık sektörü dünyada korkunç sıkıntılı. Muhalefetten eleştiriler geldi bankacılıkla ilgili. Türkiye'de bankacılık sektörü gerçekten son on beş yılda çok iyi yönetiliyor, çok iyi gidiyor. Bizim de sektör olarak dünyadaki sıkıntıları yaşamamamız için şimdiden bu düzenlemeleri yapmamız gerekiyor. Önlem alacak düzenlemeleri bir an önce yapmak lazım, illa sıkıntı yaşadığımızda değil.

Bir şey daha aklıma geldi Başkanım, onu da söyleyeyim. Ben çok konuşan birisi değilim, söz aldığımda hemen bir dakikayla da...

BDDK'yla ilgili ben başkanımıza da yine fikirlerimi daha sonra aktarırım geniş olarak.

Hazineyle ilgili, mesela, biz faiz indirimiyle ilgili gerçekten... Muhalefet eleştiriyor ama Cumhurbaşkanını, bence siyasetin bu anlamdaki söylemleri Merkez Bankasının bağımsızlığını etkileyen konular değildir ama direkt Merkez Bankasıyla ilgili söylediğim şeyler bağımsızlığı etkileyebilir ama şu: Mesela, bizim devletin, işte, TMSF'nin paraları var, hazinenin paraları var. Geçen konuşulmuş galiba ama mesela, bu illa son noktada değil. Bu paraları biz en yüksek faizle bankalara veriyoruz, sonra da bankaların faizleri düşürmesini bekliyoruz. Biz önce bu hareketi yapıp, devletin 200 milyarın üzerindeki –bildiğim kadarıyla- ki sadece devletin değil, bazı devlet gibi, mesela odaların, TOBB'un var, ATO'nun var, İstanbul Ticaret Odası yani bütün odaların, bunların eğer böyle bir... Çünkü reel sektör bundan faydalanacak faizler düştüğünde. Şimdi, hepimiz cennete gitmek istiyoruz ama kimse ölmek istemiyor. Yani, hem düşük faizle kredi kullanmak istiyoruz ama elimizdeki mevduatı da en yüksek faize bağlamaya çalışıyoruz. Bunu vatandaşın istememiz zor olabilir ama kurumlardan, devletin direkt kurumlarından ve yarı özerk kurumlardan bu konuda, özellikle bu dönemde destek isteyerek reel sektöre önemli bir destek sağlayabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkanım, çok mobbing uyguluyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu'na teşekkür ediyorum.

Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, sayın bakanlar, değerli kamu görevlileri, saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2017 bütçesinin ülkemizde barış, kardeşlik, dostluk ve güzelliklere vesile olmasını diliyorum.

Hazine Müsteşarlığının, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun ve Sermaye Piyasası Kurulunun bütçe, kesin hesap, Sayıştay raporları ile Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Sayıştay raporlarını görüşüyoruz.

Ne yazık ki Türkiye çok zor günlerden geçiyor. Türkiye tarihinin en karanlık dönemini yaşıyoruz. Bu karanlıktan ancak demokrasiyle, insan haklarıyla, hukukun üstünlüğüyle, basının özgürleşmesiyle, düşüncenin özgürce açıklanmasıyla, çoğulculukla ve birbirimize saygıyla çıkabiliriz. Ne yazık ki Parlamentoda çoğunluğu elinde bulunduran iktidar, bugünkü krizi kendi kişisel gelecekleri için fırsata dönüştürme yarışındalar. Dolayısıyla, bu tavır diğer bütün güncel sorunlarımızı gölgede bırakmakta ve Türkiye toptan bir kötü yönetim sorunuyla baş başa kalmıştır. AKP'nin totaliter bir rejim kurma hevesiyle Anayasa'dan, hukukun üstünlüğünden, insan haklarından, basın özgürlüğünden, çağdaş değerlerden uzaklaşması Türkiye ekonomisini hızla büyük bir krize sürüklemektedir. Yaratılan siyasi krizle birlikte ekonomik kriz de giderek derinleşmekte ve ne yazık ki iktidardakilerin bu kriz karşısında geliştirmiş oldukları tek bir ekonomik önlem bulunmamaktadır. Türk parası büyük oranlarda değer kaybediyor. Hisse senetlerinin fiyatı azalıyor. Bütün baskılara rağmen Hazinesin iç borçlanma faizleri artıyor, borçlanmanın vadesi azalıyor. Hazinesin kendi açıklamasına göre 2015 yılında yüzde 9,5 olan iç borçlanmaların ortalama faizi 2016 yılında yüzde 10'a, borçlanmanın ortalama vadesi yetmiş iki aydan altmış dokuz aya indi. Türkiye, Avrupa Birliği hedefinden uzaklaştıkça ekonomi büyüme ivmesini kaybetmektedir, millî geliri, dolayısıyla kişi başına geliri hızla azalmaktadır. Türkiye ekonomisi son dört yıldır neredeyse büyüyemiyor ve gelecek yıllarda da potansiyeli kadar büyümesini kimse beklemiyor. 2012 yılında sadece yüzde 2,1, 2013 yılında yüzde 4,2, 2014 yılında yüzde 3, 2015 yılında yüzde 4 büyüyen Türkiye ekonomisinin bu yıl da yüzde 3 civarında bir büyümede kalacağı anlaşılıyor. 2017 yılında bu Hükümet yüzde 4,4, uluslararası kuruluşlar, örneğin IMF 2017 yılında Türkiye'nin büyümesinin yüzde 3'te kalacağını tahmin etmektedir. Türkiye böyle giderse yıllarca büyümede potansiyele ulaşamayacak, Türkiye'nin yıllık ortalama büyüme hızı yüzde 3'te takılıp kalacaktır.

Millî gelirin yüzde 5'ine yakın bir oranına cari işlemler açığı veren Türkiye'ye yabancı sermayenin artık ne uzun vadeli ne de kısa vadeli geliyor, aksine kaçıyor. Ne Türk özel sektörü ne de yabancılar artık Türkiye'ye eskisi gibi yatırım yapmıyor. Türk parası son iki yılda yüzde 40'a yakın değer kaybetti ama ihracatımız aynı dönemde yüzde 10'dan fazla azaldı.

İşsizlik oranı yüzde 10'un üzerinde kronikleşmiş gözüküyor. 2015 yılında yüzde 10,3 olan işsizliğin bu yıl da yüzde 10,5'u aşacağı anlaşılıyor, önümüzdeki yıllarda yüzde 10'un altına inmeyeceği anlaşılıyor. İş aramadığı için devletin işsiz saymadığı vatandaşlarımızı da dikkate aldığımızda gerçek işsizlik oranı yüzde 20'lerde seyrediyor. Çalışmak isteyen her 5 gençten 1'i ne yazık ki iş bulamıyor.

Bütün bunlar bir topyekûn yoksullaşmaya işaret etmektedir. Hiç kimse kendi siyasal fantezi ve ihtirasları için Türk halkını daha fazla yoksullaştırma hakkına sahip değildir ve olmamalıdır. Bugün yaşadığımız ve gelecek yıllarda da yaşamaya devam edeceğimiz anlaşılın bu olumsuzluklar ortada dururken Hükümetin son yıllarda yürürlüğe koyduğu tek bir önlem bulunmamaktadır. Aslında haksızlık da etmemek lazım, geçtiğimiz aylarda çok önemli bir önlem alındı, vatandaşların -dikkat edin- batık kredi borçları değil, bir şekilde döndürdükleri kredi kartı ve tüketici kredi borçlarının 27 Eylül 2016 tarihindeki ödenmemiş bakiyesinin yetmiş iki ay vadeyle ödenmesi için bir düzenleme yapıldı.

Kredi kartlarında taksit sayısı artırıldı. Bu kararları uygulayan kamu bankaları da dâhil kaç banka var gerçekten merak ediyorum. Ekonomideki kötü gidişatı durduracak önlem alınmadığı gibi hem iç hem de dış politikadaki büyük yanlışlıklarla kötüye gidişi hızlandırmaktadır. Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu ekonomik sorunlar öyle kredi kartı taksitini artırarak, borçlu olan vatandaşları biraz daha borçlandırarak aşılabilecek kadar küçük şeyler değil.

İktidar sahipleri, Türkiye ekonomisinin kontrolsüz bir şekilde yuvarlanmakta olduğu bu krizin nedenini küresel ekonomideki gelişmelere bağlayıp hiçbir sorumlulukları yokmuş numarası yapmayı tercih ediyorlar. Evrensel değerlerden, çağdaşlıktan, demokrasiden, hukuktan, insan haklarından, bağımsız yargıdan, kuvvetler ayrılığından, basın özgürlüğünden uzaklaşıp vicdansız, baskıcı, otoriter bir rejime doğru hızla yuvarlanıyoruz. Sürücüsü kendi derdine düşmüş, vitesi boşa yokuş aşağı inen bir kamyon gibiyiz. Böyle bir ülkeye kim güvenir de yatırım yapabilir? Türk özel sektörü bile kendi ülkesine artık eskisi kadar yatırım yapmıyor. Özel sektörün yatırımları son beş yıldır artmıyor, aksine azalıyor. Doğrudan yabancı sermaye yatırımları hızla azalmakta. Komşu ülkelerin içini karıştırarak, Osmanlıcılık oynamaya çıkıp Orta Doğu'nun kanlı terör örgütlerinin temel hedefi hâline getirilmiş bir ülkeye kim güvenir ve kim yatırım yapar? Şort giydi diye kadınları tekmeleyen meczupların mahkemelerde fevkalade müsaadeye mazhar kişi olarak ağırlandığı, buna karşılık muhalif diye gazetecilerin zindanlara atıldığı bir ülkeye tatil yapmak için kim gönül rahatlığıyla gelebilir? Avrupa Birliği gibi uygar bir hedeften uzaklaşıp tek adamlık gibi bir karanlığa doğru yol almış bir ülkede ekonominin aydınlığa çıkmasını kimse beklememeli.

Sayın Bakan, geçenlerde Dünya Yatırım Konferansı'nda, yabancı yatırımcıları ikna etmek için "En kötü şey arkamızda kaldı." demişsiniz ama bugün bakıyoruz, bunlar Türkiye'nin iyi günleri. Böyle giderse gelecek günlerimiz bu günlerden bile kötü olacak. Bunu bir temenni olarak söyleyemiyorum, önümüzdeki veriler ve önümüzdeki olaylar bize bu fotoğrafı göstermekte. Hükümet, Türkiye ekonomisinin bugün karşıya olduğu riskler konusunda üç maymunu oynamaktadır. Türk parası hızla değer kaybetmektedir ve bu durum hem devletin hem de özel sektörün borç yükünü büyük ölçüde artırmaktadır. Hazinesin 713 milyar liraya yükselmiş olan borçlarının yüzde 35'inden fazlası dış borç yani dövizle alınmış borç durumundadır. Dolar kurunda yaşanan her yüzde 10'luk artış Hazinesin borcunu 25 milyar lira artırmaktadır. Özel sektörün sadece dış borçlanmadan kaynaklanan döviz borcu 299 milyar dolar düzeyinde bulunmaktadır ve dolar kurunda yaşanacak her yüzde 10 oranındaki artış sektörün borç yükünü 90 milyar lira büyütmektedir. Borç yükü artan devlet, borcunu ödeneceği parayı ya halktan daha fazla vergi isteyerek ya da kamu yararına yapacağı bazı harcamaları kısarak ya da daha fazla borçlanarak ya da bu olumsuzlukların tümünü bir arada yaparak bulacaktır. Borç yükü artan özel sektör ise borç ödemesini yapabilmek için daha az yatırım yapacak ve daha az insan çalıştıracaktır.

Piyasada 3T tehlikesinden söz ediliyor. Gazeteler Türkiye'nin en büyük şirketlerinden biri olan TÜRK TELEKOM'un büyük ortağının Türk bankalarına olan borçlarını ödeyemediğini yazıyor. AKP'nin SPK aracılığıyla ve iktidar olması nedeniyle doğrudan kontrol ettiği bazı büyük şirketlerin yüksek iç ve dış borçlarının bankacılık sektörünün uyularını kaçırdığı kulaktan kulağa konuşuluyor. Bu şirketlerin Türkiye'den kullandığı ya da yurt dışından kullanıp Türk bankalarının garanti verdiği yüksek borçlarının Türk bankacılık sistemi için büyük bir risk oluşturduğu iddiaları var. Özel ve yabancı sermayeli bankaların bu şirketler nedeniyle üstlendiği riski kamu bankalarına yüklemek gibi bir formül üzerinde çalıştığı kulaktan kulağa konuşuluyor. Diğer 2T: Türk Hava Yolları ve Turkcell. Ekonomi bürokrasisinin işini gücünü bırakıp AKP'nin kontrolünde bulunan ve borcunu ödemekte zorlanan büyük şirketlerin ya da bu şirketlerin ortaklarının milyarlarca dolarlık borcunu Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası gibi kamu bankalarının açtığı kredilerle ödenmesine yönelik planlar üzerinde çalıştığı söyleniyor. Yani zor durumdaki AKP'ye yakın şirketlerin, bankacıların deyimiyle kredilerinin

kamu bankaları tarafından yüzdürülmesinin bankacılık sistemi üzerinde nasıl bir risk yaratacağının farkında olmadıklarını düşünüyoruz. Örneğin, TÜRK TELEKOM'un borcunu zamanında ödeyemeyen ortağının kamu bankaları tarafından açılacak yeni kredilerle kurtarılmaya çalışıldığı bilgileri yanlış mıdır, bunu bugün burada duymak isteriz.

Bu yoksul halkımızın, işçimizin, memurumuzun, esnafımızın, köylümüzün, işsiz gencimizin, daha yolun başındaki öğrencimizin geleceğini, sermayesi yine bu insanlar tarafından kuruş kuruş ödenmiş vergilerden oluşan kamu bankalarının açtığı kredilerle oluşturulan yandaş havuzlarında boğmanıza izin vermeyeceğiz. Batık yandaş şirketleri su üzerinde tutmak için bu havuza kamu kaynaklarını pompalamaya artık son vermeniz gerekiyor. AKP'nin şimdiye kadar övündüğü en önemli ekonomik gelişme, kamu açıklarının millî gelire oranı, dolayısıyla da kamu borcunun millî gelire oranı olmuştur. Kâğıt üzerinde Türkiye bu göstergelerde birçok ülkeden daha iyi konumda gözüküyor. Ancak nedense bu olumlu göstergeler Türkiye ekonomisinin diğer alanlarına gerektiği kadar yansımıyor. Bunun bir nedeni AKP rejiminin giderek diktatörlüğü doğru evrilmesi ise diğer önemli nedeni ise kamunun gelecekte karşı karşıya kalması olası finansal risklerin büyüklüğüdür. Türkiye "yap-işlet-devret", "yap-kirala-devret" gibi isimlerle anılan kamu-özel işbirliği projeleriyle geleceğe dönük olarak büyük riskler üstlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, ek süre veriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) - AKP rejimi, kamu mülkiyetinin tümüyle devredilemeyeceği alanlarda yani kamunun yapması gereken yatırımları kamu-özel işbirliği projeleriyle gerçekleştirmeye dönük ve Türkiye'nin geleceğini tehdit eden bir strateji izlemektedir. Makro hedeflere uygun olup olmadığına bakılmadan, kamunun çıkarları korunmadan, çevreye verdiği zararlar göz ardı edilen, doğal ve kültürel varlıklar yok edilerek gerçekleştirilen bu yatırımların gelecekte çok ciddi finansal risklere yol açacağı şimdiden ortaya çıkmıştır. Kamunun denetimi dışına çıkarılarak icra edilen bu yatırımlar için milyarlarca dolarlık borç üstlenim garantileri ve talep garantileri verilmiştir. Sayıştayın Karayolları Genel Müdürlüğü'yle ilgili raporundan anladığımız kadarıyla proje maliyeti 6,3 milyar dolar olan Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu için 13,7 milyar dolar yani maliyetinin 2 katından çok, proje maliyeti 3,5 milyar dolar olan üçüncü köprü ve otoyollar için 5,7 milyar dolarlık talep garantisi verilmiş durumda. Devletin bu kadar cömert talep garantisi vermesine yani "Sen iş yapamazsan bile parayı ben misliyle öderim." demesine rağmen nedense bu projeleri yapan şirketler, uluslararası finans kuruluşlarında kredi bulmakta zorlanmaktadır. Bu kadar talep garantisine rağmen bir de bu kuruluşların aldıkları borçlar için hazinemiz "Onlar ödeyemezse ben ödeyeceğim." anlamına gelen borç üstlenim garantileri vermektedir. Şimdilik 3 proje için yani Avrasya tüneli, üçüncü boğaz köprüsü ve Gebze-Orhangazi İzmir otoyolu için hazinenin borç üstlenim garantisi verdiği tutar, Sayın Bakanın da söylediği gibi, 8,7 milyar dolardır. Toplam yatırım bedeli 10,2 milyar euro olan 20 şehir hastanesi için Sağlık Bakanlığının yani devletin yılda 2,3 milyar euro kira ödeyeceği söyleniyor. Eğer böyleyse, korkunç bir rakam. Devlet bu hastanelere on yılda 23 milyar euro, yirmi beş yılda 57 milyar euro ödeyecek. On yılda kira olarak ödeyeceğin parayla 40 tane şehir hastanesi kurulabilir. Hatta yıllık 2,3 milyar euro olan kira bedelinin ABD'nin ya da Avrupa Birliğinin enflasyonu kadar her yıl artırılacağı dikkate alındığında rakamlar çok daha yüksek noktalara tırmanacaktır.

Kamu-özel iş birliği projelerinde kamu adına sözleşmelerde yer alan mali yükümlülüklerin, hazine garantilerinin ileride kamu maliyesini nasıl ve ne büyüklükte bir risk altına soktuğu bilinmemektedir. Bu projelerin sözleşmelerinin mali disiplini aniden bozacak riskler taşıdığı bilinmektedir. Bu sözleşmeler

Türkiye ekonomisinin yılda ortalama 5-6 oranlarında büyüyeceği varsayılarak imzalandı. Büyüme temposunun yüzde 2-3'e kadar indiği dikkate alınırsa, kamu maliyesinin ileride bu projeler yüzünden karşılaşacağı riskin büyüklüğü anlaşılır.

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen toparlar mısınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bitiriyorum.

Bu projeleri üstlenen grupların AKP iktidarına yakın firmalardan oluştuğu gizlenemeyecek bir gerçektir. Bu kayırmacı anlayışın hem ekonomik hem siyasi birçok sorunun kaynağı olduğu unutulmamalıdır. Yandaş yatırımcılara kıyak çekeceğiz, havuzları dolduracağız diye çocuklarımızın geleceğiyle oynamaktan ne yazık ki çekinmiyorsunuz.

Türkiye'nin bugün içerisinde bulunduğu yatırımsızlık ve düşük ekonomik büyüme sorununun temel nedenlerinden önemli biri de sermaye piyasalarının yeterince gelişmemesidir. Ne yazık ki, sermaye piyasaları yatırımcıların yeterince fon bulabilecekleri bir büyüklüğe, derinliğe ve güvene ulaşamadı, sığıltan kurtulamadı. Bu nedenle de sermaye piyasaları, ekonominin büyümesine ve reel sektöre yeterince destek verememekte ve yurt içi tasarrufların artmasına katkı sağlayamamaktadır. Bunun en önemli nedeni de Türkiye'nin içerisinde bulunduğu siyasi ve ekonomik istikrarsızlık ve güvensizliktir; diğer bir önemli nedeni de görevi sermaye piyasalarını geliştirip büyütmek olan kurum ve kuruluşların bütün enerjisini faizsiz finans kuruluşlarını büyütme ayırmış olmalarıdır. Merkez Bankası Yasası'nda Bankanın görevi şöyle tanımlanıyor: “Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler. Banka, fiyat istikrarını sağlama amacı ile çelişmemek kaydıyla Hükümetin büyüme ve istihdam politikalarını destekler.” Görevi bu olan Merkez Bankası, bu yıl da dâhil son on yılda sadece iki yıl enflasyon hedefini yakalayabilmiştir. O yıllardaki enflasyon hedefleri de önceden yüzde 4 olarak belirlendikten sonra yükseltilmiş hedeflerdir. Enflasyon hedefinin bu yıl ve gelecek yıl da gerçekleşmeyeceği de artık ortadadır. Temel amacı fiyat istikrarını sağlamak olan bir Merkez Bankasının büyüme ve istihdam politikalarına da yeterince destek verdiği söylenemez. Eğer böyle bir destek verilmiş olsaydı Türkiye ekonomisi bu son yıllarda emeklemez, işsizlik oranları da bu ölçüde yüksek seyretmezdi.

Sayın Başkan, var mı birkaç dakikalık zamanım?

BAŞKAN – Sayın Durmaz konuşmasını geri çekti, size birkaç dakika ilave vermeme şey yaptı. Onun için, birkaç dakika daha ilave veriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benden önce Sayın Zekeriya Temizel, Sayın Bakanımız da söyledi özellikle bu TMSF'nin el koyduğu şirketlerle ilgili... TMSF Başkanı Sayın Şakir Ercan Gül 4 Ekimde yaptığı açıklamada TMSF'ye devredilen şirket sayısının 252'ye ulaştığını açıkladı. Ancak TMSF Başkanının bu açıklamasından sonra da TMSF'ye devir uygulaması devam ediyor. Örneğin son olarak Düzce ve Tokat gibi Anadolu illerinde toplam 28 şirkete daha el konuldu. Yine, 15 Ekim 2016 itibarıyla el konulan holding ve şirket sayısı 300'e yaklaşırken, TMSF yönetimine geçen şirketlerin toplam değeriyle ilgili olarak 13 milyar dolardan 40 milyar dolara kadar bir rakamın olduğunu söyledi. El konulan holding ve şirketlerin sayısı her geçen gün artarken devlet şu an Türkiye'nin en büyük holdingi konumuna geldi, Koç Holding ve Sabancı Holdingi geride bırakmış durumda.

Son olarak, 15 Ekimde Düzce'de el konulan Bolu Dağı'nın ünlü et lokantalarından İsmail'in Yeri'yle de devlet et, köfte, ızgara, kebab sektörüne de böylelikle girmiş oldu. El konulan şirketlerin bir bölümünün halka açık olduğu ve hisselerinin Borsa İstanbul'da işlem gördüğü için şirketlerin

akıbeti de merak konusu. TMSF Başkanı şirketlerin ya tasfiye edileceğini ya da satılacağını açıkladı ama satışın nasıl yapılacağı ve sürecin şeffaf olup olmayacağı konusunda sorular gündeme geliyor. Kanun hükmündeki kararnamelerle satışlara karşı dava açma, yargıya gitme yolları tümüyle kapalı. Ayrıca, şirketlerin AKP'ye yakın iş adamlarına ya da kişilere satılacağı iddiaları da ortaya atılıyor. 12 Ekimde bu endişeleri ve iddiaları doğrulayan bir gelişme de yaşandı. Hükümete yakın iş adamlarından Galip Öztürk, Türkiye'nin en büyük altın madenlerinin sahibi Koza İpek Holding'in tüm hisselerini almak için TMSF'ye başvurduğunu açıkladı. Galip Öztürk'e ait Metro Holding'in bu başvurusuna tepki gösteren Koza İpek Holding'in yurt dışında firarda olan sahibi Akın İpek, Twitter'dan şu açıklamayı yaptı: "Kasasında 600 milyon dolarlık nakdi ve 20 milyar dolar değerinde maden kaynağı olan bir şirketi değeri 10 milyon lira bile olmayan bir şirket alamaz. Arkasında başka işler var."

Dolayısıyla, TMSF yöneticilerinin ve ilgili Sayın Başbakan yardımcılarının bu konuya açıklık getireceğini düşünüyorum, 2017 Bütçesinin ülkemize başarı ve hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcılarım, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de kısaca katılım bankacılığıyla ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum. Bilindiği üzere, katılım bankacılığı başta Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn gibi Orta Doğu ülkeleri ile Malezya ve Endonezya gibi Uzak Doğu ülkelerinde 1970'lerden itibaren uygulanmakta olup son yıllarda Londra, New York gibi uluslararası finans merkezlerinde de önemli bir finansal model olarak kabul edilmiş ve yatırım çekmeye başlamıştır. Günümüzde küresel ölçekte 2 trilyon dolar seviyesinde bir hacme sahip olan faizsiz finans sisteminin beş yıl içerisinde 3,5 trilyon dolar seviyesine ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu hacmin 2013 verilerine göre 1,2 trilyon dolar olduğu göz önüne alındığında faizsiz finans sektörünün büyüme hızı ve potansiyeli daha net anlaşılmaktadır.

Ülkemizde ise 1980'li yıllarda temelleri atılan katılım bankacılığı, 2005 yılında Bankacılık Kanunu kapsamına alınana kadar "özel finans kurumu" adı altında faaliyet göstermiş fakat gerek sermaye yetersizliği ve hukuki altyapı sorunları gerekse de konjonktürel sebeplerle sınırlı bir büyüme gösterebilmiştir. Son yıllarda ise ülkemizde devam eden istikrarlı büyüme ortamı katılım bankacılığını da olumlu etkilemiş ve yıllık büyüme oranları sektör ortalamalarının üzerinde gerçekleşmiştir. Bu ivmeyle katılım bankacılığının bankacılık sektörünün toplamından aldığı pay yüzde 2 seviyesinden yüzde 5 seviyesine yükselmiştir. Katılım bankacılığının 2025 stratejik planında ise bu payın yüzde 15 seviyesine ulaşması hedeflenmektedir.

2023 vizyonunda iddialı hedeflere sahip ülkemizin önemli projelerinden birisi de İstanbul uluslararası finans merkezidir. Bu projenin başarıyla hayata geçebilmesi için kültürel, tarihsel ve ekonomik açıdan güçlü bir potansiyele sahip olduğumuz katılım bankacılığını da geliştirmemiz gerekmektedir. İstanbul'un Londra, Dubai gibi diğer finans merkezleriyle rekabet edebilmesinde katılım bankacılığı ve faizsiz finans sistemi etkili olacaktır.

Değerli milletvekilleri, katılım bankacılığının geliştirilmesine yönelik belirlenen hedefler doğrultusunda kamu olarak ilk adımını atmış ve 29 Mayıs 2015 tarihinde Ziraat Katılım, kamu sermayeli ilk katılım bankası olarak faaliyete başlayarak henüz bir buçuk yılını doldurmamışken aktif büyüklükte 6 milyar TL'ye ulaşmış ve yurt genelinde 42 şubeye ulaşmıştır. 2016 yılı ilk çeyreğinde ise

Vakıf Katılımın açılışı gerçekleşmiş olup diğer kamu katılım bankasının da kuruluş hazırlıkları devam etmektedir. ayrıca, Başbakan Yardımcımız Sayın Mehmet Şimşek başkanlığında sektör düzenleyici otorite temsilcilerinden oluşan Faizsiz Finans Koordinasyon Kurulu da oluşturulmuş olup katılım bankacılığının geliştirilmesi için gereken mevzuat ve altyapı çalışmalarının etkinliğinin artırılması sağlanmıştır.

Kamu katılım bankalarının kuruluşundaki temel amaç sektöre kamu kimliğinin güven unsurunu katmak, katılım bankacılığının bilinirliğini ve erişilebilirliğini, hizmet kalitesini ve ürün çeşitliliğini artırarak gerek yurt içinden gerekse yurt dışından farklı müşteri kitlelerini ülkemiz ekonomisine kazandırmaktır. Bu alanda yatırım yapmak isteyen uluslararası fonların ülkemize çekilmesi açısından kamu sahipliğindeki katılım bankaları etkin bir rol oynayacaktır.

Bu kapsamda faaliyet gösteren kamu katılım bankalarının ilk performanslarını incelediğimizde, henüz başlangıç aşamalarında olmalarına rağmen hızlı bir büyüme ve farklı müşteri kitlelerini de sisteme kazandırma başarısı elde ettiklerini görmekteyiz. Ülkemizde hâlen 120 milyar TL seviyesinde aktif büyüklüğe sahip olan katılım bankacılığı, 2'si kamu, 3'ü özel sermaye olmak üzere, 5 kurumda bine yakın şube ve 14 binden fazla personelle hizmet vermektedir. Katılım bankacılığı hacminin geliştirilmesi için kamunun atacağı adımların yanında özel sektörün de bu alana yatırımının devam etmesi önemlidir. 2025 itibarıyla yüzde 15 pazar payı seviyesine ulaşması hedeflenen sektöre yerli ve yabancı farklı oyuncuların girmesi, sermaye desteği ve tecrübe aktarımı açısından gerekmektedir. Katılım bankacılığı prensiplerine uygun diğer bankacılık ürünleriyle de rekabet edebilecek ürün ve hizmetlerin geliştirilmesinde farklı ülkelerden farklı tecrübelerin ülkemize kazandırılması faydalı olacaktır. Reel ekonomiye katkısı, riski ve getiriye paylaşma esasıyla sağladığı finansman yönetimiyle gerek tasarruf sahiplerine gerekse finansmana ihtiyaç duyanlara sunduğu alternatifle katılım bankacılığı önemini her geçen gün artırmaya devam edecektir. Kamu katılım bankalarının da bu gelişmeye daha fazla katkıda bulunabilmesi için hem sermaye ilavesi hem de kamu kaynakları ve iş imkânlarıyla desteklenmesi önemlidir.

2017 bütçesinin milletimize, ülkemize hayırlı olmasını diler, Komisyonun sayın üyelerini saygıyla selamlarım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçiyorum.

İlk soru talebi Sayın Çam'ın.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

3 T'den bahsetmiştim. TÜRK TELEKOM gerçekten şu anda ortaklarının borçlarını ödeyemez durumda mıdır? Yine diğer T de Türk Hava Yolları ve Turkcell de aynı konumda mıdır? Bunları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Bu 15 Temmuz sonrası, daha önce TMSF'ye devredilen şirketlerle ilgili soracağım. Bunların gerçek sayısı ne kadar? Kaç şirket? Mal varlıklarıyla ilgili bir şey var mı? Ne kadar mal varlıkları var bunların? Ne olacak yani bu şirketler, satılacak mı, tasfiye mi edilecek, ne yapılacak? Bununla ilgili bilgi almak istiyorum.

Bir başka konu da, öteden beri merak ederim, herkese sorarım, kimse de bir şey söylemez, kimi de bıyık altından güler. Bu İslami banka... İşte, "İslami banka" demeyelim. Ne diyorsunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – "Faizsiz finans."

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – "Katılım." Siz katılmıyorsunuz ama olsun yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Katılım şeyi... Şöyle ifade edeyim: Yani gerçekten İslam -faiz haramdır- bunlar içine sokuluyor ama öyle işlemlerle karşı karşıya kalıyoruz ki. Bunlara ne diyorsunuz? Adamın paraya ihtiyacı var, gidiyor oraya, arabasını 50 bin liraya satın alıyorlar, aynı saatte 75 bin liraya satıyorlar. İşte, ya da başka yerden alıp ona şu kadara satıyor. Sonra bu katılım bankaları filan hep reklam veriyorlar, işte "Kâr hissesi, payı dağıttık bu kadar." diyorlar. Bakıyorum, işte, yüzde bilmem 8,5. Aynı gün filan banka, filan banka da aynı oranda şey dağıtıyor. Bu nasıl bir şey? Bu sukuk olayı nedir gerçekten? Böyle bir şeye ihtiyaç var mı?

BAŞKAN – Bunun psikolojisini mi soruyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yoksa şunu mu diyorsunuz? "Böyle bir hassas piyasa, para var, işte 2 trilyona yakın, biz de buradan pay almak istiyoruz." filan. Ama Allah'ı, Kitap'ı, İslam'ı karıştırmayın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben Sayın Şimşek'e sormak istiyorum.

Orta Vadeli Program'da 2019 için kişi başı millî gelir 10.926 dolar öngörülüyor. Bu trendle 2023'te kişi başı millî gelir tahmininiz nedir?

İkincisi, 2016'da ülkemize giren yabancı sermayenin sektörel dağılımı nasıldır? Türkiye'nin çektiği yatırım, dünya çapında uluslararası doğrudan yatırımın oransal olarak ne kadarına tekabül etmektedir? En fazla yatırım çeken ülke sıralamasındaki yerimiz bu çerçevede nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Bilmiyorum, hangi Başbakan Yardımcımız cevap verebilir ama havaalanı inşaatıyla ilgili olarak finansman sorunu nedeniyle durma noktasında olduğunu biliyoruz. Bu çok önemli mi, aşılamayacak bir kriz mi söz konusu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Burada Hazineyle ilgili şeyi söylerken hızlı geçtiğim için ayrıntı vermedim ama söylediğim şeylerin içinden bir tanesi de imtiyazlı hisseyle ilgili. Anadolu Ajansı üzerindeki, diyelim ki, adam söylüyor, sürekli olarak da aynı eleştiriler geliyor. Yani bunda teknik bir şey mi var, yapılmıyor, arkadaşlar, onu merak etmişim, sormadım.

Bir de BDDK'nın şeyine baktım, demin Sayın Bakana aslında ben onu sormuştum ama kalabalıkta arada kaynamış, 160 küsur milyon muydu bu seneki, önce veremediklerimiz var. Şöyle, açtım, baktım, ya, arkadaşlar bir 40 tane printi alamamışlar, böyle siyah beyaz kalmış. Sizin imzalar mavi basılmış ama, Başkanla baktım, böyle okumaya çalışıyorum, alta daireler yazıyor. Dedim, demek ki tasarrufa gidiyorlar herhâlde bina yapmak için.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Tasarruf değil, daha çok boya kullanılmış orada.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, işte, renkli çıkmaz. O renkli olduğu için böyle çıkıyor Sayın Bakanım. Yoksa fotokopi de renkli olmasa böyle çıkmaz biliyorsunuz. Burada alta şeyler var, onu sorayım diye okumaya çalıştım da, 3-4 diye uygulamalarda, bu kurumların tipine göre mi o daire başkanlıkları, numaralı daire başkanlıkları var da? O finans kurumlarının türüne göre, uygulama 1, 2, 3, 4 diye...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İsmi olmayan uygulama daire başkanı...

BDDK BAŞKANI MEHMET ALİ AKBEN – Hayır, hayır, uygulama 1, uygulama 2...

BAŞKAN – Cevaplar biraz sonra.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Yok, hani, soruyu tam sorayım da ayırım neye göre yapılıyor yani?

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sürekli “Tasarrufları artıracamız.” dediniz. Çeyiz hesabı, konut hesabı, Bireysel Emeklilik Sistemi'ne büyük umut bağladınız ama tasarrufların 2016 yılında yüzde 13,5'a düşeceğini öngörüyorsunuz. Ne oldu? Yani neden düşüyor? Nereye kadar düşecek? Yine Onuncu Kalkınma Planı'nda 2018 yılı için yüzde 19 hedeflenmişken son OVP'de aynı yıl için hedef yüzde 15,5. Size göre sorun nedir? Öngörüsüzlük mü, başarısızlık mı ya da sizin bulacağımız bir üçüncüsü mü?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Şimşek'e sormak istiyorum.

Sarayın, son maliyet olarak, ekler dâhil olmak üzere...

BAŞKAN – Geçen sene cevap vermişti Sayın Şimşek ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiçbir cevap yok.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yok, hayır. Vallahi geçenlerde Maliye Bakanına sorduk, “Bilmiyorum.” dedi. Bunu en iyi bilen Hazineden Sorumlu Sayın Şimşek'tir. En doğru cevabı alacağız yani.

Son olarak, bütün harcamalar, bütün kalemler dâhil maliyet nedir, öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çakırözer, ilave sorunuz mu var?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İstanbul Finans Merkezinden çok bahsedildi konuşmalarınızda. Biz ilk duyduğumuzda, dönemin Başbakanı Sayın Davutoğlu'ndan ben hatırlıyorum, 2012'ydi. O sırada Küresel Finans Merkezleri Endeksi'nde ülkemizin sıralaması 45 ya da 47 diye hatırlıyorum. Bu yıl, 2016'da kaçınıcı sırada? Sizler ilk 25'e girmeyi hedef gösterdiniz. Acaba yukarıya doğru mu gidiyoruz, geriye doğru mu gidiyoruz?

İkincisi: Finans merkezinden bahsetmişken, TMSF'nin yer değişikliği konusunda, önce Anadolu Yakası'ndaydı, Avrupa Yakası'na gitme kararı almıştı, tekrar Anadolu Yakası'na döndü; 2 defa taşınma durumunda kalıyor. Bunun yarattığı bir maliyet var mıdır? Zorunlu hâle gelen bireysel emeklilik sigortasında tek bir sigorta şirketiyle anlaşma yapılacağı yönünde iddialar var, bu doğru mudur ve uygun mudur?

Son olarak, BDDK'da FETÖ soruşturması nedeniyle görevinden alınan personelin sayısı nedir, rakamı belli midir? Ben de aynı Bekaroğlu Hocam gibi, TMSF de işte en büyük KİT hâline geldi. Ne kadar şirketi, ne kadar çalışanı etkiliyor TMSF kapsamına alınan şirketler?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar soru işlemi bitmiştir.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere sırayla sayın Başbakan yardımcılarımıza söz vereceğim.

Sayın Canikli, süreniz on beş dakikadır. İlave süre vermeyeceğim. Cevaplayabildiğinizi cevaplıyorsunuz, kalan cevapları yazılı olarak gönderebilirsiniz. Sayın Şimşek size de aynı şekilde, on beşer dakika.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Niye negatif ayrımcılık yapıyorsunuz?

BAŞKAN – Negatif değil, pozitif ayrım işte, bölüştürüyorum adil bir biçimde.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eğer izniniz olursa Sayın Başkan, olabildiği ölçüde soruları şimdi cevaplandırılm. Elbette yazıyla da gönderebiliriz ama konu sıcak sıcak tartışılmış, bütün arkadaşlar da buradayken daha etkili olur, daha anlamlı olur. Eğer uygun görürseniz...

BAŞKAN – Efendim, sizin kısa ve net cevaplarla bu işi on dakikada çözeceğinizi biz biliyoruz tabii.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Olabildiği ölçüde uygun görürseniz, konuşma, değerlendirme bölümünde de arkadaşlarımızın soruları vardı, onları da mümkün olduğu ölçüde cevaplandırmaya çalışacağız. O nedenle, izin verirseniz bu konuda cevaplandırma için biraz tolerans bekliyoruz, teşekkür ediyorum.

Şimdi, izin verirseniz önce genel bir değerlendirme yapmakta fayda var. Yani Türkiye ekonomisinin on dört yıllık performansı noktasında tabii her şey söyleniyor, konuşuluyor, elbette değerlendirilecek ama sonuç itibarıyla bakıldığında bütün bu mikro tartışmalar bir tarafa, on dört yıllık süre içerisinde net, tartışmasız bir büyüme söz konusu. Hem 2009 krizine kadar yüzde 5 civarında bir ortalama büyüme söz konusu, yine aynı şekilde, krizden sonra -2015 dâhil- yüzde 5'in üzerinde ortalama bir büyüme söz konusu, 2009'u dışarıda bıraktığımızda.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Cumhuriyet tarihi ortalaması.” diye ekleyin Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – 2009 küçülmesini, daralmasını dışarıda bıraktığımızda. Yani bu, tartışmasız, net büyüme, 27 çeyrektr de kesintisiz olarak büyüyor. Bir ekonominin en önemli performans ölçütü, tartışmasız ekonominin büyümesidir. Yani bütün bu çalkantılara rağmen, onları da bir tarafa bırakıyoruz, aslında yani Türkiye gibi her anlamda, içeriden ve dışarıdan çok ciddi şoklarla karşı karşıya kalmamıza rağmen ekonomik gelişmeyi, performansı, talebi etkileme potansiyeli, kapasitesi olan bu şoklara rağmen bu performans ortaya konulabilmiştir, yani bunun bir tarafa not edilmesi gerekiyor.

İki, bu büyüme ne kadar bir büyümedir? Yani özellikle, sonuç itibarıyla reel bir büyümeyle gerçekten, fiktif büyüme değilse mutlaka başka göstergelerle desteklenmesi gerekir. Mesela nedir? İstihdamla. İstihdam rakamlarına baktığımızda on dört yılda 9 milyondan fazla istihdam kapasitesi oluşturulmuştur. Ortaya çıkarılan yeni iş imkânlarından bahsediyoruz, fabrikalardan bahsediyoruz, 9 milyondan fazla. Ve gerçekten, hangi ülkeyi alırsanız alın, gelişmiş ülkelerin gelişme dönemlerindeki yüksek büyüme performanslarını ortaya koydukları dönemler de dâhil, bu kadar büyük bir istihdam kapasitesi oluşturma başarısına erişememişlerdir. Bu da son derece önemlidir. Reeldir, hiçbir fiktif durum söz konusu değildir. İstihdam rakamları, 9 milyondan fazla artmıştır son on dört yılda. Belki şu soru gelebilir hemen peşinden: “Neden İşsizlik rakamları, bir artış yok ama neden istediğimiz gibi azalmıyor? 9 milyonluk bir istihdam kapasitesi oluşturulmuşsa son on dört yılda bunun istihdam rakamlarına, işsizlik rakamlarına yansması gerekir.” Bizde sıkıntı şu: Biz hem nüfusun ortaya çıkardığı yani gelişen, büyüyen nüfusun ortaya çıkardığı iş gücü talebini karşılamak durumundayız. İlave olarak özellikle kadınlarımızın daha fazla iş gücüne katılma talebi var, doğru bir talep. Bunu karşılamamız gerekiyor ilave olarak. Ayrıca, tarımdan tarım dışı alana, aslında tarımda istihdam ediliyor gözükene ama gerçekte gizli işsiz olan önemli bir kesimin bu alandan tarım dışı alana kayması nedeniyle onların ortaya çıkardığı bir istihdam talebi var, onun karşılanması gerekiyor.

Nitekim, bakın, on dört yıl önce tarımın toplam istihdamdaki payı yüzde 36 civarındayken bu oran bugün yüzde 24’e düşmüştür, düşmeye de devam edecektir, bu dönüşüm kaçınılmazdır. Çünkü OECD ülkelerine baktığımız zaman tarımın istihdamdaki payı veya kırsalın ortalama yüzde 7-8’dir yani 5 ile 10 arasındadır. En yüksek OECD ülkesi -Türkiye hariç- 10’dur. Bu dönüşüm kaçınılmazdır. Türkiye bu dönüşümde geç kalmıştır ama er geç gerçekleşecektir.

Dolayısıyla, bütün bunları ortaya koyduğunuzda... Ha, peki, bu büyümenin finansmanı nasıl sağlanmıştır? O açıdan da bakıldığında bir kısmı dış finansmanla sağlanmıştır doğal olarak, kaçınılmaz olarak ama önemli bir bölümü de özellikle içerideki kaynakların daha iyi yönetilmesiyle karşılanmış ve sağlanmıştır. Nasıl olmuştur bu? Özellikle kamu kaynakları, daha önce başka alanları finanse ederken bugün başta yatırımlar olmak üzere diğer yatırımları destekleyecek alanlara finansman imkânı olarak ortaya çıkmıştır. Bu da reel bir dönüşümdür.

Özellikle, bütçe içerisindeki faiz ödemelerinin payı inanılmaz bir şekilde dramatik olarak düşmüştür son on dört yılda. Bakın, bütçe içerisinde faizin payı kesintisiz olarak -birkaç yılı hariç- 1980’li yılların ortalarından 2002’ye kadar kesintisiz olarak yükselmiştir, hatta bu oran yani yüzde 20’lerden başlamış ve en son 2002 bütçesinde yüzde 44’e kadar ulaşmıştır. Bütçe büyüklüğü üzerinde faizin payı yüzde 44’e kadar ulaşmıştır. Şunu anlatmaya çalışıyorum: Bakın, yirmi yılda bu oran kesintisiz yükselmiş, 1997 yılı hariç. Sadece 1997 yılında önemli bir düşüş kaydedilmiştir, 1997 bütçesinde. Onu saymazsanız kesintisiz bir şekilde bu oran sürekli yükselme eğilimine girmiştir ve en son 2002 bütçesinde yüzde 44’e ulaşmıştır. Bugün yüzde 10 seviyelerindedir. Ve eğer o trend 2002 yılında aynen korunmuş olsaydı, orada dondurulmuş olsaydı ama iyileşme de olmamış olsaydı, o oran, 2002 bütçesindeki faiz ödemelerinin bütçe içindeki oranı aynen korunmuş olsaydı 2016 bütçesinden

toplam 251 milyar lira faiz ödemesi gerekecekti. Hiç iyileşme ya da kötüleşme olmadan o oran aynen muhafaza edilmiş olsaydı 2016 bütçesinde 251 milyar lira faiz ödemesine aktarılmış olacaktı. Aktarılan rakam ne kadar? 54-55 milyar lira. Aradaki fark da işte bu oluşturulan kaynaktır. Bu kesindir, bu da reeldir, tartışmasızdır. Yani, bunun da ciddi bir şekilde not edilmesi gerekir. Ha, bunları yaparken diğer makrolarda ciddi bir bozulma yaşanmış mıdır? Yaşanmamıştır. Enflasyon kontrol altındadır, yüzde 7 bandındadır bugün, 7,5; sonraki dönemde 6,5'a düşmesi planlanmaktadır ve şu an itibarıyla en son gelen datalar da bu hedefi bozacak bir durumda değildir. Dolayısıyla, burada herhangi bir sıkıntı yoktur.

Kamu dış borcu için aynı şekilde; genel, toplam dış borç için de geçerli. Tartıştığımız konu özel sektörün dış borcu. Doğru, özel sektörün dış borcunda ciddi bir artış söz konusudur ama hepsinin karşılığı vardır. Bakın, bu çok önemlidir. Yine, hanehalkı borçluluk oranlarını tartışırken de benzer şekilde değerlendiriyoruz ya da esnafın borcu işte şu kadardan, şu kadara artmıştır borç stoku diyoruz, doğrudur ama onun karşılığında reel bir varlık vardır; hem esnaf için geçerli bu hem özel sektör için geçerli, hepsi için geçerli. O borcun karşılığı olan varlığı hesaba katmadan bir değerlendirme yaptığımızda elbette o değerlendirme biraz eksik kalabilir.

Şimdi, sorularla ilgili olarak, en çok gündeme gelen konu TMSF'ye yönetilmek üzere devredilen şirketler. Hemen başta söyleyeyim, şu an itibarıyla, bugün itibarıyla TMSF'ye bu amaçla, kayyum sıfatıyla devredilen şirket sayısı 527'dir. Yalnız, bunların yaklaşık 271 tanesi 9 büyük gruba aittir. Toplam bu şekilde grup sayısı da 30 civarındadır. Yani şöyle: Bu 527 şirket yaklaşık olarak 30 gruba ait şirkettir. Mesela, bir grubun -şu anda hangisi olduğunu hatırlamıyorum ama- 51 tane şirketi var. Dolayısıyla, bu açıdan bakıldığında 30 gruba ait şirketler olarak değerlendirmek mümkün. Şu anda eğer notu bulabilirsem...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gruba ait olmasının önemi var mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Biraz sonra nedenini söyleyeceğim, önemli, önemli; şimdi onu arz etmeye çalışacağım.

Bugün itibarıyla 527. 217 tanesi 9 büyük gruba ait şirket, geriye kalan 256 tanesi de yani iller itibarıyla bakıldığında 26 grup hâlinde tasnif edilebilir, toplam 30. Şunun için önemli: Her bir şirkete yönetim kurulu atanmıyor -yani o da sorulardan bir tanesiydi- gruptaki bir şirkete yönetim kurulu üyesi atanıyor ve bu yönetim kurulu üyesi grubun tüm şirketlerini yönetiyor, o anlamda önemli. Dolayısıyla, her şirkete yönetim kurulu atanması söz konusu değil. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin tamamına yakını –belki birkaç istisna olabilir- kamu çalışanları, kamu elemanları. Ha, neden özellikle kamuda çalışan arkadaşlar tarafından bu işin yapılması istensin? Bunu özellikle biz arzuladık çünkü orada bir güven mekanizması var. Bu arkadaşların kontrolü genel sistem içerisinde, kamu yönetimi sistemi içerisinde daha kolay. Bir hesap verilebilirlik mekanizması da çalışıyor. O nedenle, daha etkili, verimli, daha temiz, net bir yönetim olacağına inandığımız için bu yapıldı. Yönetici anlamında, şirketlerin yöneticilerinin önemli bir bölümü görevlerine devam ediyorlar şu anda. Sadece yasa gereği, hakkında tedbir uygulanan aile ya da şirket sahipleriyle ilgili bir tasarruf yapıldı, onların şirketten uzaklaştırılmaları gerekiyor. Dediğim gibi, tamamen yasal bir zorunluluk bu.

Onların dışında, şirketlerin yöneticileri çalışmalarına devam ediyor. Bu anlamda, birkaç gruba dışarıdan yönetici atandı. O da yönetim kurulu üyesi olarak değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Siz daha sorulara geçmeden...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yok, soruydu bu, geçmiştik ama...

Şimdi, bakan, TMSF meselesine, yine sorularla bağlantılı... Bu bir el koyma değil, aslında yaptığımız şu: Bu mekanizma yani şirketlere kayyum atanma mekanizması uzun yıllardan beri mevzuatımızda olan bir mekanizma. Hangi hâllerde kayyum atanıyor mahkemeler tarafından? Bir şirket üzerinden terör örgütlerine finansman sağlanması veya destek verilmesi, onların paralarının aklanması gibi bir fiil söz konusu olduğunda ceza soruşturması sonuna kadar, geçici olarak bunlara kayyum atanıyor. Bu, dünyada da, Türkiye’de de uygulanan bir sistem. Fakat, bu darbe teşebbüsünden sonra ortaya çıkan durum nedeniyle bu terör örgütüne finansman desteği sağlayan ya da kara para aklayan onun adına çok sayıda şirket hususu gündeme geldi ve mahkemeler tarafından tespit edilmeye başlandı. Mahkemeler, biraz önce söylediğim gibi, kayyum atamaya başladılar. Kayyum atamalarından sonra şirketlerin mali yapılarında bozulma, ticari faaliyetlerini rahatlıkla yürütememe durumu ortaya çıkmaya başladı. Bunların da önemli bir bölümü gerçekten on binlerce istihdam kapasitesi olan büyük şirketler. Yani, burada, normalde sistem eskiden uygulanan o mekanizma çerçevesinde yürütülüyor idi fakat bu durum ortaya çıktı.

Şimdi, bunun da nedeni şu: Tabii, mahkemenin önceliği, ceza soruşturmasını tamamlamak ama ortada bir de bir üretim var, firmalar var, yürüten bir sistem var. Doğal olarak, mahkemenin durduğu yer, ceza soruşturmasının tamamlanması yani bu firmalar üzerinden bir kara para aklama operasyonunun yapılıp yapılmadığının tespit edilmesi, önceliği bu ama aynı zamanda yönetilmesi gerekiyor bu şirketlerin. Kayyum atıyor mahkeme fakat kayyumlar da öncelikli olarak bu konuya yoğunlaşıyorlar. Ama, daha önemlisi, yönetilmesinin genel ilkelere, kurallara, basiretli tüccar gibi hareket ederek yerine getirilip getirilmediğini tespit etme hususu mahkemeler için geçerli değil, böyle bir yapıları da yok. Yani, hâkim, kayyumu atıyor. Kayyum aynı zamanda bu şirketleri yönetiyor ama bu şirketlerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesinin denetimini mahkemeler doğal olarak yapma imkânına sahip değiller ya da daha doğrusu, sayı az olsa belki oluyor -geçmişte de oldu, yapıldı nitekim- ama bu kadar büyük yoğunlukta olunca bunların izlenmesinde sıkıntılar ortaya çıkmaya başladı ve mahkemelerin olaylara sadece büyük oranda ceza uygulaması açısından bakması nedeniyle bir yönetim sıkıntısı ortaya çıkmaya başladı. Ayrıca bu şirketler piyasayla iş yapamaz hâle geldiler, bankalar kredi vermez hâle geldiler çünkü FETÖ bağlantıları nedeniyle. Dolayısıyla, ortada ciddi bir problem olmaya başladı ve yangından yavaş yavaş duman çıkmaya başladı. Aynen böyle, günü gününe takip ediyoruz gelişmeleri, bize intikal ediyor.

Şimdi, çok hızlı bir şekilde müdahale etmemiz gerekiyordu yani bu şirketleri kurtarmamız gerekiyordu. Çünkü, sonuç itibarıyla, yapılan işlemler geçici. Yargılama sonucuna göre ya bu şirketler suçlu bulunacak yani bu şirketler kullanılarak kara para amlandığı ya da teröre finansman sağlandığı tespit edilirse mevzuatımız gereği bunlar müsadere edilecek, devlete aktarılacak ya da suçsuz bulunursa eğer, o zaman sahiplerine iade edilecek. Ama, her halükârda bunların ayakta tutulması gerekiyor. Yani, yargılama sonunda ister devlete intikal etsin isterse suçsuz bulunarak sahiplerine iade edilsin, sonuçta bunların hayatta kalmaları gerekiyor ve biz o noktada gerçekten çok kritik bir müdahale yaptık. Eğer o müdahale yapılmamış olsaydı, bugün bu şirketlerin çok önemli bir bölümü batma noktasına gelecekti, bunu çok net olarak söylüyorum çünkü bütün gelişmeler o yöndeydi. Artık bayisi olan gruplarda bayiler ayrılmaya başladı, bütün işlemlerine bloke konulduğu için bankadaki parasını kullanamıyor, borçlarını ödeyemiyor. Bankada parası var şirketin ama borçlarını ödeyemiyor çünkü mahkeme bloke koydu, çünkü kayyum tayin edildiği zaman sistem böyle işliyor. Bütün bunları da aşacak şekilde düzenlemeler getirdik ve bu noktada yapabileceğimizin en iyisi olan, kayyum sıfatıyla yönetim mekanizmasını TMSF’ye aktaralım dedik.

Devirden itibaren bugün geldiğimiz nokta haklılığımızı kesinlikle ortaya çıkardı. Hemen sonucu söyleyelim. Bakın, kayyum atandıktan sonra kan kaybeden bu şirketlerin -bazıları da halka açık şirketler bunlar- hisseleri hızlı bir şekilde değer kaybetmeye başladı ama TMSF'ye geçtikten sonra bütün tıkanıklıklar açıldı ve hisseleri de hızla yükseldi bunların. Bu da zaten yapılan bu işlemin piyasa tarafından da olumlu olarak algılandığını çok net bir şekilde gösteriyor.

Şimdi, bu şirketler ne olacak? Bu şirketler, yargılama sonucuna kadar TMSF tarafından yönetilecek. Ama, biraz önce gündeme geldi -hangi arkadaşa, şu anda tam hatırlamıyorum- bu şirketler TMSF'ye devredildiği tarih itibarıyla bunların mali fotoğraflarını çekiyoruz aynı zamanda. Akredite kuruluşlar rapor düzenliyorlar, şu anda bu çalışmalar devam ediyor: Yani, TMSF'ye devredildiği tarih itibarıyla bunun mali durumu nedir, bilançoları nedir, kârlılığı nedir? Aynı zamanda gelecekle ilgili projeksiyon da çiziyor bu firmalar. Yani, faaliyetine devam etmesi kârlı mı olur, faydalı mı olur, yoksa tersi mi olur, aynı zamanda bunu da raporluyorlar. Burada iki şey yapıyoruz. Bir tanesi, devredildiğinde durumu ne? Yarın TMSF tarafından birileri çıkıp “Benim şirketim çok iyiydi, bozuldu, kötü yönetti.” vesaire gibi tartışmaların şimdiden önünü kesmek için bu düzenleme yapılıyor. Ayrıca faaliyetini yürütmesinde fayda umulmayan, kârlılığı olmayan, zararlı veya faaliyete devam ettiğinde negatifi artacak olan firmaları da tespit edip bunların tasfiyesi ve kapatılmasını sağlayacağız. Eğer firma bu noktadaysa... Onlar da var çünkü; işi boşaltılmış, faaliyetini yürütmesi kesinlikle mümkün değil, kârlılığı yok. Dolayısıyla, bunların da bir an önce kapatılması ya da tasfiye edilmesi gerekiyor. Aksi hâlde, faaliyette bulunduğu her gün zararı artacak. Yapısı itibarıyla bozulmuş firmalar için geçerli. Bunların tespiti de bu raporlarla ortaya konulacak, bunlar tasfiye edilecek veya kapatılacak ve eğer artı bir değer kalırsa o da bankaya bloke edilecek. Çünkü, yargılama sonunda neye karar verecek mahkeme, onu bilemiyoruz. Neye karar verirse ona göre o bloke edilen para da ya devlete gidecek -eğer müsadere kararı verilirse mahkeme tarafından- ya da kişiye iade edilecek. Burada, TMSF'de durum bu. Ha, şu an itibarıyla...

Bir de “Bu arkadaşlar yönetebilirler mi?” Evet, gerçekten çok iyi yönetiyorlar. Çok iddialı bir şey söylüyorum, kayıtlara geçtiğini de biliyorum. Çünkü, biz de takip ediyoruz. Büyük bir sorumluluk, vebal altına girdik yani sonuç itibarıyla. Yarın bunun hesabı sorulacak. Yani, yarın bu firma TMSF'ye devredildiğinde... Yapısı belli, bütün her şeyiyle belli. Biz de tespit ettiriyoruz. Aradan geçtikten sonra yani mali yapısında olağandışı hâllerin dışında bir bozulma olduğu zaman elbette sorumluluk söz konusu; siyasi sorumluluk da söz konusu, diğer sorumluluklar da söz konusu.

O nedenle, şu an itibarıyla, çok dikkatli davranıyoruz ve gerçekten iyi yönetildiğini de söylüyoruz. O noktada da herhangi bir sıkıntı yok ve hatta – firma ismini vermeyeceğim ama- bir firma yetkilisi önce tutuklandı, bir kayyum tayin edildi, sonra TMSF'ye geçti, yani “Bizden daha iyi yönetiyorsunuz.” gibi bir beyanı olmuş, bana değil de arkadaşlara öyle bir açıklaması olmuş. Neyse, bu bilimsel bir tespit değil ama orada bir sıkıntı olmayacak, bu yönetim tarzında ve bunu da ölçeceğiz, sürekli olarak da ölçeceğiz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 500 küsur şirkete yetecek kadar var mı yönetici, uzman?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Bak, biraz önce ifade etmeye çalıştığım, 30 grup var.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Her biri ayrı şirket, biri mobilyacı, biri bilmem neci yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hepsinin yöneticileri var. Bu yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımız genel yönetim politikalarıyla ilgileniyor. Finansmanından işte satışlara, neyse maliyet yapılarından vesaire, genel olarak yönetiyorlar. Dolayısıyla hepsinin muhasebe müdürü var, personel müdürü var -neyse- üretim müdürü var, her alanda çalışanlar var. Elbette onların da genel olarak hepsi gözden geçiriliyor yalnız, onu da söyleyeyim. Bunların içerisinde çok az sayıda

kişi işten çıkarıldı. Yani daha önce bu şirketlerin yönetim kademelerinde görev alanların da değişik kriterler açısından, bir tanesi de FETÖ mensubiyeti, yani örgüt mensubiyeti noktasında da gözden geçirildi. O açıdan ama çok sınırlı sayıda çıkarmalar oldu. Büyük çoğunluğu yerlerini koruyorlar, onlar profesyonelce şirket şeylerine devam ediyorlar.

Bir bağlantı da şu aslında, yani bu mekanizmayı, yönetimi rasyonelleştiren bir şey de şu: Tabii orada çalışanların eski patronlarıyla bağlantıları var, olmaması düşünülemez. Yasa, şirket sahiplerinin ilişkisini yasaklıyor veya onların o firmada kalmalarını yasaklıyor, onun dışında başka bir yasak yok. Dolayısıyla bütün o bilgiler muhtemelen aktarılıyordur. Yani ben reelinden bahsediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, yirmi dakikayı doldurdunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yani onlar tarafından da yönetim çek ediliyor, onu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, yirmi dakika doldu. Size bir iki dakika ilave süre vereyim. Çok sıkıyoruz sizi ama.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Estağfurullah.

Birkaç çok acil olanlara hemen ben...

BAŞKAN – BDDK Başkanımız ayrıca söz alacak mı, yoksa sayın Bakanlığınız üzerinden mi veriyorsunuz cevapları?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Tamam, tama, birkaç konu vardı, onlara.

Şimdi, TMSF konusu tamam.

Şimdi, şurada aslında teknik konular, bir de izniniz olursa özellikle başkanlık sistemiyle ilgili ve bunun ekonomik beklentileri olumsuz yönde etkileyeceği şeklinde birtakım değerlendirmeler oldu. Biz tam tersini düşünüyoruz. Kesinlikle başkanlık sistemi istikrarlı bir yönetim algısı ve buna bağlı olarak istikrarlı bir ekonomi yönetimi algısını güçlendirecektir. Bundan hiç tereddüt yok. Esasında eğer bir...

MUSA ÇAM (İzmir) – Son on dört yıl istikrarsız mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Eğer bir dikatöryal bir yapıdan bahsedilecekse şu anda uyguladığımız, içinde bulunduğumuz sistem, bütün kurum ve kurullarıyla işleyen bir tam başkanlık sistemine göre daha büyük tehlike arz etmektedir. Nedeni çok açıktır. Hepimiz biliyoruz, bu sistemde yasama ve yürütme tek elde toplanmıştır, tek güç tarafından yönetilmektedir. Yani hükümeti kurma çoğunluğunu sağlayan iktidar grubu hem yürütme organını yönetmekte hem de yine aynı grup vasıtasıyla yasama organını yönetmektedir. Şu andaki durum budur ve bir kuvvetler ayrılığı ilkesinden söz edemiyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Getirmeyin.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Ama tam başkanlık sisteminde tam aksine gerçek anlamda bu güçler ayrılıyor birbirinden ve birbirlerini inanılmaz güçlü bir şekilde otokontrol mekanizması oluşturuluyor. Dolayısıyla eğer bir totariyal ya da ona benzer bir yaklaşım ortaya konulacaksa ya da hangi sistemin daha yakın olduğu ifade edilecekse şu andaki sistemin tam başkanlık sistemine göre daha büyük riskler taşıdığını, hiç tartışılmaz bir şekilde kabul etmemiz gerekiyor. O yüzden...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tartışalım, tartışalım Başkanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Elbette konuşalım, tartışalım, biz bir şey demiyoruz yani...

BAŞKAN – O kısmını aşağıda yaparsınız, anayasa değişikliği görüşmelerinde.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Ama bizim kanaatimiz bu.

Piyasalar, bakın, başkanlık sisteminin gerçekleşme ihtimalini görsün, bunu olumlu olarak satın alacaktır ve bütün göstergelere yansiyacaktır çünkü piyasaların, yatırımcıların en çok rahatsız olduğu şey siyasi istikrarsızlıktır. Çünkü siyasi istikrarsızlık...

MUSA ÇAM (İzmir) – On dört yıldır tek başınıza iktidarsınız, nasıl istikrarsızlık oluyor Sayın Bakan?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Bunu biliyoruz, bu kesin bir gerçek. Siyasi istikrarsızlık söz konusu olduğunda...

BAŞKAN – Sayın Çam, ne olur şu soruları bir değiştir, on dört senedir buradasın, hep aynı şeyi soruyorsun.

MUSA ÇAM (İzmir) – On dört yıldır tek başına iktidarsınız, nasıl istikrarsızlık oluyor? Bizim söylediğimizi tescil ediyorsunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kaç yıldan beri istikrarsızlık var?

BAŞKAN – Beş yıldır burada canım, o kadar eski değil.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Doğru söylüyor. Başkan bir şey söylüyor, Mehmet Bey ayrı söylüyor, istikrarsızlık var.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bu tam bir ikrar Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Başkanlık sistemi, siyasi istikrarsızlık yoluyla ekonomideki dengelerde istikrarsızlık oluşması ihtimalini azaltır, zayıflatır. Bu kesindir. Uygulanan bütün... Eğer bunu görsün kesinlikle... Hep birlikte göreceğiz inşallah, yani önümüzdeki günlerde hep birlikte göreceğiz o zaman rakamlara nasıl olumlu yansıdığını. Çünkü yatırımcı şundan emin olacak: Yani en azından işte beş yıl, on yıl, her neyse, istikrarlı ilan edilen politikaların uygulanması garanti altına alınacaktır. Yarın yönetim değiştiğinde nasıl bir ekonomi modeli uygulanacaktır gibi bir risk, bir belirsizlik gündeme gelmeyeceği için doğal olarak başkanlık sistemi bunu güçlendirecek.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, siz organik yaşadığınız için işkembe çorbası falan da içmezsiniz. Millet acıkmaya başlıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yok, hayır, şey yaparız.

Şimdi, şu...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Güzel konuşuyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Estağfurullah.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İstikrarsızlığın tespit etti Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yok, hayır, şu andaki sistemin kıyaslandığında istikrarsızlığını tespit ettik.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Evet, yani istikrarsızlık.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sistemin, bakın sistemin. Aslında teorik olarak bu kadar istikrarsız bir mekanizmada, bir sistemde bu kadar istikrarlı bir ekonomi yönetimi ve bu kadar yüksek performans esasında bir başka açıdan da artı olarak değerlendirilmesi gereken bir husustur.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şimdi biraz toparladın Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hayır, öyle ama öyle. Hiçbir zaman farklı bir şey söylemedik ama gerçekten öyle. Yani sistem, potansiyel olarak her zaman siyasi istikrarsızlık riskini taşıyor. Neden taşıyor? Bakın, bu sistemde bir işlemin başlatılması ve tamamlanması birden fazla pozisyona veriliyor. Yani önerme yetkisi Başbakanlıkta, onaylama yetkisi Cumhurbaşkanında. Her zaman bu iki pozisyon arasında görüş birliği, uygunluk olmayabilir. Olmadığı zaman bu ne demektir? Her gün bir çatışma riskinin ortaya çıkması demektir. Dolayısıyla...

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, uzun uzun bunları aşağıda tartışacağız. Sayın Şimşek çantasını topladı, hakkını size devrediyor gibi geldi bana.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Binali Bey geldi, yine istikrar yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hayır, sistemi diyoruz. Bakın, teorik olarak, cümlelerin, kelimelerin altını... Mehmet Bey, teorik olarak istikrarsızlığa, her zaman çatışmaya davetiye çıkaran bir sistemdir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başbakanla Cumhurbaşkanı arasında...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Teorik tartışıyorum.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, bu Komisyon biraz tehlikeli. Kelimeleri iyi cimbızlarlar, ben biliyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hayır, cümleler çok net. İsimlendirmedik. Bakın, isimlendirmedik. Teorik tartışmalardan bahsediyoruz. O yüzden burada herhangi bir sıkıntı yok. Hiçbir şekilde.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye'ye her yıl 10 ile 15 milyar dolar arasında etrafımızdaki ülkelerden, şartlar ne olursa olsun kaynak geliyor, kalıcı olarak geliyor, tamamen legal para. Türkiye'yi, Türkiye ekonomisini güvenli liman olarak gören ve kalıcı bir şekilde bu limana yatırım yapmak için gelen her yıl 10 ila 15 milyar dolar arasında net bir rakam var ve bütün bu çalkantılara rağmen, iç ve dış şoklara rağmen gelmeye devam ediyor. Bunu şunun için söylüyorum: Yani bu tartışmaları biz sürekli yapıyoruz, yapacağız, yapmaya da devam edeceğiz. Bu tartışmaların yapıldığı, işte kriz beklentilerinin olduğu, sürekli hep gündeme getirildiği dönemlerde dahi bu olgu hiç değişmedi. Sayısız birçok ülke bölgemizde, Kuzey Afrika'da, Balkanlarda Türkiye ekonomisine güveniyor. Türkiye'ye bütün servetini getirip bu ekonomiye teslim edecek kadar güveniyor. Yani düşünün, siz bir 10 bin dolar, 50 bin dolar yatırım için bir ülke planlaması yapıyorsunuz, en ufak geleceğiyle ilgili kuşku duyarsanız o ülkeye yatırım yapar mısınız, yapmazsınız ama her yıl 10-15 milyar dolardan bahsediyoruz. Yani o yüzden, tabii başka insanların, başka ekonomilerin, başka yatırımcıların Türkiye'ye nasıl baktığı son derece önemli. Onlar en objektif değerlendirmeyi yapıyorlar. Neden? Çünkü o değerlendirmeyi objektif yapması gerekir ki kendi menfaati açısından, yani yatırım yaptığı zaman tekrar bu yatırım rakamının geriye dönüp dönmemesi açısından önemli. Bunu haklı gösterecek de o kadar çok net göstergeler var. En önemlisi de, bakın, on dört yıldan beri Türkiye'ye yatırım yapan uluslararası sermaye istediği zaman nemasıyla beraber sermayesini çıkarabilmiştir. Bu ekonomi bunu sağlamıştır. Ama içerideki

tartışmalara baktığımız zaman ya da diyelim bütçe tartışmalarına baktığımız zaman -Allah'tan o bütçe tartışmalarını bu yatırımcılar izlemiyor, muhtemelen izlemiyor- aksi hâlde bu ekonomi, bu derinliğe sahip olamazdı ve bu...

MUSA ÇAM (İzmir) – Bize hakaret ediyorsunuz yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hayır, ben şey için söylüyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Konuşmalarda ne var yani şimdi? Eleştirmeyecek miyiz? Konuşmayacak mıyız?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Çam, elbette eleştirin, ona hiçbir itirazımız yok.

BAŞKAN – Hakaret anlamında söylemedi Sayın Başbakan Yardımcım.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hakikaten çok ayıp ettiniz.

BAŞKAN – Alınganlık göstermeyin Sayın Çam, size söylemedi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Çam, eleştirinize kimse bir şey söyleyemez ama şunu söyleyeyim: Bu eleştirileri bizim aşırı bulduğumuzu söylememizi de bunu da doğal karşılamak gerekir yani. Bunu söylüyorum ben şu anda.

MUSA ÇAM (İzmir) – Burası Plan Bütçe Komisyonu. Burada konuşacağız tabii ki.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Elbette eleştiriler yapılacaktır ama biz de kendi kanaatimizi, kendi düşüncemizi elbette paylaşacağız. Bundan daha doğal bir şey olamaz. Yoksa, onun dışında başka bir şey söylemiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, Başbakan Yardımcım Sayın Şimşek...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Her şeyden önce saatlerdir gerçekten tespitleriyle, değerlendirmeleriyle, eleştirileriyle bize yol gösteren, yapıcı eleştirilerini bizden esirgemeyen arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çam, buna da teşekkür etmen lazımdı.

MUSA ÇAM (İzmir) – Dinliyoruz... Sabırla... Memnuniyetle...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi, müsaade ederseniz, önce hızlı bir şekilde doğrudan doğruya bana yöneltilen sorulara cevap vererek başlayayım, arkasından, eğer izin verirseniz, bazı değerlendirmelerde bulunurum.

BAŞKAN – Estağfurullah... Buyurunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi, BES otomatik katılımla ilgili tek emeklilik şirketiyle anlaşma yapılacağı iddiası, tamamen yersiz bir iddiadır. Hazine olarak biz otomatik katılımda tüm emeklilik şirketleri faaliyet gösterecek şekilde bir ikincil düzenleme üzerine çalışıyoruz. Yani Bakanlar Kuruluna işverenlerin istedikleri emeklilik şirketiyle çalışabilmelerine imkân sağlayacak bir düzenlemeyle gideceğiz. Bakanlar Kurulu takdiri nasıl olur, onu ben önceden ifade edemem ama biz Hazine olarak bu çerçevede çalışıyoruz. Dolayısıyla, işverenler istedikleri takdirde birden fazla şirketle anlaşabilirler, istedikleri şirketle anlaşabilirler, tek bir şirketle çalışma diye bir şey asla söz konusu değil, bizim gündemimizde değil.

3'üncü havalimanı finans durumunu sordu Sayın Kuşoğlu. Teşekkür ediyorum.

Biliyorsunuz 3'üncü havalimanının maliyeti 10,2 milyar avro yaklaşık olarak, tahminî maliyet bu. 1'inci etabın maliyeti 7,3 milyar avro olarak tespit edilmiş. Bunun finansman paketi tamamen bağlanmış yani bu finansman konusunda en ufak bir tereddüt yok. Hatta şöyle söyleyeyim: 19 Ekim 2015'te 4,5 milyar avroluk kredinin kendisi de zaten taahhüde bağlanmış. Dolayısıyla, bu anlamda hâlihazırda bir sıkıntı öngörülüyor. İnşaat sürmektedir. 1'inci etabın 2018'de devreye girmesi bekleniyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Teknik zorluklar nedeniyle işin uzaması finansmanda da sıkıntı yarattı.” deniyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Onu bilemiyorum. Yani o detaya vâkıf değilim. Ben sadece bildiğimiz konuları...

Şimdi, TÜRK TELEKOM'la ilgili birtakım sorular soruldu. Bir kere TÜRK TELEKOM'un vadesinde ödeyemediği herhangi bir kredi borcu bulunmamaktadır. TÜRK TELEKOM'un borcunu ödememesi diye herhangi bir şey söz konusu değil, ödüyor. Çeşitli medya organlarında kredi borçlarını vadesinde ödemediğine dair çıkan haberler aslında TÜRK TELEKOM'la ilgili değil yüzde 55 hissesine sahip olan Oger Telekomünikasyon AŞ'yle ilgilidir.

Bu şirket -şöyle söyleyeyim- lehine verilmiş herhangi bir teminat veya rehin bulunmamaktadır. Şunu açık ve net olarak, şu anda Hazine olarak ve de buradan kaynaklanacak bir yükümlülüğü üstlenme gibi bir çalışmamız asla söz konusu değildir, bu yönde herhangi bir girişimimiz de söz konusu değildir. Yani bizim yaptığımız herhangi bir çalışma yok.

Bu bankalardan kredi almış, TÜRK TELEKOM'un hisselerini rehin olarak göstermiş ama bu konuda da bu, tamamen bir ticari faaliyettir. Dolayısıyla, burada Hazinesinin herhangi bir üstlenimi söz konusu değil, gündemde değil.

İstanbul Finans Merkezini sordunuz. Doğru, Eylül 2015'te 47'nci sıradaydık, bu sene itibarıyla 57'nci sıraya düştük. Doğrusu detaylarına vâkıf değilim neden böyle olduğu...

Değerli Başbakan Yardımcımız “Değerlendirmede sistem değişikliğine gidilmiş.” diyor. O konunun detaylarını olmazsa daha sonra gerekirse SPK Başkanımız veya Borsa İstanbul Başkanımız sizlerle paylaşsınlar.

Sayıştay denetimi önemli bir husustur. Ben Maliye Bakanıyken de bu konuları çok tartıştık. Ben her zaman şuna inanmışımdır: Sayıştay denetimi kurumlara yol göstericidir ve inanılmaz da katkısı vardır.

Şimdi, Hazineye ilişkin birtakım tespitler ortaya konuldu. Bir kere şunu söyleyeyim: En ağır Sayın Kuşoğlu'nun yaptığı bir tespitti. Sanki Hazinesinin orada burada... Ya olabilir yani. Siz oradaki bilgiye dayalı olarak söylüyorsunuz, haklı olarak. Ben saygı da duyuyorum. Sanki ziyet eşyası varmış vesaire. Yok öyle bir şey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Darphane... Darphane...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Müsaade ederseniz açıklayayım.

Darphane, İstanbul Defterdarlığına binanın bir kısmını kiralık olarak vermiş. İstanbul Defterdarlığının topladığı -yani oradan buradan ne bileyim, artık icra yoluyla mı neyse- bir şekilde oraya geçici olarak -yani kiraladığı yere- depoladığı ziyet eşyasından bahsediyorsunuz. Bunun Hazineyle hiç alakası yok. Sayıştay bunu bilmesine rağmen, maalesef ben orada gördüm. Bu şekilde bir mantıkla Sayıştay denetçisi böyle bir rapor yazmış. Dolayısıyla, bilmeyen de şöyle sanacak: Gerçekten Hazinesinin...

BAŞKAN – Onu depocu da bilmiyormuş. O rapora göre efendim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Söylediğinizi de anlamadık. Defterdarlık nereden bulmuş da orayı depo olarak... Bize onu söyleyin de onu anlayalım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Onu Maliyeye sorarsanız eminim size açıklarlar.

BAŞKAN – Darphanenin saymanı da bilmiyormuş efendim. Saymana atıfta bulunuyorlar da o yüzden.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi bir daha söyleyeyim isterseniz yani ben bildiğimi söyledim, isterseniz buradan da okuyayım.

Tartışma şuydu: Menkul varlıkların muhasebe kayıtlarında rayiç bedeller üzerinden gösterilmemesi ve sayımın yapılamamasıydı. Söylediğiniz bu değil mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Tartı yok vesaire dediniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Altın, gümüş...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Ben de diyorum ki size: Onu yapmamız mümkün değil çünkü onlar zaten bize ait değil.

Şimdi diyorum ki, bakın: Söz konusu bulguda bahsi geçen menkul varlıklar Maliye Bakanlığı – bakın, Hazine, Maliye biliyorsunuz farklı- İstanbul Defterdarlığı Muhasebe Birimine aittir. Dolayısıyla Hazine kendisinin uhdesinde olmayan bir şeyin kalkıp değerlemesini mi yapacak? Biz oraya sadece kiralık...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ben merak ettim Sayın Bakan. Siz eski Maliye Bakanı olarak bilirsiniz. Sizin dönemden kalma. 2015 kesin hesabı Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bakın, zamanımız sınırlı.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Maliyede olur mu diyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Olabilir. O zaman ilgili arkadaşlardan da hesap sorarız yani.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Gerçekten Maliyede öyle mücevherat olur mu? Bunu anlamadım ben yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Arkadaşlar, bakın, siz konunun aslını mı öğrenmek istiyorsunuz yoksa...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama kafamız karıştı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Kafanız karışmasın. Maliye Bakanımıza sorarsınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Maliye altın mı topluyor, ne yapıyor? Yani vergileri altın olarak mı alıyorsunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi, dolayısıyla, bu konu da netliğe kavuşmuştur herhâlde. Onu ifade edeyim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Benim açımdan kavuşmadı vallahi, bilmiyorum yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Öyle bir anlatıldı ki gerçekten ben de şoke oldum yani böyle bir şey var mı diye. Yok öyle bir şey.

Şimdi, Anadolu Ajansına ilişkin Sayıştay bulgusu, denetim görüşünü etkileyen bulgular arasında. 3 tane var.

Şimdi, orada, bulgunun gereği yerine getirilmiş ve 06/05/2016 tarihi itibarıyla bu konu kapanmıştır. Konu, Genel Müdürlüğümüzce bulguya ilişkin gerekli işlemlerin tesisi için Kamu Finansman Genel Müdürlüğüne iletilmiştir. Geline aşamada söz konusu bulguya ilişkin işlemlerin takibi ve sonuçlandırılması hususunda Kamu Finansman Genel Müdürlüğü yetkili ve sorumlu olup, süreçte ilişkin bilgilerin doğrudan Genel Müdürlüğe...

Özetle, bu husus bildiğimiz kadarıyla çözüme kavuşmuştur. Ama doğru bir tespittir.

Şimdi, Kredi Garanti Fonu tarafından 2015 tarihinde yaptırılan bir ekspertiz raporuna siz bir referans verdiniz. Orada da şöyle bir husus söz konusu: Kredi Garanti Fonu verdiği kefalet kapsamında aldığı teminat ile kredi verene kefalet kapsamında yapılan ödeme farklı hususlar. Kredi Garanti Fonu kefalet verdiği kredi tutarına göre ödeme yapar. Kredi Garanti Fonu'nun vermiş olduğu kefalet için yüzde 100 teminat alması her zaman söz konusu değil. Zaten KOBİ'lere kolaylık olsun diye bu verilmiş.

Nitekim, bakın, şöyle diyeyim: Hani takibe düşmüş bu anlamdaki krediler de bankacılık sisteminden çok farklı değil. Yüzde 3 küsur –şimdi net rakamı alayım- o civarda bir rakam. Dolayısıyla, bizim onlardan bu anlamda bir farkımız yok.

Yine, Sayın Günal, Kredi Garanti Fonu'ndan alınan bilgilere göre Hazine destekli kefalet kapsamında temerrüde düşen firmalar ilişkin kredi verenlere yürütülmesi gereken takip işlemlerinin etkin bir şekilde işlemesine yönelik sistem kuruldu. Bulgu konusu eleştiriyi içeren hususlar düzeltildi. Bu amaçla bilgi işlem sistemi yenilenmiş ve ilave hukukçu alınmıştır. Dolayısıyla, tespitler orada fakat o günden bugüne çok şey yapılmış, tabii ki haklı olarak...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kriterler çıkmış mı kredi onay komitesinden?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Geliyorum, müsaade ederseniz ona da. Teker teker bütün tespitlere cevap vereceğim.

Yine, kredi onay komitesi, içerisinde bankacılık tecrübesi bulunan üyelerden oluşmaktadır, bu üyeler kendilerine kredi garanti fonu tarafından hazırlanan değerlendirme raporlarına istinaden karar vermektedirler. Bir kere şunu söyleyeyim: İlk krediyi veren, ticari bir bankadır. O banka, değerlendirmeyi yapar, kredi garanti fonuna gönderir, kredi garanti fonundaki, yönetimindeki arkadaşlar veya kredi komitesindeki arkadaşlar bu konunun uzmanıdır, onlar da yine kendi çerçevelerinde bir değerlendirme yaparlar. Dolayısıyla, ilk değerlendirmeyi banka yapar, o kısmı unutmayalım. Yani, kredi garanti fonunun kendisi kefalet sağlıyor ama krediyi veren, bir bankadır, bankanın da sorumluluğu vardır, banka krediyi verirken o değerlendirmeyi zaten yapıyor. Dolayısıyla, bu iki hususu, yani hiçbir değerlendirme yapılmamış, kriter yokmuş gibi yani şey yapmayalım. Bakın, çok farklı...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakan, bunlar çok şey oluyor yani kriter ayrı bir şey, değerlendirme ayrı bir şey yani ikisi ayrı şeyler. Değerlendirme zaten yapıyor ama kriter yok, neye göre değerlendirecek?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Kredi değerlendirmesinin nasıl yapılacağını birçok faktör... Ama bakın, ne diyorum size, banka, bir ticari banka bu krediyi veriyor, bankacılık kurallarına göre bunu değerlendiriyor, bunu verdikten sonra kredi garanti fonu alıyor, bu değerlendirmeler belli birtakım prensiplere uygun mu, değil mi tekrar değerlendiriyor, ona göre kefalet hususunu tesis ediyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Öyle olsun bakalım!

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Ama şöyle diyelim, madem bu hususu gündeme getirdiniz, ben konuyu çalıştıracam...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hadi, öyle olsun!

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Yok, çok önemsiyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakanım, ben de bir cümle söyleyeyim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Hayır, hayır.

Ama böyle karşılıklı olmasın Sayın Başkanım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir şey söylüyorum ama yanlış anlamaya yol açıyor, karşılıklı değil.

İki sene boyunca bankaların denetlediği, verdiği mali tahliller servisinden geçen reeskont kredilerini Merkez Bankası adına ben yeniden denetledim, yarısı da yamuk çıktı. Yani şimdi onu mu konuşalım? Lütfen, yani kriter koymak ayrı bir şey, onun doğru değerlendirilmesi ayrı bir şey. Diyorum ki: Kriter var mı, konacak mı?

BAŞKAN – Sayın Günel, teşekkür ediyoruz. Bu bağlamda Sayın Bakan açıkladı ama sen dinlemedin Sayın Günel.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bakanın bir cevabı varsa... Sayın Bakan, kriter olmadan reddetmiş, neye göre reddediyor yani?

BAŞKAN – Onu söyledi şimdi, reddetmedi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Etmiş, kredi garanti fonu bankaların gönderdiği şeyin, işte, 2 milyarını reddetmiş, 3 küsurunu kabul etmiş, yani bu kadar basit.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Demek ki daha ilave birtakım kriterler...

Şimdi, bakın, hani bir taraftan diyoruz ki prensipler yok, bir taraftan da diyoruz ki birtakım şeyler reddediliyor; demek ki ikisi bir arada, tabii, olmaz. Bakın, yine söylüyorum 2016 Mayıs itibarıyla -ki en son bana verilen rakam- takibe düşen kefalet oranı yüzde 3,9; bankacılık sisteminde takibe düşen kredilerden hafif bir miktar daha yüksek. Zaten bunlar KOBİ, KOBİ'lerde bir miktar yüksek olması kadar da doğal bir şey yoktur.

Yine, şimdi geliyorum az önce gündeme getirdiğiniz esas hususa. Diyorsunuz ki: “Kefalet işlemlerinde başvuru veya redde dair değerlendirme kriterleri yok.”

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ben demiyorum Sayıştay diyor hepsini.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – 2015/7331 sayılı Bakanlar Kurulunun “kefalet başvurularının değerlendirilmesi ve kabulü” başlıklı 5'inci maddesi...

Sayıştayın yazdığı her şey doğru değil arkadaşlar. Bakın, az önce çok açık ve net olarak Maliyeye ait, İstanbul Defterdarlığına ait bazı ziyet eşyalarının nasıl bir değerlendirmeye tabi tutulduğunu sizinle paylaştım, yani Sayıştay yazdı diye her şey yüzde 100 doğru tespittir anlamına gelmiyor ve çoğu kez de kendilerine açıklanmasına rağmen, zaman zaman düzeltmeler yapmadığı durumlar da ortaya çıkıyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayıştaya soralım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Sorun, tabii hesap soracaksınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şu anda kurum burada.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi, kurum burada, işte, söylüyorum ben. İşte, İstanbul Defterdarlığına ait bir şeyi bizim değerlememizi istiyorlar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ben de soruyorum: İstanbul Defterdarlığının kaç kese altını var? Kaç kese varmış ki o keselerin içinden sondajlamayla yapınca bu çıkmış yani?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Sorarsınız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kaç kese altını varmış? Darphane depoculuğa mı başlamış?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkanım... Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Sayın Günal, lütfen, bakın, Sayın Bakan sessizce, sakince sizleri dinledi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, sizi o zaman ben şuna davet ediyorum... Sayın Bakana saygımız var, şimdi, diyor ki: “Sayıştay yalan söylüyor.” O zaman siz burada kimin adına denetim yapıyorsunuz?

BAŞKAN – “Sayıştay yalan söylüyor.” demedi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Öyle bir şey demedim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ben diyorum ki: “Sayıştayın söylediği...” “Sayıştayın her söylediği doğru değil.” diyor.

BAŞKAN – Sayın Günal, bu söylediğiniz şey Sayın Şimşek’in tarzına uygun bir şey değil, öyle bir şey zaten söylemedi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “Sayıştayın her söylediği doğru değil.” demek ne demek?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şimşek.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bakın, tespitlerin bir kısmı tartışmalı. İşte, bakın size örnek veriyorum: Şimdi...

BAŞKAN - Sayın Başbakan Yardımcım, siz konuştuktan sonra Sayıştaydan da bu konuyla ilgili olarak bir açıklama alacağım zaten.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Evet, açıklama alalım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bu 5’inci maddesine göre “Kredi garanti fonu kredi verenlerin taleplerini yararlanıcı hakkında olumlu görüş olarak kabul eder ve kefalet sağlar. Kredi değerlerini tespit bakımından inceleme yapar.” Bakın, bu çerçevede kredi garanti fonu bünyesinde bir kredi onay komitesi oluşturmuş ve kefalet başvuruları bu komite tarafından sonuçlandırılmaktadır. Dolayısıyla, kredi garanti fonu bankalardan gelen kefalet taleplerinin bankacılık ilkeleri bakımından kredi değerliliğine sahip olduğunu kabul etmek durumundadır. Komite ilave bir değerlendirmede tabii ki bulunabilir.

Şimdi, Anadolu Ajansını konuştuk, onu da bir daha söyleyeyim: Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüyle irtibata geçmiş, Anadolu Ajansı tarafından iktisap edilen paylar üzerinden Hazine lehine intifa hakkı 2016 yılı devlet hesaplarına kaydedilecektir.

Yine, hibelerin takibine ilişkin Sayıştayla ilgili söylemiştiniz. “Hâlihazırda, hibeler Hazine Müsteşarlığı bilgi sistemlerinde takip edilmektedir. Şimdiye kadar hibelerden kaynaklı bir yükümlülük doğmamıştır. Ancak, hibelerin kullanıcı kuruluş tarafından usulüne uygun kullanılmadığında hazine için koşullu bir yükümlülük yaratma potansiyeli vardır. Bu çerçevede hibelere ilişkin bulguya müsteşarlıkça da katılıyoruz. Mevcut yönetmelikte hibelerin koşullu yükümlülük olarak takibine yönelik değişik çalışmalar için eylem planı belirlenmiş ve plan takvimlendirilmiştir. Söz konusu çalışmaların Aralık

2016 itibarıyla sonuçlandırılacağı hususu Sayıştay Başkanlığına iletilmiştir. Diğer taraftan, hibelere ilişkin istatistiki veriler de yıllık kamu borç yönetim raporuna da dercedilecektir.” Yani, dolayısıyla tespiti katılıyor. Doğru bir tespittir, gerekeni yapmışız, bundan sonra inşallah bu daha şeffaf bir şekilde takip edilecektir.

Yine, kira sertifikasına konu olan varlıkların hesaplarda takibine ilişkin konular... Şimdi, “Hazine varlık kiralama şirketinin mevzuat gereğince defter tutma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu çerçevede, Hazine Müsteşarlığı hesaplarıyla konsolide edilecek bir tablosu da bulunmamaktadır. Diğer taraftan, kiralamaya konu taşınmaz varlıklar Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından takip edilmekte olup...”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başbakan Yardımcım, defter tutma zorunluluğu olmaz ama yani zorunlu defter de tutmaz ama bir tablo olur.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Müsaade ederseniz bitireyim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tablosu olması lazım bunun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Var.

“Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından takip edilmekte olup yine aynı Genel Müdürlük tarafından tapu kayıtlarına şerh düşülmekte, dolayısıyla bu varlıkların kamu hesaplarında takip edilmektedir. Nitekim, Hazine Müsteşarlığı mali tablolarının genel yönetim mali tablolarından ayrı düşünülmesi de zaten mümkün değildir.”

Şimdi, diğer bir konu, yine Sayıştayla ilgili, neredeyse, yani denetimde etkili olan, olmayan bütün hususlara cevap vereyim şeklinde yaptım ben bunu. “Garantili borç stoku tutarı ile Sayıştay uygunluk bildiriminde verilen garantiler toplamı arasında fark var.” dediniz, doğru. Şimdi, benim sunumunda yer alan, 12 milyar dolar tutarındaki garantili borç stoku, istatistiki olarak kullanımı gerçekleştirilmiş garantili borç tutarlarından ödenen anapara düşüldükten sonra kalan stoku ifade ediyor. Hâlbuki Sayıştayın uygunluk bildiriminde yer alan 46,7 milyar TL tutarındaki verilen garantiler toplamı ise Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği gereğince anlaşma tutarlarından anapara ödemeleri düşüldükten sonra kalan stok. Birisi anlaşma, birisi kullanım. Dolayısıyla, henüz kullanımı gerçekleştirilmemiş rakamları da Sayıştay kapsadığı için aramızdaki fark budur, dolayısıyla burada bir sorun yoktur.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de yıl farkı var, birisi 2015 birisi 2016.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Ona bir bakayım.

Şimdi, birçok şey söylendi, özellikle bu görev zararları hususu gündeme getirildi. Şimdi, görev zararı uygulaması yani 90’lı yıllardaki tarzda değil. KİT’lere Bakanlar Kurulunca görevler veriliyor. Mesela biz diyoruz ki şirketlere: “Fakir ailelere yardım edin.” Bunda tahıl alımının desteklenmesi var, işte, TCDD tarafından bir kısım ulaşım giderleri mesela emeklilerimize, işte, birtakım engellilerimize bedava sağlanıyor. Bunların, tabii ki bu görev anlamında üstlendikleri giderlerin karşılanması için bütçeye para koyuyoruz ve karşılıyor. Zaten onun için de bütçede çok net olarak her şeyi ifade ediyoruz. Dolayısıyla, bizim bildiğimiz klasik anlamda bir zarar söz konusu değil.

Bana, “2023’te kişi başı millî gelir ne olacak?” diye soruldu. Benim şahsî hesabım olmayacağına göre ve Kalkınma Bakanlığımız da orta vadeli programda 2019’a göre yaptığına göre o konuda elimizde en azından hazinenin bir verisi olamaz.

Şimdi, tasarruf konusu gündeme getirildi. Doğrudur, Türkiye’de tasarruflar hem yetersizdir hem son yıllarda tasarruf oranında da bir gerileme söz konusudur. Neden? Basit. Şimdi, hane halkı faizlerin, faiz oranlarının düşmesi, vadelerin uzamasıyla birlikte krediye erişim konusunda hiç olmadığı kadar bu dönemde imkân buldu, bu birinci husus.

İkinci husus: Tasarrufların bir kısmı da şirket tasarrufları. Türkiye’de üretimin önemli bir kısmı maalesef düşük ve orta düşük teknoloji üretimidir. Özellikle Asya’nın yükselişiyle birlikte bu alanlarda kâr marjları ciddi bir şekilde düşmüştür. Şirketlerin tasarrufu da genelde net kârın bir yansımasıdır, yani bir fonksiyonudur. Maalesef kâr marjlarındaki düşüş sadece hane halkının tasarruflarında bir gerileme olmamış, şirketlerin tasarruflarında da bir gerileme var. Kamunun tasarrufundaysa şöyle söyleyeyim: 2002 yılında millî gelire oran olarak eksi 4,8’lik bir tasarruf yani çok ciddi, yüzde 5’e yakın bir tasarruf eksiği söz konusu. Ama gelelim 2016 yılında artı 2,7. Aslında neredeyse yüzde 8’e yakın yani millî gelire oran olarak 8 puana yakın kamu tasarruflarında iyileşme var ama özel sektör, özellikle hane halkı tasarruflarındaki düşüş. Ha, bunu şuna da bağlayanlar tabii olabilir: Özellikle yani sosyal güvenlik kapsamının genişletilmesi kısmen etkili olmuş olabilir. Yani vatandaşın her türlü ihtiyacını karşılıyoruz dolayısıyla eskiden olduğu kadar kenara para koymak durumunda kalmıyor diye argümanlar var.

Ama sonuç itibarıyla esas belirleyici bence burada faiz oranlarının düşmüş olması, vadelerin uzamış olması, finansmana erişimin bu anlamda ciddi bir şekilde artmış olması.

Yabancı sermaye girişinde Türkiye 2015 yılında gelişmekte olan ülkeler arasında en fazla küresel doğrudan yatırımı çeken 6’ncı ülke. 2003 yılındaki gelişmekte olan ülkeler arasında sıralamamız 16’ncıydı, 25 ülke arasından bahsediyorum. Toplam özel sermaye girişinde yani hem doğrudan hem portföy hem kredi, Türkiye’nin gelişmekte olan 25 ülke arasındaki sıralaması yine 2015 yılında 6’ncı sıra, 2003 yılındaysa –toplamdan bahsediyorum- 13’üncü sıradaydı.

Trafik sigortasıyla ilgili bir husus yine gündeme getirildi. Bir kere trafik kazaları istisna değil. 2014 yılında 1 milyon 199 bin 10 tane kaza olmuş, 2015 yılında 1 milyon 313 bin 359 tane kaza olmuş. 2015 yılında kazaların 183 bin 11’i ölümlü ya da yaralanmalı kazadır. Sigorta şirketlerinin kâr edip etmemesi sürdürülebilirlik açısından tabii ki önemlidir yani sürdürülebilirlik –biz sonuçta bu sektörü gözetliyoruz, denetliyoruz- kritik bir değişkendir. Bakın, trafik sigortası gelir-gider dengesini size arz edeyim. 2015 yılında 5,5 milyar lira gelir elde etmiş, 7,9 milyar lira gideri var dolayısıyla net zarar 2,4 milyar lira. 2016 yılında bakın...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teknik zarar ama değil mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Teknik zarar ama sonuçta bunlar fiilen zarara da dönüşüyor yani “teknik zarar” diye bir şey yok. Yani var da sonuçta fiilî zararın tabanını oluşturuyor.

Şimdi, 2016’nın ilk altı ayında 4,5 milyar liralık gelir elde edilmiş, 5,2 milyar liralık da gideri var. Dolayısıyla burada çok net olarak sektörün sıkıntıları vardı. Geldik, konuştuk burada uzun uzun. O yapısal sorunları çözmeye yönelik adım attık ve şu anda da -az önce de paylaştım konuşmamda- net olarak hem toplam araçlarda hem de özellikle otomobil –çünkü en fazla şikâyet oradan geliyor- yüzde 7 ile 9 arasında Mayıs-Ekim döneminde trafik sigorta primlerinde düşüş söz konusudur.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, lütfen...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Hemen bitiriyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Yine bir soru vardı, doğrudan bir soru vardı. “Türkiye’nin net küresel doğrudan yatırım girişlerinde aldığı payın toplam küresel doğrudan yatırımlar içerisindeki payı neydi?” diye güzel bir soru. 2003 yılında yüzde 0,24 pay alıyorduk, 2015 yılında yüzde 0,8. Yani ciddi bir şekilde bir artış var. Peki, bu gelen sermaye hangi sektörlere gidiyor? 2016 için sektörel dağılımını paylaşıyorum sizinle ki bu, Ocak-Ağustos dönemidir. Yüzde 35’i sanayi, yüzde 65’i de hizmetler sektörü diye belli başlıkta ama daha uzun vadeli soracaksanız, daha uzun vadede şöyle söyleyeyim, madencilik ve taş ocaklığı ki sanayinin altındadır yüzde 3, imalat sanayi yüzde 30, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı yüzde 16. Yani sanayi sektörlerinde yüzde 49, hizmetler sektörü de yaklaşık yüzde 51.

Son bir şey... Enflasyon sepetine ilişkin birtakım değerlendirmelerde bulunduk. Değerli arkadaşlar, her sene TÜİK dünyada olduğu gibi 3 tane ayrı anketle yani hane halkı var, işte yabancı ziyaretçiler var, kurumsal olmayan nüfusun harcamaları var, bütün bunlara ilişkin kapsamlı anket çalışmaları yapar ve sepeti oluşturan ürünlerini, ağırlıklarına ona göre tespit eder ve her sene yapılan bir şey, rutin bir şey. Bu sistemde bir değişiklik olmamıştır, olmayacaktır. Herhangi bir müdahale olmamıştır, olmayacaktır. Bunu ben daha önce de ifade ettim. Bu konuda en ufak bir tereddüt oluşmasın ve bizim istatistiklerimiz yani TÜİK bağımsız bir kuruluştur, gerek EUROSTAT ve gerekse diğer bütün uluslararası yani Dünya Bankası, IMF falan hepsiyle yakın ve o standartlarda çok kaliteli de istatistik üretiyoruz. Bu konuda son derece şeffafız, en ufak bir tereddüdün oluşması bile Türkiye’ye büyük bir haksızlıktır. Onun için, bu konuyu da tekrar ben açıklığa kavuşturmak istedim.

Sayın Başkan, sabrınız için çok teşekkür ediyorum. Değerli arkadaşlara tekrar çok teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Başkanım, izin verirseniz çok kısa birkaç soruyla ilgili bir bilgi geldi.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Bunların bir tanesi TMSF’ye devredilen halka açık şirketlerin hisse fiyatlarının seyriyle ilgili. Mesela, Koza Altın TMSF’ye devredilmeden önceki fiyatı 13,370 lirayken bugün itibarıyla 17,290 liraya ulaşmış. Aynı şekilde başka örnek Royal Halı devredildiğinde yani o gün fiyatı 0,690’ken bugünkü fiyatı 0,910’dur. Borsaya açık 2 tane şirket örneği verdim.

Bir de Sayın Bekaroğlu yok ama burada orada FETÖ mensubiyeti nedeniyle meslekten, kamu görevinden ihraç edilen bir kişinin küçük iki aylık çocuğunun hastaneye acil servise götürüldüğünde hizmet verilmediği şeklinde bir şey oldu. Buna benzer birkaç yerden daha bilgi gelmişti. Şimdi, orada esasında o talebin karşılanmaması için hiçbir neden yok çünkü bir, 18 yaşına kadar kim olursa olsun sağlık hizmetleri devlet tarafından karşılanıyor. İki: Acil servise -özel ya da kamu hastanesi fark etmiyor-gelen her hastanın sağlık ihtiyacı talebi kesinlikle karşılanıyor, karşılanmak zorunda. Üç: Memuriyeti bir şekilde sona erdikten sonra iki ay sağlık hizmetlerini ailesiyle birlikte almaya devam ediyor bizim şu andaki meri mevzuata göre. Dolayısıyla üç nedenden dolayı ayrı ayrı bu sağlık hizmetinin verilmesi zorunludur. Eğer öyle bir şey varsa bu tamamen yasalara aykırı bir şekilde, çok net bir şekilde yasaları ihlal ederek o kişinin talebinin ya da o çocuğun talebinin reddedilmesi söz konusu orada eğer böyle bir şey varsa hastane suç işlemektedir. Yoksa bu sağlık hizmeti verilecektir.

TELEKOM’la ilgili olarak da Mehmet Şimşek Bakanımız açıklama yaptı. Buna ilave olarak şunu söyleyeyim: Bugüne kadar TELEKOM’dan yurt dışına transfer edilen 7 milyar dolarlık kâr payı dağıtıldığı şeklinde bir bilgi paylaşıldı. Bu, doğru değil. Doğru rakam, 3,1 milyar dolardır. Şu ana kadar kâr payı olarak TELEKOM’dan yurt dışına transfer edilen toplam rakam 3,1 milyar dolar civarındadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Bitiriyorum Başkanım.

Bu bilgiyi verdikten sonra biz bunu 6,5 milyar dolara sattığımızı da ifade edelim.

Son olarak bankaların faiz indirmesiyle ilgili yaptığımız çalışma reel bir çalışmadır. Kuralları bozmadan ama içi dolu çünkü mevduat üzerinde esas yoğunlaşıyoruz. Mevduatta gerçekten bir yarış var yani normalde piyasada olmaması gereken oranda mevduat kapma yarışı ve bunun sonucu olarak da mevduat faizlerinin bu aşırı rekabetten kaynaklanan yüksekliği söz konusu. Bunun 2-2,5 puanlık bir şişkinlik olduğunu tahmin ediyoruz. Yani, bir başka ifadeyle, burada, mevduat faizinde bu kadar rakamı düşürerek bunun aynı oranda kredilere yansıtılması mümkündür. Sonuç almaya başladık. Hiçbir kuralı ihlal etmiyoruz kesinlikle, bankaların yapısını da bozmuyoruz, bankalardan fedakârlık da istemiyoruz. Tamamen kurallara uygun, yani, rekabet kurallarını da bozmadan çünkü sonuç itibarıyla, böyle bir fiyat belirlenmesi gibi bir durum da söz konusu değil. Bunu yapmaya çalışıyoruz. Sonuç aldık, devamı da gelecek. Onun ilk yansımaları da kamuoyuyla paylaşıldı.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayılar sunuyorum bütün hazıruna tekrar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkanım, bir düzeltme yapabilir miyim? Sayın Şimşek’e haksızlık yaptım. Müsaade ederseniz...

Şimdi, Sayın Şimşek’in üslubu hiç öyle değil ama biz de siz öyle söyleyince, “Sayıştay doğru söylemiyor.” deyince... Çünkü okumuştum ben de o birimi. Özellikle size yeniden, arkadaşlara, hatırlatıyorum: Bu söylenen bilgi Sayıştayın söylediği değil, sizin Bakanlık yaptığımız dönemde muhasebat kontrolörlerinin yapmış olduğu tespitte 99 tane çuval olduğunu onlar söylüyor. Sayıştaycılar da muhasebat kontrolörlerinin raporuna dayanarak “Burada varmış. Biz bir tanesine sondajlama olarak baktık.” diyorlar.

Yani, Sayın Başkan belki müsaade ederse Sayıştay mensubu arkadaşlarımız söylerler, orada bu kadar şey... Şunu söylüyorlar: Zaten sonucunda da bir yasal düzenleme yapın, burada bunun bu şekliyle... Söylenen sadece şu: “Reel olarak değerini, bugünkü değerini tespit edemiyoruz.” “Burada bir şey yoktur.” demiyorlar. Burada var. Ben de merak ediyorum, nereden gelmiş, bunlar değişik mal müdürlüklerinden, muhasebat birimlerinden... Zaten “Darphanenin muhasebe birimine teslim edilen...” diyor. Siz de diyorsunuz ki: “Orada öyle bir şey yok, mal müdürlüklerinin.” Onu anlayamadık yani...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Öyle bir şey demedim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama dediniz ki: “Orada böyle bir şey...”

BAŞKAN – “Hazineye ait bir değer yok orada ve Hazinesinin de değerlendirme yapabilme imkânı yok.” dedi Sayın Bakan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, işte...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – “Maliyeye orası kiralanmış.” dedim, “Bu, maliyenindir.” dedim. Bakın, söyledim bunları, bir de “Yok dediniz.” diyorsunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, “Çuval muval yok, nereden çıkardınız...”

BAŞKAN – Öyle demedi efendim, “Çuval yok.” demedi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – “...3-5 tane sanki bir poşette bir şey gelmiş gibi.” dediniz.

BAŞKAN – Hayır, hayır, hayır...

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Bakın şeylere. Yapmayın ya!

BAŞKAN – Sayın Günal, öyle bir şey söylemedi Sayın Bakan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır yani, böyle bir şeyi kendisi...

BAŞKAN – Bakın, zabıtları isterim, bir saat daha otururuz burada.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ŞİMŞEK (Gaziantep) – Sayın Kuşoğlu burada, ben söyledim, “Bu var.” dedim, “Maliyenin.” dedim, “Burası Maliyeye kiralanmış.” dedim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama neden öyle dediniz? Öyle bir sürü çuval muval yok, sadece birkaç şey bırakılmış emanete...

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum hem Sayın Bakana hem Sayın Günal’a teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayıştaydan bu konuda bir şey alabilir miyiz?

BAŞKAN – Tamam, Sayıştay yani farklı bir şey söylemeyecek, onu zaten gördük ama evet, buyurun, sizden bir açıklama alalım.

SAYIŞTAY BAŞDENETÇİSİ MEHMET OKAN ATEŞ – Efendim, konu özetle şöyle: Söz konusu menkul varlıklar Hazine Müsteşarlığında 217 Menkul Kıymet Varlık hesabında şu anda görünmektedir. 2015 yılı sonu itibarıyla...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hazine Müsteşarlığının, değil mi?

SAYIŞTAY BAŞDENETÇİSİ MEHMET OKAN ATEŞ – Hazine Müsteşarlığının mali tablolarının 217 no.lu hesabında 2015 yılı sonu itibarıyla 15 milyon 990 bin küsur lira olarak görünmektedir. Madde bulgumuz, söz konusu tutarın değerlendirilmesiyle ilgilidir.

Kaldı ki belirtmek isterim, kamu idaresinin cevabında, altınların Maliye Bakanlığı veya İstanbul Defterdarlığına ait olduğuna ilişkin bir açıklaması yok. Muhasebat Genel Müdürlüğüne bilgi verildiğini ve değerlendirme komisyon çalışmalarının devam ettiğini belirtmektedir.

Arz ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama yasal düzenleme istiyorlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Muhasebat raporu için içine nereden giriyor?

BAŞKAN – Hazine tarafı istemiş onu, değil mi?

SAYIŞTAY BAŞDENETÇİSİ MEHMET OKAN ATEŞ – Efendim, biz Darphanede, İstanbul’da yerinde denetimlerde de bulunduğumuz esnada muhasebat kontrolörlerinin de konuyla ilgili çalışma yaptığını öğrendik. Yerinde denetimlerimiz esnasında söz konusu rapordan da faydalandık.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Maliye Bakanlığı, Bakanlık nezdinde galiba.

Sayın Başkan, Sayın Çam’ın bir sorusu vardı, “BDDK’dan kaç kişi çıkarıldı bu FETÖ soruşturması çerçevesinde?” diye. 124 kişi çıkarıldı Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum açıklamalar için.

Bu arada, diğer konuyla ilgili bir açıklama da ben yapmak istiyorum, bu sağlık bedellerinin ödemeleriyle ilgili, TMSF tarafıyla ilgili: Şimdi, 2015 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında kamu personeli olarak istihdam edilenlerle bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerine ilişkin kayıt ve işlemlerinin 15 Ocak 2010 tarihinden itibaren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel

Sağlık Sigortası Kanunu çerçevesinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından kurumlardan devralındığı, bu kapsamda, bütçelerinden Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigortası primi ödeyen kurumların ayrıca başka düzenlemelerle Sağlık Uygulama Tebliği'nde belirtilen bedellerin üzerinde tedavi ve ilaç gideri ödeyemeyeceği belirtilmektedir.

Öte yandan, bulguya konu TMSF ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası gibi kamu idareleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu kapsamında olmadığından merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerindeki gibi, bütçelerinden sağlık harcaması yapma noktasında bir engel bulunmamakta, bütçelerine sağlık harcaması için bir kalem koyabilmekteledir.

Söz konusu kamu idarelerinin Sayıştay denetimi ise merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki diğer kamu idareleri gibi, yargılamaya esas raporların dışında aynı usulde gerçekleştirilmekte ve Komisyonumuzca da görüşmeleri aynı usule tabi olmaktadır.

Bu anlamda, Komisyon olarak da Sayıştay denetim raporunda yer verilen bulgular hakkında Plan ve Bütçe Komisyonu olarak doğrudan herhangi bir yaptırım yetkimiz de bulunmamaktadır.

Çok teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

Evet, görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Şimdi...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, bir cümle müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Bir cümle...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yetkimiz olmadığı doğru değil. Bizim adımıza denetim yapan Sayıştay bu konu...

BAŞKAN – Yaptırım yetkimiz olmadığını söyledim efendim, yaptırım yetkimiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl olmaz ama? Yani, bu konuda, bizim adımıza, Meclis adına denetim yapan Sayıştay, konunun tartışmalı olduğunu ve bizim görüşümüzün esas alındığını söylüyor. Sonuçta böyle yani...

BAŞKAN – Ben de şunu söylüyorum: 5510'daki hükümle 5018'deki hüküm arasında ya da TMSF'nin ve Merkez Bankasının tabi olmaması arasında kendi içerisinde bir çelişki doğurmaktadır. Her iki tarafa da önümüzdeki süreçte, 2017 yılında, bu konu hakkında tekrar bir araya gelip oturmaları konusunda da bir tavsiyemiz olmuş.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaç yıldır sürüncemede bırakıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Hazine Müsteşarlığının bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Hazine Müsteşarlığının 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Sermaye Piyasası Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Sermaye Piyasası Kurulunun 2017 yılı bütçesi ile 2015 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Yarın saat 10.00’da Enerji Bakanlığıyla görüşmelere devam edeceğiz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Başkan, bir açıklama...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başbakan Yardımcım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce konuştuğumuz bu altın meselesiyle ilgili bir netleştirme, açıklama yapmamız gerekiyor. Bu menkullerin hazineyle hiçbir alakası yok. Çok açık bir şekilde, bunlar saymanlığa çeşitli vesilelerle farklı kurumlardan gelen ve emanete alınan değerler, orada korunan değerler.

BAŞKAN – Yani bu 217 hesap, emanet hesabı mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Evet, çeşitli illerden, cumhuriyet savcılıklarından, kaymakamlıklardan ve muhasebe birimlerinden değer tespiti yaptırılarak belirlenen tutarlar... Bir hesap var, hesap ismi hazineyle alakalı ama sadece isim hazine hesabı. Yoksa hazineyle hiçbir alakası yok. Dolayısıyla Sayıştayın burada öyle bir atlaması var. Bu tamamen genel kurallar çerçevesinde ve önemli bir bölümü de geçici olarak el konulan, müsadere edilen -çünkü savcılıklardan gelen bu çerçevededir- büyük bölümü emanete alınan mallar. Zaten eğer hazineye devredilirse yani sonuçlanıp mahkeme kesinleşirse, o zaman farklı hükümlere tabi olur. Dolayısıyla bunun...

Zaten, bakın, orada da ifade ediliyor, kasalarda muhafaza ediliyor. 3 anahtar varmış, 2 anahtar Saymanlık Müdüründe. Saymanlık Müdürünün hazineyle hiçbir alakası yok, tamamen maliyeyle alakalı bir birim, unvan. 1 anahtar da veznedarda. Açılıp kapanması komisyon huzurunda tutanakla tespit ediliyor. Ayrıca menkul varlıkların bulunduğu depo kamera sistemiyle kontrol ediliyor. Yani hepsi belli, kayıtlı, kayıt dışı falan değil. Hem fiziki hesap kaydı var hem de onların fiziki olarak muhafazası söz konusu. Dolayısıyla yıllardan beri uygulanan bir sistem.

BAŞKAN – Sayın Başbakan Yardımcım, kimse kayıt dışı olduğunu iddia etmiyor zaten.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yani sanıyorum anlatımda, aktarımda bir şey oldu galiba. Yani sanki böyle, ne olduğu belli olmayan bir para varmış veya bir kaynak varmış gibi şey yapıldı. Yani bu tamamen, yıllardan beri uygulanan bir sistem.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kime ait olduğu hâlâ tespit edilemedi, şu anda da...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Hayır, Saymanlıkta emaneten tutulan, kontrol edilen, kayıtlı varlıklar.

BAŞKAN – Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz ve birleşimi kapatıyorum.

Sabah 10.00’da buluşuyoruz.

Kapanma Saati: 01.13